

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaal – ja haridusteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Postimehe *online*-väljaande lugemine üliõpilaste hulgas

Bakalaureusetöö

Autor: Tiina Kaukvere
Juhendaja: prof. Peeter Vihalemm

Tartu 2011

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad	7
1.1 Ajakirjanduslik online-väljaanne kui massimeedium.....	7
1.2 Online-ajakirjanduse eripärad.....	9
1.3 Massimeedia mõju	12
1.4 Individuaalne mõju	13
1.5 Tähelepanu äratamise võtted	15
1.5.1 Tähelepanu äratamise võtted paberlehes.....	15
1.5.2 Tähelepanu äratavad ja hoidjad netilehes	18
1.6 Varasemad uurimused	20
1.7 Uurimisküsimused	23
2. Metoodika.....	23
2.1 Think-aloud meetod/protokoll.....	23
2.2 Formaliseeritud ankeetküsitlus	25
2.3 Meediapäeviku uurimus	25
2.4 Uurimustöö metoodika	26
2.5 Valim	29
3. Tulemused	32
3.1 Üldised lugemisharjumused	33
3.1.1 Postimees.ee lugemisharjumused.....	33
3.1.2 Postimees.ee lehel liikumine	43
3.1.3 Artiklite lugemisharjumused	46
3.2 Ülevaade 23.03 teemadest Postimees online-väljaandes.....	48
3.2.1 Postimees Online väljaande pealehe esikuudised 23.03	51
3.3 Ülevaade 23.03 artiklite lugemisest ja märkamisest	59
3.3.1 23.03 märgatud ja loetud artiklite hulk uuritavate kaupa.....	61
3.3.2 Artiklite pingerida läbilugejate ja lugemisvõimaluste suhte alusel.....	63
3.3.3 Artiklite pingerida märkajate ja lugemisvõimaluste suhte alusel.....	68
3.3.4 Artiklite pingerida kohapunktide summa järgi.....	71
3.3.5 Pingeridade võrdlus.....	75
3.3.6 Samal ajal leheküljel viibinute artiklite märkamise kokkulangevused	78
3.4 Uudise valiku, läbilugemise, pooleli jätmise ja mittelugemise põhjused.....	81
3.4.1 Artikli valiku põhjused.....	81
3.4.2 Lugemise pooleli jätmise põhjused	92
3.4.3 Artikli läbilugemise põhjused	98
3.4.4 Artikli lugemiseks mitte valimise põhjused	103
3.5 Populaarsemate artiklite lugemise põhjused ja analüüs	106
4. Järeldused ja diskussioon	111
Kokkuvõte	125
Summary	128
Kasutatud kirjandus.....	131
Lisa nr. 1.....	134
Lisa nr. 2.....	143
Lisa nr. 3.....	148
Lisa nr. 4.....	153
Lisa nr. 5.....	160

Lisa nr. 6.....	174
Lisa nr. 7.....	178
Lisa nr. 8.....	184
Lisa nr. 9.....	191
Lisa nr. 10.....	195
Lisa nr. 11.....	196

Sissejuhatus

Online ajakirjandus hakkas Eestis kiiresti arenema 1990. aastate keskpaigas, kui paberväljaanded hakkasid üksteise järel enda sisu ka Internetis kopeerima (Runnel & Vengerfeldt 2004). Tänapäevaks on *online*-meediaväljaanded ühed enam külastatud veebilehed Eesti internetimaastikul, mille auditooriumite suurus on aastatega näidanud kiiret kasvumärki.

TNSMetrixi iganädalase veebilehtede külastatavuse statistika põhjal külastas 2011. aasta kolmandal nädalal *online*-väljaande Delfi lehekülgi 801649 unikaalset külastajat. Ajakirjanduslikku internetilehekülge edestab vaid otsingumootor neti.ee. (TNSMetrix...2011)

Postimees *online*-väljaandel oli 2011. aasta kolmandal nädalal 751565 unikaalset külastajat. Selle arvuga on Postimees.ee enim külastatud üleriigilise levikuga ajalehe veebiväljaanne. Külastajate arvu poolest järgnevad Postimehe netileheküljele Õhtuleht ja Postimehe majandusrubriik E24. (TNSMetrix...2011)

Suure külastajatehulga toovad kaasa eelised, mis *online*-väljaannetel teiste massimeediumitega võrreldes on. Näiteks on *online*-ajakirjanduse puhul kommunikatsioon interaktiivne, sest Interneti tehnoloogia abil on võimalik aktiivne suhtlus uudiste tootja ja tarbijate vahel (Runnel & Vengerfeldt 2004). Ajakirjanikel, toimetajatel ja lugejatel on võimalus ideid vahetada samal meediaplatvormil (Trappel 2008). See annab *online*-lugejatele võimaluse anda ajakirjanikule tagasisidet, jäädes ise samal ajal anonüümseks. Samuti on netilehe plussiks see, et tänu hüpertekstidele on lugejal võimalus lugeda uudiseid just sellises järjestuses nagu ta ise soovib (Engebretsen 2006). Seejuures on *online*-ajakirjandus universaalselt kõigile kättesaadav ning selle tarbimisel puuduvad ajalised piirangud (Trappel 2008). Samuti saab netilehest informatsiooni jooksvalt reaajas toimuvate sündmuse kohta.

Need ülesloetud omadused on vaid mõned, mille tänu millele *online*-ajakirjandust üha enam tarbitakse. Nende eeliste tõttu on lugejate käitumismuster *online*-väljaannet lugedes mõnevõrra erinevam kui paberlehe puhul.

Online-väljaandesse laekub päeva jooksul sadu artikleid, mille seas orienteerudes peab lugeja eristama müra enda jaoks vajalikust teabest. Seda, milline on ikkagi *online*-väljaande lugeja

käitumismuster ning kuidas ta enda jaoks olulised artiklid sadade artiklite seast välja selekteerib, on isegi tänapäeval, mil *online*-väljaannete lugemine kuulub paljude inimeste igapäeva ellu, üsna vähe uuritud. *Online*-väljaande lugemist on üsna keeruline selle ajas muutuva iseloomu ja mahukuse tõttu uurida. Kindlasti on aga oluline teada, milline on nii suure auditoriumiga massimeediumi mõju ning ka toimetustel on oluline teada, kuidas olulisi operatiivteateid efektiivsemalt lugejateni toimetada.

Milliseid artikleid tohutust infovoost lugemiseks valitakse ning mille põhjal valik ühe konkreetse artikli lugemiseks sünnib? Mille järgi hinnatakse, kas see valik oli lugeja jaoks õige või vale? Kuidas üldse veebilehel liigutakse kui uudisvoogu lisandub uut informatsiooni mitu korda tunni jooksul? Nendele küsimustele otsitakse käesolevas uurimustöös vastuseid.

Käesolev bakalaureusetöö kasvanud välja seminaritööst. Selleks, et konkreetseid vastuseid saada, oli autori seminaritöö eesmärgiks välja töötada meetod. Seminaritöö käigus katsetati andmete kogumist *think-aloud* (valjusti kaasamõtlemise) meetodi ja meediapäeviku uurimuse kombineerimise teel. *Think-aloud* meetodi kasutamise eesmärgiks oli välja selgitada, kuidas lugejad oma valikuid põhjendavad ning meediapäeviku uuringu eesmärgiks oli välja selgitada, missugused on konkreetse päeva loetumad artiklid. Kombineeritud meetodit rakendati ka bakalaureusetöös.

Uuritavaks *online*-väljaandeks valiti Postimees.ee, kuna selle populaarsuse tõttu oli lihtne leida uuritavaid, kes väljaannet korrapäraselt loevad. Uurimisobjektideks osutusid Tartu Ülikoolis pedagoogideks õppivad teise, kolmanda ja viienda kursuse tudengid. Sellise valiku esmaseks põhjuseks on see, et grupp pidi olema mingite tunnuste poolest homogeenne, et tulemused liialt ei varieeruks ning oleks võimalik üldistusi teha. Grupp on eriline selle poolest, et tegemist on humanitaarvaldkonna üliõpilastega, kes on seotud haridusvaldkonnaga ja elavad alaliselt Tartus. Samuti hakkavad uuritavad tulevaste pedagoogidena mõjutama järeltuleva põlvkonna meediakasutust, mistõttu on nende endi meediakasutusest aimu saamine oluline.

Autor uurib *online*-meedia lugemisvalikuid sellepärast, et teemat on senimaani uuritud vähe ning samuti tekkis autoril võimalus välja töötada endale sobiv uurimismeetod ning artiklite järjestamise tarbeks analüüsimeetodid, mis lisas põnevust nii analüüsile kui ka tulemuste välja toomisele.

Käesolev seminaritöö koosneb üldplaanis neljast osast: 1) teoreetilised ja empiirilised lähtekohad, 2) meetod ning valim 3) viies osas esitatud analüüs ja tulemused 4) järeldused ja diskussioon. Samuti järgneb diskussiooni ja järelduste osale kokkuvõtte nii eesti kui inglise keeles, kasutatud kirjanduse loetelu ning lisad.

1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

Teoreetilises osas annab autor ülevaate oma uurimustöö seisukohalt olulistest teoreetilistest lähtekohtadest. Esmalt vaatleb autor ajakirjandusliku *online*-väljaande omadusi – kuidas vastab veebileht massimeediumi kriteeriumidele ning mille poolest *online*-väljaanne seejuures teistest massimeediumitest erineb. Kohe sellele järgneb alapeatükk, mis käsitleb *online*-väljaande eripärasid täpsemalt. Teemasid peab autor vajalikuks käesolevas töös kajastada, kuna veebilehe eripärad ja omadused on olulised tegurid selle juures, kuidas massimeediumi teade vastu võetakse ja milliseks kujuneb selle mõju. Samuti vaatleb autor käesolevas osas, kuidas massimeediumi teate individuaalne mõju kujuneb ning mis selle kujunemist mõjutab. Samuti, milliste teguritega, milliste võtetega mõju kujunemist mõjutada saab. Käesoleva peatüki lõpetab ülevaate varasematest *online*-meedia ja trükimeedia mõju ja vastuvõtu uuringutest ning uurimisküsimused.

1.1 Ajakirjanduslik *online*-väljaanne kui massimeedium

Internetti ei kontrolli ega korralda ükski üksus, vaid Internet on lihtsalt rahvusvaheliselt ühendatud arvutite võrk, mis tegutseb kindla protokollil alusel (McQuail 2003: 26). Seetõttu on palju vaieldud, kas Internetti saab nimetada eraldi massimeediumiks. Näiteks Trappel (2008) nimetab Internetti tehniliseks platvormiks ja infrastruktuuriks, millel ei ole mingit ajakirjanduslikku tähendust. Seevastu *online*-meedia kasutab Internetti kui kanalit, et produtseerida uudiseid ja informatsiooni selle kasutajatele (Trappel 2008). Nii saab selle tehnoloogia abil teostada nii kahe inimese vahelist suhtlust kui ka massikommunikatsiooni. Interneti vahendatud kommunikatsioonis võib vastuvõtjaid olla ühest miljoniteni (Morris ja Ogan 1999). Näiteks saavad kaks inimest otsesuhtlust teostada pidades Interneti vahendusel videokonverentse, suheldes e-maili teel või veebitelefoni abil (Runnel & Vengerfeldt 2004).

Interneti vahendusel teostavad massikommunikatsiooni näiteks päevalehtede *online*-väljaanded. *Online*-ajakirjandus on jooksvalt reaajas sündiv ja tarbitav ajakirjandus (Runnel & Vengerfeldt 2004: 236). *Online*-ajakirjanduse keskmeks on traditsioonilise ajakirjanduse vaatepunktist *online*-uudised. Need uudised on loodud spetsiaalselt Internetis avaldamiseks ja tarbimiseks. (Runnel & Vengerfeldt 2004: 237)

Termin „massimeedia“ osutab organiseeritud vahenditele, mille abil astutakse avalikult mingi vahemaa tagant ja lühikese perioodi jooksul ühendusse paljude vastuvõtjatega (McQuail

2003: 15). Järgnevalt on vaadeldud, kuidas ajakirjanduslikud *online*-väljaanded massikommunikatsiooni kriteeriume täidavad.

Massimeedia kõige selgemaks jooneks on see, et meedium on paljudele kättesaadav (McQuail 2003: 36). Statistikaameti andmetel oli 2010. aasta esimese kvartali seisuga Eestis 6 - 74-aastaseid internetikasutajaid 758 100 ehk 74,1 protsenti vastavas vanuserühmas. (Statistikaamet...2011)

Samuti iseloomustab massikommunikatsiooni ka laialdane vastuvõtt (McQuail 2003). TNS Emori iganädalase veebilehtede külastatavuse andmetel külastas näiteks 2011. aasta 15. nädalal ajakirjandusliku *online*-väljaande Delfi portaale 820 425 unikaalset külastajat ning Delfi veebilehed on otsingumootor Neti järel külastatavuselt teised veebilehed Eestis. Delfile järgnevad külastatavuse poolest päevalehe Postimees *online*-portaalid 765 188 unikaalse külastajaga. (TNSMetrix...2011) Seetõttu võib väita, et Eestis on *online*-ajakirjandus paljudele kättesaadav ning sellele on omane ka laialdane vastuvõtt.

Massikommunikatsiooni puhul on saaja organisatsioon või siis tema palgaline professionaalne kommunikaator. *Online*-ajakirjanduse puhul on selleks näiteks ajakirjanik. (McQuail 2003)

Samaaegselt on *online*-väljaannete puhul tagatud auditooriumi impersonaalsus, mis on massikommunikatsiooni protsessile omane (McQuail 2003). Impersonaalseks saab jääda, kuna tagasisidet ajakirjanikele saab anda ka anonüümselt ning silmast-silma kohtumata. Samuti jääb alles saatja ja vastuvõtja vaheline sotsiaalne ja füüsiline distants, kus esimesel on rohkem kogemusi ja mainet kui teisel. (Trappel 2008)

Online-väljaannetele on omane ka kalkuleeriv-turunduslik suhe. Juurdepääs kanalile on näiteks reklaamiandjatel. (McQuail 2003)

Massikommunikatsiooni sisu tehakse standardiseeritud viisil ning seda korratakse identsetes vormides (McQuail 2003). Ka ajakirjanduslike *online*-väljaannetel on standardne formaat. Standardit järgib nii *online*-uudis kui ka veebileht. (Engebretsen 2006) Samuti on ajakirjanduse puhul kokku lepitud eetika-koodeksis ning uudisväärtuslikkuse põhimõtetes (Hennoste 2008).

Mis eristab *online*-ajakirjandust teistest massimeediumidest, on see, et *online*-ajakirjanduse puhul ei ole teadetevool ühepoolne, suunaga massikommunikatsiooni organisatsioonilt auditooriumile. *Online*-ajakirjanduse puhul on kommunikatsioon interaktiivne, kuna Interneti tehnoloogia abil on võimalik aktiivne suhtlus uudiste tootja ja tarbijate vahel. (Runnel & Vengerfeldt 2004)

Trappel (2008) toob välja peamised massikommunikatsiooni kriteeriumid, mis eristavad *online*-ajakirjandust teistest Interneti sisudest. *Online*-ajakirjandust kontrollitakse toimetuste ajakirjanike ja toimetajate poolt. *Online*-ajakirjanduse sisu ja lugeja vahel on distants nii ajas kui ka ruumis. *Online*-ajakirjanduse puhul on kommunikatsioonimudel asümmeetriline ning meediasisule on juurdepääs kõikidel Interneti kasutajatel. Samuti toodavad *online*-toimetused püsivalt ja pidevalt uut sisu. (Trappel 2008)

1.2 *Online*-ajakirjanduse eripärad

Meediateoreetiliselt on *online*-ajakirjanduse peamine erinevus traditsioonilise ajakirjandusega võrreldes kontekstualiseerimine, mis tähendab, et *online*-ajakirjandusel on võime rikastada teksti laiema „pildiga“ (Runnel & Vengerfeldt 2004: 237). Selle teevad võimalikuks uue meedia sellised eelpoolnimetatud kesksed tunnused nagu digitaalsus, interaktiivsus, hüpertekstuaalsus, hajusus ning virtuaalsus (Runnel & Vengerfeldt 2004). Kontekstualiseeritust iseloomustavad sellised tegurid nagu tarbijakesksus, auditooriumi suurem osalus ja dünaamilisus (võime kiiresti reageerida toimuvatele muutustele) (Runnel & Vengerfeldt 2004: 236).

Online-meediat eristab teistest massimeediumidest uute võimaluste hulk, mille teeb võimalikuks digitaalne tootmise ja levitamise viis (Trappel 2008).

Online-ajakirjanik peab otsustama, milline meedia formaat või millised formaadid annavad lugu kõige paremini edasi (multimeediaalsus), peab kaaluma võimalusi, kuidas auditooriumit kaasata, et auditoorium suhtleks, vastaks või isegi kohandaks lugu (interaktiivsus) ja mõtlema viise, kuidas siduda lugu, mida ta jutustab teiste lugudega või allikatega hüperlinkide abil (hüpertekstuaalsus). (Deuze 2003)

Järgnevalt on esitatud erinevate autorite poolt välja toodud kõige olulisemad võimalused ja omadused, mis eristavad *online*-meediat ja seeläbi ka *online*-ajakirjandust teistest meediumidest, lahtiseletatult.

Multimediaalsus

Online-ajakirjanduse multimediaalsuse teeb võimalikuks Interneti kui publitseerimisvahendi, mille tehnoloogia võimaldab edastada või vahendada nii tekstilist, helilist kui ka pildilist infot (Runnel & Vengerfeldt 2004). Multimeediaks nimetatakse paljude esitluslike vormide, nagu tekstide, videote, fotode ja helide, kombinatsiooni ning integratsiooni. Koos interaktiivsuse ja hüpertekstuaalsusega on multimediaalsus üks kõige rohkem uuritud *online*-meedia tunnusjoon. (Opgenhaffen 2008) Televisioon ja raadio segavad oma sisus audio ja video signaale, trükimeedia kasutab ainult teksti, mis on sageli varustatud ka illustatsiooniga. *Online*-väljaande sisu on segu nii tekstist, illustatsioonidest kui ka helist ja liikuvatest kujutistest. (Beyers 2006)

Interaktiivsus

Deuze (2003: 214) jagab interaktiivsed võimalused veebilehel kolmeks:

- 1) navigatsiooniline interaktiivsus – kasutaja saab navigeerida struktureeritud viisil veebilehel (kasutades nt. nuppe „Järgmine lehekülg“ või „Tagasi üles“);
- 2) funktsionaalne interaktiivsus: kasutaja saab osaleda mingi ulatuseni veebilehe produktsiooni protsessis, suheldes teiste kasutajatega või veebilehe sisu produtseerijaga (arutelu listid, kirjavahetuse võimalus veebilehe produtseerijaga jne.);
- 3) kohastuv interaktiivsus – iga kasutaja tegevusel on tagajärg veebilehe sisule. Veebileht on programmeeritud kohandama end iga kasutaja individuaalse käitumise järgi ja mäletab kasutaja eelistusi;

Runneli ja Vengerfeldti (2004: 234) jaoks tähistab interaktiivsus meediakasutaja aktiivset kaasatust meediasse, võimalust osaleda meediasisu loomisel. Ajakirjanikel, toimetajatel ja lugejatel on võimalus ideid vahetada samal meediaplatformil. *Online*-ajakirjandus on interaktiivne, kuna lugejatel on võimalus *online*-uudise kohta anda tagasisidet nii teistele lugejatele kui ka toimetuse töötajatele kommentaariumides või meilitsi. Näide interaktiivsusest on ka *online*-väljaannete poolt püstitatud küsitlused, millele vastates saab lugeja arvamust avaldada. (Trappel 2008)

Digitaalse meedia olud lubavad reporteritel pidevalt toimetada ja uuendada lugusid, kaasata sellesse tegevusse ka lugejad, pakkudes esimesel võimalusel tagasisidet, postitades arutelu teemade platvorme, laadides üles faile (Karlsson 2007).

Hüpertekstuaalsus

Hüpertekst on tekst, mis on sisemiste viidetesüsteemide kaudu mittelineaarne. Hüpertekstide puhul saavad tekstide või teksti osade vahelised seosed nähtavaks hüperlinkide kaudu.

(Runnel & Vengerfeldt 2004)

Kogu Internet põhineb printsiibil, et omavahel on kokku lingitud vastastikku asjakohane informatsioon. Nii ka *online*-ajakirjanduses, kus hüpertekstide abil on lugejatele antud vahetu juurdepääs teistele relevantsetele tekstidele. Hüperteksti tehnoloogia teeb võimalikuks organiseerida informatsiooni ja esitleda seda mitte-lineaarsetes struktuurides. (Engebretsen 2006: 40) See võimaldab kasutajatel lugeda tekste just sellises järjestuses nagu nad soovivad. Engebretsen (2006) vaatlleb seetõttu *online*-meediat kui „tõmbamise“ kommunikatsiooni. Vastuvõtja otsustab ja valib ise, mida lugeda või vaadelda – „tõmbab enda jaoks olulise meediasisu enda ette“. Samas televisioon ja raadio vahendusel toimub „lökkamise“ kommunikatsioon – toimetused „lökkavad“ auditooriumi ette seda informatsiooni, mida nad tahavad, et vastuvõtja vaataks või kuulaks. Televisiooni ja raadio puhul on toimetuse otsus, mida nad millalgi eetrisse lasevad, milline on selle vorm ja teostus. Paberajaleht on *online*-meedia ja raadio ning televisiooni toimetuste vahepeal. Lugejal on võimalik valida meediatarbimise aeg ja koht. (Engebretsen 2006)

Hüperlingid võivad viidata teisele tekstile domeenisiseselt või tekstile väljaspool domeeni, mujalt Internetist. Need kaks on erinevad hüpertekstuaalsuse tüübid – portaalist väljapoole suunav link juhib lugeja uue sisuni, aga samale lehele suunav link võib juhtida lugeja sama teema kohta käiva lugude spiraali algusesse. (Deuze 2003: 212)

Kohesus ja kõikjalviibimine (digitaalsus)

Digitaalsus ja kõikjalviibimine viitab sellele, et *online*-ajakirjandus on universaalselt kõigile kättesaadav ning selle tarbimiseks puuduvad ajalised piirangud (Trappel 2008). Kohesus tähendab teoorias, et virtuaalselt võetakse informatsioon vastu ja luuakse selle põhjal uudis peaaegu samaaegselt, kui edastatakse see lugejale. See on võimalik kahe seotud tunnuse tõttu. Kõigepealt, informatsioon on digitaalne ja seda saab lihtsalt pidevalt vormida. Teiseks,

informatsioon ei ole nii hajutatud nagu üldjuhul veebis. (Karlsson 2007) Kohesus viitab sellele, et informatsioon on kättesaadav püsivalt ja puuduvad näiteks trükimeediale omased tähtajad (Trappel 2008). See on kaasa toonud lühenenud uudiste ringluse. Päevalehte antakse välja kord 24 tunni jooksul – nii pikk on päevalehe puhul uudiste ringlus. Ajakirjanikul on tähtaeg, mis ajaks ta peab uudise valmis saama ja pärast seda, kui uudis on prinditud, ei ole võimalik enam ajalehe sisu muuta. Tähtaeg on ka tele-ja raadiouudiste puhul, kuna sealsed programmid on täpselt planeeritud. *Online*-ajakirjanduses puudub tähtaeg, mistõttu võib uudiseid üles laadida ja muuta kohe kui informatsioon ajakirjanikuni jõuab. (Karlsson 2007)

1.3 Massimeedia mõju

Massikommunikatsiooni uurimise aluseks on eeldus, et meedial on mõju, kuid puudub kokkulepe selle mõju olemuses ja ulatuses. Lugeja kogeb igapäevaselt mitmeid väikesi meedia-poolseid mõjutusi – näiteks valitakse riideid ilmateate järgi, ostetakse midagi reklaami mõjul või reageeritakse erinevatel viisidel uudistele, raadiost tulevate muusikale või teles ja kinos jooksvatele filmidele. (McQuail 2003: 373)

Teateid koostatakse ja edastatakse eesmärgiga kutsuda esile retsiptendi psüühikas, harvemal juhul ka käitumises teatud muutus. Muutus, mis vastuvõtjas kommunikatsiooniprotsessi käigus tekib, on kommunikatsiooni mõju ehk efekt. Kõik muutused ei pruugi vastata aga kommunikaatori eesmärgile. Kui efekt vastab kommunikaatori eesmärgile, on massikommunikatsioon efektiivne. (Lauristin & Vihalemm 1980: 34)

Meedia mõju on massimeedia tegevuse planeeritud või planeerimata tulemus. Meedia efektiivsust väljendab meedia mõjukus teatud eesmärkide saavutamisel. See eeldab aga kommunikatsioonieesmärgi olemasolu. (McQuail 2003: 379) Kommunikatsiooniefektid võivad olla soovitud või soovimata, lühiajalised või pikaajalised. Levi ulatuselt võivad efektid olla kas individuaalsed või sotsiaalsed. Samuti võib efekt avalduda kohe pärast teate saamist (otsene) või hiljem (kaudne). (Vihalemm 2009)

Mõjusid saab veel liigitada: ümberpöörav, väike muutus ja kinnistamine. Ümberpööramine tähendab vastuvõtja tõekspidamiste muutumist vastavalt saatja kavatsustele. Väike muutus tähendab, et muutub vaid käitumise või tõekspidamiste intensiivsus. Samas kinnistamise näol on tegemist varasemate tõekspidamiste, arvamuse või käitumise kinnistamisega (Klapper 1960 McQuail 2003: 380 kaudu).

Teate mõju võidakse ette planeerida, kuid teatel võib sellegipoolest olla veel ka planeerimatu efekt. Samuti võib efekte eristada selle järgi, kas nad on tunnetusliku, emotsionaalse või käitumusliku dominandiga ning ilmsed või varjatud. (Vihalemm 2009) Meedia mõju võib olla ka kahjulik. Näiteks vägivalla või enesetappude kajastus meedias võib ajendada neid tegusid jäljendama. Kahjuliku mõju takistamiseks on meediale välja töötatud ja kehtestatud tegutsemisviise ja regulatsioone. (McQuail 2003: 373)

1.4 Individuaalne mõju

Individuaalne ehk isiksuslik mõju kujuneb välja etappide kaupa ning seda mõjutavad mitmed tegurid, mis on seotud eelkõige isiku personaalsete huvide, harjumuste, kogemuste ja võimalustega.

Teate vastuvõttu ja seeläbi individuaalse mõju kujunemist saab jagada kolme etappi:

- ✓ Eelkommunikatiivne etapp – algab tähelepanu fikseerumisega teatele. Tähelepanu osutamine teatele sõltub aga isiksuslikust ajendist, miks retsipient üldse massimeediumi poole pöördub. (Lauristin & Vihalemm 1980)
- ✓ Kommunikatiivne etapp – saab alguse teate sisu ja mõtete mõistmisest (Vihalemm 2009). Selles faasis saab vastuvõtu kontekst selgemaks ning tuntakse ära teates kasutatavate märkide tähendused. Järgneb teate sisu analüüsimine ja kõrvutamine varasemate teadmistega (Lauristin ja Vihalemm 1980: 83). Teadet analüüsitakse nii ratsionaalsest kui ka emotsionaalsest küljest (Vihalemm 2009).
- ✓ Järelkommunikatiivne etapp – koosneb hetkemõju avaldumisest käitumises ja hetkemõju kinnistumisest (Vihalemm 2009).

Käesolev bakalaureusetöös keskendutakse eelkõige eelkommunikatiivsele ja vähemal määral kommunikatiivsele etapile.

Vihalemm (2009) jagab teadete vastuvõtu ja isiksuslikku mõju kujundavad tegurid nelja põhilisse rühma – 1) teate iseärasused; 2) vastuvõtja iseärasused; 3) olukorra iseärasused; 4) vastuvõtja tegurid.

Allika tegurid

Allika tegureid võib liigitada järgmiselt: 1) kanali maine ja usaldusväärsus; 2) autori (esineja) tuntus ja usaldusväärsus; 3) autori (esineja) personaalne köitvus. Allika tegurid on eriti olulised televisiooni teadete puhul. Ajalehtede puhul ei ole autori tuntus ja usaldusväärsus ning personaalne köitvus kuigi olulised (Vihalemm 2009). Samas on artiklite puhul väga olulised artiklis esineva allika isikuomadused. Tähtis faktor efektiivse kommunikatsiooni puhul on auditooriumi suhtumine kommunikaatorisse. Kõrge usaldatavusega allikad muudavad auditooriumi käitumist rohkem kui madala usaldatavusega allikad. (Hovland ja Weiss 1951) Ka kanali maine ja usaldusväärsus on ajalehtede puhul olulised. Tähtis on see, kuidas allikat tajutakse (manipuleerivana, dialoogile suunatud jne.). (Vihalemm 2009)

Teate tegurid

Teadet iseloomustavad tunnused saab jagada kolme rühma: 1) nähtuste ring, mida teade puudutab (millest teates räägitakse); 2) lähenemisviis nendele nähtustele (mis aspektist lähenetakse); 3) materjali esitusviis, sisu väljendamise vahendid ja võtted (kuidas esitletakse ja väljendatakse). (Lauristin & Vihalemm 1980) Teate tegurid võimaldavad tähelepanu äratada ja suurendada. Tegureid saab jagada vormilisteks ja sisulisteks. Teate sisulise poole pealt on isiksusliku mõju kujunemise jaoks olulised teema psühholoogiline lähedus, teema käsitlemise aspekti lähedus, aktuaalsus, ühiskondlik olulisus, esituse konfliktsus ja esituse personaalsus. Samuti on isiksusliku mõju kujunemise jaoks olulised vormi uudsus, vastavus ootustele ning selgus ja läbipaistvus. (Vihalemm 2009)

Olukorra tegurid

Teadete vastuvõttu mõjustavate olukorrategurite hulgas tuleb eristada mitmeid üksteisega seotud, kuid siiski erinevaid tegureid (Lauristin & Vihalemm 1980). Olukorra tegurid on üldiselt olulisemad televisiooni puhul (Vihalemm 2009). Olukorra tegureid võib jagada kaheks – üldine olukord (ühiskonnas, antud alal, grupis) ja konkreetne olukord (keskkond, seisund) (Vihalemm 2009). Üldine ühiskondlik olukord tähistab ühiskondlike suhete süsteemi ja selle seisundit, milles teadete edasiandmine ja vastuvõtt toimub. Siinkohal on oluline ka ühiskonna suhete stabiilsusaste. Üldine olukord kitsamates suhtevaldkondades, nagu töö, perekonnas või koolis, mõjutab teadete vastuvõttu aga veelgi suuremal määral. (Lauristin & Vihalemm 1980). Teate vastuvõttu mõjutab konkreetne olukord antud momendil – sotsiaalne, psühholoogiline ja füüsiline keskkond teate tarbimise momendil ehk millised on võimalused

vajaduste rahuldamiseks ja ootused vastuvõtja käitumise suhtes antud olukorras. (Lauristin & Vihalemm 1980)

Vastuvõtja tegurid

Vastuvõtja tegureid saab jaotada järgmiselt: demograafilised tegurid; staatus ühiskonnas ja grupis; elustiil; sotsiaalne kogemus; kommunikatiivne kogemus; individuaalne eripära. Kõige rohkem mõjutavad teadete vastuvõttu sotsiaalne ja kommunikatiivne kogemus. (Vihalemm 2009)

Vastuvõtja püsivate tunnusoonte hulgas tuleb eristada sotsiaalseid, sotsiaalpsühholoogilisi ja individuaalpsühholoogilisi momente (Lauristin & Vihalemm 1980: 66). Sotsiaalsed tunnused kajastavad vastuvõtjat ümbritsevat sotsiaalset keskkonda ja suhet sellega – vajadusi, huvisid, kultuuritraditsioone jms. Sotsiaalpsühholoogilisteks karakteristikuteks on tunnused, mis iseloomustavad retsiipiendi ja tema vahetu sotsiaalse keskkonna vastastikust toimet. (Lauristin & Vihalemm 1980: 67). Samuti tuleneb teate vastuvõtt individuaalpsühholoogilistest iseärasustest (nt. temperament, iseloom, võimed) (Lauristin & Vihalemm 1980).

1.5 Tähelepanu äratamise võtted

Seda, milliseks teate mõju lugejale kujuneb, saab mõjutada mitmete visuaalsete ja sõnaliste võtete abil. Ehkki trükimeedia ja *online*-meedia puhul on need võtted üldjuhul sarnased, on *online*-väljaande eripärade tõttu veel mõned nüansid, mille abil lugejate pilku püüda (vt. peatükk 1.5.2).

1.5.1 Tähelepanu äratamise võtted paberlehes

Tähelepanu äratamiseks saab kasutada sõnalisi ja visuaalseid võtteid, kuid ka tähelepanu saab tõmmata teema ja lähenemisviisi valikuga (Vihalemm 2009).

Sõnalised võtted

Sõnaliste võtetena tõmbavad tähelepanu pealkirjade kõitev sõnastus, teksti liigendus (ala- ja vahepealkirjad ning juhtkiri) ning ka sõnastuslikud mõjustamisvõtted (Vihalemm 2009).

Pealkiri on retooriline võte tähelepanu köitmiseks, mistõttu võib ta sisaldada alliteratsiooni, sõnamänge, rütmi jms retoorilisi võtteid (Hennoste 2008: 301). Samas peab ajalehes olev

pealkiri olema nii täpne, et pole vaja lugu lugeda, et aru saada, mida loos ja pealkirjas öelda tahetakse (Hennoste 2008).

Lisaks pealkirjadele kasutatakse ajalehtedes ka ülapealkirju ja alapealkirju, mis võimaldavad lugejale kiiresti infot anda. Alapealkiri on väiksem lisapealkiri, mis täpsustab või rõhutab mõnda loo külge. Ülapealkiri määratleb loo teema või sündmuskoha või annab uudise jaoks olulise detaili või inimese. (Hennoste 2008)

Hennoste (2008) toob tähelepanu äratajana välja ka juhtlõigu, mille peamiseks ülesanneteks on anda lühidalt edasi loo tuum ning äratada lugejas huvi tervet artiklit lugeda.

Tähelepanu äratamiseks kasutatakse ka sõnastuslikke mõjuvõtteid nagu metafoor, sõnamäng, tsitaat, lendsõnad ja -lused ning alg- ja lõppriim (Vihalemm 2009). Tsitaatide eesmärgiks on teksti elavdamine (Hennoste 2008). Tsitaate kasutakse, et anda edasi loo teema seisukohast olulist infot, mis pärineb olulistelt allikatelt. Kuna tsitaat tõuseb esile, mistõttu peab temas antud mõte olema loo põhiteema seisukohast oluline. (Hennoste 2008: 112) Metafoore kasutatakse teksti ilmestamiseks ning alg- ja lõppriim muudavad lause kõlavaks.

Tähelepanu äratav teate vormi uudsus ja ebatavalisus. Samas uudsuse ja ebatavalisusega ei saa üle pingutada, sest oluline on ka sisu vastavus tekkinud ootustele, mis on teine oluline mõjutegur. Samuti on teate teguriks selgus ja läbipaistvus, mis tähendab, et teate sisu peab olema laiale auditooriumile lihtsalt mõistetav. (Vihalemm 2009)

Hennoste (2008) rõhutab, et ajalehe puhul on hästikirjutatud lugu selge ja lihtne. Uudise ideaaliks on täpsus ning eelkõige faktide ja tsitaatide täpsus, kuid samal ajal ka keeleline täpsus. Samuti on teate läbipaistvuse tarvis oluline, et faktid ja arvamused oleksid lahus. (Hennoste 2008)

Visuaalsed võtted

Visuaalsete võtete alla kuuluvad kujunduselementide, nagu näiteks fotod, graafikud, kirjad, šriftid, atraktiivsus, selgus ja läbipaistvus. Samuti kujunduselementide ootuspärasuse ja ebatavalisuse tasakaal. (Vihalemm 2009)

Hennoste ja Kurvits (1994) toovad välja tähelepanu äratajana ka ajalehekujunduse. Ajalehekujunduse eesmärgiks on saada võimalikult palju inimesi lehte lugema ja vaatama. See tähendab teisisõnu võita ja hoida lugejate tähelepanu (Hennoste & Kurvits 1994: 3). Lehe kujundus peab ka sellele, kes lehte lihtsalt sirvib, reklaamima, mida ta antud ajalehest, ajalehenumbri või leheküljelt leiab (Hennoste & Kurvits 1994: 3). Seejuures aitavad sisukord, lihtsad ja selged pealkirjad, huvitavad ja suured fotod ning konkreetne teabegraafika.

Foto peamiseks ülesandeks ajalehes on anda infot, äratada emotsioone ja tõmmata lugeja tähelepanu, et ta tahaks ka juurdekuuluvat teksti lugeda (Hennoste 2008: 307). Samuti luuakse foto abil leheküljele fookus. Foto on lugejale atraktiivne, kui pildil on tegevust, liikumist ja inimesi. Samuti on standardsetest fotodest huvitavamad ebatavalised, kus on huvitavad kooslused, kontrastid, põrked või üllatavad stseenid. Ajalehes on tähtis, et foto tekitaks lugejaga suhte ning räägiks lugu, olles samal ajal konkreetne ja individuaalne, mitte suvalise loo juurde sobiv standardpilt. (Hennoste 2008)

Paberlehe puhul on oluline, et kui loo juurde pannakse mitu fotot, siis oleks need võimalikult erinevad ja kajastaksid eri alateemasid või artiklis kujutatava peategelase erinevaid rolle (Hennoste 2008).

Teabegraafika on paberlehe puhul üks olulisemaid tähelepanu äratajaid. Ajalehe puhul vaatab lugeja tavaliselt enne teksti lugemist teabegraafikat. (Hennoste 2008) Nagu tekst ja foto peab ka teabegraafika rääkima loo, mis on lugeja jaoks terviklik ja arusaadav mujalt lisainfot otsimata (Hennoste 2008: 312). Selleks, et teabegraafika oleks silmatorkav, lisatakse sinna tihti piltsümboleid (Hennoste 2008).

Olulised tähelepanuäratajad ajalehes on ka kirjad ja šriftid (Vihalemm 2009). Lisaks põhitekstikirjale valitakse ajalehes tavaliselt mõned kirjaseeriad, mida kasutatakse vajalike tekstiosade rõhutamiseks. Selleks võib kasutada paksu ja poolpaksu kirja, kaldkirja, sõrendatud kirja, allajoonitud kirja ja pöördkirja. (Hennoste & Kurvits 1994: 3) Ehkki need kirjad tõmbavad lugeja tähelepanu teatud tekstiosale, raskendavad nad suurel hulgal kasutatuna lugemist, mistõttu kasutatakse neid vähem (Hennoste & Kurvits 1994).

Teema ja lähenemisviisi valik

Lugeja tähelepanu äratavad enam artiklid, mis on kirjutatud psühholoogiliselt lähedasel teemal, konfliktset, aktuaalsed või personaalsed (Vihalemm 2009). Seega lähevad tähelepanu äratamise võtted kokku siinkohal ka isiksuslikku mõju kujundavate teate teguritega.

Lauristin ja Vihalemm (1980) oletavad, et vastuvõtu protsessis on kõige olulisem teate teema ning selle psühholoogiline lähedus. Psühholoogiline „lähedus“ hõlmab endas tekstis kajastavate nähtuste tuntust ja olulisust vastuvõtja jaoks, näitab seda, kuidas lähedalt puutub antud vastuvõtja oma igapäevases elus isiklikult kokku tekstis kajastavate nähtuste ja probleemidega ning kuidas see teda isiklikult erutab (Lauristin & Vihalemm 1980: 57).

Mida suurem on vastuvõtja jaoks teate psühholoogiline lähedus, seda soodsamaks kujuneb teate vastuvõtt ja suuremaks teate mõju (Lauristin & Vihalemm 1980).

Teate aktuaalsus ehk päevakajalisus seostub eelkõige pikka aega kestvate ehk jooksvate sündmustega, mis lugejat huvitavad ja mille kohta lugejad ootavad pidevat lisainfot (Hennoste 2008). Samuti paelub lugejaid ühiskondlikult oluline teema või probleem, mille kohta oodatakse ühiskonnas pidevalt uut teavet (Vihalemm 2009). Kui teated puudutavad ühiskondlikult olulisi ja aktuaalseid probleeme, ümbritsevat olukorda, siis nende sisust ollakse rohkem huvitatud ja tekivad ka arutelud (Lauristin & Vihalemm 1980).

Samuti võimaldavad tähelepanu teate vastu suurendada teate konfliktne esitus ja esituse personaalsus. Teate konfliktsete põhjustavad sündmused, mis peegeldavad kokkupõrkeid inimeste ning institutsioonide vahel ja nende sees. Tähelepanu ei ärata üksnes avalik ja riigi tasandil konflikt, vaid ka sisekonfliktid inimestes ja üksikisikute konfliktid ühiskonna või selle institutsioonidega. (Hennoste 2008)

1.5.2 Tähelepanu äratavad ja hoidjad netilehes

Ward (2002: 121) toob välja Nielsen'i ettepanud võtted, kuidas lugejate tähelepanu suurendada ja hoida. Selleks tuleb:

- ✓ muuta tekst kompaktseks ja lühikeseks;
- ✓ teksti liigendada lühikesteks lõikudeks alapealkirjade abil;
- ✓ kasutada hüperteksti, et oleks võimalik informatsiooni jagada erinevatele lehtedele üheks suureks tervikuks koondamise asemel;

Ward (2002: 129) esitleb ka Kiliani soovitusi tähelepanu suurendamiseks:

- ✓ panna lihtsad ja informatiivsed pealkirjad;
- ✓ tsitaatide juures kasutada jutumärke, et dialoogi esile tõsta;
- ✓ lisada artiklisse küsimusi, millele vastuse saamiseks tuleb artikkel läbi lugeda;
- ✓ anda konflikti lubadus ja üllatada lugejat.

Hennoste peab oluliseks tähelepanu äratamiseks ka uudise sisu ja teemat. Netilehe puhul on võimalik mõõta lugude loetavust ja kommenteeritavust. Soov saada uudisele võimalikult palju kommentaare on toonud uudisväärtuste kõrvale täiesti uued uudissündmuste valimise mõjurid. Hennoste (2008) nimetab neid kommenteerimisväärtusteks. Need on väärtused, mis panevad inimese uudise kohta kommentaare esitama. Inimeste tähelepanu paeluvad ja kommenteerima sunnivad eelkõige uudised, mis:

- ✓ ärritavad lugejat tugevalt;
- ✓ lähevad vastuollu ühe ühiskonnagrupi tõekspidamisega;
- ✓ lähevad vastuollu üldlevinud arusaamadega;
- ✓ on esitatud mustvalgelt;
- ✓ puudutavad emotsionaalselt väga suurt hulka inimesi;
- ✓ esitlevad tugevaid tundeid äratavaid isikuid;
- ✓ võimaldavad kommentaatoril näidata oma üleolekut teisest;
- ✓ võimaldavad inimesi lahterdada; (Hennoste 2008: 346-367)

Kui teema pole juba ise piisavalt paeluv, võib seda ka serveerida nii, et uudis kutsuks rohkem kommenteerima. Selleks eiratakse sageli tasakaalu ja objektiivsust ning lubatakse uudises teravate hinnangute andmist. (Hennoste 2008)

Online-väljaandes on olulisemaks tähelepanu äratamiseks uudise pealkiri, mida lugeja esmalt märkab. Ülejäänud lugemiseks tuleb tal avada tekst terviklikult. Seetõttu peaks loo pealkiri olema selgem ja otsesem. Samuti peab pealkiri ärritama, mistõttu kasutatakse sageli „kollase“ lehe või olemuslugude alguspõhimõtteid. Nii on pealkirjad teravad, juhivad lugejat viltu või lausa valetavad. (Hennoste 2008)

Kuna *online*-väljaande sisu on väga mitmekesine, siis kipub lugeja tähelepanu ühe artikli lugemisel kiiresti hajuma, mistõttu tuleb uudis esitada nii kompaktselt kui võimalik.

Online-ajakirjanduse tekstid on paberlehega võrreldes lühemad ja kokkuvõtlikumad, et ekraanil oleks uudis paremini hoomatav ja seeläbi ka loetav (Engebretsen 2006). Üldiselt soovitatakse kirjutada *online*-väljaandesse ligi 50 protsenti tekstist, mida sama loo puhul paberväljaandes kirjutataks (Ward 2002).

Visuaalsete võtete kohapealt on *online*-väljaandel palju suuremad võimalused kui paberlehel. Trükimeedial on võimalik teksti kõrval kasutada vaid illustratsioone ja pilte. Samas kui *online*-väljaande puhul on tegemist multimeediumiga, kus saab kombineerida teksti nii fotode ja helide kui ka liikuvate kujutistega. (Beyers 2006)

1.6 Varasemad uurimused

Varasemalt on *online*- kui ka paberlehe lugemist uurinud Ameerika Ühendriikides Poynter Instituut. Instituut kasutab uuringutes spetsiaalset tehnoloogiat – kaamerat, mis jälgib ja fikseerib inimese silmamuna liikumist. Silmakaamera võeti kasutusele 1980. aastate lõpus. Uue tehnoloogia kaasabil oli esmakordselt võimalik saada andmeid meedia toimest mikrotasandil, kus katseisik pole teadlik oma tähelepanu suunamise protsessist. (Kurvits 2010)

1990. aastal alustas instituut esimese silmakaamera uuringuga. Siis uuriti, mida märkab inimese silm paberlehe puhul ja millist trajektoori mööda ta lehel liigub. Alates 1999. aastast keskendus instituut juba *online*-väljaannete lugemise uurimisele. 2006. aastal läbi viidud uuringus vaadeldi võrdlevalt paberlehe ja *online*-ajalehe lugemist. (Eyetracking the news... 2010)

Uuritavaid oli kokku 582 ning päeval, kui nad uuringule tulid, paluti neil mitte lugeda uudiseid lehest ega ka *online*-väljaandest. Kokku analüüsiti nelja ajalehe ja kahe *online*-väljaande lugemist. Osalejatel paluti väljaannet lugeda 15 minutit. (Eyetracking the news... 2010)

Uuringu tulemustena selgus, et *online*-keskkonnas loetakse 77 protsenti lugemiseks valitud tekstist, kvaliteetlehes 62 protsenti ja tabloidväljaande puhul 57 protsenti tekstist. Siiski tuleb silmas pidada, et *online*-keskkonna uudise puhul kasvatas läbilugemise protsenti see, et *online*-väljaannetes on palju lühikesi uudisraporte, mida uurijad arvestasid samuti uudislugudena. (Eyetracking the news... 2010)

Samuti uuriti, kas valitud uudis loetakse läbi täielikult või osaliselt. Selgus, et 63 protsenti valitud tekstidest loeti läbi *online*-keskkonnas. Näitaja oli madalam nii tabloidi kui ka kvaliteetlehe puhul, vastavalt 40 ja 36 protsenti. (Eyetracking the news... 2010)

Uuringust tuli välja kaks lugejatüüpi. Ühed on metoodilised lugejad, kes loevad veebilehte ülevalt alla, liikudes mõnikord lehekülje alla jõudes taas üles, et pilk lisandunud uudistele taas peale visata. Skanneerijad vaatavad pealkirju ja teisi lehekülje elemente, pööramata suuremat tähelepanu artiklitele. *Online*-väljaande puhul olid ligi pooled skanneerijad ja pooled metoodilised lugejad. (Eyetracking the news... 2010)

Pealkirjad ja pildid olid esimesed, kus peatus ajalehe lugeja silm. Need, kes lugesid kvaliteetväljaannet, märkasid pealkirju enne fotosid. Seejärel märgati fotot ja seejärel alapealkirja. *Online*-väljaande lugejad alustasid esmalt navigeerimisest. (Eyetracking the news... 2010)

Online-reklaamid koos liikuvate elementidega tõmbasid rohkelt pilke. Graafikat ja kaarte vaadati rohkem kui tabeleid nii trükis kui ka *online*-s. *Online*-väljaandes püüdsid uuritavate pilke eriti ilma graafikud. Rohkem tõmbasid tähelepanu suured ja tõsielulised fotod kui väiksed fotolavastused. Trükimeedia lugejad olid huvitatud ka arvamusrubriigist. Lühikesed kokkuvõtted *sidebar*-is olid väga edukad tähelepanu tõmbajad. (Eyetracking the news... 2010)

Online-lugemist uuris oma bakalaureusetöös 2010. aastal ka Ann Hiiemaa. Hiiemaa uurimisobjektiks oli samuti Postimees.ee väljaanne ning ta kasutas kümne inimese käitumise vaatlemiseks *online*-keskkonnas *think-aloud* meetodit (valjusti kaasamõtlemise meetod). Samuti viis Hiiemaa uuritavatega läbi semi-struktureeritud intervjuud. Uuringu peamiseks ülesandeks oli välja selgitada, kuidas teevad uuritavad Postimees.ee uudisteportaalis teadlikke valikuid ning kuidas nad leheküljel liiguvad. (Hiiemaa 2010)

Uuringust selgus, et enamasti oma uudistevalikuid põhjendada ei osata ja valik oli juhuslik. Kõige sagedasem põhjendus uudise valimiseks oli huvi teema vastu. Samuti selgus uuringust kolm liikumisviisi veebilehel. Ühed liikusid leheküljel ülevalt alla, avades uudise uues aknas. Pärast uudise lugemist liiguti taas esilehel allapoole. Teised vaatasid esmalt umbes pool lehte

läbi, siis liikusid taas üles ja hakkasid uudiseid valima. Kolmandasse rühma kuuluvad lugejad vajutasid kohe huvipakkuvale uudisele. (Hiiemaa 2010)

Roonemaa (2007) uuris oma bakalaureusetöös, kui palju loetakse Eesti Päevalehe artikleid paberlehes ja palju *online*-keskkonnas. Andmete kogumiseks viis ta läbi ankeetküsitluse, millest selgus, et paberlehe eelistajad loevad keskmiselt kümme uudist ning *online*'i eelistajad napilt viis artiklit päevas (Roonemaa 2007).

Paberlehe puhul on konkreetse ajalehenumbris sisalduva materjali märkamist ja lugemist uurinud Signe Opermann (2009) oma magistriritöös. Opermann (2009) leidis, et vastuvõttu mõjutavatest teguritest on olulisel kohal teate teema psühholoogiline lähedus vastuvõtja jaoks. Samuti peavad vastuvõtjad oluliseks teema aktuaalsust, materjali ammendavat käsitlust ja vastavust tõstatatud ootustele. (Opermann 2009)

Kui psühholoogiline lähedus tõmbab tähelepanu, siis teate oskuslik esitus, nii sisuline kui vormiline, aitab kaasa materjali märkamisele ja lugemisele (Opermann 2009:).

Uurimusest tegi Opermann (2009) järgmised kokkuvõtavad tähelepanekud:

- ✓ Materjalide loetavus sõltub suurel määral lugejahuvist.
- ✓ Lugeja tähelepanu haarab tema igapäevase eluga (töö- või tegevusalaga) haakuv materjal.
- ✓ Artikli autor ei ole määrava tähtsusega.
- ✓ Kergemini haaratakse visuaalselt huvitavat ja kompaktselt esitatud materjali.
- ✓ Loo köitvust suurendavad visuaalsed elemendid (pealkiri, foto, teabegraafika, tekstikastid jne.
- ✓ Foto ei pea olema suuremõduline, vaid teemaga haakuv. (Opermann 2009: 94)

1.7 Uurimisküsimused

Käesoleva bakalaureusetöö uurimisküsimusteks on:

1) Missugused on peamised tegurid, millest lähtudes teevad pedagoogika tudengid veebilehel lugemisvalikuid?

- Milliste peamiste tegurite mõjul jäetakse lugemiseks valitud artiklid või veebilehe osad pooleli?
- Milliste peamiste tegurite mõjul loetakse lugemiseks valitud artikkel lõpuni?

2) Millised on vaatlusaluse päeva populaarsemad artiklid ja mis põhjustel?

3) Kuidas liigutakse *online*-väljaande leheküljel?

2. Metoodika

Käesolevas osas annab autor ülevaate uurimistöö metoodikast. Esmalt on esitatud ülevaade uurimuses kasutatud meetoditest ning kriitika nende meetodite suhtes. Seejärel on esitatud täpsemalt käesoleva uurimustöö metoodika kirjeldus ning meetodite kombineerimise põhjendus.

Uurimustöö empiirilise materjali kogumiseks on kasutatud nii kvantitatiivset kui ka kvalitatiivset uurimismeetodit, mis võimaldab saada uurimisobjektist mitmekülgse ülevaate. Andmete kogumiseks rakendati kolme uurimisviisi – *think-aloud* meetodit (valjusti kaasamõtlemise meetod), meediapäeviku uurimust ja formaliseeritud küsitlust.

2.1 *Think-aloud* meetod/protokoll

Think-aloud meetodi puhul antakse vaatlusalusele ülesanne, mille lahendamisel tekkivatest mõtetest tuleb tal valjusti rääkida. Uuriija jääb seejuures kõrvaltvaatajaks ning sekkumine protsessi on piiratud vaid meeldetuletustega nagu „jätka rääkimist“ kui osaleja jääb pikemaks ajaks vait. (Young 2005)

Vaatlusalune ei interpreteeri oma mõtteid ega mõtesta neid lahti. Ta lihtsalt väljendab neid hetkel, mil mõtted pähe tulevad. (van Someren et al 1994)

Sessioon lindistatakse tavaliselt audio- või videolindile ning hiljem transkribeeritakse. Seejärel analüüsitakse suulisi protokolle kodeerimisskeemi põhjal. Meetodit on rakendatud psühholoogilistes ja hariduslikes uurimustes kognitiivsete protsesside mõistmiseks, aga samuti uurides arvutisüsteemidega seotud teadmisi ja probleeme. Meetod on kognitiivsete protsesside mõistmise oluline allikas. (van Someren et al 1994)

Ericsson ja Simon, kes on olnud lähenemise arendajad, panevad ette, et samal ajal kui osalejad viivad etteantud ülesande läbi, on lähenemise kaudu võimalik haarata seda informatsiooni, mida hoitakse lühimälus (Ericsson & Simon 1993, Young 2005: 20 kaudu). See annab lõpptulemuseks mõtete jada, mis peegeldab seda, mis torkab pähe kognitiivselt etteantud tegevuse lõpuleviimisel (Young: 2005).

Meetod on sobiv protsesside ja teadmiste omandamisega ning otsuste tegemisega seotud käitumise jälgimiseks (Benbunan-Fich 2001: 153).

Braunch (2000: 382) toob välja *think-aloud* uurimisviisi plusspoolena selle, et meetodi abil saab kõige täpsema ja detailsema kirjelduse informatsiooni otsingu protsessi kohta. Hoppmanni (2009) jaoks on vaatluse üheks suurimaks plussiks rikkalik ja laialdane andmekogum, mida on võimalik analüüsida nii kvalitatiiivselt kui ka kvantitatiivselt.

Erinevalt teistest suulise andmekogumise meetoditest, ei ole uurijapoolselt vahelesegamisi, nõuandvate vihjete ja küsimuste esitamist samal ajal, kui uuritav annab ülevaadet oma mõtetest (van Someren et al 1994).

Van Someren jt. (1994: 26) kirjutavad, et enamikule inimestest saab oma mõtetest rääkimine rutiiniks paari minutiga. Seetõttu ei ole ülesande täitmine ja samal ajal rääkimine nii raske kui pealtnäha tundub. Samuti on uuritavatele eneseväljendamine lihte, kuna neil on võimalik kasutada oma enda keelt (van Someren et al 1994).

Negatiivse poolena ei ole *think-aloud* vaatlusel protokollid alati täiuslikud, sest uuritavad võivad välja öelda vaid osa mõtetest ning mõtete sõnastamine ei pruugi sammu pidada kognitiivsete protsessidega (van Someren et al 1994). Mõnikord võib olla raske end väljendada. See vajab aega. (Hoppmann 2009)

Andmete analüüsiks kasutati kvalitatiivset sisuanalüüsi. Kvalitatiivset analüüsi on sobiv kasutada põhjusi selgitavate uuringute puhul (Vihalemm 2001). Tekst transkribeeritakse ning seejärel valitakse ja kogutakse kokku kõik tekstilõigud, mis seostuvad teatud alateemaga. Lisaks vaadatakse läbi ka kogu materjal, et leida sama alateema kohta käivaid repliike ja vastuseid teiste küsimuste juurest. Käesolevas uuringus kasutati manifestset analüüsi, mis tähendab, et vaadeldi üksnes neid elemente, mis olid otsesõnu esindatud. Samuti kasutati vertikaalanalüüsi (*cross-case analysis*) ehk teatud teemat (alaprobleemi) vaadeldi läbi kõigi vastajate hinnangute, kõrvutades neid ja otsides neis ühisjooni ja erinevusi (Vihalemm 2009).

Kvalitatiivse sisuanalüüsi puhul võib raskeks osutada kontekstist täielikult arusaamine ja võtmekategooriate leidmine (Laherand 2008).

2.2 Formaliseeritud ankeetküsitlus

Kvantitatiivse lähenemisviisi puhul kontsentreerib uurija oma kogemuse teatud indikaatoritesse (küsimused ja vastusevariandid), mis on eelnevalt kindlaks määratud. Uuritavad valivad valikust sobiva vastusevariandi. Etteantud küsimused mõõdavad nähtust, millest uurija on huvitatud. (Vihalemm 2001)

Küsitluse plussiks on võimalus koguda informatsiooni kiirelt ja odavalt. Samuti on andmeid võimalik võrrelda. Küsitluse nõrkuseks on see, et inimesed kalduvad vastama nii nagu peab ja neilt oodatakse. Samuti võivad küsimused olla suunavad ja suruda peale uurija lähenemisviisi. Küsitluse puhul kalduvad uuritavad sageli vastama pealiskaudselt. (Vihalemm 2008) Kvalitatiivse uurimisviisi puhul ei ole teada, kas uuritav mõistis küsimust täielikult ja see mahtus tema maailmapilti (Vihalemm 2001). Formaliseeritud küsitlus sobib arvamuste ja hoiakute selgitamiseks (Vihalemm 2008).

2.3 Meediapäeviku uurimus

Meediapäevikud on aja kasutamise päevikud, mis on fokuseeritud ühele kindlale tegevusele või ka meediumile. Näiteks televisiooni puhul palutakse osalejatel märkida üles ajaliselt saated, mida päevas vaadati. See meetod võimaldab koguda ka täiendavat informatsiooni nagu põhjuseid, miks osalejad selle aktiivsusega konkreetsel ajahetkel tegelevad. (Beatty 2006)

Meediapäevik annab täpsema ülevaate meediakasutusest, kuid päeviku täitmine on uuritavatele suuremaks koormaks andmete kogumise perioodil. Neil peab meeles olema päevikut pidevalt täita. (Cooper et al 1993)

2.4 Uurimustöö metoodika

15 uuritaval oli ülesandeks täita 23.03 ööpäeva jooksul meediapäevikut. Uurimispäeva määras autor juhuslikult. Meediapäeviku täitmiseks oli uuritavate jaoks koostatud tabel, kuhu tuli üles kirjutada lugemisseansside alguse ja lõpu kellaajad ning artiklite või muude veebilehe osade (nt. koomiks, horoskoop vms.) pealkirjad, mida nad konkreetsel ajavahemikul lugesid (vt. lisa nr. 9). Samuti tuli päevikutäitjatel märkida, kas artikkel loeti läbi täielikult või osaliselt. Osalejatel paluti kirjutada ka põhjendusi, miks nad mingi artikli kasuks otsustasid. Samas ei tehtud seda neile kohustuslikuks, et mitte segada ja mõjutada liigsete ülesannetega harjumuspärasest *online*-väljaande lugemisprotsessi.

Meetodi kasutamise põhieesmärgiks oli saada teada, millised on ühe meediapäeva märgatumad ja läbiloetumad artiklid. Nii on meetodi kasutamise eesmärk eelkõige kvantitatiivne. Samas kvalitatiivse poole pealt sai meediapäevikutest välja noppida ka artiklite lugemise põhjuseid, mida kasutati kvalitatiivses sisuanalüüsis. Artiklid pandi pärast uuringut populaarsuse alusel pingeritta, kaasates sinna ka *think-aloud* testis loetud ja märgatud artiklid. Pingeritta panemisel arvestas autor iga artikli puhul eraldi, kui palju oli lugejatel võimalusi konkreetse artikli lugemiseks. Selleks tuli välja selgitada kõikide artiklite ülesmineku aeg (vt. lisa nr. 1). Meediapäeviku uurimuse meetodit kasutas autor, kuna see annab täpse ülevaate meediakasutusest (Cooper et al 1993).

Samal päeval viis autor üheksa uuritava peal läbi *think-aloud* testi. Iga vaatlusaluse peal viidi uurimus läbi individuaalselt. Kuna meediapäevikute täitjad täitsid päevikut terve ööpäeva, siis selleks, et kahe meetodi puhul oleks uuritavate poolt valitud uudiste kokkulangemine tõenäolisem ja vaatluse all oleks kogu päeva uudisvoog, viidi testid läbi terve päeva jooksul keskmiselt kahe tunniste ajavahemikega (vt. lisa nr. 10). Samas ei pidanud autor vajalikuks viia teste läbi terve ööpäeva jooksul, kuna uudisvoog alates hilisõhtust Postimees.ee veebilehel enam oluliselt ei muutu.

Think-aloud vaatlusaluste arv kujunes selliseks, kuna autor järeltas seminaritöö põhjal, et jõuab ligi kahe tunni jooksul keskmiselt ühe vaatluse läbi viia. Esimese vaatluse algusajaks oli

määratud 8:00. Seejärel olid vaatlusajad määratud iga kahe tunni tagant. (10:00; 12:00; 14:00; 16:00; 18:00; 20:00; 22:00). Vaid viimase vaatluse algusajaks oli kokkulepitud kell 23:00, et uuritav jõuaks enne lehe loetud, kui kell 24:00 saaks ja järgmine kuupäev kätte jõuab. Seejuures kokkulepitud kellaajast algasid vaatlused hiljem, kuna sageli oli vaja uuritavatel enne veidi harjuda mõttega, et tal tuleb oma mõtteid valjusti väljendada ja seda veidi harjutada. Samas ühel juhul (V4N) soovis uuritav, et vaatlus veidi varem läbi viiakse, kuna tal tulid ootamatuna isiklikud asjad vahele. Sellise uurimuse puhul arvestas autor võimalusega, kus uuritaval tuleb midagi ootamatut ette ning jättis uuritavatele oma kontaktid. (vt. lisa nr. 10)

Vaatlusalustel paluti, et nad enne vaatlust Postimees.ee lehekülge väldiksid. Vaatlus viidi läbi üldjuhul uuritava juures kodus või ühiselamus, kuna see on keskkond, kus ta end kõige vabamana tunneb, et oma mõtetest võõrale kõrvalolijale rääkida. Ühel juhul viidi vaatlus läbi haridusteaduskonna hoones ning kahel juhul Tartu Ülikooli peahoone keldris. Vaatlusaja valis uuritav.

Vaatlusalused lugesid kokkulepitud ajal Postimees.ee veebilehte ning uurija vaatas seejuures protsessi kõrvalt sekkudes sellesse nii vähe kui võimalik. Uuritavatele oli eelnevalt ülesandeks tehtud veebilehel olemise ajal kõva häälega põhjendada iga artikli või muu veebilehe osa valikut, samuti tuua ära artikli läbilugemise või poolelijätmise põhjused. Ehkki vaatluse algusaeg oli kokku lepitud, võisid uuritavad väljaannet lugeda nii kaua, kui see neile huvi pakkus. Kogu protsess filmiti.

Meetodi eesmärgiks oli teada saada, kuidas põhjendavad uuritavad oma uudistevalikut ehk millised on peamised põhjused, miks veebiväljaande osa või artikkel lugemiseks valitakse. Samuti, millest sõltub valitud artikli läbilugemine ja kuidas uuritavad veebilehel liiguvad. Kvantitatiivse poole pealt kasutati vaatluse käigus läbiloetud ja osaliselt loetud artikleid koos meediapäevikutesse märgitud läbiloetud või osaliselt loetud artiklitega, et koostada artiklite pingeread.

Tulemused transkribeeriti ning seejärel analüüsiti kvalitatiivse sisuanalüüs meetodil, mille käigus loodi valiku, läbilugemise ja osaliselt lugemise põhjenduste kategooriad. Kategooriate loomisel kasutati manifestset analüüsi, kuna uurimuse eesmärgiks oli välja selgitada peamised põhjendused, miks uudise kasuks otsustatakse ning see läbi loetakse või pooleli jäetakse.

Põhjendusi oli võimalik välja tuua ka statistiliselt, selgitades, millised olid kõige populaarsemad põhjendused, miks artikkel valiti, läbi loeti või pooleli jäeti. Meetodi valiku peamine põhjus on see, et *think-aloud* test on sobiv otsuste tegemisega seotud käitumise jälgimiseks (Benbunan-Fich 2001: 153).

Peamiseks kahe meetodi kombineerimise põhjuseks on see, et autori silmis täiendab üks meetod teist. Meediapäeviku puhul on võimalik teada saada, millised on ühe meediapäeva populaarsemad artiklid. Päevik annab täpsema ülevaate meediakasutusest, kuna lugemine toimub uuritava poolt valitud aegadel ning lugemisseansse toimub päeva jooksul mitmeid.

Samas artiklite valikute põhjustest saab päeviku põhjal vaid aimduse, sest iga artikli lugemise põhjuste kirjalik väljatoomine võtaks kaua aega ja segaks uuritava lugemisrutiini. Samas *think-aloud* testi puhul on võimalik lugemist kõrvalt jälgides teada saada, kuidas uuritav veebilehel liigub ning kuulata suulisi põhjendusi, mis artikliga seoses uuritavale esimesena pähe torkavad. Samas ei oleks vaid vaatluse all loetud artiklite järjestamine populaarsuse alusel usaldusväärne, kuna igale uuritavale on pühendatud päeva jooksul vaid üks lugemisseanss. Samal ajal aga vaheldub meediasisu Postimees.ee leheküljel tihti mitu korda tunnis. Nii ei ole samu lugemisvõimalusi uuritaval, kelle peal viidi vaatlus läbi hommikul, uuritavaga, kelle peal viidi vaatlus läbi pärastlõunal, sest veebileht on artiklite näol vahepeal uuenenud.

Vastavalt soovile, täitsid uuritavad enne või pärast meediapäeviku täitmist või *think-aloud* testi küsitlusankeedi. See meetod oli rakendatud, et saada piisavalt taustainformatsiooni, mis kirjeldaks uuritavate igapäevaseid lugemisharjumusi ning annaks ülevaate, millised *online*-väljaande lugejad uuritavad on. Samuti oli võimalik meediapäeviku uurimuses osalenute tulemusi kõrvutada ankeeti märgitud tulemustega. Formaliseeritud küsitlusankeedi valis autor ajakokkukohi eesmärgil. Küsitlusankeeti testiti seminaritöö käigus ning bakalaureusetöös suuri muudatusi küsimustes või skaalades ei tehtud. Ankeeti lisati vaid üks täiendav taustaküsimus – milliseid veebiväljaandeid peale Postimees.ee veel loetakse, et saada teada, kui aktiivsed *online*-meedia tarbijad ollakse. (vt. lisa nr. 9.)

2.5 Valim

Valim koosneb 24 Tartu Ülikooli tudengist. Valim on strateegiline – teatud iseloomulike tunnuste osas heterogeenne, teatud tunnuste osas homogeenne. Kuna valim on väike, lähtuti valimi koostamisel põhimõttest, et valim oleks mingi omaduse poolest homogeenne, et tulemused liialt ei varieeruks ning oleks võimalik järeldusi teha.

Homogeenne on valim selle poolest, et kõik uuritavad on tudengid ja õpivad Tartu Ülikoolis õpetajaks ning on seejuures spetsialiseerunud peamiselt humanitaarainetele. Seejuures 22 uuritavat õpib haridusteadusi (humanitaarainete õpetajaks), üks uuritav eripedagoogikat ning üks uuritav klassiõpetajaks. Üliõpilaste humanitaarne suundumus ja huvi haridusvaldkonna vastu teebki rühma homogeenseks ja eriliseks.

Autor valis uurimisobjektideks pedagoogikat õppivad tudengid, kuna huvitav on aimu saada tulevaste pedagoogide, kes hakkavad tulevikus järeltulevate põlvede meediapilti kujundama, meediaharjumustest.

Valimi koostamisel lähtuti põhimõttest, et uuritavad loeksid Postimees *online*-väljaannet vähemalt kord nädalas.

Homogeenne on uuritavate seas ka see, et alaliselt elavad kõik uuritavad Tartus. Üheks heterogeenseks tunnuseks on aga see, et paljud uuritavad on Tartusse õppima tulnud erinevatest paikadest üle Eesti (geograafiline päritolu). Seega teema, mis mõne uuritava jaoks võib olla geograafiliselt lähedane, jääb teisele kaugeks ja ei paku huvi. Samuti erinevad uuritavad üksteisest vanuse ja spetsialiseerituse astme poolest. Uuritavad on vanuses 20 kuni 26 aastat ning teiselt, kolmandalt ja viiendalt kursuselt. Enamik uuritavatest (16) õpib teisel kursusel, kuus uuritavat on kolmandalt kursuselt. Valimis on ka kaks uuritavat, kellest üks õpib viiendal kursusel (integreeritud õppekavaga klassiõpetajaks) ning üks õpib viimast aastat magistriks (eripedagoogika viies kursus). Ehkki oma erialalt on tegemist spetsialiseeritumate üliõpilastega, siis vanuse poolest (vastavalt 24 ja 23) ei erine nad oluliselt ülejäänud valimist.

Uuritavatest 23 on naissoost ning üks meessoost.

Seitse uuritavat osales ka bakalaureusetööle eelnenud seminaritöös, milles töötati välja uurimismeetod. Uuritavate leidmiseks külastas autor seminaritöö raames haridusteadlastele mõeldud inglise keele praktikumi (peamiselt kolmanda kursuse tudengitele ja vanematele), kus tutvustas oma tööd ja selle eesmärgi. Seejärel saatis autor ringi käima registreerimislehe, toonitades eelnevalt, et uurimuses saavad osaleda vaid Postimees veebilehe regulaarsed lugejad. Kevadel pakuti uuritavatele taas võimalust uurimuses osaleda.

Teise kursuse tudengite seas saatis autor ringi käima registreerimislehe lühikese ülevaatega bakalaureusetööst. Soovijad jätsid sinna oma e-maili aadressi ning seejärel võttis autor nendega ühendust, et selgitada uurimust lähemalt, vastata küsimustele ja määrata kindlaks läbiviimise päev. Arvestada tuli sellega, et registreerimiselehele pannakse end kirja (19 inimest), kuid vaatlusalune päev kas ei sobi või mõeldakse vahepeal ümber. Seetõttu oli kogu uurimus seotud väikese riskiga. Oluline oli, et uuritavad oleks vastutulelikud ning saaks kõigest täpselt aru, kuna uurimust viidi läbi vaid ühel päeval. Vaatluse puhul oli tähtis, et uuritavatel oleks olemas uurija telefon, et võimalikest takistustest teatada. Seda võimalust ka kasutati.

Think-aloud meetod on efektiivne ka väiksearvulise valimi puhul. Testis osalejate arv ongi tavapäraselt väike, alates kümnest ja lõppedes 30 osalejaga (Hoppmann: 2009). Kuid veebilehtede kasutajauuringutest selgus, neljast-viiest uuritavast piisab, et välja tuua 80 protsenti kasutusprobleemidest (Bunz 2001, Hoppmann 2009: 213 kaudu). Hoppmann (2009) põhjendab efektiivsust sellega, et individuaalsetel sessioonidel saadakse *think-aloud* meetodil rikkalik ja laialdane andmekogu, mida analüüsida. Samuti on test aega nõudev, kuid autor leiab, et kümne inimese vaatluse ühele päevale mahutamise on reaalne.

Meediapäeviku puhul on andmete ülesmärkimine uuritavate jaoks tülikas, mistõttu on uuritavate leidmine aeganõudev protsess.

Alljärgnevas tabelis on uuritavate kaupa toodud ära meetod, mille raames neid uuriti, eriala, kursus, sugu, vanus ja kood, mida on kasutatud terve töö raames uuritavaga seotud tulemuste välja toomiseks.

	Eriala	Kursus	Sugu	Vanus	Kood
Think aloud vaatluses osalejad	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	20	V1N
	haridusteadus (humanitaarained)	III	N	24	V2N
	haridusteadus (humanitaarained)	III	N	22	V3N
	haridusteadus (humanitaarained)	III	N	22	V4N
	haridusteadus (humanitaarained)	III	N	21	V5N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	M	21	V6M
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	20	V7N
	haridusteadus (humanitaarained)	III	N	22	V8N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	21	V9N
Meediapäeviku uurimuses osalejad	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	20	P1N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	20	P2N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	26	P3N
	eripedagoogika	V	N	23	P4N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	21	P5N
	haridusteadus (humanitaarained)	III	N	21	P6N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	21	P7N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	21	P8N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	21	P9N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	21	P10N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	20	P11N
	klassiõpetaja	V	N	24	P12N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	20	P13N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	20	P14N
	haridusteadus (humanitaarained)	II	N	21	P15N

Tabel 1. Uuringus osalejate tunnused

3. Tulemused

Tulemuste peatükk koosneb neljast suuremast alapeatükist – esmalt on taustülevaade uuritavate üldistest lugemisharjumusest, seejärel ülevaade teemadest 23.03 Postimees.ee-s. Kaks alapeatükki on sissejuhatavad. Üldised lugemisharjumused annavad informatsiooni sellest, millised Postimees *online*-väljaande lugejad uuritavad on. Kõrvutades üldisi lugemisharjumusi meediapäeva tulemustega, on võimalik kindlaks teha kui tavapärase meediapäev 23.03 uuritavate jaoks oli ehk kui usaldusväärsed on tulemused.

Ülevaade Postimees.ee leheküljest 23.03 annab aimu päeva uudisvoost. Päeva uudisvoos iseloom (kui sageli vaheldub, milliste uudisväärtustega teemad on jne.) mõjutab seda, millised on uuritavate võimalused artikleid lugeda, milliseid artikleid lugemiseks valitakse ja mängib olulist rolli selle juures, milliseks kujunevad märgatumate ja loetumate artiklite edetabelid. Antud töös tutvustatakse uudisvoogu ka pealehe alguses esile toodud uudiste kaudu ning seejärel vaadeldakse, kuidas uudiste esiletoomine pealehe algusel uuritavate lugemisvalikuid mõjutab. Seega on alapeatükis nii ülevaade uudisvoost kui ka uuritavate artiklivalikutest.

Sissejuhatavatele alapeatükkidele on ülevaade 23.03 populaarsematest artiklitest. Autor pakub kolm võimalust, kuidas ühel päeval loetud ja märgatud *online*-väljaande artikleid populaarsuse alusel järjestada. Alapeatükile järgneb konkreetsemalt ülevaade peamistest põhjendustest, miks artikkel lugemiseks valitakse, läbi loetakse või pooleli jäetakse. Tulemuste osa lõpetab 23.03 kolme populaarsema artikli analüüs.

Kogu töös on Postimees.ee koondnimetuse all mõeldud ka kõiki selle lisasid/rubriike.

Käesolevas töös palub autor silmas pidada, et artikli märkajate arv tähendab läbilugejate ja osaliselt lugejate summat.

Artikli ülesmineku ajana on arvestatud aega, mil artikkel läks veebilehele tasuta lugemiseks, kuna uuritavad tunnistasid, et nad tasulisi artikleid Postimees.ee väljaandest ei loe.

3.1 Üldised lugemisharjumused

Käesolev peatükk on sissejuhataja ja kirjeldab täpsemalt valimisse sattunud pedagoogikatudengite *online*-väljaandega Postimees.ee seotud lugemisharjumusi, mille kohta kogus autor infot ankeetküsitluse abil.

Think-aloud vaatluse puhul oli lisaks võimalik ka vaadelda uuritavate veebilehel liikumise skeeme. Skeemide tüübid on käesolevas peatükis samuti ära toodud.

Esmalt on ülevaade Postimees.ee veebilehe üldiste lugemisharjumuste kohta, seejärel konkreetsemalt artiklite lugemisharjumuste kohta.

3.1.1 Postimees.ee lugemisharjumused

Uuritavatelt küsiti, kui palju nad keskmiselt Postimees *online*-väljaannet loevad. Kuna valim oli koostatud põhimõttega, et sinna sattunud loeksid väljaannet vähemalt kord nädalas, siis olid etteantud vastusevariandid koostatud võttes arvesse seda, et kõige harvem lugeja loeb väljaannet kord nädalas ja kõige sagedasem rohkem kui neli korda päevas. Skaalal kõige sagedasem variant on valitud autori meediaharjumustest lähtuvalt, kes, pidades ennast keskmisest aktiivsemaks Postimees.ee lugejaks, loeb väljaannet keskmiselt kuni neli korda päevas.

Uuritavad märkisid ka, kui pikk keskmiselt nende üks lugemisseanss on ehk kui kaua nad korraga Postimees.ee leheküljel aega veedavad. Vastusevariandina oli kõige lühema seansi pikkuseks võimalus märkida alla viie minuti. Seda juhaks, kui valimisse satub mõni uuritav, kes on harjunud lugema veebilehte väga pisteliselt ja kiiresti. Vastusevariandi kõige pikema seansi pikkuse (46 minutit kuni tund) oli autor samuti valinud enda lugemisharjumustest lähtuvalt, kuna on ette tulnud perioode, kui uudisvoos on autori jaoks põnev teema, mida järjepidevalt kajastatakse, siis võib periooditi lugemine kuni tunni aja pikkuseks venida. Näiteks on uue valitsuse moodustamise tõttu paljud teemad seotud poliitikaga, millest mõni uuritav võib väga huvitatud olla. Samuti tuli arvestada ka võimalusega, et kui teemakäsitlused on uuritavate jaoks populaarsed, loevad nad ka kommentaare, mis samuti olulise aja võtab. Vaid üks inimene märkis, et loeb väljaannet keskmiselt korraga 46 minutit kuni tund.

Valim osutus küllaltki erinevaks kui arvestada seda, kui sageli uuritavad nädalas Postimees.ee lehele satuvad (vt. tabel nr. 2). Siiski üle poole uuritavatest (17) loevad Postimees.ee-d mitu korda päevas. Kümme inimest loevad väljaannet kolm kuni neli korda päevas, seega umbes 21-28 korda nädalas. Veidi vähem, seitse inimest, loevad väljaannet üks kuni kaks korda päevas, seega umbes 7-14 korda nädalas. Seitse uuritavat igapäevaselt Postimees.ee lugejad ei ole, kuid nädala jooksul satuvad siiski lehele. Kaks uuritavat satuvad nädala jooksul lehele mitu korda – nad loevad Postimees.ee-d ülepäeviti ehk 3-4 korda nädalas. Viis uuritavat märkisid, et loevad väljaannet kord nädalas, mis oli ka skaala kõige madalam variant. Siiski tuleb silmas pidada, et kui autor oma bakalaureusetöö jaoks uuritavaid otsis, tutvustas ta põgusalt oma töö eesmärke ning rõhutas, et uuritavad peaksid olema Postimees.ee lugejad. Kuna need, kes uurimuses osalemiseks end kirja panid, olid sellest teadlikud, loeb autor ka kord nädalas Postimees.ee väljaannet külastavaid uuritavaid regulaarseteks lugejateks.

Kui sageli loete Postimees online-väljaannet nädala jooksul?	Vastajate arv
Kolm kuni neli korda päevas	10
Üks kuni kaks korda päevas	7
Ülepäeviti	2
Kord nädalas	5
Kokku	24

Tabel 2. Postimees.ee lugemissagedus

Lugemisseansi pikkuse koha pealt jagunesid uuritavad laias laastus pooleks – 11 uuritavat loeb Postimees.ee-d korraga 16 minutit kuni 30 minutit ning 12 uuritavat loeb väljaannet korraga 5 kuni 15 minutit. Mõnevõrra erandlikum on üks lugeja, kes loeb väljaannet 46 minutit kuni tund. (vt. tabel nr. 3)

Keskmine lugemisseansi pikkus	Vastajate arv
5 minutit kuni 15 minutit	12
16 minutit kuni 30 minutit	11
46 minutit kuni tund	1
Kokku	24

Tabel 3. Ühe lugemisseansi pikkus

Siinkohal peab autor oluliseks välja tuua seosed lugemisseansi pikkuse ja lugemiskordade vahel, et uuritavate harjumustest adekvaatne ülevaade anda (vt. tabel nr. 4). Näiteks võib uuritava lugemisstrateegiaks olla lugeda harvemini, viibides seejuures lehel korraga pikemat

aega. Analüüsist selgus, et pigem sellise lugemisstrateegia poole kaldus kolm uuritavat, kes märkisid lugemissageduseks üks kuni kaks korda ööpäevas ning seansi pikkuseks 16 kuni 30 minutit. Nelja uuritava puhul on tegemist üsnagi aktiivsete Postimees.ee lugejatega, kes loevad väljaannet päevas keskmiselt kolm kuni neli korda ja veedavad seejuures ühe seansiga lehel keskmiselt 16 kuni 30 minutit. Kuus uuritavat loevad pigem sagedamini (kolm kuni neli korda päevas), kuid lühemat aega (5 kuni 15 minutit). Neli uuritavat loevad Postimees.ee-d harvem (üks kuni kaks korda päevas) ning seejuures ka lühemat aega. Ülejäänud seitse loevad võrreldes teiste uuritavatega Postimees.ee-d väga harva. Kaks uuritavat eelistavad veebilehte lugeda ülepäeviti, kuid seejuures teevad seda üsna pikalt ja põhjalikult (vastavalt 46 minutit kuni tund ja 16 minutit kuni 30 minutit). Kolm uuritavat sarnanevad eelmisele kahele, kuid külastavad veebilehte veel harvemini – kord nädalas, kuid eelistavad veebilehte külastades seda lugeda pikemalt (16 minutit kuni 30 minutit). Kahe uuritava puhul on selge, et tegelikult erilised Postimees.ee lugejad nad ei ole, kuna juhtuvad lehele vaid korra nädalas ning veedavad seal aega väga põgusalt (5 minutit kuni 10 minutit). (vt. tabel nr. 4)

Vastaja	Postimees.ee lugemissagedus nädala jooksul	Keskmine lugemisseansi pikkus
V1N	16 minutit kuni 30 minutit	kolm kuni neli korda päevas
V3N	16 minutit kuni 30 minutit	kolm kuni neli korda päevas
V7N	16 minutit kuni 30 minutit	kolm kuni neli korda päevas
V8N	16 minutit kuni 30 minutit	kolm kuni neli korda päevas
P4N	16 minutit kuni 30 minutit	üks kuni kaks korda päevas
P6N	16 minutit kuni 30 minutit	üks kuni kaks korda päevas
V2N	16 minutit kuni 30 minutit	üks kuni kaks korda päevas
P2N	5 minutit kuni 15 minutit	kolm kuni neli korda päevas
P5N	5 minutit kuni 15 minutit	kolm kuni neli korda päevas
P8N	5 minutit kuni 15 minutit	kolm kuni neli korda päevas
P14	5 minutit kuni 15 minutit	kolm kuni neli korda päevas
V4N	5 minutit kuni 15 minutit	kolm kuni neli korda päevas
V9N	5 minutit kuni 15 minutit	kolm kuni neli korda päevas
P7N	5 minutit kuni 15 minutit	üks kuni kaks korda päevas
P12N	5 minutit kuni 15 minutit	üks kuni kaks korda päevas
P15	5 minutit kuni 15 minutit	üks kuni kaks korda päevas
V6M	5 minutit kuni 15 minutit	üks kuni kaks korda päevas
P3N	46 minutit kuni tund	ülepäeviti
P1N	16 minutit kuni 30 minutit	ülepäeviti
P11N	16 minutit kuni 30 minutit	kord nädalas
P13	16 minutit kuni 30 minutit	kord nädalas
V5N	16 minutit kuni 30 minutit	kord nädalas
P9N	5 minutit kuni 15 minutit	kord nädalas
P10N	5 minutit kuni 15 minutit	kord nädalas

Tabel 4. Postimees.ee lugemissagedus ja seansi pikkus uuritavate kaupa

Tabeli järgi võib veel uurimuses osalenud inimesi Postimees.ee lugemisharjumuste järgi koondada järgmiselt:

Seitse aktiivset lugejat – loevad pikalt (16 minutit kuni 30 minutit) ja sagedasti (kolm kuni neli korda päevas või üks kuni kaks korda päevas);

Kümme sagedast sirvijat – loevad sagedasti (kolm kuni neli korda päevas või üks kuni kaks korda päevas), seejuures viibivad veebilehel vähe aega korraga (5 minutit kuni 15 minutit);

Viis põhjalikult, kuid harva lugejat – väljaannet igapäevaselt ei loe (ülepäeviti või kord nädalas), kuid kui veebilehele satuvad, loevad seda põhjalikult (üks 46 minutit kuni tund, teised 16 minutit kuni 30 minutit);

Kaks väheaktiivset lugejat – loevad Postimees.ee'd harva (kord nädalas) ja lühikest aega (5 kuni 15 minutit);

Kõrvutades ankeeti märgitud lugemisharjumusi kirjeldavaid näitajaid konkreetse päeva meediapäevikutega, on näha, et nii palju, kui uuritavad oma keskmiseks ööpäevaseks seansi arvuks märkisid, nii mitu korda nad üldjuhul ka 23.03 kuupäeva sees veebilehte külastasid (vt. tabel nr. 5).

	Seansside arv	Ühe seansi pikkus			Seansside arv ankeedis	Ühe seansi pikkus ankeedis
P1N	1	33 min.			Ülepäeviti	16 minutit kuni 30 minutit
P2N	3	5 min.	7 min.	3 min.	Kolm kuni neli korda päevas	5 minutit kuni 15 minutit
P3N	1	1 h ja 6 min.			Ülepäeviti	46 minutit kuni tund
P4N	2	15 min.	40 min.		Üks kuni kaks korda päevas	16 minutit kuni 30 minutit
P5N	9	4 min.	14 min.	1 min.	Kolm kuni neli korda päevas	5 minutit kuni 15 minutit
		4 min.	1 min.	6 min.		
		13 min.	5 min.	1 min.		
P6N	3	6 min.	21 min.		Üks kuni kaks korda päevas	16 minutit kuni 30 minutit
P7N	1	42 min.			Üks kuni kaks korda päevas	5 minutit kuni 15 minutit
P8N	2	33 min.	8 min.		Kolm kuni neli korda päevas	5 minutit kuni 15 minutit
P9N	3	17 min.	13 min.	21 min.	Kord nädalas	5 minutit kuni 15 minutit
P10N	1	19 min.			Kord nädalas	5 minutit kuni 15 minutit
P11N	2	27 min.	26 min.		Kord nädalas	16 minutit kuni 30 minutit
P12N	1	5 min.			Üks kuni kaks korda päevas	5 minutit kuni 15 minutit
P13N	1	24 min.			Kord nädalas	16 minutit kuni 30 minutit
P14N	3	8 min.	15 min.	12 min.	Kolm kuni neli korda päevas	5 minutit kuni 15 minutit
P15N	2	17 min.	22 min.		Üks kuni kaks korda päevas	5 minutit kuni 15 minutit

Tabel 5. Postimees.ee lugemisharjumused meediapäevikute põhjal ja üldised lugemisharjumused ankeetide

P5N, P8N, P9N ja P11N siiski lugesid Postimees.ee-d harvemini või sagedamini kui nad seda tavapäraselt teevad. Teised uuritavate ankeeti märgitud seansside arv läks kokku 23.03 seansside arvuga (vt. tabel nr. 5). Siinkohal ei saa autor kommenteerida uuritavate seansside arvu, kes märkisid, et loevad väljaannet vähem kui kord päevas. Üldjuhul lugesid nad väljaannet vaid korra 23.03 (erandid P9N ja P11N, kes lugesid väljaannet palju rohkem kui ankeeti märgitud).

Erinevusi oli rohkem ankeedis märgitud seansi kestvusaegade ja 23.03 loetud seansside pikkuste vahel. Suuremad erinevused ankeeti märgitud lugemisseansi pikkuste ja 23.03 lugemisseansi pikkuste vahel olid uuritavate P7N ja P8N puhul (erinevus rohkem kui 10 min.). Nead lugesid 23.03 väljaannet kauem, kui ankeeti märgitud oli. Kuna uuritavatel oli ülesanne kirjutada ankeeti ühe lugemisseansi keskmine pikkus, siis mõne minutilisi erinevusi ankeeti märgitud keskmise lugemisseansi ja 23.03 loetud seansside pikkuste vahel autor suureks erinevuseks ei pea. Üldjuhul lugesid uuritavad ligikaudu korraga väljaannet nii palju kui ka ankeeti üldise harjumusena seansi pikkuseks märgitud oli.

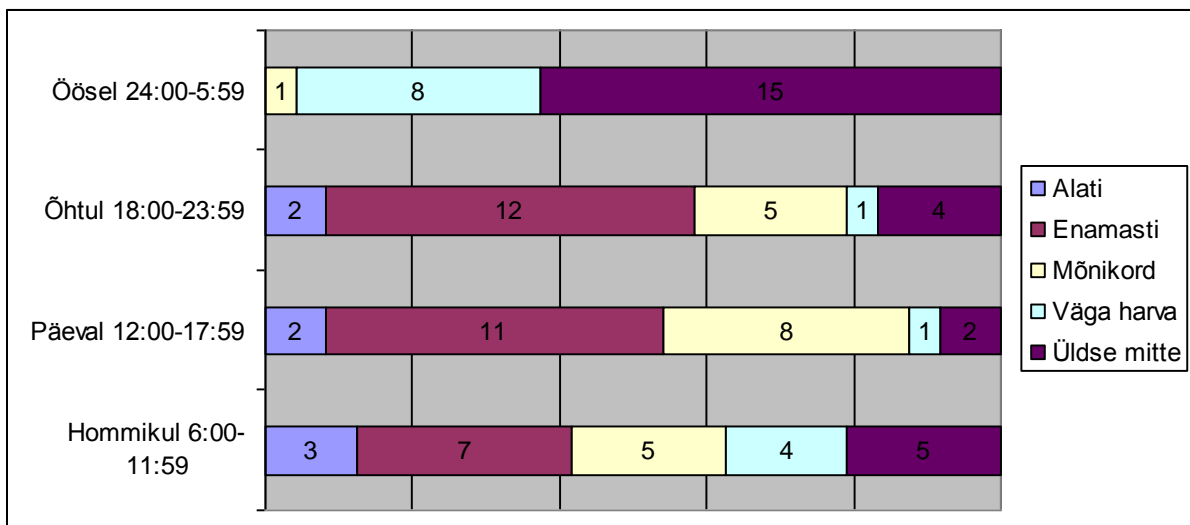
Think-aloud vaatluses osalenute seansside arvu kõrvutada ankeetides märgitutega polnud võimalik, kuid ankeedis märgitud seansi pikkust ja 23.03 kestnud seansi pikkust oli võimalik võrrelda, kuna vaatlusalustele mingeid ajalisi mõõte ette ei antud. Nad võisid väljaannet lugema nii kaua, kui nad ise soovisid või kuni neil huvi kadus. Üldjuhul läks siiski 23.03 loetud seansi pikkus kokku ankeeti märgitud ajavahemikuga, vaid V4N, V6M ja V9N tavatsesid lugeda Postimees.ee-d kauem kui nad ankeeti märkisid. Seejuures V6M luges väljaannet tervelt 14 minutit kauem kui ankeeti märgitud. Teised ületasid ankeedis märgitud aega vaid veidi (vt. tabel nr. 6).

	Ühe seansi pikkus	Ühe seansi pikkus ankeedis
V1N	19 min.	16 minutit kuni 30 minutit
V2N	28 min.	16 minutit kuni 30 minutit
V3N	25 min.	16 minutit kuni 30 minutit
V4N	19 min.	5 minutit kuni 15 minutit
V5N	28 min.	16 minutit kuni 30 minutit
V6M	29 min.	5 minutit kuni 15 minutit
V7N	24 min.	16 minutit kuni 30 minutit
V8N	18 min.	16 minutit kuni 30 minutit
V9N	22 min.	5 minutit kuni 15 minutit

Tabel 6. Postimees.ee lugemisseansi pikkus vaatluse ja ankeetide põhjal

Vastajatelt küsiti ka, millisel ajal nad ööpäeva jooksul tavaliselt Postimees.ee-d loevad. Kõige populaarsemaks perioodideks võib hinnata õhtut (18:00-23:59) ja päeva (12:00-17:59). Õhtuti loevad väljaannet üldjuhul 14 uuritavat, kellest enamasti loeb sel perioodil 12 inimest ja alati kaks. Päeval loevad Postimees.ee-d alati kaks uuritavat, enamasti 11 uuritavat. Samas kui neid, kes loevad alati hommikuti (6:00-11:59) on kolm ehk rohkem kui õhtu ja päeva puhul, siis on suur hulk on uuritavaid (5), kes ei loe Postimees.ee-d hommikul üldse.

Mitte üllatuslikult oli kõige ebapopulaarsem lugemisaeg öösel (24:00-5:59). 15 inimest märkis, et ei loe sellel perioodil väljaannet üldse, kaheksa loevad väga harva ning üks loeb mõnikord.

Tabel 7. Postimees.ee lugemisperioodid populaarsuse järgi

Meediapäeviku täitjatest märkisid P1N, P4N, P5N, P9N, P10N, P11N, P12N, P14N ja P15N ankeeti, et õhtul ei loe nad väljaannet kunagi. Kui vaadelda 23.03 meediapäevikut, siis see kinnitab ankeeti märgitud – ükski uuritav ei lugenud 23.03 Postimees.ee-d ajavahemikus 24:00-5:59 (vt. lisa nr. 10). P9N, P11N, P13N märkisid, et ei loe väljaannet kunagi õhtul. P11N ja P13N puhul kinnitas päevik ankeeti märgitud, kuid P9N luges 23.03 väljaannet ka 21:09-21:30 (vt. lisa nr. 10). Päeval ei loe ankeedi põhjal Postimees.ee-d kordagi P10N ja P15N. Siiski mõlemad olid Postimees.ee-d päeval lugenud vastavalt ajavahemikes 14:26-14:45 ja 13:50-14:07 (vt. lisa nr. 10). Ankeeti olid P1N, P3N, P7N, P10N ja P13N märkinud, et ei loe väljaannet kunagi hommikuti. Nende puhul toetas ankeeti 23.03 täidetud meediapäevik (vt. lisa nr. 10).

Ei saa kõrvutada vaatluses osalenute ankeete vaatluste tulemustega, kuna uuritavad olid vaatluse all päeva jooksul vaid ühel hetkel.

Kõige populaarsemaks lugemiskohaks on uuritavate seas kodu – 21 uuritavat märkis, et loevad *online*-väljaannet tavaliselt kodus (sh. ühikas). Seejuures kaks neist märkisid, et lisaks kodule, loevad nad väljaannet ka koolis/loengus. Kaks uuritavat märkisid, et loevad väljaannet ainult koolis/loengus ning üks märkis, et loeb Postimees.ee-d tööl.

Uuritavatelt küsiti, kui sageli nad loevad *online*-väljaande kõrvale ka paberlehte. Selgus, et ükski uuritav igapäevaselt paberlehte ei loe. 24-st kümme vastasid, et loevad Postimehe paberlehte väga harva. Üldse ei loe trükiväljaannet seitse inimest ja mõnikord loeb Postimeest kuus uuritavat. Siiski märkis üks uuritav, et loeb enamasti *online*-väljaande kõrvale ka trükiväljaannet. (vt. tabel nr. 8) *Think-aloud* vaatlusel ei lugenud veebist ükski uuritav tasulisi paberlehte lugusid aadressilt pluss.postimees.ee. Hiljem meediapäeviku täitjatelt küsides selgus, et ka nemad ei lugenud ühtegi tasulist lugu.

Paberväljaande lugemine	Vastajate arv
Väga harva	10
Üldse mitte	7
Mõnikord	6
Enamasti	1
Kokku	24

Tabel 8. Paberleht Postimees lugemissagedus

Samuti küsiti uuritavatelt, milline uudisteportaale nad veel jälgivad. Nende kahe küsimuse põhjal selgitas autor välja, millised on uudisteportaalid, mida peale Postimees.ee ja selle lisade veel loetakse. Seejuures kolm uuritavat kirjutasid siinkohal ankeeti ka Elu24.ee, mis on Postimees.ee lisa. Ehkki kogu töös on Postimees.ee koondnimetuse all mõeldud ka kõiki selle lisasid, siis siinkohal on siiski huvitav välja tuua, millise Postimees.ee lisa eraldi esile tuuakse.

Uudisteportaal	Vastajate arv
Delfi.ee	11
Ohtuleht.ee	7
Paevaleht.ee	4
Elu24.ee	4
Ei loe teisi portaale	3
Dailymail.co.uk	1
Theindependent.com	1
Naistemaailm.ee	1
Buduaar.ee	1
Reporter.ee	1
ERR.ee	1

Tabel 9. Uudisteportaalid, mida loetakse peale Postimees.ee (punasega Postimees.ee lisa)

Uuritavatel paluti hinnata kui sagedasti nad Postimees.ee rubriike loevad skaalal „alati, sageli, mõnikord, väga harva, üldse mitte“, et selle põhjal selgitada välja loetavamad rubriigid ja seeläbi ka populaarsemad teemad uuritavate seas. Loomulikult ka ebapopulaarsemad rubriigid ja teemad. Selleks, et rubriigid korrektselt pingeritta seada, luges esmalt autor kokku, kui sageli konkreetset rubriiki mingi vastusevariandiga hinnati (nt. Tartu Postimehe uudiseid ei loe keegi alati, kaheksa loevad sageli, 11 mõnikord, kolm väga harva ja kaks ei loe üldse). (vt. lisa nr. 11)

Vastusevariant „alati“ andis rubriigile 5 punkti, „sageli“ 4 punkti, „mõnikord“ 3 punkti, „väga harva“ 2 punkti ja „üldse mitte“ 1 punkti. Autor korrutas läbi rubriigi puhul ühe vastusevariandi hulga ja sellele määratud punktid (nt. kui Eesti uudiseid loeb alati kümme inimest, siis tuli arv korrutada kolmega). Seejärel liitis autor kõigi nelja vastusevariandi puhul saadud arvud ja järjestas nende põhjal artiklid pingeritta (vt. lisa nr. 11).

Seda meetodit kasutas autor rubriikide järjestamisel, kuna vastusevariandid kokku lugedes tekkis küsimus rubriikide järjestamisel. Näiteks, kas rubriik „Kultuur“, millel puhul on vaid üks uuritav, kes tunnistas, et loeb rubriiki alati, kuid neid, kes seda rubriiki üldse ei loe, neli, peaks asetuma kõrgemale kui rubriik „Naine“, millel on alati lugejaid kaks, aga neid, kes ei loe üldse rubriiki viis.

Kõige populaarsemaks rubriigiks osutus „Eesti uudised“ (arvutuslikke punkte 101), mida loeb alati kümme inimest, enamasti kümme inimest, mõnikord kolm inimest. Väga harva loeb selle rubriigi uudiseid üks inimene ja keegi uuritavatest ei vastanud, et selle rubriigi uudiseid ta ei loe. Teisele kohale jäid välismaa rubriigi uudised (arvutuslikke punkte 82), mida loevad alati neli uuritavat, enamasti üheksa, mõnikord seitse ja väga harva üks. Siiski on ka kolm uuritavat, kes rubriiki üldse ei loe.

Mõnevõrra üllatav on see, et Tartu uudiseid ei loe alati keegi, kuigi kõik uuritavad elavad alaliselt Tartus. Samuti on kaks uuritavat, kes tunnistasid, et ei loe Tartu uudiseid kunagi. Tartu uudiseid edestavad meelelahutuslikud Elu24 rubriigi uudised, mida loevad enamasti kaks inimest, sageli üheksa ja mõnikord kaheksa inimest. Neid, kes rubriiki ei loe, ei olegi.

Kõige ebapopulaarsemad Postimees.ee lisad on Sudoku, Horoskoop, Koomiks, TV Kavad ja Karikatuur, mis kindlasti näitab, et uuritavad käivad Postimees.ee lehel eelkõige just uudiseid

lugemas. Sudoku puhul on neid, kes seda Postimees.ee veebiväljaandes üldse ei kasuta, 21, Horoskoobi ja TV kavade puhul 19 ja koomiksi puhul 17. (vt. tabel nr. 10)

Punktid	Rubriik/lisa	Alati	Enamasti	Mõnikord	Väga harva	Üldse mitte	Kokku
		väga populaarne	populaarne	vähe populaarne	väga vähe populaarne	pole populaarne	vastajaid
		5	4	3	2	1	
101	Eesti uudised	10	10	3	1	0	24
82	Välismaa	4	9	7	1	3	24
80	Meelelahutus (Elu24)	2	9	8	5	0	24
73	Tartu uudised (Tartu Postimees)	0	8	11	3	2	24
71	Naine	2	8	6	3	5	24
71	Kultuur	1	9	6	4	4	24
69	Meedia	1	4	14	1	4	24
67	Tarbimine (Tarbija24)	0	3	15	4	2	24
66	Ilm	2	5	7	5	5	24
64	Majandus (E24)	0	4	11	6	3	24
63	Teadus	1	3	10	6	4	24
60	Poliitika	0	1	13	7	3	24
59	Sport	2	2	7	7	6	24
59	Arvamus	1	2	9	7	5	24
58	Arter	2	3	6	5	8	24
55	Tallinna uudised (Tallinna Postimees)	0	1	9	10	4	24
54	Krimi	0	2	9	7	5	24
50	Sõda Afganistanis	0	1	6	11	6	24
41	Karikatuur	0	1	4	6	13	24
36	TV Kavad	1	1	2	1	19	24
33	Koomiks	0	0	2	5	17	24
32	Horoskoop	1	0	0	4	19	24
29	Sudoku	0	0	2	1	21	24

Tabel 10. Postimees.ee rubriikide ja lisade edetabel

3.1.2 Postimees.ee lehel liikumine

Think-aloud vaatluse lõppedes paluti igal osalejal kommenteerida, kuivõrd kajastas tema vaatlusalune Postimees *online*-väljaande lugemine ja lehel liikumine igapäevaseid lugemisharjumusi. Samuti paluti välja tuua juhtumid, kui vaatlusaluse tegevuses oli midagi erandlikku. Kõik vaatlejad alustasid lugemist Postimees.ee pealehest, liikudes seejärel lehekülje ülevalt allapoole. Samuti tunnistasid vaatlusalused, et põhiliselt valitaksegi uudiseid pealehelt.

Pealehel ülevalt alla liikujad

V2N, V4N ja V7N alustasid lugemisseanssi Postimees.ee pealehest ning liikusid lehekülje ülaosast lehekülje lõpuni välja. Kui sobiv artikkel lugemiseks leiti, vajutati artikli juures olevale fotole. Pärast lugemist suunduti „Tagasi“ nupu abil samasse kohta pealehel, kust artikkel lugemiseks valiti. Nii liiguti kuni lehekülje lõpuni välja, seejuures lehekülje allosast enamasti artikleid lugemiseks ei valita, vaid vaadatakse pigem silmadega pealkirju ja üldpilti.

V1N liikus samuti pealehel ülevalt alla. Samas avas ta kõik artiklid uude aknasse. V1N luges uude aknasse avatud artikli läbi koheselt ja sulges selle. Tema sõnul on tal nii parem hoida pealehel järge. Samuti ei liikunud V1N lehekülje lõppu, vaid jättis lugemise katki seal, kust tulid vastu artiklid, mida ta oli juba lugenud. Sarnaselt käitus ka V9N – liikus pealehel alla kuni tulid vastu juba tuttavad uudised. Samas tema uudiseid uude aknasse ei avanud.

Uuritavad kinnitasid pärast vaatluse lõppu, et loevad sellise liikumissuunaga väljaannet ka tavapäraselt:

V1N: „Loen suht tihti...siis ei hakka lehekülje lõppu minema.“

V4N: „Jah ma arvan, et kõik...ma üles uuesti minema ei hakka.“ [...] siin (veebilehe lõpus) on enamasti artikleid...mis ma olen juba lugenud, aga ma vaatan ikka, kuna seal vahel näitab...mis uued uudised Naise portaalil on.“

V2N: „Lähem ülevalt alla...ja samal ajal vaatan kõik uudised...külgedelt ka. [...] pealehel nagunii kõik olulisemad uudised ära toodud, et ei ole vaja neid rubriike lahti võtta“

V7N: „Rubriike niimoodi eraldi ma ei loe...ainult pealehelt vaatan.“

V9N: „See on vist väga tüüpiline...eriti kui ma mitu korda päevas loen.“

Pealehel ülevalt alla ja alt üles liikuja

V8N-i strateegiaks oli lugeda pealehte seni, kuni vastu tulevad uudised on tema jaoks juba tuttavad või eelnevalt loetud. Seetõttu ei jõudnud V8N lehekülje lõpuni välja, vaid keskpaika. Siis liikus ta taas tagasi lehekülje algusesse ning luges osaliselt uudist, millest ta esmapilgul oli mööda läinud („Usa lõpetas Jaapani toidu importimise“). Lehekülje keskpaigast üles liikudes pöörast ta tähelepanu ka paremas *sidebar*-is paiknevatele uudistele, kuid ei leidnud midagi, mis huvi pakuks.

V8N kinnitas, et ta tavatsebki pärast pealehe läbilehitsemist tagasi lehe algusosasse tulla, et näha, kas midagi huvitavat pole jäänud esmapilgul märkamata või heita pilk peale värskematele uudistele:

V8N: „Tavaliselt ma vaatan veel kiiruga lehekülje üle enne kui lõpetan...eriti hommikuti, kui palju uudiseid tuleb...siis vahest on juba midagi uut selleks ajaks tulnud.“

Pealehelt rubriigile liikujad / kindla meetodiga lugejad

Uuritavaid V3N, V5N ja V6M ühendas see, et pärast seda kui nad olid Postimees.ee pealehel olevad uudised üle vaadanud ning väljavalitud uudised täielikult või osaliselt läbi lugenud, ei pannud nad väljaannet kinni, vaid liikusid edasi oma lemmikrubriiki lugema. Kolmel uuritaval on aga veidi erinev meetod uudisteportaali lugemiseks - ühte ja sama meetodit rakendati nii Postimees.ee pealehel kui ka lemmikrubriigi puhul.

V6M ja V3N alustasid lugemist pealehe algusest ning liikusid üha alla poole. Kui liikudes silmati sobivat artiklit, mille lugemiseks vajutati artikli juures olevale fotole ning pärast lugemist suundusid uuritavad „Tagasi“ nupu abil samasse kohta pealehele, kus lugemiseks valitud artikkel paiknes. Nii artikleid valides liiguti kuni pealehe lõppu välja. Seejuures V3N hakkas pärast veebilehe lõppu jõudmist uuesti üles liikuma ja leidis lugemiseks artikli „Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)“, millest varem oli mööda liikunud. Tagasi üles liikudes jälgis ta enam ka paremas *sidebar*-is paiknevaid uudiseid. *Sidebar*-ist valis ta lugemiseks artikli „Papilloomviiruste rakus säilimine on rünnaku all“. Kui uuritav V3N jõudis veebilehe ülaossa ja talle enam ükski uudis silma ei hakanud, liikus ta rubriigile „Elu24“. Seevastu V6M pealehe lõppu jõudes enam üles ei liikunud, vaid valis lehekülje allosast Elu24 rubriiki kuuluva artikli, mida lugema ei asunud, vaid kasutas artiklit sillana pealehe ja rubriigi vahel. Kui ta artikli avas, suunas see teda automaatselt Elu24 lehele, sealt vajutas ta Elu24 logole ning jõudis seeläbi rubriigi algusesse.

V5N-i käitumine erines mõnevõrra teistest uuritavatest. Uuritav V5N liikus esmalt Postimees.ee pealehe keskpaika ühtegi uudist avamata. Ta luges silmadega pealkirju ja sai üldpildi, milliseid uudiseid väljaanne talle hetkel pakub. Seejärel liikus ta tagasi veebilehe algusesse ja hakkas silmajäänud uudiseid avama. Pärast uudise osalist või täielikku lugemist pöördus ta tagasi Postimees.ee pealehele ja jätkas pooleli olevast kohast veebilehel allapoole liikumist, avades seejuures uusi uudiseid. Päris veebilehe allotsa V5N ei jõudnud, vaid lõpetas lehe lugemise umbes veebilehe poole peal. Seejuures ei öelnud V5N, et vastutulevad uudised juba tuttavad olid. Edasi võttis uuritav lahti Postimees.ee spordi rubriigi (sport.postimees.ee). Rubriigi avas ta pealehel paiknevast vasakpoolsest rubriikide ribast.

Sarnaselt pealehele käitusid uuritavad ka meelelahutusrubriigist uudiseid valides. V3N liikus lehel allapoole, kuid mitte veebilehe lõppu, vaid sinnani, kust tulid vastu juba tuttavad uudiseid. Siis liikus taas veebilehe algusesse ning avas *sidebar*-ist uudise „Miks köidavad moeajakirjad pigem ülekaalulisi naisi?“ , millest varem oli mööda läinud. V6M liikus samuti rubriigi lehel sinnani, kust tulid vastu artiklid, mida ta oli juba lugenud. Seejärel lõpetas lugemise.

Nagu pealehe puhul luges ka spordirubriigis V5N silmadega algselt vaid pealkirju, kuni jõudis rubriigi keskpaika ühtegi uudist avamata. Seejärel liikus üles sinnani, kus ta mäletas, et paiknes uudis, mida ta lugeda soovis. Sellest uudisest hakkas allapoole liikuma uusi uudiseid avades. Uuritav katkestas lugemise rubriigi keskosas.

Pärast vaatlust tunnistasid uuritavad, et selline käitumine on neile üsna omane:

V5N: „*Kõigepealt vaatan kõik läbi ülevalt alla ja siis hakkan uuesti otsast artikleid lugema.*“

V6M: „*Elu24 on minu lemmik...pärast seda kui pealehte olen vaadanud, vaatan ikka sinna ka...seal isegi olen teinekord kauem...kui huvitavaid lugusid on. Aga täna jah...ei olnud...eriti. [...] loen sinnani, kust ma näen, et juba olen edasi lugenud neid uudiseid.*“

V3N: „*Enamasti teen nii jah...aga vahest nii ka, et käin terve pealehe läbi ja avan need uudised, mida lugeda tahan uude aknasse...ja siis hiljem hakkam lugema.*“

Valitud lugude paiknevus

Üldjuhul valisid vaatlusalused artikleid lugemiseks lehe keskosast, kus uudised on enamasti varustatud suure pealkirja ja fotoga. *Sidebar*-is paiknevad uudised jäid vaatluse käigus erilise tähelepanuta. Üldjuhul pöörasid neile tähelepanu uuritavad, kes liikusid teist korda pealehe või rubriigi keskaika jõudes algusesse. Näiteks uuritav V8N ütles, et vaatab, mis uudised paremal *sidebar*-is on, kuid ei leidnud midagi, mida lugeda. Pärast seda kui V3N oli rubriigi pealehe lõppu jõudnud, hakkas ta tagasi lehekülje algusesse liikuma. Sellisel juhul jälgis ta enam ka paremas *sidebar*-is paiknevaid uudiseid. *Sidebar*-ist valis ta lugemiseks artikli „Papilloomviiruste rakus säilimine on rünnaku all“. Sarnaselt käitus ta ka rubriigi Elu24 lehel, kust üles liikudes avas *sidebar*-ist artikli „Miks köidavad moeajakirjad pigem ülekaalulisi naisi?“. Valitud *sidebar*-i lugude juures olid ka väiksed fotod. Täiesti tähelepanuta jäi nii *sidebar*-is kui ka pealehe keskel paiknevad piltideta uudiste loetelud.

3.1.3 Artiklite lugemisharjumused

Artiklite lugemisharjumusi peegeldas küsimus, kui sageli loetakse tähelepanu äratanud artikkel täielikult läbi (vt. tabel nr. 11). 14 lugejat märkisid, et loevad artikli veebilehelt enamasti läbi. Üheksa inimest märkisid, et loevad artikli läbi mõnikord, seejuures meediapäevikutest oli näha, et üldjuhul jagunesid osaliselt ja täielikult loetud artiklid pooleks. Mõnevõrra oli rohkem siiski täielikult läbiloetud artikleid. Mõnevõrra erandlikum oli üks vaatlusalune, kes märkis, et loeb artikli alati läbi. Seejuures uuritav V2N tunnistas *think-aloud* vaatluse käigus, et artiklite läbilugemine on tema jaoks saanud üldiseks harjumuseks ning isegi, kui uudis tundub tema jaoks igavam kui esmapilgul, ei jäta ta seda pooleli, kuna loodab enese jaoks midagi kasulikku leida. Vaatluses jättis ta siiski kolm artiklit pooleli, kuna need ei vastanud pealkirja poolt tekitatud ootusele või kordas enda sisu. Aga näiteks artikkel „Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)“ ei vastanud samuti esialgsetele ootustele, mida pealkiri tekitas, kuid V2N luges selle siiski läbi, sest leidis uue seose enda ja artikli teema vahel. Siiski peab tunnistama, et artikli läbilugemine alati on väga erandlik nähtus *online*-väljaande puhul ning ka inimesel, kellel on teatud harjumus lugemiseks valitud artikkel läbi lugeda, katkestab lugemise ühel või teisel põhjusel üsna tihti. Meediapäeval loeti üldiselt artikleid rohkem täielikult kui osaliselt läbi.

Artikli läbilugemissagedus	Vastajate arv
Enamasti	14
Mõnikord	9
Alati	1
Kokku	24

Tabel 11. Artikli läbilugemise sagedus

12 uuritavat märkisid, et loevad mõnikord artikli kõrvale ka selle kommentaare ning kümme uuritavat loevad kommentaare väga harva. Vaid üks uuritav loeb artikli kommentaare enamasti ning üks ei tee seda mitte kunagi. Vaatlusel ei lugenud kommentaare mitte ükski uuritav. Korra soovis seda teha V5N artikli „Leibakut opereeris eile arst, kes aidanud jalule Beckhami“ puhul, kuid kuna uudis oli sel hetkel alles üles läinud, puudusid artikli kommentaarid. V5N oma soovi põhjendada ei osanud.

Kommentaare lugemissagedus	Vastajate arv
Mõnikord	12
Väga harva	10
Enamasti	1
Mitte kunagi	1
Kokku	24

Tabel 12. Kommentaaride lugemissagedus

3.2 Ülevaade 23.03 teemadest Postimees *online*-väljaandes

23.03 oli päevakorras mitu olulist teemat. Eesti seisukohalt oli kindlasti üks olulisemaid ja kajastatavamaid teemasid uue valitsuse moodustamine. 23. õhtuks jõudsid lõpule Reformierakonna ning Isamaa ja Res Publica Liidu (IRL) vahelised koalitsiooniläbirääkimised. Erakonnad jõudsid kokkuleppele uue valitsusliidu tegevuskava eelnõus, ministriportfellide erakondlikus kuuluvuses ning Reformierakond avalikustas erakonna ministrikandidaadid. Valitsusliidu moodustamise teemadel kirjutatud artikleid oli võimalik lugeda terve 23.03 vältel. Esimene artikkel „Reformierakond ja IRL alustavad võimukohtade jagamist“ läks üles juba 00:43. Päeva peale toimusid mitmed arengud. Näiteks kell 12:07 tuli väljaandesse uudis „Ansip: Reformierakond saab võimuleppega kaheksa ja IRL seitse kohta“. 15.17 jõudis väljaandesse uudis, et Juhan Parts jätkab majandusministrina. Samal teemal artikleid tuli Postimees.ee veebi rohkem peale kella kuute. Näiteks artiklid „Laar: IRLi kolm põhilubadust on koalitsioonileppe sees“ (kell 18:16) ja „Ansip: sooviksin näha Laari valitsuses“ (kell 19:18). 18.13 avalikustas Postimees.ee Reformierakonna ministrikandidaadid. 18:46 saabus veebi uudis, et IRL oma ministrikandidaate veel ei avalikusta. Valitsusliidu programmi avaldas Postimees kell 21:24. Sellega seonduvalt jõudsid veebi ka mitmed valitsusprogrammi üksikasju kajastavad uudised („Koalitsioon lubab vanemapensioni alates 2013. aastast“, „Võimuliit tõstab kõrghariduse riiklikku tellimust 40 protsenti“).

Samuti oli kohalikest teemadest 23.03 kajastatud kevadise ilmaga seonduvad uudised. Soojemate ilmade mõjul hakkas jää veekogudel sulama. Eriti ohtlikuks oli olukord muutunud Lämmijärvel, mille kohta tuli uudis juba 22.03 („Jääolud Lämmijärvel muutuvad ohtlikuks“). 23.03 oli päevakorral uudis sellest, et kalamees oli autoga läbi Lämmijärve jää vajunud ja seal elu kaotanud. Artikkel „Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“ läks üles veebi kell 8:50 ning järg sellele „Eaka Läti kalamehe kõige viimane retk“ kell 18:18.

Tuuline ilm oli jää liikuma pannud ka merel, mistõttu Muhu ja mandri vaheline jäätee suleti 23.03 ning Heltermaa ja Rohuküla vaheline laevaliiklus oli häiritud (kell 14:01 läks veebilehele „Laevaliiklus Heltermaa-Rohuküla liinil on tõsiselt raskendatud“, kell 08:21 „Muhu ja mandri vaheline jäätee suleti lõplikult“). Kevadine ilm oli väljaandes teemaks terve päev. 7:19 läks veebi uudis „EMHI hoiatab tugeva tuule eest“ ning järg uudisele jõudis veebi 13:16 („Arktiline õhk kihutab üle Eesti“).

Postimees.ee väljaandesse jõudis kell 12:09 teade, et Riigikontroll on auditi käigus avastanud Tallinna ja Tartuga piirnevates valdades suurel hulgal ehitisi, mis on ehitatud ilma ehitusloata. Sellega seonduvalt anti mitmetele vallajuhtidele ja ka ministeeriumile teemaga seoses sõna. (kell 15:12 veebis „Tartu vallavanem ehitistest: midagi pole käest lastud“, kell 17:56 „Jõelähtme vallavanem: piisav ehitusjärelvalve jäi inimressursi taha,“ kell 22:20 „Ministeerium: uuendame ehitusregistrit“).

19: 36 jõudis Postimees.ee-sse uudis sellest, et Liibanonis on pantvangi võetud Eesti turistikid (kell 19:36 veebis „Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“, kell 23:34 „Ivar Soopan: turistide vangistajad võisid olla Hizbollah' võitlejad“). Kuivõrd uudis jõudis Postimees.ee väljaandesse alles kell 19.36, siis oli see teema läbivaks alles järgmisel päeval.

Välisuudistest leidsid rohkem kajastust olukord Fukushima tuumajaamas ning radiatsioon ja katastroofijärgne olukord Jaapanis. Jaapaniga seonduvad artiklid olid läbivad 23.03 hommikupoolikul ja pärastlõunal. Kell 00:00 läks veebi artikkel „Jaapanlased loodavad tuumaohu trotsivatele tuletõrjajatele“, mille puhul on tegemist tasulise uudisega. Kell 7:07 jõudis veebi artikkel „Radiatsioon katkestas tööd Fukushima tuumajaama teises reaktoris“ ning kell 9:47 „Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik“. Ennelõunat võis Postimees.ee-st lugeda veel näiteks artikleid „Jaapani maavärinakahju võib ulatuda 309 miljardi dollarini“ (veebi jõudis kell 11:15) ning „Kiirgus merevees ähvardab Jaapani kalatööstust“ (veebi jõudis kell 12:23). Pärastlõunal võis lugeda näiteks artikleid „Jaapani yakuza'd kasutavad katastroofijärgset segadust ära“ (veebi jõudis 14:16) ja „Video: tsunami sunnib Jaapani võime kaevama massihaudu“ (veebi jõudis 14:31).

Õhtu poole leidsid seoses tuumaõnnetusega kajastust ka teemad tuumajaamade ohtustest ja uute jaamade rajamisest (kell 17:10 veebis „Poola lükkas Saksa soovitus tuumajaamadest loobuda tagasi,“ veebis 17:50 „Mihkel Mutt: tuumaenergeetika ja moraal).

Ühe välisteemana oli 23.03 läbiv Liibüa rahutustega seonduv (nt. kell 08:02 veebis „Hillary Clinton: Gaddafi pere võis uurida võimalust emigreeruda“, kell 09:19 veebis „Enesekindel Gaddafi lubab võitu“, kell 15:19 veebis „Norra hävitajad ootavad võimalust liituda Liibüa-operatsiooniga“, kell 16:11 veebis „EL kehtestas Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“ jne.).

Olukord Liibüas oli 23. läinud väga pingeliseks ning sellesse olid sekkunud lääneriigid. Liibüa valitseja kolonel Muammar Gaddafi pidas 23.03 pealinnas Tripolis kõne oma toetajatele, kus lubas uues sõjas võitu lääneliitlaste ja ülestõusnute vastu (kell 9:19 „Enesekindel Gaddafi lubab võitu“). USA sekkumine Liibüa siseasjadesse oli vastumeelt Venemaale („Žirinovski tühistas Obama Nobeli rahupreemia“, veebis 13:20).

23.03 Postimehe paberlehe esikaanel oli Uruguay jalgpallur Diego Forlan, kuna ees oli ootamas Eesti ja Uruguay jalgpallikoondise kohtumine. Artikkel „Forlan: tänapäeva jalgpallis nõrku vastaseid pole“ läks üles ka veebi 8:56 ning positioneeris veidi aega veebilehe alguseosas.

Eesti uudiste leheküljel oli artikkel „Reformierakond ja IRL asuvad võimukohti jagama“, mis sisaldas peamiselt ennustusi uutest ministritest. Sama artikkel läks veebi juba 00:43.

Veel sisaldas paberleht teemasid lindudest – neljandal leheküljel oli artikkel „Kadrina vallavalitsus kuulutas varestele ja hakkidele sõja“. Samasisuline artikkel oli veebis ka 22.03 17:28 ning 23.03 hommikul oli artikkel endiselt pigem veebilehe üleosas, päevaks rändas keskosasse. Leheküljel kuus oli artikkel „Nigulas turgutati talve jooksul elule neli kakku“, mis tasuta kujul jõudis veebi 15:09.

Tasuta lugemiseks jõudis veebi kell 12:34 paberlehe artikkel „Ene-Liis Semper: tõmbame eesriide nii iseenda kui Eesti eest“.

Välisuudistest olid ka paberlehes kajastatud Lähis-Idaga seotud probleemistik. Näiteks olid paberlehes artikkel, milles kirjutati NATO sõjaoperatsioonidest Liibüas. Samuti Jaapani-teemaline artikkel „Jaapanlased loodavad tuumaohutu trotsivatele tuletõrjajatele“, mida veebis tasuta kujul ei olnud.

Päeva lõpuks kella kümne ajal olid paberlehe lood kas pealehelt kadunud või jäänud pealehe lõppu. Pealehel ei olnud õhtuks enam artiklit „Reformierakond ja IRL asuvad võimukohti jagama“, mis on loomulik, kuna päeva jooksul olid kohad juba selgunud. Samuti artikkel Forlanist. Samas ka Uruguay kohtumisest olid päeva peale tulnud uued artiklid peale (nt. „Eesti-Uruguay mängule on müüdnud üle 6000 pileti“, „Uruguay ohtlikem ründaja Cavani Eesti vastu ei mängi“ jne.

Üldiselt olid aga paberlehe artiklid liikunud veebilehe lõpuosasse ning paiknesid üldjuhul veidi enne või pärast arvamusrubriigi uudiseid.

3.2.1 Postimees Online väljaande pealehe esikuudised 23.03

Päeva jooksul vahetus sageli pealehe alguses suures plaanis ära toodud uudised fotodega, mis eeldatavasti tõmbasid uuritavate pilku, kui nad veebilehe avasid.

Postimees *Online* juhataja Aivar Reinap ütles, et artikli jõudmine Postimees.ee pealehele sõltub uudise tugevusest ja mõjust ning oluliseks faktoriks on ka värske foto. Samuti peaks esileht ajaliselt ka uudiste ja arengutega koos muutuma. Reinap lisas, et tähtis on ka lugeja huvi. Paljude alamportaalide uudised pealehele ei jõua ja see pole Reinapi sõnul eesmärgiks, kuna spetsiifilisema info jaoks ongi loodud Postimees.ee alamportaalid/rubriigid. (Kirjavahetus Aivar Reinapiga 2011)

Kuna paiknevus on oluline tegur uudise valiku juures, siis peab autor oluliseks siinkohal pealehe algul esiplaanil toodud uudised ära tuua, et anda ülevaade 23.03 uudisvoost ja ühtlasi vaadelda, kui palju uuritavad esikuudiseid märkasid. Selle põhjal on võimalik järeldada, kui olulist rolli uudise veebilehel paiknevus uudise valikul mängib. Autor jäädvustas selleks enne igat vaatlust foto Postimees.ee pealehe ülaosast.

Artikkel „Reformierakond ja IRL alustavad võimukohtade jagamist“ läks üles juba 00:43 ja . esimesele *think aloud* vaatlusalusele (V5N – luges veebilehte kell 8:04-8:32) oli uudis kuvatud suures plaanis veebilehe alguses. Uudise all oli loetelu eelmise ja üleelmise päeva sama teema artiklitest. Artikli juures oli ka väga elav pilt uutest ministritest töölaua taga arutlemas. Ehkki inimesed pildil istusid, olid neil väga huvitavad ja erinevad näoilmed, mis fotot ilmestasid. Samuti oli 23.03 hommikul pealehe alguses artikkel ilmast ja sporditeemaline uudis väiksemas plaanis (vt. foto nr. 1).

Foto 1. Postimees.ee pealehe esikuudis 23.03 hommikul kell 8:00

Kell 10:00 ei olnud esilehe algus palju muutunud. Uudis võimukohtade jagamisest oli veidi kaugemale nihkunud ja veebilehe alguses positsioneerisid kõrvuti kaks uudist: „EMHI hoiatab tugeva tuule eest“ ja „Ligi: meie panus stabiilsusmehhanismi võib ulatuda 1,3 miljardi euroni“. Artikkel stabiilsusmehhanismist oli veebilehele üles läinud 08:32. Artikli kõrval oli väikene pilt rahandusministrist Jürgen Ligist. Kahe uudise all paiknesid samuti kõrvuti artiklid „Forlan: tänapäeva jalgpallis nõrku vastaseid pole“ ja „Kristiine keskuse müügist saadud raha läheb ostukeskuse loomiseks“. Mõlema uudise kõrval paikneval fotol on meessoost inimene.

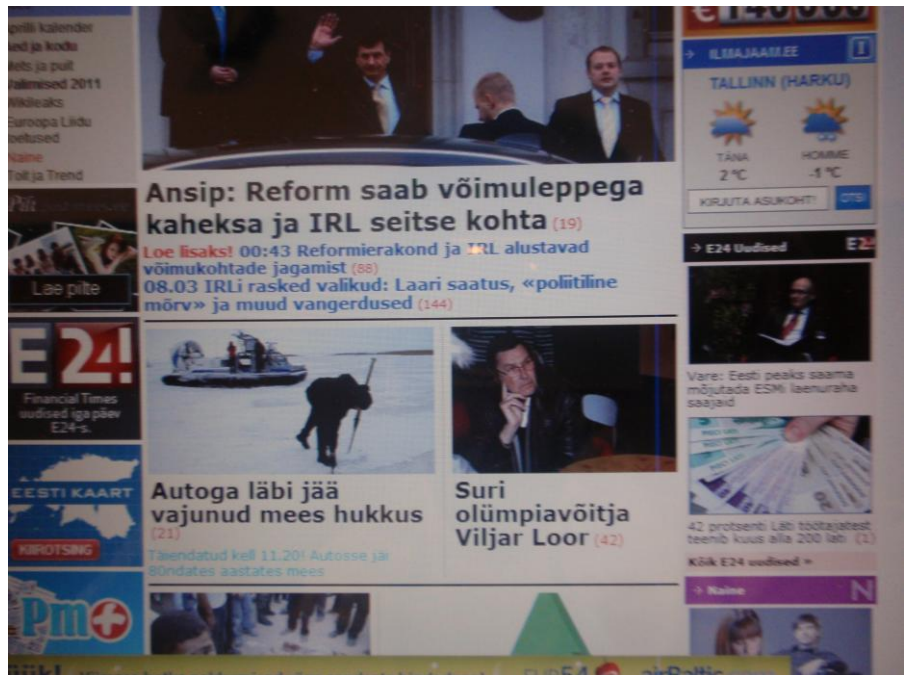
Kui pealehe ülaosa eelpool kirjeldatuna välja nägi, luges veebilehte viis uuritavat. Tähelepanuväärne on see, et mitte keegi terve päeva jooksul ei lugenud artiklit „Reformierakond ja IRL alustavad võimukohtade jagamist“, ehkki hommikustele lugejate pilku pealkiri kahtlemata tõmbas. Võib oletada, et tegelikult oli pealkiri juba piisavalt informatiivne ning funktsioneeris lühiuudisena, mistõttu uuritavad artikli sisu lugema ei hakanud. Samas üks uuritav V8N, kes hommikul peale kella 10 vaatluse all oli, tunnistas, et oleks artiklit lugenud, kuid oli teemaga juba end telesaate vahendusel kurssi viinud (vt. lisa nr. 6).

Ka ei olnud ükski uuritav lugenud artiklit „Ligi: meie panus stabiilsusmehhanismi võib ulatuda 1,3 miljardit euroni“. Ehkki 1,3 miljardi euro suurune summa pealkirjas tõmbab ilmselt lugejate tähelepanu, jäi arvatavasti kaugeks ning liiga kantseliitlikuks sõna „stabiilsusmehhanismi“, mistõttu võis kogu pealkiri jääda mitte midagi ütlevaks.

Suurem menu oli ilma artiklil, mida märkas kokku viis inimest (läbilugejate ja osaliselt lugejate arv kokku). Seejuures neli neist lugesid väljaannet ajavahemikus 8:04-10:24 (P2N, P6N, P14N, V5N). Hommikul veebilehte lugenutest ei avanud artiklit V8N. Pärast poolt 12 luges artiklit veel üks inimene (P5N). Kella üheks päeval oli artikkel vajunud lehekülje keskossa ning päeva jooksul seda keegi enam ei lugenud.

Ülejäänud artikleid, mis hommikupoolikul Postimees.ee üleosas positsioneerusid, luges vaid üks inimene. Artiklit Kristiine keskusest luges P14N, artiklit korvpalliduellist luges V5N ja artiklit Forlanist V8N. Nemad kõik olid veebilehel sel hetkel kui artiklit pealehe algusel asetsesid, seega võib nende valik otseselt või kaudselt paiknevusega seotud olla.

Pärast kella 12 oli Postimees.ee pealehe esikuudiseks taas valimistega seotud artikkel „Ansip: Reform saab võimuleppega kaheksa ja IRL seitse kohta“, mis oli veebilehele läinud kell 12:07. Artikkel oli jälle esiplaanile suurena ja silmapaistvana toodud koos nimekirjaga vanematest artiklitest ning fotoga, millel rohkelt tegevust (peaminister lehvitamas, turvamehed ümber sagimas). Samuti oli pealehe esiotsa tõusnud artikkel „Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“, mis oli veebilehele läinud juba 8:50 ning seni positsioneerinud ka pigem veebilehe ülaosas, kuid mitte täiesti alguses. Tõenäoliselt oli see esiplaanile tõstetud, kuna 11:20 oli artiklit oluliselt täiendatud. Uudise kõrval asetses uudis surnud olümpiavõitjast. Mõlema artikli juures väikesed pildid (vt. foto nr. 2).

Foto 2. Postimees.ee pealehe esiosa pärast kella 12:00 23.03

Veidi pärast kahteteist viibis väljaande lehel viis inimest. Kui vaadata artiklite avamist lugemiseks, siis artiklit võimuleppest olid osaliselt lugenud kaks inimest (V7N ja P5N), kes olid samal ajal veebilehel, kui artikkel esiplaanile oli tõstetud. Artiklit olümpiavõitja surmas ei olnud lugenud keegi. Seejuures üks uuritav tõstis esile, et ei teadnud isikust midagi, mistõttu ta seda ei lugenud (vt. lisa nr. 6). Populaarne oli aga uudis autoga läbi jää vajumisest, mida lugesid osaliselt või tervenisti kokku kuus inimest. Seejuures kaks uuritavat (V7N, P5N) lugesid artiklit, kui see paiknes veebilehe eesosas. Ülejäänud lugesid uudist hiljem, kui uudis oli pealehel allapoole nihkunud. Seega ei pruugi selle uudise puhul paiknevus siiski määravaks teguriks olla.

Kella poole kaheks oli jällegi Postimees.ee pealehe ülaosas uudised muutunud. Esiplaanis oli artikkel „Inimestel on raha pangas rohkem kui kunagi varem“ ning ka selle juhtlõik oli pealehele ära toodud. Artiklit illustreeris foto rahatähtedest. Samuti oli endiselt lehekülje eesotsas artikkel võimulepingust, kuid nüüd väiksemana. Selle kõrval oli taas ilmategemaline uudis „Arktiline õhk kihutab üle Eesti. (vt. foto nr. 3)

Foto 3. Postimees.ee pealehe esiosa kell 13:30 23.03

Veebilehel viibis pärast poolt kahte ja kahe ajal kolm uuritavat. Artikkel pangandusest läks veebi 13:11. Seejuures luges artiklit vaid üks uuritav (P3N) ning seda mitte sel ajal, kui artikkel esiplaanis oli. Selle põhjuseks võis olla pealehel ära toodud juhtlõik, mille lugemisel saadi temast piisav ülevaade. Sellist tendentsi aga vaatluse käigus välja ei tulnud.

Ilmateemaline artikkel läks veebi 13:16. ning seda loeti või märgati kokku viiel korral. Seejuures vaid kaks uuritavat (V5N, P15N) lugesid artiklit ajal, mil see oli veebilehel esiplaanil. Teised lugesid hiljem. Näiteks P5N, kes oli samuti sel ajal veebilehel, kui artikkel oli esiplaanil, luges artiklit alles peale kuut õhtul.

V2N-i ja V3N-i vaatluse ajal püsis veebilehe esiosas artikkel „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“ koos Taylori pildiga (16:30-18:50). Artikkel läks üles 15:29. Lisaks olid veebilehe ülaosas pärast kella nelja mitmed väikesed poliitikauudised – „Parts jätkab majandusministrina“, „Toomla: ka ministrid võiksid jääda siis samaks“, „Parteid jagasid ministrikohad ära“. Kolm uudist olid kõrvuti ning nende ülal väikesed pildid, kus kahel oli kujutatud meesoost inimest ning ühel ministrikohtade ümber käivaid läbirääkimisi.

Kella kuueks oli veebilehe alguses uus ning huvitav teadaanne: „Selgusid reformierakonna ministrikandidaadid“. Selle all endiselt artikkel Taylorist. (vt. foto nr. 4)

Foto 4. Postimees.ee pealehe esiosa pärast kella 18:00 23:03

Ajavahemikus poole viiest kuni seitsmeni luges väljaannet kokku üheksa inimest, seejuures kella nelja ja viie vahel oli veebilehel viis uuritavat. Artikkel Elizabeth Taylorist jäi Postimees.ee lehel ettepoole terveks päevaks. Seda märkas ja luges kokku 12 inimest, kellest enamik olid veebis ajal, mil lugu oli pealehe alguses. Artiklit „Parteid jagasid ministrikohad ära“ luges ja märkas kokku neli inimest (V2N, P3N, P4N, P14N). Seda sel ajal, kui artikkel oli veebilehe ülaosas. Pärast artiklit enam ei loetud.

Artikkel Reformierakonna ministrikandidaatidest oli veebilehe esiplaanil ka pärast kella 20. Seejuures oli pealehele toodud ka killuke artikli sisust – uued ministrid. Veebilehe alguses seisis aga ilma fotota uudis „Liibanonis rööviti seitse Eesti turisti“, mis jõudis veebilehele 19:36 („Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“) ja täiendati 19:55 (vt. foto nr. 5).

Foto 5. Postimees.ee pealehe esiosa pärast kella 20:00 23:03

Kella kaheksa ajal ja hiljem luges väljaannet neli inimest. Artiklit ministrikandidaatidest märkas kokku kuus inimest, kellest kolm lugesid artiklit, kui see oli veebilehe esiplaanil. Samas, uudise luges läbi neli inimest, kellest kaks lugesid ajal (P5N, P15N), mil uudise juures ei olnud isegi fotot. Aga näiteks V1N jättis pildita loole tähelepanu pööramata.

Kella poole 22 oli olukord veebilehel selline – esikuudiseks oli „Reformi ja IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“, mis võttis üsna suure osa veebilehe ülaosast enda alla. Fotol kujutati 100 euroseid rahatahti. Samas oli artikli all ka punaselt viide uuele valitsusprogrammile. Artikli all väiksena asus uudis Liibanonis röövitud eestlastest kõrvuti artikliga „Pevkur: Langil on kultuuriringkondadega head suhted“. Liibanoni artikli juures oli pisike pilt jalgratastest ning kõrval asetseval fotol oli Rein Lang suures plaanis. Hiljem veebilehe esiosa enam oluliselt ei muutunud. (vt. foto nr. 6)

Foto 6. Postimees.ee pealehe esiosa pärast kell 22:30 23.03

Kui veebilehe ülaosa selline välja nägi, luges väljaannet kuus inimest. Artikli võimulepeest luges läbi V6M, kes oli samal ajal veebilehel, kui uudis esiplaanil oli. Samuti luges artiklit V9N, kes oli veebilehel pärast kella 23, kuid ka siis oli uudis esiplaanil. Samuti luges V9N artiklit Langist. Artiklit röövitud eestlastest luges neli inimest (P4N, P5N, P15N, V9N).

Kokkuvõtteks võib öelda, et uudisvoog vaheldus 23.03 tavapärasest tihemini päeva jooksul aset leidnud uudisväärtuslike sündmuste tõttu. Hommikustest ja ennelõunatest lugudest kella 22:00 enam pealehel üldjuhul ei olnud. Vanematest artiklitest olid pealehel 22:00 8:50 üles läinud artikkel „Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“, mis paiknes täpselt veebiväljaande keskel, aga tõenäoliselt sellepärast, et väljaanne hindas artiklit tugevaks (värsked fotod kohapealt, järjeuudis). Veidi allpool oli artikkel „Suri olümpiavõitja Viljar Loor“, mis veebi oli läinud 11:09.

Veebilehe lõpuosas paiknes kell 22:00 galerii-artikkel „Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu“, mis veebi läks 11:43. Üldjuhul paiknesid õhtuks pärastlõunal üles läinud uudised veebilehe kesk- või alaosas. Veebilehe lõpus paiknevad uudised rubriikide kaupa, mistõttu võis esineda, et päeva lõpuks oli veebilehe lõpus mõni artikkel, mis tegelikult oli veebi läinud juba mõni päev varem.

3.3 Ülevaade 23.03 artiklite lugemisest ja märkamisest

Käesolevas osas on ära toodud ülevaade 23.03 artiklite lugemisest ja märkamisest. Autor peab oluliseks korrata, et käesolevas töös tähendab loo või artikli märkamine uuritava inimese poolt artikli nii osalist lugemist kui ka täielikku läbi lugemist ning autor palub kasutada sama tõlgendust artikli või loo märkamisega seonduvate väljendite nagu märgatud lugu või märganute arv jms. puhul. Matemaatiliselt tähendab artiklit märganute arv seda artiklit osaliselt lugenute ja täielikult läbilugenute summat.

Esmalt on lühike sissejuhatav ülevaade sellest, kui palju uuritavad 23.03 artikleid lugesid ja märkasid. Seejärel on esitatud kolmel erineval meetodil koostatud 23.03 populaarsemate artiklite pingeread.

Postimees.ee veebilehele laekuvad teadupärast artiklid varahommikust hiliste õhtutundideni. Kui meediapäevikute täitjatel oli ülesandeks oma artiklite valikud üles märkida terve ööpäeva vältel, siis vaatluses osalenud said Postimees.ee veebilehte lugeda vaid ühe keskmiselt 20-30 minutit kestva perioodi vältel. Seega peab autor oluliseks, et tulemuste esitamisel oleks arvestatud ka uuritavate võimalustega artiklite lugemiseks (näiteks ajavahemikes 8:04-8:32 ja 10:22-10:40 *think-aloud* testis osalenul ei olnud võimalik lugeda uudiseid, mis laekusid lehele 12:00). Seetõttu on autor iga konkreetse artikli puhul uuritavate lugemise võimalused välja arvutanud, selgitades eraldi välja kõikide 23.03 märgatud uudiste veebilehele üleslaekumise ajad ja seejärel võrrelnud ülesmineku aegu uuritavate veebilehe lugemise aegadega. Sellest selgus kui paljudel uuritavatel oli konkreetset uudist 23.03 võimalik lugeda. (vt lisa nr. 1 ja nr. 10)

Autor järjestas 23.03 loetud artiklid kolmel erineval viisil: 1) järjestus, mille esmaseks kriteeriumiks on artikli läbilugejate ja uuritavate lugemisvõimaluste suhe (vt. lisa nr. 2), 2) järjestus, mille esmaseks kriteeriumiks on artikli märkajate ja uuritavate lugemisvõimaluste suhe (vt. lisa nr. 3), 3) järjestus kolme erineva näitaja (läbilugejate arv, osaliselt lugejate arv, märkajate ja uuritavate lugemisvõimaluste suhe) alusel leitud ja vastava kaaluteguriga korrutatud kohapunktide summa järgi (vt. lisa nr. 4).

Autoril puudub ülevaade, mida osaliselt lugemine meediapäeviku täitjate puhul tähendab – kas uuritav luges vaid artikli juhtlõiku või jättis lugemata mõne üksiku lõigu pikast tekstist.

Seetõttu pidas autor oluliseks põhikriteeriumina nii märkajate ja lugemisvõimaluste suhte kui ka läbilugejate ja võimaluste suhte alusel koostatud pingeread bakalaureusetöösse sisse tuua. Vaatluse puhul oli palju neid, kes lugesid vaid väikest tekstilõiku või pildiallkirju. Samas oli ka uuritavaid, kes jätsid lugemata vaid taustinformatsiooni andva artikli osa. Kolmas tabel on koostatud põhimõttel, et võimaluste arvul ei oleks nii suurt kaalu koha määramise suhtes, kuna tegelikult on vaid 50 protsenti tõenäoline, et kui lugejal on võimalik artiklit lugeda, siis ta seda ka teeb.

Ehkki kõikide edetabelite esiots on sarnane, siis varieeruvad kolme meetodi puhul artiklite täpsed positsioonid edetabelis.

Esmalt on esitatud meediapäeviku ja vaatluse põhjal selgunud populaarsemad artiklid, mille järjestamise põhikriteeriumiks oli artikli täielikult läbilugenute ja lugemisvõimaluste arvu suhe. Seejärel on tabel märkajate arvu ja võimaluste suhte alusel ning kõige viimasena edetabel osakaalu punktide summa järgi.

Samuti on käesolevas osas kolme tabeli esikümne võrdlus ära toodud ja sellele järgneb võrdlus, kui palju kattuvad *think-aloud* vaatluses osalenud uuritavate valikud samal ajal meediapäevikut täitnud uuritavate valikutega.

Kokku märkasid 24 uuritavat 23.03 Postimees *online*-väljaandest 133 erinevat artiklit. Ühtegi muud Postimees.ee osa ei märgatud (karikatuur, koomiks, horoskoop jne.). Samas oli üks märgatud tekst tegelikult reklaamtekst, kuid veebilehel oli see presenteeritud samamoodi nagu Postimees.ee artiklid. Eelnimetatud 133-st artiklist olid 23.03 üles läinud 97, 26 artiklit olid üles läinud 22.03, neli artiklit 21.03, kolm artiklit 20.01, kaks artiklit 19.03 ja üks juba 7.03 (vt. lisa nr. 1).

3.3.1 23.03 märgatud ja loetud artiklite hulk uuritavate kaupa

Siinkohal on äratoodud uuritavate kaupa kui palju artikleid loeti osaliselt ja täielikult 23.03 *think-aloud* testis osalenute poolt kui ka meediapäeviku uurimuses osalenute poolt.

	P1N	P2N	P3N	P4N	P5N	P6N	P7N	P8N	P9N
Päevas läbiloetud artikleid	3	5	23	12	9	6	7	4	6
Päevas osaliselt loetud artikleid	1	2	1	7	18	2	5	1	2
Kokku artikleid	4	7	24	19	27	8	12	5	8

	P10N	P11N	P12N	P13N	P14N	P15N
Päevas läbiloetud artikleid	2	6	0	5	12	6
Päevas osaliselt loetud artikleid	1	2	1	1	2	1
Kokku artikleid	3	8	1	6	14	7

Tabel 13. Meediapäeviku uuringus osalenute loetud ja märgatud artiklite hulk

Meediapäeviku uurimuses osalenutest märkasid kaks uuritavat päeva jooksul üle 20 artikli – P5N luges rekordilised 27 artiklit ning P3N 24 artiklit. P4N märkas 19 artiklit, P14N 14 artiklit ja P7N 12 artiklit. Ülejäänud uuritavad märkasid päeva jooksul alla kümnet artiklit. Seejuures P12N luges vaid ühte artiklit ning sedagi osaliselt ja P10N kolme lugu, millest ühte osaliselt.

Keskmiselt märgati kokku päeva jooksul 10,5 artiklit. Seejuures üldjuhul loeti üle poole lugemiseks valitud artiklitest ka läbi. Kõige erandlikumalt käitus aga uuritav P5N, kes valis lugemiseks 27 artiklit, kuid realselt luges läbi vaid üheksa uudist. Seetõttu ei ole imeks pandav uuritava suur artiklite hulk, kuna enamik neist jättis ta pooleli. Vastandina valis P3N lugemiseks 24 artiklit, millest ta luges läbi 23. Samuti oli erandlikuks P12N, kes 23.03 luges vaid ühte artiklit. P12N-i ankeedist selgub, et ta igapäevane Postimees.ee lugeja ei ole, kuid kaks kuni kolm korda nädalas 5 kuni 15 minutit ta seda siiski teeb. Tundub, et ka P12N-i jaoks oli tegemist erandliku päevaga.

Uuritav	V1N	V2N	V3N	V4N	V5N	V6M	V7N	V8N	V9N
Täielikult loetud artikleid	3	8	9	1	7	6	5	6	6
Osaliselt loetud artikleid	3	3	5	6	7	6	6	3	3
Kokku	6	11	14	7	14	12	11	9	9

Tabel 14. Think-aloud testis osalenute loetud ja märgatud artiklite hulk

Think-aloud vaatluses valisid uuritavad lugemiseks sageli rohkem artikleid ühe perioodi jooksul kui meediapäeviku täitjad terve päeva peale kokku (ehkki kindlat artiklite hulka ja kohustuslikku lugemisseansi kestuse pikkust ette antud ei olnud). Näiteks uuritav V3N ja V5N märkasid ühel lugemis perioodil kokku sama palju artikleid kui P14N terve päeva vältel kolme lugemisseansiga. Siinkohal võib tõdeda, et tõenäoliselt vaatlusalused siiski mingit survet lugemiseks tundsid vaatleja juuresoleku tõttu. Kui meediapäeviku täitjad märkasid päeva jooksul üheksat kuni kümnet artiklit, siis 10,3 artiklit ühe lugemisseansi vältel on üsna suur hulk. Samas ei olnud vaatlusaluste puhul ühtegi uuritavat, kes oleks üle 20 artikli lugenud. Keskmiselt märkasid uuritavad ühe lugemisseansi ajal 10,3 artiklit.

Vaatlusalustel oli suurem kalduvus lugemiseks valitud artikkel pooleli jätta. Näiteks V4N luges täielikult läbi vaid ühe artikli, kuid jättis pooleli kuus. Enam-vähem sama suur või täpselt sama suur oli pooleli jäetud artiklite ja läbi loetud artiklite hulk uuritavatel V1N, V5N, V6M ja V7N. V2N, V3N, V8N ja V9N tavatsesid siiski suurem osa lugemiseks valitud artiklitest ka läbi lugeda.

Kõige rohkem artikleid märkasid V3N ja V5N. Mõlemad märkasid 14 artiklit, kusjuures V5N luges neist läbi pooled, samal ajal kui V3N luges enamiku (üheksast artiklist viis).

3.3.2 Artiklite pingerida läbilugejate ja lugemisvõimaluste suhte alusel

Esmalt on artiklid pingeritta seatud artikli läbilugenute arvu ja selle artikli lugemisvõimaluste arvu suhte järgi. Näiteks kui ühe artikli luges täielikult läbi kuus inimest, kuid võimalik oli lugeda kümnel inimesel (suhtarv $6/10=0,6$) ning teise artikli luges läbi kuus inimest, kuid võimalik oli lugeda üheksal (suhtarv $6/9=0,6666$), siis kõrgemale kohale pingereas asetub teine artikkel.

Põhikriteeriumi alusel pingeritta asetunud artiklite grupid, mis jäid jagama pingereas sama kohta, on nende gruppide siseselt seatud järgnevalt pingeritta märkajate arvu alusel, asetades nende gruppide sees kõrgemale kohale artiklid, mille märkajate arv on suurem. Näiteks kui esimese põhikriteeriumi alusel jäid kohti jagama artiklid, mille puhul olid lugemisvõimalused võrdselt kaheksal inimesel ning ka läbilugejaid oli võrdselt neli, kuid ühe artikli puhul oli lisaks ka veel üks osaliselt läbilugeja (ehk kokku märkajaid viis), siis asetub artiklist, millel oli neli läbilugejat kaheksat kõrgemale artikkel, millel oli viis märkajat kaheksast.

Kahe eelneva kriteeriumi alusel pingeritta asetunud artiklite grupid, mis jäid jagama pingereas sama kohta, on nende gruppide siseselt järgnevalt seatud pingeritta täielikult läbilugenute arvu alusel, asetades nende gruppide sees kõrgemale kohale artiklid, mille täielikult läbilugenute arv on suurem. See kriteerium korrigeerib järjestust olukorras, kus kahe esimese kriteeriumi alusel pingeritta asetunud artiklid jagavad sama kohta, kuid artikli täielikult läbilugenute arv on erinev. Näiteks saab tuua olukorra, kus läbilugejate arvu suhe võimalustesse lugeda on esimesel artiklil $4/8$ ja teisel $5/10$ ning esimesel artiklil on osaliselt lugejaid üks ja teisel null. Märkajate arv on mõlemal lool sama, st. kaks esimest kriteeriumi annavad sama koha. Läbilugenute arvu kasutamine kolmanda kriteeriumina asetab grupis kõrgemale teise artikli ($5/10$). Sellise reastamispehimõtte kasutamine tuleneb seisukohast, et suurema lugemisvõimaluste hulga puhul on läbilugejate arvu ja võimaluste suhe esinduslikum.

Kolme eelneva kriteeriumi alusel pingeritta asetunud artiklite grupid, mis jäid jagama pingereas sama kohta, on nende gruppide siseselt seatud uuesti järjekorda artikli lugemisvõimaluste alusel, asetades nende gruppide sees suhteliselt kõrgemale kohale artiklid, mille lugemisvõimalused olid väiksemad. Viimane järjestus mõjutab grupisisest pingerida seal, kus põhikriteeriumi alusel pingeritta reastamine pole ülevaatlik (puuduvad läbilugejad).

Sellise reastamispehiohte kasutamine tuleneb oletusest, et lugemisvõimaluste võrdsuse puhul võinuks väiksema lugemisvõimalustega artiklite lugejate arv olla teoreetiliselt suurem võrreldes suurema lugemisvõimalustega artiklitega. Näiteks: kahe artikli puhul on osaliselt lugejaid üks, kuid esimesel juhul on võimalus artikli lugemiseks kuuel, teisel juhul kümnel inimesel. Juhul kui ka esimese artikli puhul oleks lugemisvõimalusi kümme, siis nendib autor tõenäosuse olemasolu, et esimest artiklit loetaks rohkem.

Põhilise järjekoha kriteerium: koht läbilugejate ja lugemisvõimaluste suhte alusel											
Teise järjekoha kriteerium : koht märkajate (läbilugejad ja osaliselt lugejad) arvu järgi											
Kolmanda järjekoha kriteerium : koht läbilugejate arvu järgi											
Neljanda järjekoha kriteerium : koht lugemisvõimaluste järgi											
Koht läbilugejate ja lugemisvõimaluste suhte alusel	Koht märkajate (läbilugejad ja osaliselt lugejad) arvu järgi	Koht läbilugejate arvu järgi	Koht lugemisvõimaluste järgi	Artikli pealkiri	Läbilugejad	Osaliselt lugejad	Märkajad	Läbilugejate suhte võimalustesse lugeda	Võimalusi lugeda	Koht pingereas	
1	1	1	1	Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti	4	0	4	0.4444	9	1	
2	1	1	1	Suri kinolegend Elizabeth Taylor	6	6	12	0.3529	17	2	
3	1	1	1	Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014	2	0	2	0.3333	6	3	
4	1	1	1	Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid	3	3	6	0.3000	10	4	
5	1	1	1	Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu	6	0	6	0.2500	24	5	
5	2	1	1	Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal	4	1	5	0.2500	16	6	
7	1	1	1	Firefox 4 tõttasid alla laadima miljonid kasutajad	3	0	3	0.2308	13	7	
8	1	1	1	Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast	4	1	5	0.2105	19	8	
9	1	1	1	Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik	4	0	4	0.1739	23	9	
10	1	1	1	EMHI hoiatab tugeva tuule eest	4	1	5	0.1667	24	10	
10	2	1	1	Apple'i juht Steve Jobs läheb kohtusse	2	0	2	0.1667	12	11	
10	3	1	1	Maailma viletsaim laul on sisse toonud miljon dollarit	1	0	1	0.1667	6	12 kuni	14
10	3	1	1	Lady Gaga: Rebecca Black on geenius	1	0	1	0.1667	6	12 kuni	14
10	3	1	1	Pevkur: Langil on kultuuriringkondadega head suhted	1	0	1	0.1667	6	12 kuni	14
15	1	1	1	Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu	3	3	6	0.1364	22	15	
15	2	1	1	Kohus kuulutas endise politseikomissari Alice Järveti istungi kinniseks	3	1	4	0.1364	22	16 kuni	17
15	2	1	1	Ene-Liis Semper: tõmbame eesriide nii iseenda kui Eesti eest	3	1	4	0.1364	22	16 kuni	17
15	4	1	1	Soomlased lahkuvad kirikust homoteemalise kampaania pärast	3	0	3	0.1364	22	18	
19	1	1	1	EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid	2	0	2	0.1250	16	19 kuni	20
19	1	1	1	Eurole ülemineku turvamine läks maksma üle 500 000 euro	2	0	2	0.1250	16	19 kuni	20

Tabel 15. Populaarsemad artiklid läbilugejate ja võimaluste arvu suhte alusel (punasega on välja toodud artiklid, mille puhul suhe pole esinduslik)

Kokkuvõttes on tabelist nr. 15 näha, et kattuvus ühe ja sama artikli lugemisel on üsna väike ka siis kui võimaluste arv on suur. Kui võtta põhikriteeriumiks läbilugejate ja võimaluste suhe, siis kõige populaarsemaks artikliks osutus „Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“, mida lugesid täielikult läbi neli uuritavat. Ehkki tegelikult ei ole uuritavate hulk suur, siis tuleb arvesse võtta, et artikkel läks veebi alles 19:36, mistõttu seda said artiklit lugeda vaid üheksa inimest. Ehkki on vaid oletuslik, et kui võimaluste arv oluks suurem, oleks artiklit rohkem loetud, peab autor artikli kuuluvust populaarsemate uudiste sekka õigustatuks, sest teema on ülimalt ootamatu ja skandaalne. Nagu kvalitatiivne sisuanalüüs näitab, siis ootamatu teema oli sagedane põhjus artikli valimiseks. Samuti on uudise puhul ka oluline läheduse aspekt, mis oli populaarne artikli valiku põhjus (vt. lisa nr 5).

Teisele kohale positsioneeris artikkel, millel oli kõige suurem märkajate arv terve päeva peale. Samas artikkel „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“ läks *online* kell 15:29, mistõttu oli 17 inimesel ka võimalik lugu lugeda. Artikli puhul jagunesid läbilugejad ja osaliselt lugejad täpselt pooleks – kuus uuritavat luges artikli läbi, kuus katkestas. Artikkel edestaks esikoha uudist, kui esimeseks kriteeriumiks oleks märkajate ja võimaluste suhe. Samas vaatluse puhul jätsid lugemise pooleli tervelt kolm uuritavat ning täielikult luges uudist üks uuritav. Kuna enamik uudisest oli Taylori elutööga seotud taustinformatsioon, siis katkestasid vaatlusealused uudise lugemise üsna pea. Artikkel ise oli pigem huviärataja. Tõenäoliselt vähendas uuritavate huvi ka see, et näitlejatar suri vanadusse, mis on loomulik. Seega puudus loost konfliktsuse faktor. See oli kohe loo alguses ära mainitud.

Kolmandale kohale asetus artikkel „Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“. Selle loo positsiooni seab autor tugevalt kahtluse alla, kuna uudist oli võimalik lugeda vaid kuuel inimesel (artikkel läks veebi 21:15), kellest kaks luges artikli realselt läbi. Osaliselt lugejaid ei olnud. Ehkki läbilugejate ja võimaluste suhte alusel asetub artikkel kõrgele kohale, ei ole suhe piisavalt esinduslik väitmaks, et tõenäoliselt oleks artiklit lugenud rohkem inimesi, kui võimaluste arv oleks suurem olnud. Samuti ei ole suhe piisavalt esinduslik artiklite puhul, mis platseerusid kohtadele 12-14. Artiklite „Maailma viletsaim laul on sisse toonud miljon dollarit“, „Pevkur: Langil on kultuuriringkondadega head suhted“ ja „Lady Gaga: Rebecca Black on geenius“ puhul oli igat läbi lugenud vaid üks uuritav. Kuna artiklid läksid üles 23.03 õhtul, siis oli võimalus artikleid lugeda kuuel uuritaval. Ehkki suhte arvu järgi positsioneeruvad lood edetabelis kõrgele, on nende puhul suur tõenäosus, et artiklite lugemise põhjus on seotud mõne uuritava individuaalse huviga artikli teema suhtes,

mis teisi lugejaid ei pruugi üldse huvitada. Seetõttu ei saa öelda, et kui võimaluste arv oluks suurem, oleks neid artikleid kindlasti rohkem loetud. Sellele seisukohale lisab veel kaalu ka fakt, et kaks artiklit olid portaali Elu24 uudised, mida pealehel ei esitletud („Maailma viletsaim laul on sisse toonud miljon dollarit, „Lady Gaga: Rebecca Black on geenius“). Samuti tunnistas üks uuritav, et artikli valik on seotud tema isikliku huviga pealkirjas toodud kuulsuse vastu (Lady Gaga: Rebecca Black on geenius) (vt. lisa nr. 5).

Neljandale ja viiendale kohale asetused artiklid, mille puhul märkajate arvuks oli kummalgi kuus uuritavat. Samas neljandale kohale platseerunud uudise „Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“ luges läbi vaid kolm uuritavat, kui viienda koha artikli „Jääkaru Knut suri ajukahjustuse tõttu“ lugesid läbi kõik kuus märkajat. Siiski tuleb arvestada, et uudis jääkarust läks veebi juba 22.03 õhtul, mistõttu said seda lugeda kõik uuritavad. Samas kui artikkel selgunud ministrikandidaatidest jõudis veebi alles vaatluspäeva õhul kell 18:13 ning seda said lugeda kümme uuritavat.

Veel sattusid meetodi järgi kümne populaarsema artikli sekka uudis „Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“, „Firefox 4 tõttasid alla laadima miljonid kasutajad“ ning „Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“, mis on vastavalt kuuendal, seitsmendal ja kaheksandal kohal edetabelis. Ehkki seitsmendale kohale positsioneerinud artikli märgajate arv oli väiksem kui kaheksanda koha märkajate arv (vastavalt kolm ja neli märkajat), siis artiklit „Firefox 4 tõttasid alla laadima miljon kasutajat“ said lugeda 13 inimest (artikkel läks veebi 17:03), kui artiklit „Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“, mis positsioneeris kaheksandale kohale said lugeda 19 inimest (artikkel läks veebi 11:32). Edetabelisse jõudsid ka kaks artiklit, mis olid üleval juba 23.03 hommikust ja seetõttu oli võimaluste hulk artiklite puhul suur. Uudis „Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik“ läks *online* 9:47 ja seda lugu ei saanud lugeda vaid üks uuritav. Kokku luges aga artiklit neli uuritavat. Kümnendale kohale positsioneerinud artiklit „EMHI hoiatab tugeva tuule eest“ märkas viis inimest, kelles loo luges läbi neli. Artikkel läks üles aga juba 7:19, mistõttu oli kõikidel uuritavatel võimalik uudist lugeda.

Esile võiks tuua ka 15. koha saanud artikkel-galeriid „Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu“, mida märkas tervelt kuus inimest. Ehkki ka võimaluste hulk (22) oli suur. Samas kuna käesoleva tabeli esmaseks kriteeriumiks oli läbilugejate arvu ja lugemisvõimaluste suhe ja realselt luges galerii kõrvale ka artiklit kolm inimest, siis on

artikli esikümnest välja jäämine loomulik. Lugemise katkestajateks olid kõik vaatluses osalenud, kes tegelikult üldse uudisteksti galerii kõrvale ei lugenud.

3.3.3 Artiklite pingerida märkajate ja lugemisvõimaluste suhte alusel

Järgnevalt on artiklid pingeritta seadmiseks võetud esmaseks kriteeriumiks märkajate arvu ja artikli lugemisvõimaluste arvu suhe. Edasine tabel on koostatud samal põhimõttel nagu edetabel, kus esmaseks kriteeriumiks on läbilugejate arvu ja märkajate arvu suhe (vt. peatükk 3.3.2).

Põhilise järjekoha kriteerium: koht märkajate ja lugemisvõimaluste suhte alusel										
Teise järjekoha kriteerium : koht märkajate (läbilugejad ja osaliselt lugejad) arvu järgi										
Kolmanda järjekoha kriteerium : koht läbilugejate arvu järgi										
Neljanda järjekoha kriteerium : koht lugemisvõimaluste järgi										
koht märkajate ja lugemisvõimaluste suhte alusel	koht märkajate (läbilugejad ja osaliselt lugejad) arvu järgi	koht läbilugejate arvu järgi	koht lugemisvõimaluste järgi	Artikli pealkiri	Läbilugejad	Osaliselt lugejad	Märkajad	Läbilugejate suhte võimaluste lükk	võimalusi lugeda	
1	1	1	1	Suri kinolegend Elizabeth Taylor	6	6	12	0.7059	17	1
2	1	1	1	Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid	3	3	6	0.6000	10	2
3	1	1	1	Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti	4	0	4	0.4444	9	3
4	1	1	1	Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014	2	0	2	0.3333	6	4
4	1	2	1	IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm	0	2	2	0.3333	6	5
6	1	1	1	Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal	4	1	5	0.3125	16	6
7	1	1	1	Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu	3	3	6	0.2727	22	7
8	1	1	1	Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast	4	1	5	0.2632	19	8
9	1	1	1	Autoga läbi Lämmijärve jää vajunud mees hukkus/Autoga läbi jää vajunud mees hukkus	2	4	6	0.2609	23	9
10	1	1	1	Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu	6	0	6	0.2500	24	10
10	2	1	1	Ministeerium: uuendame ehitusregistrit	0	1	1	0.2500	4	11
12	1	1	1	Arktiline õhk kihutab üle Eesti	2	3	5	0.2381	21	12
13	1	1	1	Firefox 4 tõttasid alla laadima miljonid kasutajad	3	0	3	0.2308	13	13
14	1	1	1	Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära/ Parteid jagasid ministrikohad ära	2	2	4	0.2222	18	14
15	1	1	1	EMHI hoiatab tugeva tuule eest	4	1	5	0.2083	24	15
16	1	1	1	Eaka Läti kalamehe kõige viimane retk	0	2	2	0.2000	10	16
17	1	1	1	Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks	3	1	4	0.1818	22	17 kuni 18
17	1	1	1	Ene-Liis Semper: tõmbame eesriide nii iseenda kui Eesti eest	3	1	4	0.1818	22	17 kuni 18
19	1	1	1	Tartu linnast voolab läbi Emavesi	1	2	3	0.1765	17	19
20	1	1	1	Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik	4	0	4	0.1739	23	20

Tabel 16. Populaarsemad artiklid märkajate ja võimaluste arvu suhte alusel (punasega märgitud artiklite puhul pole suhe esinduslik)

Kui võtta edetabeli koostamise aluseks märkajate arvu ja võimaluste arvu suhte, siis platseerub esikohale artikkel „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“, mida märkas kokku 12 inimest ning võimalusi artiklit lugemiseks valida oli 17 inimesel. Teisele kohale asetis uudis „Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“, mida märkas kuus inimest kümnest võimalikust. Alles kolmandale kohale platseerub uudis „Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“, mis läbilugejate ja võimaluste suhte alusel tuli esimesele kohale.

Selle meetodiga koostatud tabeli puhul seab autor kahtluse alla samuti artikli „Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“ positsioneerumine neljandale kohale. Veelgi suuremat kahtlust äratavam on artikli „IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm“ viienda koha positsioon. Samas kui tegelikult artiklil puudusid täielikult läbilugejad ja osaliselt lugejad oli vaid kaks. Kuna programm läks *online* alles 21:24, said uudist lugeda vaid kuus inimest, mistõttu oli suhte arv kõrge ja artikkel platseerus kõrgele kohale. Kui vaadata läbilugejate ja võimaluste suhte edetabelit, siis on artikkel alles sajandal kohal, mis on märkimisväärne erinevus. (vt. lisa nr. 2) Artikkel on tegelikult ülevaade dokumendist ning väga pikk. Samuti pärast seda kui programm veebi jõudis, hakkas väljaanne sellest lühemaid ja konkreetsetele valdkondadele fokuseeritud uudiseid toimetama, mistõttu peab autor väga ebatõenäoliseks, et lugu oleks edetabeli esiosa jäänud, ka siis kui võimalusi seda lugeda oleks rohkematel olnud. Samuti on ebatõenäoline, et võimaluste suurema arvu korral oleks loetud rohkem artiklit „Ministeerium: uuendame ehitusregistrit“, mida oli võimalik lugeda kõigest neljal uuritaval (artikkel läks veebi 22:20), aga mida luges osaliselt vaid üks inimene. Kõrge suhtearvu tõttu asetis artikkel aga 11 kohale. Seda kohta uudis aga kindlasti ei vääri, kuna osaliselt lugeja pilku püüdis vaid artikli kõrval olev foto, mille pealkirja ta luges. Ka luges ta uudise juhtlõiku.

Käesoleva meetodi järgi asub kuuendal kohal artikkel „Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“ ning seitsmendale kohale uudis-galerii „Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu“, mis esimese edetabeli puhul positsioneerus 15 kohale. Artikkel „Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“ positsioneerus aga kaheksandale kohale

mõlema	meetodi	puhul.
--------	---------	--------

Üheksandal kohal on artikkel „Autoga läbi Lämmijärve jää vajunud mees hukkus/Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“, mis on esimeses edetabelis alles 31. kohal (vt. lisa nr. 2). Artiklil oli märkajaid kokku kuus, kellest vaid kaks lugesis artikli läbi. Samas võimalusi lugeda oli 23 uuritavaal (artikkel läks veebi 8:50). Autor leiab, et kõnealuse artikli puhul on positsioon käesolevas tabelis õigustatum, kuna vaatluses osalenud lugesis üldjuhul üle poole artiklist läbi ja siis alles katkestasid, ehkki oli ka neid, kes otsisid vaid vastust küsimusele, kus õnnetus juhtus (algselt puudus pealkirjast Lämmijärv). (vt. lisa nr. 2)

Artikkel jääkaru Knutist asetses käesolevas tabelis kümnendale kohale, samas esimeses edetabelis oli artikkel viiendal kohal. Põhjuseks on see, et artikli puhul oli läbilugejate arv võrreldes teiste artiklitega suur – kuus inimest 24-st olid artikli täielikult läbi lugenud. Samas kõik, kes olid artikli lugemiseks valinud, olid selle lõpuni lugenud, kuus märkajat 24-st märkajate edetabelis artiklit aga nii kõrgele kohale ei vii.

3.3.4 Artiklite pingerida kohapunktide summa järgi

Kolmanda variandina on autor järjestanud lood edetabelisse kolme erineva näitaja alusel leitud kohapunktide summa järgi, kusjuures näitajatele on autor andnud erinevad kaalud, korrutades vastava näitaja kohapunktid selle kaaluteguriga.

Kõige olulisemaks kolme näitaja hulgast on autor pidanud artikli läbilugejate arvu, mistõttu on selle näitaja kohapunktide kaaluteguriks võetud tunnetuslikult 2. Märkajate arvu alusel leitud kohapunktide kaaluteguriks on võetud tunnetuslikult 1.

Kuna uuritavatel olid artiklite lugemiseks võimalused erinevad, siis on autor pidanud korrektseks kasutada kolmanda näitajana märkajate arvu ja lugemisvõimaluste suhte alusel leitud järjestuse kohapunkte. Nimetatud kohapunktide kaaluteguriks on tunnetuslikult võetud 0,5. Autor tugineb sellise osakaaluteguri valimisel antud juhul asjaolule, et lugemisvõimaluste oletataval suurenemisel on tõenäosus, et artiklit loetakse 50 protsenti ehk 0,5.

Kohapunktide kõrgeima baasilise väärtuse aluseks on kõrgeim kohtade arv, mis selgub kui arvestada välja 1) kohtade arv läbilugejate alusel, 2) kohtade arv osaliselt lugemise alusel, 3) kohtade arv märkajate ja võimaluste suhete alusel. Käesolevas töös on kõige rohkem kohti artiklite märkajate ja võimaluste suhte alusel moodustunud järjestuses (37 kohta). Sellest

tulenevalt on esimesel kohal baaspunktide arv 36 (kuna viimaseks jäänud artikkel saab 0 punkti, mitte 1 punkti), teisel kohal 35, kolmandal 34, neljandal 33 jne. Olenevalt näitajast korrutatakse baaspunktide arv kaaluteguriga.

Näiteks artikkel „Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“ teine koht läbilugejate arvu järgi moodustatud reastuses annab $35 \times 2 = 70$ kohapunkti, kuues koht märkajate arvu järgi moodustatud reastuses annab $31 \times 1 = 31$ kohapunkti ja kolmas koht märkajate ja lugemisvõimaluste suhte järgi moodustatud reastuses annab $34 \times 0,5 = 17$ kohapunkti. Kohapunktide summa vaadeldaval artiklil on 118. Populaarsemate lugude edetabelis järjestuvad artiklid kohapunktide summa alusel suuremast väiksema suunas.

Artikli pealkiri	Läbilugejaid	Osaliselt lugejaid	Võimalused lugeda märkajad	Märkajate suhte võimalustesse lugeda	Näitajad läbilugejate arvu alusel Tegur: 2		Näitajad osaliselt lugejate arvu alusel Tegur: 3		Näitajad märkajate ja võimaluste suhte alusel Tegur 0,5		Punktid kokku	Koht pingereas	
					Koht	Punktid	Koht	Punktid	Koht	Punktid			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Suri kinolegend Elizabeth Taylor	6	6	17	12	0.705882	1	72	1	36	1	18	126.0	1
Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid	3	3	10	6	0.600000	3	68	3	34	2	17.5	119.5	2
Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal	4	1	16	5	0.312500	2	70	5	32	5	16	118.0	3 kuni 4
Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti	4	0	9	4	0.444444	2	70	6	31	3	17	118.0	3 kuni 4
Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu	3	3	22	6	0.272727	3	68	3	34	6	15.5	117.5	5
Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu	6	0	24	6	0.250000	1	72	6	31	9	14	117.0	6 kuni 7
Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast	4	1	19	5	0.263158	2	70	5	32	7	15	117.0	6 kuni 7
Autoga läbi Lämmijärve jää vajunud mees hukkus/Autoga läbi jää vajunud mees hukkus	2	4	23	6	0.260870	4	66	2	35	8	14.5	115.5	8
EMHI hoiatab tugeva tuule eest	4	1	24	5	0.208333	2	70	5	32	13	12	114.0	9
Arktiline õhk kihutab üle Eesti	2	3	21	5	0.238095	4	66	3	34	10	13.5	113.5	10 kuni 11
Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014	2	0	6	2	0.333333	4	66	6	31	4	16.5	113.5	10 kuni 11
Firefox 4 tõttasid alla laadima miljonid kasutajad	3	0	13	3	0.230769	3	68	6	31	11	13	112.0	12
Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära/ Parteid jagasid ministrikohad ära	2	2	18	4	0.222222	4	66	4	33	12	12.5	111.5	13 kuni 14
IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm	0	2	6	2	0.333333	6	62	4	33	4	16.5	111.5	13 kuni 14
Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks	3	1	22	4	0.181818	3	68	5	32	15	11	111.0	15 kuni 17
Ene-Liis Semper: tõmbame eesriide nii iseenda kui Eesti eest	3	1	22	4	0.181818	3	68	5	32	15	11	111.0	15 kuni 17

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik	4	0	23	4	0.173913	2	70	6	31	17	10	111.0	15 kuni 17
Enesekindel Gaddafi lubab võitu	2	2	23	4	0.173913	4	66	4	33	17	10	109.0	18
Eerik Puura: Eestil on energeetika osas liiga palju valikuid	2	2	24	4	0.166667	4	66	4	33	18	9.5	108.5	19
Ministeerium: uuendame ehitusregistrit	0	1	4	1	0.250000	6	62	5	32	9	14	108.0	20 kuni 21
Soomlased lahkuvad kirikust homoteemalise kampaania pärast	3	0	22	3	0.136364	3	68	6	31	19	9	108.0	20 kuni 21

Tabel 17. Artiklite pingerida kohapunktide summa järgi (punasega artiklid, mille puhul suhe pole esinduslik)

Meetodi järgi on esimesel ja teisel kohal samad artiklid, mis teises tabelis „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“ ja „Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“. Kolmas koht aga erineb – kolmandal kohal on artikkel „Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“. Järjestus asetab aga viiendale kohale artikli „Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu“, mille positsioneerumine nii kõrgele kohale on siiski küsitav, kuna artikli luges täielikult läbi kõigest kolm inimest 22-st võimalikust. Samas kolm uuritavat teksti üldse ei lugenud ja vaatasid ainult galeriid. Siiski ei saa alahinnata seda, et ka galerii oli üsna suur pilkude püüdja ja uuritavad veetsid pilte vaadates ja piltide allkirju lugedes arvestatava aja.

Käesoleva meetodi plussiks on see, et esikümnesse jõuab olulisel vähem uudiseid, millel on väga väike võimaluste ja lugejate arv, aga kõrge suhte arv (nt. artikkel, mille lugemiseks oli võimalus neljal inimesel ja seda luges üks inimene). Edetabelis on taha poole jäänud artiklid nagu nagu „Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“, „IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm“, „Ministeerium: uuendame ehitusregistrit“, mis teise ja esimese edetabeli puhul olid tunduvalt kõrgematel kohtadel (vt. lisa nr. 2 ja 3).

3.3.5 Pingeridade võrdlus

Käesolevas osas on võrreldud tabeli populaarsemate artiklite paiknevust kolme edetabeli puhul – pingerea puhul, kus kõige olulisemad on läbilugejad, pingerea puhul, kus kõige olulisemad on märkajad ja pingerea puhul, kus vähem oluline on võimaluste arv.

Artikli pealkiri	Koht pingereas, kus põhikriteerium märkajate suhe võimalustesse lugeda	Koht pingereas, kus põhikriteerium läbilugejate suhe võimalustesse lugeda	Koht pingereas kohapunktide summa meetodil
Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti	3	1	3 kuni 4
Suri kinolegend Elizabeth Taylor	1	2	1
Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014	4	3	10 kuni 11
Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid	2	4	2
Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu	10	5	6 kuni 7
Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal	6	6	3 kuni 4
Firefox 4 tõttasid alla laadima miljonid kasutajad	13	7	12
Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast	8	8	6 kuni 7
Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik	20	9	15 kuni 17
EMHI hoiatab tugeva tuule eest	15	10	9
IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm	5	100	13 kuni 14
Autoga läbi Lämmijärve jää vajunud mees hukkus/Autoga läbi jää vajunud mees hukkus	9	31	8
Arktiline õhk kihutab üle Eesti	12	26	10 kuni 11

Tabel 18. Kolme pingerea esikümne võrdlustabel

Kolme meetodi puhul koostatud pingerea esikümnet on mõttekas omavahel võrrelda, et näha kui palju järjekorrad erinevad. Kolme pingerea esikümne moodustavad artiklid on üldjuhul samad, kuid nende täpne koht edetabelis varieerub üsna tugevasti. Märkajate ja võimaluste suhte ja kohapunktide summa meetodil koostatud pingeridade puhul on sama esimese koha saanud artikkel „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“. Samuti kolmanda koha artikkel „Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“, mis kohapunktide summa järgi moodustatud tabeli puhul jagab kohta veel artikliga „Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“. Kõnealune artikkel on nii märkajate ja võimaluste kui ka läbilugejate ning võimaluste suhete alusel moodustatud pingereas aga alles kuuendal kohal.

Artikkel Liibanonis röövitud turistidest on läbilugejate ja võimaluste suhte alusel moodustatud edetabelis esimesel kohal, kuna kõik uuritavad lugesid artikli läbi.

Kokkulangevusi on kohapunktide summa pingereas ning märkajate ja lugemisvõimaluste suhte alusel moodustatud pingereas veelgi – mõlemas edetabelis positsioneerus teisel kohal artikkel „Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“.

Veel on kohtade kokkulangevusi märkajate ja lugemisvõimaluste suhte ning läbilugejate ja lugemisvõimaluste suhte alusel moodustatud pingeridade puhul – mõlema puhul on kaheksandal kohal artikkel „Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“, mis seevastu kohapunktide summa pingereas on jagab kuuendat ja seitsmendat kohta artikliga „Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu“. Kõnealune artikkel on märkajate ja lugemisvõimaluste suhte pingereas alles kümnendal kohal, samas läbilugejate ja lugemisvõimaluste suhte alusel on artikkel viiendal kohal. Seda sellepärast, et märkajaid ei olnud palju, (6 inimest 24-st), kuid nad kõik lugesid artikli läbi.

Kui eripärasid kohtade jagunemises kolme meetodi puhul välja tuua, siis artikkel „Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“ paikneb märkajate ja lugemisvõimaluste suhte alusel koostatud pingereas neljandal kohal ning läbilugejate ja lugemisvõimaluste suhte edetabelis kolmandal kohal, kuid järjestuses, kus lugemisvõimaluste arvule oli antud väiksem osakaal, alles kümnendal ja üheteistkümnendal kohal. Seda sellepärast, et võimalus oli artiklit lugeda kõigest kuuel inimesel ning selle luges läbi kaks inimest, mistõttu on nii läbilugejate kui ka märkajate suhe võimalustesse lugeda väga kõrge. Samas nendib autor siinkohal, et nii väikese arvu uuritavate puhul suhe ei ole esinduslik ja sellisel juhul ei saa väita, et kui võimalusi oleks rohkem olnud, oleks artiklit ka rohkem loetud, mistõttu on tõenäolisem artikli positsioneerimine pingereas kohapunktide summa järgi.

Veelgi suurem on erinevus artikli „Tokyo kraanivesi on mürgine“ positsioneerumine kolme erineva meetodi järgi – märkajate ja lugemisvõimaluste suhte alusel moodustatud pingereas on artikkel 20 kohal ning kohapunktide summa järgi koostatud edetabelis jagab 15 kuni 17 kohta, samas läbilugejate ja lugemisvõimaluste suhte alusel koostatud pingereas on artikkel üheksandal kohal. Sellepärast, et 23-st võimalikust uuritavast, luges artiklit neli, kuid

seejuures loeti see lõpuni läbi – märkajate poolest on tegemist kesise tulemusega, samas neli läbilugejat on väga hea tulemus 23.03.

Artikkel „IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm“ asub aga märkajate ja võimaluste suhte alusel moodustatud tabelis viiendal kohal, kohapunktide summa alusel moodustatud tabelis jagab 13 ja 14 kohta. Samas läbilugejate ja võimaluste suhte alusel moodustatud tabelis positsioneerub alles 100 kohal. Mitte ükski uuritavatest ei lugenud artiklit läbi. Samas artiklit märkasid kaks uuritavat kuuest. Kindlasti ei ole artikli nii kõrge positsioon ka teiste meetoditega koostatud tabelite puhul õigustatud, kuna märkajate ja võimaluste suhe ei ole esinduslik, et väita, et kui võimalusi oleks rohkem olnud, olek artiklit ka rohkem loetud. Samuti ei saa artiklit asetada samale pulgale uudistega, mida loeti läbi kahel korral kuuest.

Ka artiklite „Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“ ja „Arktiline õhk kihutab üle Eesti“ puhul varieeruvad samuti olulised kohad erinevates edetabelites. Märkajate ja võimaluste suhte alusel koostatud edetabelis on artikkel üheksandal kohal, kohapunktide summa järgi oli artikkel kaheksandal kohal. Samas läbilugejate ja võimaluste suhte alusel oli artikkel alles 31 kohal. Seda sellepärast, et märkajaid oli artikli puhul kokku kuus, kuid vaid kaks luges artikli täielikult läbi (võimalusi oli 23 uuritaval). Kuivõrd kaks läbilugejat 23-st annab läbilugejate tabelis üsna kesise koha, siis kuus märkajat 23-st on üsna hea tulemus. Siinkohal võib autor öelda, et vaatluste seas oli nii neid, kes lugesid artiklit väga põgusalt, kui ka neid, kes lugesid enamuse uudisest läbi.

Sarnast tendentsi eelmise artikli positsioneerumises võib märgata ka artikli „Arktiline õhk kihutab üle Eesti“ positsioneerimise puhul. Märkajate ja võimaluste suhte alusel koostatud pingereas oli artikkel 12, kohapunktide summa järgi jagas 10 kuni 11 kohta. Samas läbilugejate ja võimaluste suhte alusel alles 26 kohal – artiklil oli märkajaid viis, kellest läbi luges uudise vaid kaks 21-st.

3.3.6 Samal ajal leheküljel viibinute artiklite märkamise kokkulangevused

Kuna uuritavatel, kes on ligikaudu samaaegselt Postimees.ee veebilehel on lugemisvõimalused sarnased ning ka lugude paiknevus veebilehel on sama, pidas autor vajalikuks vaadelda umbes samal ajal leheküljel olnud uuritavate uudisevalikute kokkulangemisi.

Uuritavate V8N (10:22-10:40) ja P14N (10:16-10:24) puhul kattusid osaliselt Postimees.ee lehel olemise ajad. Mõlemad uuritavad märkasid artiklit „Enesekindel Gaddafi lubab võitu“ (kahe peale kõikide märgatud artiklite hulk oli 11, mida oli võimalus lugeda mõlemal uuritaval).

Ühel ajahetkel sattusid Postimees.ee lehele ka P11N (11:50-12:17) ja P5N (11:36-12:00). Kahe peale oli märgatud artiklite hulgaks üheksa, mida oli võimalus lugeda mõlemal uuritaval. Nende uuritavate puhul ei olnud ühtegi kokkulangevust kõnealusel ajahetkel artiklivalikute suhtes.

Osaliselt kattusid uuritavate V7N (12:55-13:19), P5N (12:47-13:01), P9N (12:58-13:22) ja P13N (12:58-13:22) lehel olemise aeg. Samuti kattus osaliselt uuritavate V7N-i ja P5N-iga uuritava P6N-i (12:35-12:56) lehel viibimise aeg. Seejuures ei pea autor kahe minutilist ajavahemikku uuritavate P9N-i ning P13N-i ja uuritava P6N-i lehel viibimise aja vahel kuigi suureks. Siiski ei olnud P6N-il ühtegi kokkulangevust teiste ligikaudu samal ajal Postimees.ee lugejatega. P5N ja V7N märkasid mõlemad artiklit „Ansip: Reform saab võimuleppega kaheksa ja IRL seitse kohta“. V7N-i ning P13N-i puhul langes kokku artikli „Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik“ märkamine. P9N ja V7N märkasid mõlemad artikkelgaleriid „Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu“. Kõikide märgatud artiklite hulk viie uuritava peale oli 29, mida oli võimalik lugeda kõikidel uuritavatel.

Osaliselt kattusid ka P5N-i (14:31-14:35) ja P10N-i (14:26-14:45) Postimees.ee lehel viibimise ajad. Sellel ajavahemikul jõudis mõlemad märgata kolme artiklit. Seejuures P5N luges täielikult vaid ühte artiklit, kuid P10N kahte. Nende puhul aga ükski artiklivalik kokku ei langenud (kõiki kuute artiklit oli võimalus mõlemal lugeda).

Üks populaarsemaid aegu Postimees.ee lugemiseks oli meediapäeviku täitjate seas kella nelja ajal pärastlõunal. Osaliselt kattusid P4N-i (16:35-16:50), P7N-i (16:16-16:58), P8N-i (15:43-16:45), P11N-i (16:40-17:06) lugemise ajad. Samuti kattusid P7N-i ja P8N-i Postimees.ee lehel veetmise aeg P14N-iga (16:17-16:32).

Uuritavad P7N, P8N, P11N ja P14N märkasid artiklit „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“. P14N ja P4N lugesid mõlemad artiklit „Parteid jagasid ministrikohad ära“. P11N ja P14N märkasid artiklit „Tartu linnast voolab läbi Emavesi“, P14N ja P7N artiklit „Gazas kardetakse uue sõja puhkemist“. P14N ja P7N lugesid mõlemad artiklit „Justin Bieber purustas Michael Jacksoni rekordi“ Viie peale kõikide märgatud artiklite hulk, mida oleksid saanud kõik uuritavad lugeda, oli 27 (siinkohal jäi välja artikkel „Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal, mis läks üles 16:39 ja mida ei saanud lugeda uuritav P14N).

Samuti oli üheks populaarseks lugemisajaks kell kuus läbi õhtul. Sellel ajal lugesid Postimees.ee-d V3N (18:25-18:50), P5N (18:21-18:32 ja 18:44-18:50) ja P2N (18:43-18:50). Kõik kolm uuritavat märkasid artiklit „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“. P2N ja P5N lugesid mõlemad ka artiklit „Firofox 4 tõttasid alla laadima miljonid kasutajad“. V3N ja P5N märkasid artiklit „Arktiline õhk kihutab üle Eesti“ (kõikide märgatute artiklite hulk kolme peale oli 20, mida oli võimalik lugeda kõigil kolmel uuritaval).

Täpselt ühel ajal alustasid lugemist V1N (20:10-20:19) ja P15N (20:10-20:32). Mõlemad uuritavad märkasid artiklit „Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“ (kõikide märgatud artiklite hulk kahe peale oli kaheksa, mida oli võimalus lugeda mõlemal uuritaval).

Lugemisaeg kattus osaliselt ka uuritavate V6M-i (21:29-21:43 ja 21:49-22:04) ja P5N-i (21:40-21:45) puhul. Samuti oli ligikaudu samal ajal ka veebilehel P9N (21:09-21:30), kelle lugemisaeg kattub küll V6M-iga vaid ühe minuti vältel. Kokkulangevusi artiklivalikutes nende uuritavate puhul ei esinenud kordagi (märgatud artiklite hulk kolme uuritava peale kokku 16, mida oleks olnud võimalik lugeda kõigil kolmel). Samas langes kokku V6M-i ja P5N-i puhul teemavalik. V6M luges artikleid „Maailma viletsaim laul on sisse toonud miljoneid dollarit“ ja „Lady Gaga: Rebecca Black on geenius“, samas luges P5N artiklit „Simon Cowell jumaldab Rebecca Blacki hitti“. Kõik kolm artiklit rääkisid ühest ja samast artistist ja muusikahitist.

Samuti sattusid umbes samal ajal Postimees.ee lehele P4N (23:00-23:40) ja V9N (23:27-23:49). Mõlemad uuritavad lugesid artiklit „Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“. Teiste artiklite osas kokkulangevusi ei esinenud (märgatud artiklite hulk kahe peale oli 18, mida oleks olnud võimalik lugeda mõlemal uuritaval).

Päriselt ei kattunud uuritavate V5N (8:04-8:32) ja P2N (8:45-8:50) Postimees.ee lugemise aeg, kuid kuna ajavahemikud on üsnagi lähestikku, esines ka kokkulangevusi artiklivalikute puhul. P2N luges ajavahemikus 8:45-8:50 vaid kolme artiklit, kuid kaks neist läksid kokku V5N-i artiklivalikutega – mõlemad lugesid artikleid „EMHI hoiatab tugeva tuule eest“ ja „Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu“. Samas V5N tõstis esile ka artiklit, mida kolmandana luges P2N („Briti eestlased on kogunud Haapsalu lastekodu toetuseks üle 1700 naela“), kuid ütles, et ei hakka artiklit lugema, kuna pealkiri ütleb kõik ära. (vt. lisa nr. 6) Samas P2N luges artiklit, kuna selles on juttu tema kodukohast (vt. lisa nr. 5). Kokku oli kahe lugeja peale märgatud artikleid üheksa, mida oleks olnud võimalik lugeda mõlemal uuritaval.

3.4 Uudise valiku, läbilugemise, pooleli jätmise ja mittelugemise põhjused

Käesolevas alapeatükis on peamiselt *think-aloud* vaatlusest selgunud põhjendused, miks artikkel lugemiseks valiti, miks see läbi loeti või pooleli jäeti. Samuti tõid uuritavad sageli välja põhjendusi, miks nad konkreetset artiklit ei loe. Ka neid põhjendusi on analüüsitud. Seejuures toodi sageli ühe artikli puhul välja mitu erinevat põhjendust. Kindlasti on tavapärane, et eelkõige artiklit valides lähtutakse mitmetest erinevatest aspektidest ja kõiki neid ei pruugi lugeja endale isegi mitte teadvustada. Autori eesmärgiks on uurida uudise valiku, pooleli jätmise ja läbilugemise peamised põhjused. Seetõttu on alljärgnevalt kasutatud eelkõige manifestset analüüsi, mis kajastab vaadeldavate esmamõtteid seoses artiklite valikutega.

Ka meediapäeviku täitjatelt paluti põhjendusi eelkõige, miks nad konkreetset artikli lugemiseks valisid. Samas, et mitte liigselt päeviku täitmisega nende tavapärast lugemisrutiini segada, paluti kommentaar lisada vaid siis, kui uuritav tahab midagi konkreetset esile tõsta.

Töösse on toodud vaid ilmekamad näited kategooria alla kuuluvatest tsitaatidest, kõiki põhjendusi saab lugeda lisadest (lisad nr. 5, 6, 7, 8)

3.4.1 Artikli valiku põhjused

Uudisevaliku kommenteerimisvõimalust kasutasid meediapäeviku täitjate puhul aktiivselt P1N, P2N, P3N, P6N, P8N, P9N, P11N, P15N. P5N ja P10N põhjendasid oma valikut korra. P7N, P12N, P13N ja P14N polnud artiklivalikuid põhjendanud kordagi. Autor jagas oma subjektiivsest arvamusest lähtudes kõik põhjendused üldiste kategooriate alla. Samuti pärast põhjenduste kokku lugemist selgitas välja, millist põhjenduse tüüpi esineb kõige rohkem ja mille järgi konkreetne uuritav kõige enam artikleid valib. Alljärgnevalt on pärast artiklivaliku kategooria lahtiseletamist selle all ära toodud kõige ilmekamad tsitaatväljavõtted, mis kategooria alla kuuluvad. Kõiki artiklivaliku põhjendusi kategooriate kaupa on võimalik lugeda lisast nr. 5.

Artikli teema lähedane

Artikli teema läheduse all peab autor silmas eelkõige seda, et lugejal on teemaga mingi sügavam side, mistõttu soovib lugeja teema kohta informatsiooni saada. Artikli teema võib lugejale olla lähedane mitmest aspektist – teema võib olla seotud lugeja hobidega, elukutse või erialaga. Samas võib teema olla seotud lugeja elukohaga või huvitub lugeja antud teemast, kuna see assotsieerub talle mõne inimese või sündmusega, mistõttu on lugeja teemaga emotsionaalselt seotud. Artikli valiku põhjendus oli seotud teema lähedusega 31 korral (vt. lisa nr. 5).

Teema emotsionaalselt lähedane

Teema emotsionaalset lähedust tõid uuritavat artikli valiku põhjusena välja 11 korral.

Viiel korral oli teema seotud lugeja enda varasema kogemusega (vt. lisa nr. 5)

Näited:

„Kuidas aidata lapsel hirmudest lahti saada?“

V2N: „[...] kuna mul on väiksemaid vendi kodus...neil on vahel väga kummalised mõtted...et siis aru saada neist.“

„Jaapanist põgenenud Eesti pere elas nädal aega autos“

V5N: „Ma olen ise ka autos elanud.“

„Lapsevanemad kardavad Pühajärve kooli sulgemist“

P1N: „Olen ise maakoolis õppinud, mida ähvardas samuti sulgemise oht.“

Viiel korral oli teema seotud tuttava inimese sündmuse või kogemusega antud teema, mistõttu ka uuritavat huvitas kõnealune artikkel.

Näited:

„Ida-Virus põles lasteaja ja lastekodu ühishoones pesumasin“

V5N: „Lugesin sellepärast, et mu sõbral põles kodu just maha.“

Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik

P3N: „Tuttav on Jaapanis.“

„Amputeerimise vältimiseks peaks diabeetik laskma jalgu kontrollida kord aastas“

P6N: „Loen tihti diabeetikutega seotud artikleid, kuna 2 mulle lähedast inimest põevad seda haigust.“

Ühe artikliga on seotud nii lugeja enda kogemus (Tartu Ülikooli üliõpilasena) kui ka inimese, kellest artikkel kõneles, kogemus (samuti Tartu Ülikooli üliõpilane).

„Leibakut opereeris eile arst, kes aidanud jalule Beckhami“

V5N: „*Ma vaatan, mis nad kirjutavad Leibaku kohta...[...] ta on ju ka Tartu Ülikooli õpilane.*“

Teema seotud eriala või isiklike hobidega

Kokku oli artikli valiku põhjuseks see, et teema oli seotud eriala või isiklike hobidega 14 korral (vt. lisa nr. 5).

Kuna kõik uuritavad on üliõpilased ja õpivad õpetajaks, siis põhjendasid nad kümnel korral oma artikli valikut sellega, et artikkel oli haridusteemaline või läks kokku nende tulevase elukutsega.

Näited:

„Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“

V1N: „*Sest ise olen üliõpilane, siis...et näha, mida kirjutatakse.*“

V6M: „*Seda ma tahaks lugeda, sest ma ise omandan kõrgharidust...et tutvuda olukorraga.*“

P1N: „*Olen ise tudeng ja kõrgharidust omandamas.*“

„Kuidas aidata lapsel hirmudest lahti saada?“

V2N: „*Kuna see on minu tulevane profession [...]*“

V3N: „*Ma vahest loen selliseid artikleid ka, et vaadata, mida need ajakirjanikud siis räägivad ja kuidas see läheb kokku koolis õpitavaga.*“

„Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“

V2N: „*[...] koolivägivalla teema on huvipakkuv erialaselt [...] kuna ma õpin sotsiaalpedagoogiks.*“

V3N: „*[...] kuna ma kavatsen õpetajaks saada, siis käib minu ametiga natukene kokku.*“

Kolmel korral toodi artikli valiku põhjusena välja seda, et artikkel rääkis lugeja hobiga seotud teemal.

Näited:

„Leibakut opereeris eile arst, kes aidanud jalule Beckhami“

V5N: „*Tegelen ka kergejõustikuga.*“

„Vaata mitu miljonit teenib Messi Ronaldost ja Rooneyst rohkem“

V8N: „*[...] ma olen jalkafänn..ma ise ei mängi, aga selle jälgimine on nagu hobiks saanud..*“

Korra oli uudis seotud uuritavaga nii erialaliselt (õpib kreeka keelt) kuid ka seotud huvialaga (huvi Kreeka riigi/kultuuri vastu on uuritavat ajendanud õppima Tartu Ülikoolis kreeka keelt, kuigi ametlikult ta filoloog ei ole).

„Atonen: abiraha tuleks anda Jaapanile, mitte Kreekale“

V6M: „*Vot aga seda ma loeks. Mulle väga meeldib Kreeka riik ja ma õpin kreeka keelt ja seetõttu ma tutvun Kreekaga.*“

Teema geograafiliselt lähedane

Kokku valisid lugejad artikli sellepärast, et teema, millest artikkel rääkis, oli neile geograafiliselt lähedane, viiel korral (vt. lisa nr. 5).

Neljal korral tõid uuritavad välja, et artikli teema on seotud paigaga, kust nad pärit on või elavad, mistõttu tekitas see neis huvi artiklit lugeda.

Näited:

„Kadrina omavalitsus ründab vareseid ja hakke“

V2N: „*Teema huvitas...sellepärast, et see on mu kodukandi värk...ma elan sealt mingi 15 kilomeetri kaugusel.*“

„Briti eestlased on kogunud Haapsalu lastekodu toetuseks üle 1700 naela“

P2N: „*Olen Haapsalust pärit, seetõttu läheb see teematika korda.*“

„Lõuna-Eesti taas libapolitseinike huviorbiidis“

P6N: „*Kuna ise Tartus elan, siis pidasin vajalikuks ennast teemaga kurssi viia.*“

Korra assotsieerus välisteema lugejale terve Eestiga, mistõttu leiab autor, et kuivõrd lugeja lõi teemaga eelkõige geograafilise sideme, on teema valik samuti seotud eelkõige geograafilise lähedusega.

„Soomlased lahkuvad kirikust homoteemalise kampaania pärast“

V2N: „*Homode kirikute teema oli Eestis mõni aeg tagasi selline kuum teema...siis ma tahtsin vaadata, kuidas Soomes on.*“

Küsimusi tekitav pealkiri

Sageli tekkisid uuritavatel artikli pealkirja lugedes konkreetsed küsimused artikli kohta, millele vastuse leidmiseks nad otsustasid artiklit lugema hakata. Küsimuse tekkimine pealkirja lugedes võib seotud olla lugeja varasemate teadmistega või on pealkirjast puudu olulised faktid, mistõttu nendest aimu saamiseks tuli artiklit lähemalt lugeda. Samuti võib

pealkiri olla ka tahtlikult segadusse ajav. Küsimus artikli pealkirja lugedes tekkis uuritavatel 30 korda (vt. lisa nr. 5).

22 korral tekkis uuritaval pealkirja lugedes küll artikli kohta konkreetne küsimus, kuid pealkiri funktsioneeris autori hinnangul siiski tavapärase huviäratajana ning tekkinud küsimused olid väga individuaalsed (tõenäoliselt seotud kaudselt lugeja huvidega ja taustateadmistega). Näiteks artiklit „Eurole ülemineku turvamine läks maksma üle 500 000 euro“ luges uuritav V2N, et näha palju 500 000 eurot kroonides on, ja V6M, et teada saada, mida eurole ülemineku turvamine tähendab.

Näited:

„Eurole ülemineku turvamine läks maksma üle 500 000 euro“

V2N: „[...] tahtsin näha, palju see 500 000 eurot kroonides on [...]“

V6M: „Ma loen kindlasti selle kohta...sest mis tähendab eurole ülemineku turvamine?“

„Riigikohus jättis kõik valimiskaebused rahuldamata“

V3N: „Seda loen, sest ma ei tea, mis need valimiskaebused olid.“

„Tartus asus karistust kandma Jugoslaavia sõjakurjategija“

V5N: „Ma korra vaatan seda, et miks see Jugoslaavia vend siis siia toodi.“

„Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik“

V7N: „Tahan teada, kust siis jaapanlased vett saavad ja kui ohtlik see vesi on.“

Kaheksal juhul arvab autor (viie artikli puhul), et kui pealkiri oleks olnud konkreetsem, poleks antud küsimusi tekkinud. Artikli pealkiri oli lugejat teadlikult segadusse ajav, mistõttu otsustas uuritav uudishimust või segaduse vältimiseks artiklit lugeda.

Artikli „Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“ puhul tekkis kolmel lugejal küsimus, kas sündmus juhtus Eestis ning mõne aja pärast oli ka Postimees.ee artikli pealkirja konkretiseeritud: „Autoga läbi Lämmijärve jää vajunud mees hukkus“. Pealkirjast „Arktiline õhk kihutab üle Eesti“ on küll aru saada, et artikkel räägib ilmast, kuid pealkiri jätab segaseks, kuidas see ikkagi ilma mõjutab. Pealkiri „Papilloomviiruste rakus säilimine on rünnaku all“ ei anna otseselt teada, millest artikkel rääkida võiks ja võib tekitada valearusaamasid (liiga palju lubada). Pealkirja „Tartu linnast voolab läbi Emavesi“ puhul ei saanud lugeja aru, millest artikkel räägib ning otsustas seetõttu seda lugeda. Artikli „Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära“ pealkiri tekitab lugejas ootusi, et artiklist võib uute ministrikandidaatide nimesid lugeda, tegelikult ongi vaid teada, et ministrikohad jagati ära, kuid, kes mingi koha

sai, ei avalikustata. Artikli juures võiks olla ka tähelepanek, et ministrikandidaadid avalikustatakse õhtul.

„Tartu linnast voolab läbi Emavesi“

V2N: „Vaatan, millest see uudis üldse räägib.“

„Papilloomviiruste rakus säilimine on rünnaku all“

V3N: „[...] pealkiri nagu viitab sellele, et on avastatud uus meetod või uus ravi? [...]“

„Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“

V4N: „Loen seda sellepärast, et teada saada...kas Eestis.“

V7N: „Tahaks teada, kus ta läbi jää vajus [...]“

P15N: „Tahtsin teada, kus see juhtus.“

Arktiline õhk kihutab üle Eesti

P11N: „Pealkirja pärast tekkis küsimus, kuidas see Eesti ilma mõjutab“

„Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära“

V2N: „Vaatan, et näha [...] kes ministriteks said.“

P3N: „huvitav, kes mis koha sai [...]“

Artikkel on järg eelnevalt loetud uudisele/uudistele - päevakajalisus

Selle kategooria alla paigutas autor 24 põhjendust, mis andsid teada, et uuritava jaoks on teema päevakajaline ja ta on järjepidevalt antud teemaga seotud artikleid lugenud. Seejuures ei tule siinkohal välja alati põhjuseid, miks uuritav algselt teemaga end kurssi viis, kuna lugejad toovadki uudise valiku põhjustena välja vaid seda, et tegemist on järjega eelnevalt loetud artiklitele (vt. lisa nr. 5).

Näited:

„Eaka Läti kalamehe kõige viimane retk“

V1N: „Selle kohta ma lugesin hommikul vist algset uudist...see on järjejutt siis.“

V9N: „Hommikul lugesin uudist sellest, et ta vajus läbi jää...nüüd ma ei teagi, miks ma seda uuesti vaatan..aga sellest on tehtud uus uudis..äkki siis mingit uut teavet?“

„EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“

V1N: „Selle Liibüa kriisi kohta ma olen tavaliselt lugenud [...]“

V3N: „Olen ikka jälginud seda Liibüa konflikti [...]“

„Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu“

V4N: „Seda loen ka [...] ma juba ennem lugesin paari artiklit, kus kirjutati ta surmast...ja nüüd leidis kinnitust, et siiski ajukahjustus, mitte depressioon.“

V5N: „[...] seda ma eile lugesin kuskilt.. kas nüüd on mingit uut infot?“

V7N: „Enne lugesingi sellest, et ta suri ja siis oli palju oletusi õhus...nüüd tundub, et midagi konkreetset on selgunud.“

„Jaapani maavärina kahju võib ulatuda 309 miljardile dollarini“

V7N: „Jaapani sündmuseid olen ikka jälginud.“

P11N: „Jaapani teema on ikka hetkel aktuaalne“

Üllatav/šokeeriv fakt pealkirjas või ebatavaline teema/sündmus

20 juhul märgati artiklit, kuna uudise teema või selle keskne fakt üllatas lugejat. Samuti võis uuritava jaoks uudis kajastada midagi erakordset või šokeerivat, millest ta soovis rohkem teada saada.

Pealkiri üllatas lugejaid kuuel juhul sellepärast, et lugejad polnud sündmusest varem kuulnud (vt. lisa nr. 5).

Näited:

„Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks“

V3N: „Ma pole sellest istungist üldse midagi kuulnudki.“

V7N: „Seda ma loen, sest ma ei teadnudki, et Järvet kohtu all on.“

V9N: „Ma ei teadnudki, et ta kohtu all on?“

P9N: „Lugesin kuna ei teadnud, et ta mingeid rikkumisi toime on pannud.“

„Süüria meelevaldustes on hukkunuid“

V8N: „Ma ei teadnudki, et Süürias ka mingid asjad toimuvad.“

Juba nädal aega on asi kestnud, aga see on mul kahe silma vahele jäänud...näen esimest korda. Üllatav täitsa.“

Samuti tekitas pealkiri lugejas üllatusmomendi, kui see käis mingi šokeeriva, ootamatu sündmuse kohta või oli artikli teema väga ebatavaline. Seda kokku 11 korral

Näited:

„Kusepidamatuse jutt teeb meestele häbi“

V4N: „Loen seda, sest see on nii naljakas ja üllatav [...]“

„Maailma viletsaim laul on sisse toonud miljon dollarit“

V6M: „Vot! Maailma viletsaim laul ohohh päris šokeeriv teema, et midagi on kõige viletsam [...]“

„SEB soovitas 87 aastasele kliendile pikaajalist investeringut“

V7N: „See pealkiri on täitsa napakas..või õigemini see, et SEB nii tegi.“

P3N: „Jabur juhtum.“

Pealkiri üllatas lugejat ka siis, kui see läks lugejate eelnevate teadmistega vastuollu. Seda kokku kolmel korral.

„Jaapani yakuzad kasutavad katastroofjärgset segadust ära“

V3N: „[...] ma arvasin, et jaapanlased nii moraalsed, et ei lähe rüüstama...aga need yakuzad ikkagi käivad....kasutavad seda segadust ära...võib öelda, et see on üllatav [...]“

„Miks köidavad moeajakirjad pigem ülekaalulisi naisi?“

V3N: „[...] kas see tõesti siis nii on [...] Ma pole seda ise tähele pannud [...]“

„Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“

V6M: „Kõlab natukene ulmeliselt...nagu 5 aastaga euroopa rikkama riigi sekka..ei usu mina.“

Teema otsene mõju

Kategooria „otsene mõju“ alla koondas autor 15 põhjendust, kus uuritavad tunnistasid, et valisid artikli, kuna selles olev teave mõjutab otseselt nende igapäevaelu või muudab harjumusi (vt. lisa nr. 5).

Näited:

„Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)“

V2N: „[...] kuidas ma saaksin ennast motiveerida. Ma tunnen, et mul on motivatsioonipuudus praegu [...]“

V3N: „Selle ma loen näiteks läbi..kuna mul endal on praegu motivatsioonipuudus.“

„Puugid ronivad peagi välja verd jahtima“

V2N: „Ma ei ole vaksineeritud ja ma pean olema valvas.“

P3N: „Jälle vaja vaksineerima minna.“

Vastuolusid tekitav/konfliktne teema

Seitsmel juhul tõid uuritavad välja, et loevad artiklit, kuna see on kirjutatud konfliktisel või skandaalsel teemal. Samuti läksid siinkohal arvesse põhjendused, kus lugeja tunnistas, et artikkel tekitab temas vastuolusid (teema läheb vastuollu tõekspidamistega vms.) (vt. lisa nr. 5).

Näited:

„Video: punast kaarti näidanud kohtunik sai mängijatelt peksta“

V6M: „Vot! Seda ma vaataks [...] see on skandaal.“

„Ansip: Reformierakond saab võimuleppega kaheksa ja IRL seitse kohta“

V7N: „Portfellide jagamine tundub olevat skandaalne teema...sest...noh üks saab näha, kuidas Reform oma eelispositsiooni IRLi ees ära kasutab [...]“

Pilkupüüdev foto

Viis artikli märkamise põhjendust olid seotud uudises oleva fotoga – lugema kutsus foto tuttavast inimesest või objektist pealehel uudise kõrval (seega on siinkohal mängus ka läheduse aspekt, kuid konkreetselt artiklit lugema kutsus vaid foto) (vt. lisa nr. 5).

Näited:

„TMW: vaata, kes esinevad Korteris“

V3N: „Seda ma vaatan puhtalt sellepärast, et sõbra pilt on siin.“

„Eesti kirjandus pakub lätlastele suurt huvi“

V5M: „Seda ma loen sellepärast, et mulle meeldib Lotte.“ (Illustratsiooniks artikli kõrval Lotte pilt).

„Ministeerium: uuendame ehitusregistrit“

V9N: „Teema on täiesti ebahuvitav..aga silma hakkas ehitis pildil..püramiid, sõidan sealt sageli mööda ja ei teadnudki, et see ebaseaduslik ehitis on.“

Prominentne isik

Kuuel juhul tõi uuritav märkamise põhjusena välja selle, et artikkel on seotud tema jaoks ühel või teisel põhjusel autoriteetse isikuga, mistõttu lähtus uuritav valiku tegemisel konkreetsest isikust (vt. lisa nr. 5).

Näited:

„Grünberg: Dalai-laama taandus oma rahva parema elu nimel“

V5N: „Dalai-laama on selline huvitav mees.“

„Lady Gaga: Rebecca Black on geenius“

V6M: „Ma olen Lady Gaga fänn.“

Korra oli lugeja jaoks autoriteetne isik artikli autoriks.

„Tuumaenergeetika ja moraal“

P8N: „M. Muti arvamusartiklid on alati väga huvitavad“

Teema huvitav

Kuuel puhul tunnistasid lugejad, et tunnevad artikli suhtes huvi, kuid konkreetset põhjust, miks nad huvi tunnevad, välja ei toodud. Seda tendents esines enamasti meediapäeviku

täitjate seas, kuna vaatluses oli vaatelejal võimalik lühiküsimusega „miks“ vaadeldavat rohkem suunata (vt. lisa nr. 5).

Näited:

„Johan Norberg: Rootsi seljatas kriisi tänu Balti riikidele“

P3N: „Huvi Rootsi vastu.“

„Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu“

P9N: „*Tundusid huvitavad ideed.*“

„Kas inimese nimi mõjutab tema eluvalikuid?“

P9N: „*Pealkirja järgi tundus taaskord huvitav artikkel [...]*“

Ühiskondlikult oluline teema

Kahel juhul tunnistasid lugejad, et loevad artiklit, kuna see on ühiskondlikult olulisel teemal.

Seda, kuidas teema ühiskondlikult oluline on, põhjendada ei osatud.

„Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära“

V2N: „*Sellist asja tuleb ikka teada...see on ikka oluline teema riigi elanikule.*“

„Radiatsioon katkestas töö Fukushima tuumajaama teises reaktoris“

V7N: „*Ühiskondlikult tähtis teema...tuleb kursis olla.*“

Uudis veebilehel esiplaanil

Üks uuritav ütles, et luges artiklit, kuna see oli veebilehel esiplaanil paigutatud, mistõttu tõmbas pilku.

„Suri kinolegend Elizabeth Taylor“

P11N: „*Uudis oli suurelt esiplaanile toodud [...]*“

	I Lähedus: teema seotud eriala või isiklike huvidega	I Lähedus: teema emotsionaalselt lähedane	I Lähedus: teema geograafiliselt lähedane	II Küsimusi tekitav pealkiri	III Artikkel järg eelnevalt loetule	IV Üllatav fakt peal-kirjas või ebatavaline teema	V Teema otsene mõjukus	VI Vastuolusid tekitav teema	VII-IX Huvitav teema	VII-IX Prominentne isik	VII-IX Pilkupüüdev foto	X Oluline teema	XII Uudis veebilehe esiplaanil
V1N	1	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0
V2N	2	1	2	6	0	0	2	1	0	0	0	1	0
V3N	2	0	0	3	3	5	2	1	0	0	1	0	0
V4N	0	0	0	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0
V5N	2	6	1	1	2	0	2	0	0	2	1	0	0
V6M	2	0	0	4	0	2	1	1	1	2	0	0	0
V7N	0	0	0	4	2	2	0	2	0	0	1	1	0
V8N	2	0	0	0	4	3	1	0	0	0	0	0	0
V9N	0	0	0	0	1	4	1	1	0	1	1	0	0
P1N	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2N	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
P3N	0	1	0	3	0	2	2	0	1	0	1	0	0
P6N	0	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0
P8N	0	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0
P9N	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0	0	0	0
P10N	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P11N	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	1
P15N	0	0	0	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0
P5N	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Kokku	13	11	5	30	24	20	15	7	6	6	5	2	1

19. Artikli valiku põhjenduste edetabel ja kordade arv, mil uuritavad konkreetse põhjuse välja tõid (punasega põhjendused, mida konkreetne uuritav kõige rohkem kasutas)

Kõige sagedamini (30 juhul) põhjendati valikut sellega, et artikkel tekitas lugejas teatava küsimuse, millele vastuse leidmiseks tuli tal artikkel avada. Seejuures tekkinud küsimus oli tõenäoliselt seotud lugeja taustateadmistega teemast. Samuti valiti artikkel lugemiseks kui temaatika oli lugejale lähedane – 29. juhul (autor koondas kolm läheduse alakategooriat üheks). Seejuures läheduse aspektist lähtudes valiti kõige sagedamini lugemiseks artikkel, mis oli seotud lugeja ülikooli eriala või hobidega. Kõige vähem lähtuti artikli valikul artikli paiknemisest pealehel – vaid üks lugeja ütles artikli valiku põhjenduseks, et artikkel oli veebilehel esile toodud.

Uuritavad V2N, V4N, V6M, V7N, P3N, P11N ja 15N valisid artikli lugemiseks enamasti siis, kui neil tekkis pealkirja lugedes lisaküsimus, millele nad tahtsid vastust saada. Küsimused olid väga individuaalsed ning sõltusid tõenäoliselt lugejate varasematest teadmistest. V3N ja V9N asusid artiklit lugema siis, kui selle pealkiri või teema oli nende jaoks piisavalt üllatav või ebatavaline. V5N lähtus artiklit valides aga eelkõige läheduse aspektist – uuritav asus artiklit lugema, kui see oli kirjutatud talle emotsionaalsel teemal (seotud tema või mõne tema tuttava varasemate kogemustega). Läheduse aspekt paelus kõige enam ka uuritavat P1N, keda huvitasid artiklid, mis rääkisid uuritava hobist või erialast. V4N luges artikleid, mis tema argipäeva kõige enam mõjutasid.

Teiste uuritavate puhul ei saa nii üldistavaid põhjuseid artiklite valikul välja tuua. P9N lähtus artikli valikul enamasti huvist teema suhtes, kuid ei põhjendanud, miks teda teema huvitab.

3.4.2 Lugemise pooleli jätmise põhjused

Vaatluselustel paluti põhjendada, miks nad lugemiseks valitud artikli pooleli jäta. Selle ülesande puhul tunnistasid uuritavad, et nad ei oska osade juhtudel artikli pooleli jätmist põhjendada, seetõttu jäeti artikli lugemine sageli pooleli ilma põhjendusi tuues.

Selleks, et meediapäeviku täitjatel tavapärasest lugemisprotsessi päeviku täitmisega mitte väga häirida, autor seda kohustust neile ei andnud, kuid sellest hoolimata tulid vastaja P4N põhjendusest kohati välja, miks ta lugemiseks valitud artiklit läbi ei lugenud.

Paljuski on artikli lugemise poolelijätmine seotud artikli märkamise ja lugemiseks valimise põhjusega. Näiteks võib uuritaval tekkida pealkirja lugedes vaid huvi või küsimus konkreetse aspekti vastu, mitte terve teema vastu (lähtuvalt sellest, milline teema aspekt on lugejale lähedane). Siis loetaksegi üldjuhul ainult see osa artiklist, mis lugejas uudishimu tekitab. Samuti ei pruugi näiteks artikkel vastata ootustele, mis tekkisid pealkirja lugedes.

Huvi saada selgust vaid konkreetsetes küsimustes

Artikli valimisel põhjendasid uuritavad sageli, et neil tekkis pealkirja lugedes konkreetne küsimus, millele sooviti vastust saada, mistõttu hakati ka artiklit lugema. Küsimuste teke oli individuaalne ja tõenäoliselt seotud uuritavate varasemate teadmistega või oli teema uuritavale lähedane vaid teatud aspektist. Sageli otsisidki uuritavad vaid vastust oma küsimusele ning kui olid sellele vastuse leidnud, jätsid artikli lugemise pooleli.

Seda juhtus 12 korral (vt. lisa nr. 8).

Näited:

„Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“

V1N: „Kõike ei lugenud..vaatasin ministrikandidaatide nimed ära...aga ülejäänud..ma ei teagi kuidagi nagu..võib-olla pole poliitika nii oluline nagu.“

„Arktiline õhk kihutab üle Eesti“

V4N: „Ma ei lugenud läbi...lugesin natukene algusest, siis keskelt jätsin vahele...ja lõpust...seal oli nagu need kraadid öeldud, see mind huvitaski...kraadid, et kas läheb siis nagu külmemaks korra.“

„Tartus asus karistust kandma Jugoslaavia sõjakurjategija“

V5N: „Kokkuvõttes..ma lasin hops hops silmadega üle ja ei andnudki konkreetset vastust...neid riike on mitmeid, ei andnudki põhjust, miks ta mingisse riiki läheb...mõttetu.“

(Lugeja põhjendas artikli valikut sellega, et soovis teada, miks Jugoslaavia kurjategija Eestisse karistust kandma tuleb).

„Jaapanis algas sakura“

V6M: „Aa see on kirsihooaeg...siis küll. Rohkem ma ei hakka seda artiklit lugema.“ (Lugejat huvitas, mida „sakura“ tähendab).

„Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“

V7N: „Lugesin ainult sinnani, kus teada sain, kus õnnetus juhtus [...].“

„Tallinna opositsioon hakkab volikogus venitamistaktikat kasutama“

V7N: „Lugesin esimesed kaks lõiku läbi ja sain teada, miks nad venitamistaktikat hakkavad kasutama..väga detailidesse ei viitsi süüvida, pole Tallinna elanik.“

„Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks“

V7N: „Lugesin aint sinnamaani, kust sain teada, miks ta kohtu all on.“

Liiga pikk ja detailne artikkel

11 juhul jätsid uuritavad artikli pooleli eelkõige sellepärast, et artikkel tundus neile liiga pikk. Samuti liigitas autor selle kategooria põhjenduse, et artikkel on liiga detailne (vt. lisa nr. 8). Siinkohal peab autor silmas seda, et uuritavate jaoks on artikli fookuses olevaid sündmuseid liiga detailselt kirjeldatud. Vaatlusest selgus, et nii mõnelgi korral enne lugemist alustamist vaatas uuritav esmalt järgi, kui pikk artikkel on, ning tõenäoliselt tegi mõttes seejärel juba otsuse, kui süvenenult ta artiklit loeb.

Näited:

„Riigikohus jättis kõik valimiskaebused rahuldamata“

V3N: „Ma ei viitsi lugeda...liiga pikk tekst [...].“

„Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“

V4N: „*Ei lugenud...sellepärast, et ei tundunud huvitav ja liiga pikk ka [...]*“

V7N: „*Lugesin ainult sinnani, kus teada sain, kus õnnetus juhtus [...] edasi läks liiga detailseks kirjelduseks.*“

„Jaapanist põgenenud Eesti pere elas nädal aega autos“

V5N: „*Jätan siit osad kohad vahele...ei viitsi lugeda..hirmus pikk. See läheb juba pikaks [...]* Liiga detailseks läks [...] liiga palju.“

„Puura: Eestis on energeetika osas liiga palju valikuid“

V7N: „*Jube pikk artikkel...lugesin osaliselt.*“

IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm

P4N: „*Väga pikk ja väga palju infot sisaldav artikkel – ei jõudnud hetkel piisavalt keskenduda, et lõpuni lugeda.*“

Artikkel ei rahulda ootuseid, mis tekkisid pealkirja lugedes

Üheksal korral tunnistasid uuritavad, et jätaavad artikli pooleli, kuna lootsid pealkirja lugedes sisust midagi enam, kui see tegelikult neile pakkus (vt. lisa nr. 8).

Uuritaval tekkis viiel juhul vale arusaam pealkirjast või assotsieerus talle seoses pealkirjaga fookus, mida lugu ei pakkunud.

Näited:

„Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“

V3N: „*See oli igavasti kirjutatud...et juhtus nii ja nii..tahtsin mingit analüütilisemat, et miks juhtus, mida nad arvavad või, et äkki on selle poisi kohta midagi huvitavat kirjutatus [...] ja ei lugenud seda läbi.*“

„Riigikohus jättis kõik valimiskaebused rahuldumata“

V3N: „*Ma ei viitsi lugeda [...]ma mõtlesin, et midagi huvitavat, et äkki kellelgi oli mingi tõsine probleem valimistega...aga ei olnud.*“

Neljal korral ei täitnud lugu samuti neid ootuseid, mida pealkiri tekitas, kuid autori hinnangul on siinkohal probleem mitte lugeja tõlgendustes, vaid pigem manipuleerivas ning teadlikult valesid ootusi tekitavas pealkirjas.

„Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära“

V1N: „*Seda ma ei loe lõpuni, sellepärast, et siin on kirjas, et ministrikohad avalikustatakse kell üheksa õhtul...siis ma loen hiljem.*“

P4N: „Lootsin, et artiklis on välja toodud uue valitsuse koosseis, kuid artikkel oli väga vähe informatiivne.“

„Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)“

V3N: „[...] ma lootsin, et asi on pigem iseenda või sõprade motiveerimiseks, mitte et töandja motiveerib töötajat. Läbi ei lugenud..aga lasin silmadega üle lihtsalt...kuna see pole päris...mida viitsiksin lugeda.“ (Uuritav järeltas pealkirjast, et artikkel puudutab kõiki inimesi, mitte ei ole suunatud töandjatele. Seetõttu oleks võinud pealkiri olla „Parimad viisid töötajate motiveerimiseks“.)

„Papilloomviiruste rakus säilimine on rünnaku all“

V3N: „[...] ma otsin neid märksõnu, et näha, mida lugeda...aga siin on ainult oletused...mingit läbimurret ikkagi pole. Ma ei hakka siis lugema süvitsi seda.“ (Lugeja järeltas pealkirjast, et uus ravim on välja mõeldud).

Liiga palju taustinformatsiooni

Viiel juhul ei lugenud uuritavad artiklit täielikult läbi, kuna see sisaldas liialt taustinfot sündmuse või isiku kohta (vt. lisa nr. 8). Siinkohal peab autor silmas, et taustinfot oli liiga detailselt kirjeldatud, mitte artikli fookuses olevat sündmust ning seetõttu taustinformatsiooni sisaldav koht kas jäeti vahele või jäeti kogu artikkel pooleli.

„Suri kinolegend Elizabeth Taylor“

V3N: „Ma lasin silmadega üle...ülevalt läbi ma ei lugenud, seal olid lihtsalt, et mis filmides mängis [...]“

V6M: „Ma ei hakkaks seda pikalt lugema [...] siin on ainult informatsioon filmide kohta, mis pole tähtis.“

V9N: „[...] aga palju infot tema eluloost, lugesin läbi osaliselt...liiga detailne ja filmid kõik loetud...ei pakkunud enam huvi, kuna ta minu aja näitleja siiski pole.“

„Atonen: abiraha tuleks anda Jaapanile, mitte Kreekale“

V6M: „Jätsin kaks lõiku lugemata, sest see kaldus teemast kõrvale [...] näiteks siin, kes on Atonen ja mis olid tema hiljutised vastuvõetud otsused...ebavajalik minu jaoks.“

„Forlan: tänapäeva jalgpallis nõrku vastaseid pole

V8N: „Ma päris lõpuni ei lugenud, sest lõpus juba luges lihtsalt neid nimesid, kes Uruguays mängivad ja kus klubides...see nii väga ei huvitanud enam.“

Läheduse aspekt kaob artiklit lugedes

Üks põhjendust on seotud sellega, et kui pealkirja lugedes tundis uuritav teemaga geograafilist lähedust, siis artiklit lugedes sai uuritav kinnitust, et teema siiski temaga otseselt seotud ei ole ja seetõttu kadus huvi edasi lugeda.

„Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“

V7N: „*Lugesin ainult sinnani, kus teada sain, kus õnnetus juhtus.....ja siis see ka, et Läti kodanikud, pole keegi tuttavatest [...]*“

Ülevaate artiklist saab osalisel lugemisel

Korra tõi uuritav välja, et talle piisas vaid artikli osalisest lugemisest, et saada ülevaade tervest uudisest, mistõttu pidas ta artikli täielikku lugemist ebavajalikuks.

„Enesekindel Gaddafi lubab võitu“

V8N: „*Ma lõpuni seda ei loe, sest alguses on juba kõik kirjas.*“

Artiklis palju korduseid

Üks uuritav tõi välja, et artiklis oli palju näiteid, mis sisuliselt kordasid üksteist ja seetõttu ei lugenud ta kõiki näiteid läbi.

„Tartu linnast voolab läbi Emavesi“

V2N: „*Ma ei hakka seda lõpuni lugema [...] neid näiteid oli nii palju seal ja need hakkasid juba korduma ka [...]*“

	I Huvi saada selgust vaid konkreetses küsimuses	II Liiga pikk ja detailne artikkel	III Artikkel ei rahulda ootuseid, mis tekkisid pealkirja lugedes	IV Liiga palju taust- infor- mats- iooni	V-VII Läheduse aspekt kaob artiklit lugedes	V-VII Ülevaate artiklist saab osalisel lugemisel	V-VII Artiklis palju korduseid
V1N	1	2	1	0	0	0	0
V2N	1	1	0	0	0	0	1
V3N	0	1	4	1	0	0	0
V4N	3	2	0	0	0	0	0
V5N	2	2	2	0	0	0	0
V6M	1	0	1	2	0	0	0
V7N	4	2	0	0	1	0	0
V8N	0	0	0	1	0	1	0
V9N	0	0	0	1	0	0	0
P4N	0	1	1	0	0	0	0
Kokku	12	11	9	5	1	1	1

Tabel 20. Artikli lugemise katkestamise põhjenduste edetabel ja kordade arv, mil uuritavad konkreetse põhjuse välja tõid (punasega põhjendused, mida konkreetne uuritav kõige rohkem kasutas)

Kõige rohkem oli artikli lugemise poolelijätmine seotud põhjusega, et uuritavatel tekkis artikli pealkirja lugedes kindel küsimus teema kohta, mistõttu lugeja otsustas artikli avada. Samas ei pruukinud huvi olla artikli vastu suur – sooviti leida vaid vastus tekkinud küsimusele ning juhul kui vastus leiti, siis artikli lugemine katkestati. Teinekord silmadega artiklit vaadates sai lugeja aru, et tekkinud küsimusele artiklist vastust ei saagi ning katkestas lugemise. Pärast oma küsimusele vastuse leidmist, tavatsesid lugemist katkestada uuritavad V4N, V5N ja V7N.

Samuti jätsid uuritavad lugemise pooleli juhul, kui artikkel oli liiga pikk ning seal kajastatavat sündmust oli edasi antud väga detailselt. Sellised artiklid tavatses katkestada uuritav V5N ja V1N. Populaarne lugemise katkestamise põhjus oli ka see, et artikkel ei vastanud ootustele, mida tekitas pealkiri. See võis juhtuda, kuna lugeja sai pealkirjast valesti aru või oli pealkiri manipuleeriv ja tekitas võltse ootusi. Seda põhjust lugemise katkestamisel tõi kõige enam esile V3N ja V5N.

V6M katkestas kahe artikli lugemise põhjuse siis, kui artikkel sisaldas liiga palju taustainformatsiooni. Teiste uuritavate puhul kindlaid tendentse välja tuua ei saa.

Korra toodi välja artikli lugemise katkestamise põhjustena seda, et läheduse aspekt kadus artikli lugemisel – kui uuritav luges, et sündmus juhtus lätlasega, siis ta katkestas lugemise. Ühe korra mainis uuritav, et ei pidanud vajalikuks artiklit täielikult läbi lugeda, kuna sai informatsiooni piisavalt osaliselt lugemisel. V2N katkestas ühe artikli lugemise aga seetõttu, kuna näited artiklis hakkasid korduma.

3.4.3 Artikli läbilugemise põhjused

Vaatlusalustel paluti ka välja tuua, mis põhjustel nad lugemiseks valitud artikli lõpuni lugesid (vt. lisa nr. 7). Seejuures oli läbilugemise põhjuseid nii uuritavatel kui ka autoril raske välja tuua, kuna uuritavad põhjendades artikli valikut põhjendasid osaliselt ka seda, mis neid esmapilgul artikli juures niivõrd paelus, et nad selle hüpoteetiliselt ka läbi loeksid. Nii ei osanud sageli uuritavad konkreetselt uudise läbilugemise põhjuseid uudise valiku põhjuste kõrval enam eraldi välja tuua. Kuna autor tegeleb läbi töö manifestsete põhjenduste analüüsimisega (kuidas lugejad ise põhjendavad oma uudisearbimist), siis toob autor siinkohal välja vaid konkreetselt uudise läbilugemist põhjendavad väljavõtted.

Meediapäeviku täitjatel läbilugemise põhjuseid eraldi välja tuua ei palutud, et mitte lugemisprotsessi päeviku täitmisega liigselt häirida.

Lühike artikkel

Kõige populaarsem artikli läbilugemise põhjendus oli, et lugemiseks valitud artikkel oli lühikene. Seda põhjendust kasutati 13 korral (vt. lisa nr. 7).

Näited:

„Eurole ülemineku turvamine läks maksma üle 500 000 euro“

V2N: „*Lühike artikkel...*“

V6M: „*Suht keelnuke artikkel...lugesin läbi.*“

„Jalakäija surnuks sõitnud autojuht põgenes“

V5N: „*Lugesin läbi, see oli nii lühike ja konkreetne [...]*“

„Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik“

V7N: „*Lühike artikkel, lugesin läbi.*“

„Kohus kuulutas ekspolitseikommisaari Alice Järveti istungi kinniseks“

V9N: „*Lugesin läbi..no tegelt suht mõttetu teema [...] aga vähemalt lühike [...]*“

Huvitavat informatsiooni sisaldav artikkel/huvitaval teemal kirjutatud artikkel

Populaarseks põhjenduseks artikli läbilugemisel oli ka see, et artikkel oli kirjutatud lugeja jaoks huvitaval teemal või sisaldas artikkel lugeja jaoks huvitavat lisainformatsiooni. Huvitavat artiklit toodi läbilugemise põhjendusena välja kuuel korral (vt. lisa nr. 7).

Näited:

„Video: tsunami sunnib Jaapani võime kaevama massihaudu“

V3N: „*See on huvitav artikkel, sest siin räägitakse miks need jaapanlased üldse krematsiooni nii oluliseks peavad [...]. Hästi kirjutatud artikkel...tavaliselt kui midagi sellist juhtub, siis räägitaksegi taustast rohkem ka..kultuurist ja nii.*“

„Moscow Times: mõned suured õppetunnid pisikeselt Eestilt“

V6M: „*Teema oli huvitav..lugesin enam-vähem läbi...Venemaad ja Eestit on võrreldud professionaalse pilgu läbi ja mitmest aspektist.*“

Oluline teema

Neljal juhul tõid uuritavad välja, et lugesid artikli läbi, kuna temaatika, mida see puudutas oli nende jaoks oluline ning sellega tuli kursis olla. Seejuures uuritav V1N põhjendas artikli läbilugemist teema olulisusega kolmel korral (vt. lisa nr. 7).

Näited:

EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“

V1N: „*Lugesin läbi, aga ma ei oska nagu seletada...võib-olla sest..pinge...konfliktne ja oluline.*“

„Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“

V9N: „*Iseenesest ülevaatlik uue valitsuse plaanidest, aga paljud asjad jätab lahtiseks ja oletusteks..siiski lugesin lõpuni, kuna teema on oluline ja aktuaalne.* „

Hästi kirjutatud artikkel

Kolmel juhul tõid uuritavad välja spetsiaalselt selle, et artikkel oli hästi kirjutatud/üles ehitatud, mistõttu nad selle läbi lugesid (vt. lisa nr. 7).

„Video: tsunami sunnib Jaapani võime kaevama massihaudu“

V3N: „*Hästi kirjutatud artikkel...tavaliselt kui midagi sellist juhtub, siis räägitaksegi taustast rohkem ka..kultuurist ja nii.*“

„Eerik Puura: Eestil on energeetika osas liiga palju valikuid“

V5N: „*Lugesin lõpuni, aga võib-olla sellepärast, et suht normaalselt oli kirjutatud..või väga ladusalt.*“

„Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“

V6M: „Lugesin selle lõpuni, sest see on väga hästi ülesehitatud artikkel [...]“

Oodatud fookuse otsimine

Kahel korral toodi lugemise põhjusena välja seda, et uuritaval tekkis pealkirja lugedes artikli teema kohta teatud ootus, kuid kui ta artiklit lugema hakkas, siis seal ei käsitletud teemat oodatud fookuses. Kuid uuritav luges terve artikli siiski lõpuni, lootes, et leiab artiklist lõpuks ka temale meelepärase teemakäsitluse (vt. lisa nr. 7).

„Kuidas aidata lapsel hirmudest võitu saada“

V3N: „Lugesin läbi..tavaliselt räägitakse üldiselt...et selliseid konkreetseid soovitusi jääb väheks...tahtsingi lugeda, kas selle artikli puhul on ka nii või mitte...sellepärast lugesin läbi...et äkki lõpus ikkagi tuleb midagi konkreetset.“

Pevkur: Langel on kultuuriringkondadega head suhted“

V9N: “[...] tahaks konkreetsemalt teada, miks ta ministriks pandi. Lugesin läbi, et saada vastust...aga jah...eks nad võib-olla ei tea isegi seda.“

Konfliktne teema

Kahel korral tõstsid uuritavad lugemispõhjusena esile seda, et artikkel sisaldas konflikte või oli pingeline, mistõttu säilis ka huvi (vt. lisa nr. 7).

EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“

V1N: „Lugesin läbi, aga ma ei oska nagu seletada...võib-olla sest..pinge...konfliktne ja oluline.“

„Soomlased lahkuvad kirikust homoteemalise kampaania pärast“

V2N: „See on selline problemaatiline...konfliktne teema...Lugesin lõpuni.“

Lugeja leidis seose endaga

Kahel korral lugesid uuritavad artikli lõpuni, kuna leidsid artiklist pidepunkti, mis oli nende igapäevaeluga seotud. Näiteks uuritav V2N eeldas algselt, et artiklil „Parimat viisid inimeste motiveerimiseks“ on veidi teine fookus, kuid kui ta artiklit lugema hakkas ja aru sai, et artiklis ei ole juttu päris sellest, millest ta algselt eeldas, leidis ta artikli ja enda vahel uue seose, mistõttu luges ta artikli siiski lõpuni (vt. lisa nr. 7).

„Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)“

V2N: „Lugesin ikkagi läbi, sest see hakkas ikkagi mind huvitama minu töökoha suhtes...et kuidas ma võiksin olla motiveeritum [...]“

„Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“

V6M: „Sellepärast, et ma vahepeal vaatasin, et siin hakkas mingi maamaksu teema...siis ma mõtlesin, et see mind ei huvita ja ma panen selle kinni, aga siis ma vaatasin alla poole ja sealt hakkas ajateenistuse kohta ning ma pole ajateenistust veel läbinud. Nii et see hoidis mu tähelepanu.“

Lihne teema

Üks lugeja põhjendas artikli läbilugemist sellega, et artikli teema oli kergesti hoomatav

„Kanal 2 uus saatesari Kinotehas paneb näitlejahakatised elama endisesse tehasesse“

V3N: „Lugesin läbi...selline kerge teema.“

Keeruline sõnakasutus

Üks uuritav ütles, et kuna artikli sõnakasutus oli keeruline, siis pidi ta artiklisse korralikult süüvima ja see aitas tal keskendunult artiklit läbi lugeda. See põhjendus on kindlasti antud uurimuses erandlik, kuna enamik uuritavaid hindab artikli puhul konkreetsust, lihtsust ja lühidust.

„EL kehtestas Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“

V3N: „Lugesin selle põhjalikult läbi...seal oli keerulisem sõnakasutus, pidi keskenduma [...]“

	Lühik e artikk el	Huvitavat informatsioo ni sisaldav artikkel/huvit aval teemal kirjutatud artikkel	Oluli ne teem a	Hästi kirjutat ud artikkel	Oodat ud fookus e otsimi ne	Konflikt ne teema	Lugej a leidis seos e enda ga	Liht ne teem a	Keeruline sõnakasu tus
V1N	2	0	3	0	0	1	0	0	0
V2N	1	0	0	0	0	1	1	0	0
V3N	0	2	0	1	1	0	0	1	1
V4N	1	1	0	0	0	0	0	0	0
V5N	2	1	0	1	0	0	0	0	0
V6M	1	1	0	1	0	0	1	0	0
V7N	2	0	0	0	0	0	0	0	0
V8N	2	1	0	0	0	0	0	0	0
V9N	2	0	1	0	1	0	0	0	0
Kokk u	13	6	4	3	2	2	2	1	1

Tabel 21. Läbilugemise põhjuste edetabel ja kordade arv, mil uuritavad konkreetse põhjuse välja tõid (punasega põhjendused, mida konkreetne uuritav kõige rohkem kasutas)

Kõige populaarsemaks artikli läbilugemise põhjuseks kujunes artikli lühidus, seda toodi esile 13 korral. Seejuures V5N, V7N, V8N ja V9N tõid artikli lühidust läbilugemispõhjuseks välja kõige sagedamini. Samuti levinud põhjenduseks, miks lugemiseks valitud uudis läbi loeti, oli see, et artiklis oli huvitavat informatsiooni või paelus see teema lugejat. Kõige enam seostas oma valikuid just selle põhjusega uuritav V3N.

V1N tõi kolmel korral välja selle, et artikkel oli kirjutatud tema jaoks olulisel teemal, millega on vaja end kursis hoida ning seetõttu luges ta ka artikli läbi. Keerulist sõnakasutust ja lihtsat teemat artikli läbilugemispõhjuseks peab autor erandlikuks, kuna mõlemal juhul tõi selle põhjuse välja üks uuritav.

3.4.4 Artikli lugemiseks mitte valimise põhjused

Vaatluses osalenud töid välja ka, miks nad mingit konkreetset artiklit lugemiseks ei vali (vt. lisa nr. 6).

Ammendav pealkiri

Kõige sagedasem põhjus, miks uudist ei loeta, on see, et pealkiri kannab endas juba piisavalt informatsiooni teema kohta, mistõttu lugeja loeb pealkirja kui esitatud fakti või lühiuudist ning tal ei teki küsimusi ega huvi artiklit põhjalikumalt lugeda. Seda põhjendust toodi üheksal korral (vt. lisa nr. 6).

Näited:

„Norra hävitajad ootavad võimalust liituda Liibüa-operatsiooniga“

V3N: „*Päris tihti on ka niimoodi, et pealkiri juba ütleb sisu ära.*“

„Jaapani maavärina kahju võib ulatuda 209 miljardi dollarini“

V3N: „*Seda ma ei loe..siin on kõik ära öeldud juba selle pealkirjaga.*“

„Briti eestlased on kogunud Haapsalu lastekodu toetuseks üle 1700 naela“

V4N: „*Seda ma ei loe, sest siin on pealkirjas kõik öeldud.*“

V5N: „*Mõne artikli puhul on nii...et hästi tore, aga ausaltöeldes...pealkirjast saab kõik teada.*“

„FC Flora mängis edu maha ja viigistas Sillamäe Kaleviga“

V8N: „*Noh siin on ka selline pealkiri...kuigi ma muidu jälgin jalgpalli...siis pealkiri ütleb juba kõik ära.*“

Lugeja teemaga tuttav/teema ei ole uudne

Samuti on üks populaarne põhjus, miks artiklit lugemiseks ei avata, see, et artikkel on kirjutatud teemal, mis pole lugejale uudne ega üllatav. Lugeja võib teemaga olla ise kokku puutunud või kuulnud sellest varem. Seda põhjendust toodi kuuel korral (vt. lisa nr. 6).

„Laevaliiklus Heltermaa-Rohuküla liinil on tõsiselt raskendatud“

V3N: „*[...] noh kuigi ma ise elan Hiiumaal, siis ma tean juba miks see niimoodi võib olla, siis ma ei hakka enam seda lähemalt lugeda.*“

„Ööl vastu pühapäeva läheb Eesti üle suveajale“

V4N: „*Seda ma ei loe, sest see on teada fakt.*“

„Kevadpäike sulatab koerajulgad lume alt välja“

V6M: „Heheee...see on loogiline..ma ei tea, ma ei hakka seda vist lugema. See uudis ei ole mitte midagi uut.“

„Reformierakond ja IRL asuvad võimukohti jagama“

V8N: „Seda Reformierakonna ja IRLi asja ma kuulasin täna Terevisioonist, nii et ma seda praegu ei loe, aga ilmselt, kui ma ei oleks kuulnud, siis ma loeks praegu.“

Temaatika ei paku huvi

Uuritavad tõid viiel korral välja, et neid ei huvita konkreetne temaatika, mistõttu nad vältisid kindla valdkonna uudiseid teadlikult. Siinkohal ei toodudki näiteks uudiseid, vaid räägiti valdkonnast üldiselt, kuid autor arvab, et see on väärt teave, mis annab samuti aimu põhjustest, miks mingeid artikleid lugemiseks ei valita, mistõttu on siinkohal ära toodud ka üldisemad põhjendused (vt. lisa nr. 6).

Näited:

V3N: „Siin on hästi palju poliitikauudiseid, mis mind ei huvita väga.“ (Uuritav liikus Postimees.ee pealehel)

V3N: „Arvamuslugusid ma tavaliselt lugeda ei viitsi.“

V6M: „Naise rubriiki ma tavaliselt ei loe...arvatavasti sellepärast, et ma ei ole naine.“

Video/foto on piisav infoallikas

Videolõiku või fotogaleriid sisaldavate uudiste puhul jäeti sageli lugemata tekst galerii või video juures, kuna uuritavate arvates oli galerii või video piisav infokanal. Sellist põhjendust toodi kokku neljal korral:

„Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu“

V4N: „Teksti ei loe...pilt ütleb rohkem kui tuhat sõna ju...“

V6M: „[...] kusjuures ma arvatavasti ainult pilte vaatangi ja artiklit ei loe.

Jah päris äge...aga ma arvan, et see artikkel ei suudaks mulle mitte mingit lisainffi anda.“

V7N: „[...] aga teksti ei hakka lugema, ei usu, et see lisaväärtust annab galerii kõrval.“

„Video: punast kaart näidanud kohtunik sai mängijatelt peksa“

V6M: „[...] aga teksti ma ei loe, videost on nagu kõik näha.“

Uudis jääb kaueks

Kaks uuritavat tõid välja, et uudise fookuses olev teema on neile võõras või jääb kaueks, mistõttu uudist ei loetud:

„Lapsevanemad kardavad Pühajärve põhikooli sulgemist“

V6M: „Siin on küll uudis hariduse kohta, aga see on liiga kitsas teema...Pühajärve põhikool...ma ei usu, et see kuidagi mind puudutab.“

„Suri olümpiavõitja Viljar Loor“

V7N: „Ei loe, sest mul pole õrna aimugi kes see on.“

	Ammendav pealkiri	Lugeja teemaga tuttav/teema ei ole uudne	Temaatika ei paku huvi	Video/foto on piisav infoallikas	Uudis jääb kaueks
V3N	3	2	3	0	0
V4N	1	1	0	1	0
V5N	1	0	0	0	0
V6M	0	1	2	2	1
V7N	1	0	0	1	1
V8N	3	1	0	0	0
V9N	0	1	0	0	0
Kokku	9	6	5	4	2

Tabel 22. Artikli mitte lugemise põhjenduste edetabel ja kordade arv, mil uuritavad konkreetse põhjuse välja tõid (punasega põhjendused, mida konkreetne uuritav kõige rohkem kasutas)

Kõige levinum põhjendus, miks artiklit lugemiseks ei valita, on ammendav pealkiri – pealkiri ütleb kõik uudise kohta ära (keskse fakti), funktsioneerib kui lühiuudis ning ei tekita küsimusi, mis lugema kutsuks. Sellist põhjendust toodi üheksal korral, seejuures V3N ja V8N eelistasid seda põhjust sagedamini tuua. Teiseks populaarseks põhjenduseks oli see, et lugeja oli teemaga tuttav ning pealkirja lugedes arvas ta, et artikkel ei paku talle mingit uut teavet. Seda põhjendust toodi välja kuuel korral. Samuti populaarne artikli mittelugemise põhjus oli see, et uuritavat ei huvitanud lihtsalt konkreetne valdkond. Seda tõid sagedasti välja V3N ja V6M. Samuti leidis V6M kahel korral, et video või galerii on väärtuslik infoallikas, mistõttu pole teksti vaja kõrvale lugeda.

3.5 Populaarsemate artiklite lugemise põhjused ja analüüs

Käesolev alapeatükk võtab kokku kvalitatiivse sisuanalüüsi teel leitud põhjuste osa ja 23.03 populaarsemate artiklite osa. Peatükis on ära toodud kolm kõige populaarsemat artikli sisuanalüüs ning põhjused, miks artiklid lugemiseks valiti (ka pooleli jäeti). Kolm artiklid kuuluvad esikolmikusse kõigi kolme meetodi puhul, kui mitte arvestada erandeid (vt. peatükid 3.3.1-3.3.4).

Suri kinolegend Elizabeth Taylor

Artikkel on üsna lühike ja sisaldab enamasti taustinformatsiooni Elizabeth Tayloriga näitlejatekonnast. Teade Tayloriga surma kohast ja põhjusest on toodud artikli algusosas.

Teate kõige olulisemaks teguriks on tõenäoliselt teema ebatavalisus, ootamatus – tuntud inimese surm. Samuti võib teema olla mõnele inimesele seotud ka psühholoogilise lähedusega (nt. võis Taylor olla kellelegi iidol, lemmiknäitleja vms.).

Vormiliselt on lugu selgelt ja lihtsalt kirjutatud. Uudise puhul ei ole mõjustamisvõtteid ja manipuleerimisvõtteid kasutatud. Artikkel on esitatud objektiivselt (suur osa artiklist on filmide loetelu). Teema on juba ise piisavalt tähelepanu tõmbav ning teema delikaatne, mistõttu oleks sõnamängud ebasobivad.

Kuna uudis on lühike, puudub ka teksti liigendus vahepealkirjade näol. See-eest oli artikli juures ka galerii 13 erineva pildiga Taylorist. Samuti on pilgutõmbajaks uudise foto pealehel – Taylor noorena kehastunud Kleopatra rolli. Tegemist on rolliga kuulsast filmist ning samuti tõmbab pilku noor ja kaunis naisterahvas.

Artikkel asus alates veebi mineku ajast (kell 15:29) kuni õhtuni pealehe ülaosas. Seejuures suure osa ajast oli artikkel pealehe esimene või teine artikkel. Vaid pärast üheksat, kui selgus täpsemalt IRLi ja Reformierakonna programmi punktid, lükkasid uued uudised valitsuse plaanidest artiklit veidi taha poole. Seejuures oli artikkel veebilehel suures plaanis. Veebilehel paiknemine oli kindlasti väga oluline tegur, miks artiklit nii palju märgati. Üks uuritav põhjendas oma artikli valikut just artikli positsioneerumisega esilehel:

P11N: „*Uudis oli suurelt esiplaanile toodud [...]*“

Ülejäänud uuritavad tõidki uudisevalikul esile seda, et teema oli üllatav/ebatavaline ning Taylor kuulsus (prominentsus).

V2N: „*Lugesin sellepärast, et teada saada, mis kinolegendiga juhtus siis [...]*“

V3N: „*Ja surigi ära...see on pommuudis!*“

V6M „*Ma loen tema kohta, sest ta on legend[...]*“

V9N: „*No ikkagi kuulsus [...]*“

Samas oli taustinformatsiooni osa pikem kui konkreetse uudisega seotud informatsioon, mis oli oluliseks teguriks, miks lugemine katkestati:

V6M „*Ma ei hakkaks seda pikalt lugema [...] siin on ainult informatsioon filmide kohta, mis pole tähtis.*“

V9N: „*[...] aga palju infot tema eluloost, lugesin läbi osaliselt...liiga detailne ja filmid kõik loetud...ei pakkunud enam huvi, kuna ta minu aja näitleja siiski pole.*“

Kommentaare on lool 49 (enamasti 23.03 õhtu jooksul kommenteeritud), mis on autori meelest üpris ootuspärane – loos ei olnud konflikti, mille ümber oleks arutelu kerkinud. Enamik kommentaare käisid Taylori välimuse kohta või soovisid surnule rahu.

„Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“

Artikli puhul mõjustamisvõtteid ei kasutatud. Info anti edasi objektiivselt. Tõenäoliselt sellepärast, et temaatika on juba ise nii mõjukas, et lugejate pilgu püüdmiseks ja hoidmiseks ei pea enam sõnadega artiklit liialt illustreerima ja mõjustamisvõtteid kasutama. Lisaks on artikli teema väga delikaatne ning kuna tegemist on esmainfoga antud teemal, siis on artikli autor kirjutanud uudise üheselt mõistetavalt ning operatiivselt. Siiski taustinformatsiooni andes kasutanud autor sildikleepimise võtet ning nimetanud Liibanonis asuvat Kfar Zabadi piirkonda kurikuulsaks, kuid antud juhul õigustatult, kuna tegemist on piirkonnaga, kus on aset leidnud mitmeid seaduserikkumisi nagu narkoäri, klannisõjad ja inimröövid. Lisaks on tekstis umbmäärasust – lauseid, kus faktid on ära toodud, kuid jäetud mainimata allikad. Näiteks kirjutab allika autor: „Pealtnägijate sõnul peatasid turistidel tee kaks valget kaubikut ja must Mercedes“. Selle lause puhul ei ole lugeja jaoks teada, kes olid pealtnägijad samuti kuivõrd juhtum leidis aset välisriigis, siis ei ole aru saada, kes on info vahendaja Postimees.ee-le (kui tõsiseltvõetav väide on). Selliste artiklite puhul leiab autor, et allikad tuleks kindlasti väidete juures ära tuua, kuna tegemist on esmase operatiivinfoga. Ühe lause

puhul on allikana siiski mainitud: „[...] vahendab AFP tunnistajate ütlusi“. Samas ei pruugi kõik lugejad teada, mida AFP tähendab ja kui usutav informatsioon on. Siinkohal tuleb väljaande kasuks allika tegurina usaldusväärsus.

Ka tähelepanu äratamise võtteid on artikli puhul kasutatud vähe, kuna teema äratav juba ise piisavalt tähelepanu. Artikli sees oli kasutatud teksti liigendust vahepealkirjade näol. Kuna tekst oli *online*-väljaande jaoks üsna pikk, siis olid vahepealkirjad tõenäoliselt head tähelepanu hoidjad, kuna sisaldasid järgmise lõigu keskset ja põnevamat fakti. Keegi artikli lugemist pooleli ei jätnud.

Antud loo puhul oli fotol tähelepanu äratajana aga teisejärguline roll – kui uudis veebi üles läks, puudus pealehel pealkirja juurest pilt, hiljem lisandus sümboliseeriv pilt kolmest jalgratta kummist, mis tõenäoliselt näitas seda, et väljaandel oli artikli ülespanekuga kiire ning esmatähtis oli teksti edasi andmine, selle pilkupüüdvamaks muutmine võis olla väljaande jaoks teisejärguline. Samuti oli väljaannet tõenäoliselt teadlik, et juba teema ise tõmbab piisavalt tähelepanu ning foto olemasolu või see, mida seal kujutatakse on teisejärguline ja artikli loetavust oluliselt ei mõjuta.

Ilma fotota pealkiri paiknes lehekülje eesotsas ning oli esitatud väga suurelt, kuid pärast seda kui foto uudise juurde lisandus, ei olnud vaatlusaluste lugemise hetkel kordagi artikkel koos fotoga suures plaanis üle veebilehe esile toodud, vaid paiknes teise väiksema uudisega kõrvuti (vt. peatükk 3.2.1). See võis oluliselt mõjutada artikli loetavust, kuna uudist ümbritsesid teemarubriik „Uus valitsusliit võtab jumet“, mille all mitu väikest uudist koos fotodega, mis võis silma kirjuks võtta. Veebilehe esiplaanil oli aga kella 21 ajal suures plaanis artikkel „Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014, mida ilmestasid värvilised viited uutele artiklitele ning suur foto. Tõenäoliselt oli valimistulemuste selgumise teema ja sellega seotud mitmed artiklid põhilisteks teguriteks, mis röövimisartiklilt tähelepanu tõmbasid. Vaatluse all olnutest ei pööranud artiklile tähelepanu kaks uuritavat (V1N, V6M), kes valisid lugemiseks hoopis artikli läheduses asuvad poliitikauudised seoses uue valitsuse moodustamisega.

Artikli kommentaaride hulgaks on 149 (23.03 õhtust 24.03 hommikuni pandud kommentaaride arv), mis tegelikult on keskmisest uudisväärtuslikuma sündmuse kohta üsna kesine tulemus Postimees.ee lehekülje puhul. Samas on siinkohal oluline ajakriteerium – öine ja hommikune aeg ei ole ka käesoleva töö uuritavate seas kuigi populaarne lugemisaeg.

Kindlasti on teema lugejatele psühholoogiliselt lähedale, kuna röövitute näol on tegemist eestlastega. Sageli kiputakse suurt lähedust tundma kannatanutega just siis kui nad on võõral maal. Tegemist on „omadega võõraste seas“ (näiteks keskendus meedia pärast Jaapani tsunaami- ja tuumakatastroofi eestlaste olukorrale Jaapanis, jättes tahaplaanile jaapanlaste olukorra kriisipiirkonnas – tõenäoliselt lugejahuvist sõltuvalt). Psühholoogilist lähedust tundsid teemaga tõenäoliselt enamik, kes artikli lugemiseks valisid. Kahtlemata on oluliseks teate teguriks teema puhul ka aktuaalsus – Lähis-Ida rahvaste ülestõusud olid juba enne röövi meedias oluliseks kõneaineks olnud ning välisministeerium oli avaldanud soovitusi Lähis-Ida riikidesse reisimist vältida. Teade oli ka konfliktisel teemal kirjutatud ning mõjus lugejatele kindlasti uudse ja ebatavalisena – väike Eesti seotud kauge Lähis-Ida riigi pantvangidraamaga võib isegi uskumatuna mõjuda, mistõttu on olukorra objektiivne ja allikapõhine kirjeldus eriti oluline.

Vaatlusel valis artikli lugemiseks vaid üks uuritav, kes põhjendas artikli valikut juhtumi ootamatuse/üllatavusega:

V9N: „*Väga šokeeriv lugu...kas tõesti?*“

Kui võrrelda Postimees.ee röövi esmainfot välismaa esmakajastusega, siis on siinkohal huvitav välja tuua fakti, et uudis röövist jõudis esmalt välismeediasse kui kohalikku. Näiteks Soome *online*-väljaanne MTV3.fi väljastas uudise kell 18:46 (ligi tund aega varem), kus olid viited uudisteagentuuridele Reuters ja AFP-le. Uudisteagentuuride kaudu viidati allikatena Eesti välisministeeriumi pressiesindajale ja Eesti konsulile Liibanonis. Soomlased said sündmusest teada varem ning ka allikad olid täpsemalt ära toodud. (MTV3...2011)

Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid

Ka artikkel „Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“ on üsna objektiivselt ja lihtsalt kirjutatud. Ka see artikkel sisaldab loeteluna uute ministrite nimesid.

Artiklis esines aga selget umbmäärasust, mida artikli autor ei püüdnudki varjata: „Kommenteerides seda, et rahandusministriks jäi Jürgen Ligi, kuigi kuluaarides räägiti temast kui uuest Eesti Panga presidendist, ütles Michal, et Reformierakond peab Ligit jätkuvalt heaks pangajuhi kandidaadiks.“ Manipuleerimis- ja mõjustamisvõtteid artiklis ei esinenud.

Oluliseks teguriks, miks artiklit loeti oli kindlasti teema lähedus ja aktuaalsus. Uuritavad olid kõik valimisealised, mistõttu võisid ministrikohad neid huvitada. Samuti mõjutavad poliitika ja poliitilised otsused kaudselt kõikide eestlaste igapäevaelu. Samuti on uudises oluline koht prominentsusel – ministrikoht on prominentne amet, mistõttu tekib huvi, milline juhtivpoliitik (lisab veelgi prominentsust) sellele kohale saab.

Artikli puhul on tähelepanu äratavate ja säilitajatena kasutatud ka vahepealkirju. Artikkel on ühtlasi ka üsna pikk *online*-väljaande puhul. Foto artikli juures kuigi suur tähelepanu tõmbaja siiski ei ole – fotol on sümboolselt kolm portfelli sümboliseerimaks ministriportfelle. Tähelepanu äratav enam hoopis artikli paigutus veebilehel – uudis oli pärast üles minemist (kell 18:13) suures plaanis Postimees.ee esikuudiseks.

Artikli autoriks on Alo Raun, kes on Postimehe vanemtoimetaja ja poliitanalüütik, mistõttu võivad tema kirjutatud artiklid usaldusväärsena näida.

4. Järeldused ja diskussioon

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada, mis on peamised tegurid, millest sõltuvad veebilehel artiklite lugemise valikud pedagoogikat õppiva tudengigrupi puhul. Samuti uuriti, mis põhjustel artikkel läbi loetakse ja mis põhjustel pooleli jäetakse. Uurimustöö eesmärgiks oli ka välja selgitada, millised olid vaatlusaluse päeva populaarsemad artiklid ja miks. Järgnevalt on antud vastused uurimisküsimustele ning nende üle on ka diskuteeritud. Tulemuste kõrvale on toodud ka võrdlused varasemate uurimustega.

23.03 Postimees.ee uudisvoog ei olnud tavapärane, vaid kiiresti vahelduv, kuna päeva jooksul hargnesid meedia vahendusel või jõudsid meediani mitmed olulised teemad. Näiteks jõudsid 23.03 lõpuni valitsuse moodustamise läbirääkimised, mille kulgemisel Postimees.ee aktiivselt silma peal hoidis. Samuti kajastati aktiivselt Liibüa ja Jaapani kriisi. Äkksündmustena suri 23.03 näitleja Elizabeth Taylor, olümpiavõitja Viljar Loor, Liibanonis võeti pantvangi Eesti turistid ja Lämmijärvel vajus läbi jää auto. Tegemist oli nõ. „pommudistega“, mis uuritavate tähelepanu püüdsid ka ilma sõnamängudeta pealkirjades või atraktiivsete fotodeta.

Uurimusest selgunud üldandmed uuritavate lugemisharjumuste kohta

Uurimuses osalenud 24 haridusteaduse/pedagoogika tudengit võib Postimees.ee külastamisesageduse ja seansi pikkuse järgi jagada järgmiselt:

Seitse aktiivset lugejat – loevad pikalt (16 minutit kuni 30 minutit) ja sagedasti (kolm kuni neli korda päevas või üks kuni kaks korda päevas)

Kümme sagedast sirvijat – loevad sagedasti (kolm kuni neli korda päevas või üks kuni kaks korda päevas), seejuures viibivad veebilehel vähe aega korraga (5 minutit kuni 15 minutit).

Viis põhjalikult, kuid harva lugejat – väljaannet igapäevaselt ei loe (ülepäeviti või kord nädalas), kuid kui veebilehele satuvad, loevad seda põhjalikult (üks 46 minutit kuni tund, teised 16 minutit kuni 30 minutit).

Kaks väheaktiivset lugejat – loevad Postimees.ee'd harva (kord nädalas) ja lühikest aega (5 kuni 15 minutit).

Paberlehte loetakse *online*-väljaande kõrvale väga harva.

Kui uudisvoog ei olnud tavapärane, siis kõrvutades meediapäevikuid uuritavate poolt täidetud ankeetküsitlustega, selgus, 23.03 oli enamikule meediapäeviku uurimuses osalejatele

tavapärane meediapäev – veebilehte loeti üldjuhul nii kaua nagu seda tavapärastel tehakse ja seansside arv oli samuti tavapärane.

Meediapäeviku täitjate põhjal võib öelda, et märgatud artiklite hulk (osaliselt ja täielikult loetud kordade arv kokku) uuritavate kaupa erineb oluliselt. Kõige vähem märkas uuritav päeva jooksul vaid ühte artiklit, kõige suuremaks märgatud artiklite hulgaks oli 27. Märgatud artiklitest loeti enamasti läbi üle poole, vaid neli uuritavat jätsid rohkem artikleid pooleli kui lugesid läbi (vt. peatükk 3.3.1). Poynter-i instituudi viimasest uurimusest selgus, et 63 protsenti valitud tekstidest loeti läbi *online*-keskkonas (Eyetracking the news... 2010). Seega ka silmakaamera uuring kinnitab, et enamasti loetakse lugemiseks valitud tekst siiski läbi.

Roonemaa (2007) bakalaureusetöös selgus, et keskmiselt loeb üks inimene Eesti Päevalehe *online*-versioonis läbi viis lugu päevas. Käesolevas uurimuses on keskmine läbiloetud artiklite arv 6,6, kuid siinkohal tuleb tõdeda, et kuna märgatud artiklite hulk uuritavate kaupa erineb oluliselt (üks uuritav ei lugenud läbi ühtegi artiklit, kõige rohkem loeti päeva jooksul läbi 23 artiklit), lugejate hulk on väike ja uurimus viidi läbi ühe päeva jooksul, siis ei saa põhjanevaid järeldusi teha.

Peamised teate valikut mõjutavad tegurid

Eelkommunikatiivne etapp algab tähelepanu fikseerumisega teatele (Lauristin ja Vihalemm 1980: 83). Tähelepanu osutamine teatele sõltub aga isiksuslikust ajendist, miks retsipient üldse massimeediumi poole pöördub. Käesolev bakalaureusetöö proovis 23.03 aimu saada, mille põhjal uuritavad teate lugemiseks valivad.

Kui Hiiemaa (2010) kirjutab oma bakalaureusetöös, et uudise valikuid ei osatud sageli põhjendada, siis käesoleva uurimuse autor hindab uuritavate valikute põhjendusi üsna oskuslikeks. Pigem tekkis probleem läbilugemise ja uudise poolelijätmise põhjuste väljatoomistega, kuna neid ei osatud lihtsalt põhjendada.

Uuringust selgus, et suurel mõjutavad vastuvõtjat teate tegurid, mis aitavad tähelepanu äratada ja suurendada. Seejuures on teate märkamise puhul olulised just sisulised tegurid, kuid oma roll on ka vormilistel teguritel.

Teate sisulise poole pealt on isikliku mõju kujunemise jaoks olulised teema psühholoogiline lähedus, teema käsitlemise aspekti lähedus, aktuaalsus, ühiskondlik olulisus, esituse konfliktisus ja esituse personaalsus. Samuti on isikliku mõju kujunemise jaoks olulised vormi uudsus, vastavus ootustele ning selgus ja läbipaistvus. (Vihalemm 2009)

Lauristin ja Vihalemm (1980) oletavad, et vastuvõtu protsessis on kõige olulisem teate teema ning selle lähedus. See tuli välja ka analüüsist. Teate teema on kõige olulisem tähelepanu ärataja ja hoidja. Sisuanalüüsist välja tulnud kolme artiklivaliku kategooriat – teema seotud eriala või isiklike huvidega; teema geograafiliselt lähedane; teema emotsionaalselt lähedane – võib siduda ühtse nimetaja „lähedus“ alla. Kõiki kategooriaid ühendab see, et lugejal on kas enda või tuttava kogemuse tõttu tekkinud isiklik huvi mingi koha või tegevusala suhtes ning seetõttu ollakse huvitatud ka selleteemalistest artiklitest. Näiteks luges pedagoogikat õppiv tudengigrupp 23.03 artikleid, mis olid seotud nende erialaga („Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“, „Kuidas aidata lapsel hirmudest lahti saada?“, „Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“ jne.)

Lähedusega seotud põhjendused olid artikli valiku puhul populaarsed. Artikli valiku põhjendus on seotud lähedusega 29 juhul. Läheduse aspekt on teate juures tähtis, millele annab kinnitust ka see, et enamasti valiti lugemiseks siseuudiseid.

Kuna teema lugemiseks valitakse eelkõige personaalse huvi alusel, ei ole kuigi üllatav, et ligikaudu samal hetkel artikleid lugevate isikute valikud oluliselt kokku ei lange, isegi kui grupil on mõned homogeensed omadused. Seega on oluline roll ka vastuvõtja teguritel. Näiteks kattusid või olid väga lähestikku enne kella ühte päeval viie uuritava Postimees.ee väljaande lugemise ajad ning kõigi uuritavate peale oli märgatud artiklite hulk 29, mida oli võimalik kõikidel uuritavatel sel ajal lugeda. Kokkulangevusi aga oli vaid kolme artikli puhul, mida luges kaks uuritavat. Artiklivalikute erinevuste taga on see, et tähelepanu osutamine teatele sõltub isiksuslikust ajendist, miks retsipient üldse massimeediumi poole pöördub ning teate valimine on seotud ka retsiipiendi meeleolu ja väsimusega (Lauristin ja Vihalemm 1980).

Veelgi sagedamini (30 juhul) tõid uuritavad välja, et lugesid artiklit, kuna pealkirja lugedes tekkis artikli sisu kohta konkreetne küsimus (või küsimused), millele vastuse saamiseks asuti artiklit lugema. Seejuures ei olnud 23.03 Postimees.ee väljaandes palju pealkirjadega manipuleerimist, vaid pealkirjad funktsioneerisid enamasti tavapäraste huviäratajatena.

Sooviti täpsemat infot loo tuuma kohta, mida pealkiri eksponeeris. Samuti oli küsimuse tekkimine seotud varasemate teadmistega teemast ning kindlasti ka teema läheduse aspektiga.

Hennoste (2008) tõdeb, et kuna *online*-väljaandes on üheks tähtsamaks tähelepanu äratajaks uudise puhul pealkiri, siis lugejate tähelepanu köitmiseks ongi sageli pealkirjad valesti suunavad, „kollased“ või valet informatsiooni andvad. Siiski vaid üksiku artikli puhul leiab autor, et kui pealkiri oleks konkreetsem olnud, ei oleks ehk selle lugemisel küsimust tekkinud ning võib-olla ei oleks artiklit ka lugemiseks valitud. Näiteks artikli „Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“ avasid kolm uuritavat lugemiseks, et näha, kas sündmus juhtus Eestis ja kus täpsemalt. Hiljem pealkirja konkretiseeriti – „Autoga läbi Lämmijärve jää vajunud mees hukkus“. Üks võimalus, miks Postimees.ee toimetuse pealkirja täpsustas, võib seotud olla sellega, et uudist sooviti pealkirja kaudu Eesti inimestele geograafiliselt lähemale tuua. Samuti oli teema väga oluline, sest vaid päev enne õnnetust oli Postimees.ee-s kirjutatud, et Lämmijärvel on jääle minek ohtlik. Seega oli oluline suurendada inimeste teadmisi uute õnnetuste ärahoidmiseks.

23.03 väljaandes oli pealkirju, mis andsid lugejatele sisu kohta lubadusi, mida tegelikult sisu ei suutnud täita. Artiklit „Erakonnad jagasid ministrikohad ära“ asuti lugema, kuna usuti, et artiklitest selguvad uued ministrid, kuid kogu teave seisneski selles, et ministrikohad on jagatud, kuid artiklis oli kirjas, et uued kandidaadid selguvad alles õhtul. Kuna see teave oli artikli alguses, katkestasid mitmed uuritavad lugemise. Ühtlasi segadust tekitas artikkel „Papilloomviiruste rakus säilimine on rünnaku all“, mille pealkirja lugejal tekkis ootus, et leiutatud on uus ravimeetod.

Uuritavate jaoks on oluline ka teate aktuaalsus ehk päevakajalisus, mis seostub pikka aega kestvate jooksvate sündmustega. Vihalemm (2009) peab teate tegurina oluliseks ühiskondlikult olulist teemat või probleemi, mille kohta oodatakse uut teavet. Artikli teema aktuaalsus oli populaarsuselt kolmas artikli valiku põhjendus. Aktuaalsete teemadena töid uuritavad 23.03 esile näiteks uue valitsuse moodustamist („Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“), kriitilist olukorda Lähis-Idas („EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“, „Prantsusmaa ei soovi NATO juhtrolli Liibüas“, „Norra hävitajad ootavad võimalust liituda Liibüa-operatsiooniga“, „Enesekindel Gaddafi lubab võitu“). Samuti oli aktuaalne olukorraga Jaapanis seotud teemad („Raditatsioon katkestas tööd

Fukushima tuumajaama teises reaktoris“, „Jaapani maavärina kahju võib ulatuda 309 miljardi dollarini“ jne).

Samas teema konfliktis oli artikli valiku põhjusena alles kuuendal kohal. Siinkohal peab autor vajalikuks siiski märkida, et kindlasti ei lähtuta artiklit valides vaid ühest aspektist, kuid selleks, et *think-aloud* meetodil valikuprotsessist mingitki aimu saada, pidi autor analüüsima vaid peamisi põhjendusi, mida uuritavad esile tõid. Tegelikult aga võis näiteks artikli „Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“ valiku põhjuseks olla lisaks teema lähedusele ka teema konfliktis ja aktuaalsus. Neid tegureid peavad uuritavad lihtsalt ise teisejärgulisemateks.

Ka Opermann (2009: 90) leidis oma paberlehe uurimuses, et kõige suuremal määral mõjustavad vastuvõtjat ajalehematerjali ehk teate enese omadustest tulenevad tegurid. Kõige enam köitsid paberlehe lugejate tähelepanu teated, mis olid psühholoogiliselt või geograafiliselt lähedased ning aktuaalsed (Opermann 2009). Samuti toob Opermann (2009: 91) välja, et paljude artiklite puhul mainisid küsitletud, et märkasid lugu just pealkirja ja selles kasutatud sõnaliste ning kujunduslike võtete tõttu.

Kuna 23.03 oli päevakorras üsna olulised teemad (valitsuse moodustamine, Lähis-Ida kriis, Jaapani katastroof, Eesti turistide rööv), siis leiab autor, et teemad olid piisavalt tähelepanu äratavad, mistõttu ei olnud vaja pealkirjades kujunduslikke võtteid kasutada, et loetavust suurendada.

Foto visuaalse tähelepanu äratamise võttena *online*-väljaandes 23.03 väga olulist rolli ei mänginud. Hennoste (2008) märgib, et ajalehes on tähtis, et foto tekitaks lugejaga suhte ning räägiks lugu, olles samal ajal konkreetne ja individuaalne, mitte suvalise loo juurde sobiv standardpilt. Sageli olid aga 23.03 Postimees.ee-s fotod sümboolsed. Näiteks populaarse artikli „Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“ kõrval oli pilt portfelligest ning artikli „Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“ kõrval foto jalgrattakummidest. Samas on foto olemasolu siiski oluline, kuna see suurendab tõenäosust, et lugeja ka pealkirja märkab. Uurimuses põhjendati artikli valikut pilkupüüdva fotoga vaid viiel korral.

Vormilistest teguritest mõjutas artikli märkamist veel ka selle paiknemine veebilehel. Näiteks valisid uuritavad enamasti artikleid, mis paiknesid veebilehe keskpaigas (mitte *sidebar*-ides)

ning mille juurde kuulus foto. Kuna kõik vaatlusalused vaatavad läbi pealehe ning enamik edasi rubriikidele ei liigu, suurendab kindlasti uudise paiknemine pealehel tõenäosust, et seda ka märgatakse. Samas ei saa kindlalt väita, et artikli positsioneerimine veebilehe algusosas oleks väga oluline tegur artikli lugemiseks valimise juures. Näiteks 23.03 hommikul kella kaheksa ja kümne vahel figureeris veebilehe alguses suurelt esiplaanil artikkel „Reformierakond ja IRL alustavad võimukohtade jagamist“. Kui artikkel nii esiletõstetud oli, luges veebilehte viis uuritavat. Samas need viis uuritavat artiklit lugemiseks ei valinud ja päeva jooksul ei lugenud artiklit ka teised uuritavad. Pealehe alguses paiknenud artiklitest ei loetud ka näiteks artikleid „Ligi: meie panus stabiilsusmehhanismi võib ulatuda 1,3 miljardi euroni“, „Suri olümpiavõitja Viljar Loor“.

Näiteks artikkel „Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“ figureeris juba kella üheksa ajal veebilehe ülaosas, kuid pärast 12 tõusis veebilehe algusesse (vt. foto 2). Sellel ajal luges veebilehte viis inimest ning vaid kaks valisid lugemiseks ka artikli „Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“. Kokku luges artiklit kuus inimest, kellest enamus luges siis kui uudis oli pealehel allapoole nihkunud.

Pikalt oli veebilehe alguses ka artikkel „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“ suurelt koos pildiga (umbes 16:30-18:50). Ajavahemikus poole viiest kuni seitsmeni luges väljaannet kokku üheksa inimest, seejuures kella nelja ja viie vahel oli veebilehel viis uuritavat. Artikkel Elizabeth Taylorist jäi Postimees.ee lehel ettepoole terveks õhtupoolikuks. Seda märkas ja luges kokku 12 inimest, kellest enamik olid veebis ajal, mil lugu oli pealehe alguses. Seejuures üks uuritav tõi ka artikli valiku põhjusena välja, et lugu äratas tähelepanu, kuna oli suures plaanis veebilehe algusel ära toodud (vt. lisa nr. 5).

Siiski leiab autor, et kuna uuritavad tavatsesid vaadata üle pealehe algusest lõpuni või sinnani, kust maalt juba loetud uudised vastu tulevad, oleks neile eelmainitud artiklid silma jäänud ka siis, kui need oleks veebilehe kesk- või alaosas, kuna artiklid olid kirjutatud uudisväärtuslikel teemadel.

Milliste peamiste tegurite mõjul loetakse lugemiseks valitud artikkel lõpuni?

Vormilised tegurid mängivad olulist rolli selle juures, kas artikkel loetakse läbi või jäetakse pooleli. Kõige sagedamini loeti artikkel läbi seetõttu, et artikkel oli lühike. Seda põhjendust

toodi välja kokku 13 korral. Ka vaatluses esines sagedasti tendentsi, et vaatlusalune vaatas enne lugema asumist, kui pikk artikkel on, ning tegi tõenäoliselt selle põhjal otsuse, kui põhjalikult ta artiklit loeb. Ka Engebrenstren (2006) ja Ward (2002) toovad välja, et kuna *online*-väljaande sisu on väga mitmekesine, siis kipub lugeja tähelepanu ühe artikli lugemisel kiiresti hajuma, mistõttu tuleb uudis esitada nii kompaktselt kui võimalik. Wardi (2002) sõnul peaks paberlehe lugu *online*-s olema poole lühem.

Samas on tähtis ka see, et artikli teema oleks uuritava jaoks huvitav (sisuline). Seda toodi välja läbilugemise põhjendusena kuuel korral. Seejuures üldjuhul ei osanud uuritavad põhjendada, mis neid teema juures eelkõige paelus. Samuti põhjendati artikli läbilugemist sellega, et teema on oluline (neljal juhul). Olulise teemana tõsteti esile olukorraga Liibüas seotud artikleid ning uue valitsuse programmiga seotud artiklit. Peale selle, et teemad olid olulised, olid need ka 23.03 aktuaalsed. Võib oletada, et mida aktuaalsem on teema, seda rohkem soovitakse selle kohta infot ammutada ja seda tõenäolisemalt loetakse ka artikkel lõpuni. Ka Opermann (2009) tõi ühe tähelepanu hoidva peategurina välja teate sisu aktuaalsuse.

Milliste peamiste tegurite mõjul jäetakse lugemiseks valitud artiklid pooleli?

Kõige rohkem oli artikli lugemise poolelijätmine seotud põhjusega, et pealkirja lugedes tekkis huvi selgust saada vaid konkreetses küsimuses. See tähendab siinkohal eelkõige seda, et uuritav tundis huvi vaid loo tuuminformatsiooni kohta. Tasuinformatsiooni *online*-s lugeda palju ei soovita. Näiteks artikli „Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“ valiti lugemiseks, et teada saada, kes uued ministrid on, kuid nimedele järgnenud spekulatsiooni selle kohta, kas Jürgen Ligi võib saada Eesti Panga juhiks ja taustinformatsiooni kohtade jagamisest ei loetud. Samuti näiteks artikli „Arktiline õhk kihutab üle Eesti“ puhul tõi uuritav välja, et luges vaid kohta, kus olid kirjas lähipäeva õhutemperatuur, et näha, kas pealkiri tähendab, et ilm läheb taas külmaks. Ka see tõestab Wardi (2002) ja Engebrenseni (2006) väiteid, et *online*-väljaandes soovitakse lugeda uudiseid, mis on esitatud kompaktselt ja lühidalt. Samas ei pruugi küsimus alati olla seotud loo tuumaga. Küsimus võib tekkida ka seoses uuritava varasemate kogemustega või tõekspidamistega ning seejuures loo tuumast täiesti kaugeks jääda.

Populaarsuse poolest teiseks katkestamise põhjuseks oli see, et artikkel oli liiga pikk ja/või detailne. Uurimus näitab, et *online*-s ei ole detailide rohkus hea ei taustinformatsiooni kui ka fookuses oleva sündmuse või objekti juurde.

Samuti katkestati artikkel, kui see ei rahuldanud ootuseid, mida tekitas pealkiri. Siinkohal võis viga olla ka uuritavas – ta võis ise pealkirjast valesiti aru saada. Samuti võis pealkiri olla teadlikult segadusse ajav või valesid lubadusi andev. Näiteks artikli „Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)“ pealkirja lugedes tekib tunne, nagu artiklist saaksid kõik lugejad mõtteid, kuidas end motiveerida. Tegelikult olid artiklis vaid näpunäited tööandjatele, kuidas töötajaid motiveerida. Samas on isikliku mõju kujunemise jaoks olulised just vormi vastavus ootustele ning selgus ja läbipaistvus (Vihalemm 2009).

Lisaks osutasid uuritavad sageli artiklitele, mida nad ei loe ning põhjendasid ka seda, miks nad artiklit ei loe. Artiklit ei loeta peamiselt siis, kui pealkiri on liiga palju ütlev. Näiteks artikli „Briti eestlased on kogunud Haapsalu lastekodu toetuseks 1700 naela“ puhul tõid kaks uuritavat välja, et pealkiri annab kogu informatsiooni edasi, mistõttu pole artiklit lähemalt vaja lugeda. Hennoste (2008) toob välja, et *online*-väljaandes peaks pealkiri olema võimalikult otsene ja selge. Uurimusest tuleb aga välja, et abstraktsete pealkirjadega artiklid on hoopis suuremad lugejatõmbajad. Autor arvab, et väljaannete ülesandeks on leida tasakaal pealkirjade sõnastamisel, et need ei oleks liiga abstraktsed või segased, ega ka liiga informatiivsed.

Samuti ei loeta artiklit siis, kui teema pole lugeja jaoks uudne või lihtsalt ei huvita uuritavat. Galeriide puhul ei tavatse uuritavad artiklit galerii kõrvale enam lugeda, kuna usutakse, et see ei suuda fotodest rohkem informatsiooni anda.

Millised on vaatlusaluse päeva populaarsemad artiklid ja mis põhjustel?

Kokku märkasid uuritavad 23.03 133 erinevat artiklit. Kuna uudisvoog oli kiiresti vahelduv, siis ei ole imeks pandav, et 23.03 kattusid uuritavate artiklivalikud üsna vähe.

Käesolevas töös on 23.03 märgatud artiklid järjestatud kolmel erineval meetodil. Kuna artiklid läksid üles ööpäeva jooksul erinevatel aegadel, uuritavad viibisid aga lehekülgedel erinevatel aegadel, siis on autor artiklite järjestamisel arvesse võtnud uuritavate võimalusi

artiklite lugemisel. Selleks on välja selgitatud artiklite ülesmineku ajad ning kõrvutatud neid uuritavate Postimees.ee lehel viibimise aegadega.

Esimese meetodi puhul on esmaseks kriteeriumiks võetud läbilugejate arvu ja võimaluste arvu suhe, teise meetodi puhul märkajate arvu ja võimaluste arvu suhe. Kolmanda meetodi puhul on artiklid järjestatud kohapunktide summa meetodil. Ehkki esikümme koosneb enamjaolt samadest artiklitest, on varieeruvus selles, mis kohale artiklid kolme erineva meetodi puhul täpselt positsioneeruvad. Jättes edetabelitest välja erandid (artiklid, mis said kõrge koha, kuna võimaluste ja märkajate arv oli väga väike, kuid nende suhe kõrge), kuna nende puhul ei ole märkajate ja võimaluste suhe esinduslik, on 23.03 populaarsemad artiklid: „Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“, „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“, „Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“, „Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“, „Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu“, „Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“ (kõigi kolme meetodi puhul esikümnes). Ehkki artiklite täpne positsioneerimine on kindlasti vaieldav ning varieerub erinevate meetodite puhul, peab autor isiklikult kõige olulisemaks läbilugejate ja võimaluste arvude suhte alusel koostatud edetabelit. Kuna autor arvab, et läbilugemist peaks artikli puhul kõrgemini hindama kui osalist lugemist. Vaatluses oli sagedane juhtum, kus artiklist otsiti vastust vaid konkreetsele küsimusele ja artiklit loeti väga põgusalt (lugemata jäeti peamiselt taustinformatsioon ja kõrvalteemad).

Läbilugejate arvu ja võimaluste arvu suhte alusel arvatud edetabelis on kõige kõrgemal kohal artikkel „Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“, mille lugesid läbi kõik, kes selle lugemiseks valisid (neli inimest üheksast). Siinkohal julgeb autor väita, et uuritavate hulk oleks suurem, kui rohkematel oleks olnud võimalik artiklit lugeda. Uudise valikut põhjendati sellega, et teema oli šokeeriv. Kahtlemata oli uudise puhul ka oluline see, et sündmus oli seotud eestlastega (lähedus) ning teema oli konfliktne. Seejuures teate edasiandmisel ei kasutatud mõjustamisvõtteid tõenäoliselt sellepärast, et teema oli ise juba nii mõjukas, et lugejate pilgu püüdmiseks ja hoidmiseks ei pea enam sõnadega artiklit liialt illustreerima. Tagasihoidlik roll oli ka fotol, mis algselt loo juurest üldse puudus. Hiljem oli artikli juures foto sümbolsete rattakummidega. Ka ei olnud artikkel koos fotoga suurelt veebilehe esiplaanil, küll aga väiksena veebilehe ülaosas.

Teisena populaarne artikkel oli „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“, mida märkas 12 inimest 17-st. Seejuures kuus luges artikli täielikult läbi. Kuna artikkel sisaldas suures osas taustinformatsiooni, katkestati selle sageli artikli lugemine. Ka seda artiklit loeti seepärast, et teema oli üllatav või šokeeriv. Vormiliselt oli ka see artikkel lihtsalt ja selgelt kirjutatud. Artikkel positsioneeris pärastlõunal ning õhtul suurelt pealehe esiplaanil, mistõttu võis see uuritavate artiklivalikut mõjutada. Üks uuritav tõigi esile, et luges artiklit, kuna see oli väljaande poolt esile toodud. Samuti oli artikli juures ilmikas galerii.

Kolmandal kohal oli meetodi järgi artikkel „Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“, mida märkas kümnest uuritavast kuus ja kolm luges läbi. Ka see artikkel sisaldas suurt osa taustinformatsiooni/kõrvalteemasid, mistõttu lugemine katkestati kolmel korral. Uuritavad lugesid artiklit, kuna teema oli aktuaalne ja oluline. Artikkel oli kirjutatud selgelt ning foto artikli juures oli sümboolne - portfelle kujutav, mistõttu olulist rolli see ei mänginud.

Kõigi uuritavate homogeenseks tunnuseks on see, et nad on tudengid ja õpivad pedagoogideks. Seda peegeldasid artiklid nagu „Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“, mille lugemispõhjuseks toodigi eelkõige seda, et õpetajaamet on koolides toimuvaga seotud ning „Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“, mida loeti, et kõrgharidust omandavate noortena teada, mis ees ootab. Seega on teate vastuvõtt seotud ka vastuvõtja teguritega.

Kokkuvõttes võib öelda, et oluliseks teguriks uudise märkamisel ja läbilugemisel on ka üllatav ja uudisväärtuslik teema. Hennoste (2008) rõhutab, et ajalehe puhul on hästikirjutatud lugu selge ja lihtne. Ka uurimus annab siinkohal taas tunnistust, et mida selgemini ja lühemalt on artikkel kirjutatud, seda rohkem seda läbi loetakse. Uudisväärtuslike artiklite puhul ei pea tähelepanu tõmbamiseks pealkirja sõnaliste võtetega ilustama ning samuti on fotol üsna marginaalne roll. Küll aga tasuks vältida lugejate koormamist liigse taustinformatsiooniga, kuna uudistevalik on lai ja artikli lugemise katkestamine sellevõrra lihtsam.

Kuidas liigutakse *online*-uudiste lehekülgedel?

Think-aloud vaatlusest joonistus välja kolm liikumismudelit: 1) pealehel ülevalt alla liikujad; 2) pealehel ülevalt alla ja alt üles liikujad; 3) pealehelt rubriigile liikujad (kindla meetodi järgi).

Viis uuritavat alustasid lugemisseansi pealehelt ning liikusid uudiseid valides lehekülje lõppu või sinnani, kust tulid vastu juba varem loetud artiklid. Tagasi üles enam ei liigunud. Artiklid avati kas uude aknasse või liiguti artiklini foto kaudu.

Ühe uuritava lugemisstrateegiaks oli sarnane eelnevatega lugeda pealehte ülevalt alla. Samas luges ta pealehte seni, kuni lehekülje keskosas hakkasid vastu tulema varasemalt juba loetud artiklid. Seejärel liikus uuritav tagasi lehekülje algusesse ja tegi tutvust vahepeal lisandunud artiklitega.

Kolm uuritavat vaatesid kõigepealt läbi pealehe ja siis liikusid oma lemmikrubriigile. Seejuures üks uuritav liikus pärast pealehe lõppu jõudmist sealt kohe rubriigile, teine uuritav liikus tagasi pealehe üles ja sealt rubriigile. Kolmas uuritav vaatas kõigepealt silmadega üle pealehe kuni keskpaigani ning seejärel liikus tagasi veebilehe algusesse ja hakkas silma jäänud uudiseid avama. Veebilehe lõppu ta ei jõudnud, kuna vastu tulid juba uued artiklid. Edasi liikus rubriigile. Uuritavad tunnistasid, et üldjuhul on selline liikumisviis neile tavaks saanud, mistõttu pea autor kõiki lugejaid metoodilisteks lugejateks.

Poynter Instituut tõi 2006. aastal läbiviidud uurimusest välja, et *online*-väljaande puhul olid ligi pooled skanneerijad ja pooled metoodilised lugejad. (Eyetracking the news... 2010).

Vaatluses osalenutest ükski aga skanneerija ei olnud, kuna kõigil oli väljakujunenud oma liikumisviis ning suurem osa lugemiseks valitud artikleid loeti ka täielikult läbi. Seega ei leia nii väikse valimi (nagu käesolevas uurimuses) puhul Poynter Instituudi uurimusest välja tulnud tendents kinnitust.

Hiiemaa (2010) poolt läbiviidud uurimuses tuli samuti välja kolm liikumismudelit, millest käesolevas uurimuses selgunud mudeliga kattub vaid üks – lugejad, kes liikusid pealehel ülevalt alla ning kui nad avastasid sobiva uudise, klõpsasid sellele. Seejärel liikusid pealehele tagasi. Hiiemaa (2010) bakalaureusetöös ei liikunud ükski uuritav rubriigile, vaid liikus pealehel ülevalt alla ning huvipakkuva pealkirja või muu tähelepanu köitva aspekti korral avas selle. Siiski üks rubriigile liikuja sarnanes pealehel liikudes Hiiemaa (2010) uurimusest välja tulnud liikumismudeliga – uuritav vaatas esmalt läbi pealehe kuni keskosani ning siis liikus üles, et hakata uudiseid lugema.

Autori poolne metoodika kriitika

Kokkuvõttes on võimalik *think-aloud* vaatluse ja meediapäeviku uurimuse kombineerimisel üsna edukalt *online*-meedia lugemistendentse uurida, kuna meetodid täiendavad üksteist. Samas on uurimispäeva läbiviimine väga aega nõudev, nõuab rohket organiseerimist ja on seotud teatud riskidega (uuritav, kellega on arvestatud ei saa nt. vaatlusele tulla). Samuti ei saa käesoleva meetodiga uurida suuri gruppe.

Think-aloud vaatlus töötas autori meelest üllatavalt hästi, st. uuritavad oskasid oma valiku põhjendusi ilusti välja tuua. Samas ei osatud nii hästi põhjendada artikli läbilugemist ega lugemise katkestamist. Tihti katkestati uudise lugemine, liiguti tagasi pealehele ning alles siis hakati mõtlema, miks uudist lõpuni ei loetud. Samuti on meetodi abil võimalik saada aimu vaid manifestsetest põhjustest, kuid artiklite valikul on enamasti rohkem põhjuseid, kui vaid need, mida uuritavad soovivad või oskavad välja tuua.

Autor töötas välja artiklite pingeritta seadmiseks kolm erinevat meetodit. Kokkuvõttes on kõigil kolmel meetodil oma miinused ja plussid. Meetodi, kus põhiliseks kriteeriumiks võetakse läbilugejate ja võimaluste suhe, plussiks on see, et peetakse olulisimaks läbilugejate arvu ning arvestatakse samas ka lugemisvõimalustega. Autori seisukohalt on artikli populaarsuse hindamisel läbilugejate arv võrreldes märkajate arvuga määravama tähtsusega, kuna sageli esines juhtumeid, kus uuritav avas artikli vaid väikese lõigu lugemiseks artikli sisu selgitamise eesmärgil ning saades aru, millest artiklis on juttu, loobus selle lugemisest. See meetod alahindab paraku juhuseid, kus artikkel loeti enamasti läbi, kuid viimane taustinformatsiooni jagav lõik jäeti vahele, mistõttu artikkel läks kirja kui osaliselt loetud, kuid tegelikult pakkus lugejale sisulist huvi. Viimati nimetatud olukorras annab tõesema tulemuse teine meetod. Esimese kahe meetodi kriitikana tuleb välja tuua see, et suhteliselt väikeste lugejate/märkajate arvu puhul, on lugemisvõimalustega arvestamise osakaal liiga suur.

Kolmanda meetodi plussiks on kindlasti see, et selle alusel koostatud pingerida ei sõltu niivõrd võimaluste arvust, kuna tõenäosus, et lugeja võimaluse korral artiklit loeks, on 50 protsenti. Tegelikult, sõltub artikli valik ka paljudest muudest teguritest peale võimaluse – teema lähedusest, artikli positsioonist veebilehel, tähelepanu äratamise võtetest jne.

Kokkuvõttes oleks artiklite järjekord korrektsem, kui uuritavatel oleks võimalik märkida ka seda, mida osaline lugemine tema jaoks tähendab, näiteks osalisele ja täielikule lugemise variandile veel kolmanda valikvariandina „põgus lugemine“ lisamine, tähendaks vaid ühe lõigu või pealkirja lugemist.

Esimesel kahel meetodil on eeliseks võimalus objektiivsete kriteeriumide olemasolul järjestada samu kohti jagama jäänud artikleid grupisiseselt uuesti, saades selliselt suurema erinevate kohtade arvuga pingerea. Objektiivseima järjestuse populaarsemate artiklite edetabelite koostamiseks ja analüüsiks annab tõenäoliselt meetodite kooskasutamine, mis võiks olla pikemaajalist vaatlust sisaldava uurimistöö teemaks.

Bakalaureusetöö ja seminaritöö tulemuste kõrvutamine

Seminaritöö eesmärgiks oli välja töötada meetod, millega Postimees.ee väljaande lugemist uurida. Selleks katsetati kombineerituna *think-aloud* vaatlust ja meediapäeviku uurimust. Samuti lasti uuritavatel täita ankeetküsitlus. Uurimus viidi läbi 15.12 ning uuritavateks olid kümme haridusteaduste teise ja kolmanda kursuse tudengit, kellest viis osales vaatlusel, viis täitis meediapäevikut.

Artikli valikut põhjendati kõige sagedamini teema lähedusega. Kuna teema valiti lugemiseks eelkõige personaalse huvi alusel, ei olnud valikutes väga palju kokkulangevusi ehkki tegemist oli mingite tunnuste poolest homogeense grupiga.

15.12 oli Postimees.ee-s oluliselt rohkem pealkirjadega manipuleerimist, mistõttu oli teisel kohal artikli valiku põhjendusena segadust tekitav pealkiri. Näiteks artiklit „Kaupo Kikkas: eelistaksin olla mees ilma C- või N-täheta eesliites“ loeti selleks, et teada saada, millest artiklis üldse juttu on. Seejuures tunnistas üks uuritav, et ta isegi ei tea, kes pealkirjas toodud isik on. Samuti on heaks näiteks artikkel „Eestis on toimunud plastiplahvatus“, kus pealkiri juhib lugejat valesi, pannes arvama, et aset on leidnud õnnetus. Tegelikult räägib uudis sellest, et suurenenud on plastpakendite turuletoomine.

Lakooniliste pealkirjadega lugude poolest on klassikalisteks näideteks artiklid „Olümpiavõitja murdis kukkudes abaluu“ või „Osa eestimaalasi joob kasvajate teket põhjustavate ainetega kraanivett“. Mõlema artikli puhul on pealkirjast ära jäetud loo keskne fakt – esimesel juhul isik ja teisel juhul koht.

Pealkirjadega manipuleerimist oli rohkem ehk sellepärast, et uudisvoog ei olnud nii kiiresti vahelduv ning teemad nii uudisväärtuslikud kui 23.03, mistõttu tuli lugejate tähelepanu püüda sõnaliste võtetega. Siiski oli 15.12 päevakorras keerulised lume- ja ilmaolud, mille kohta mitmeid artikleid kirjutati ning mille puhul sõnalisi võtteid ei kasutatud.

Uudise valikuga oli tihedalt seotud ka artikli lugemise pooleli jätmise – artikkel ei vastanud sageli pealkirja tekitatud ootustele (manipuleeriva pealkirja tõttu). Samuti jäeti artikkel pooleli pärast seda, kui saadi aru, millele pealkiri üldse viitas. Seda põhjendust toodi näiteks artikli „Kaupo Kikkas: eelistaksin olla mees ilma C- või N-täheta eesliites“ põhjal, kus lugeja luges uudist nii kaua, kui sai aru, mida pealkiri öelda tahab, ning siis kaotas huvi. Artikkel jäeti sageli pooleli ka siis, juhtlõik või uudise esimene lõik ütles juba piisavalt artikli kohta. Läbi loeti uudis nagu ka bakalaureusetöös seetõttu, et teema oli huvitav või lühike.

Populaarsemate artiklite selgitamiseks kasutas autor seminaritöös vaid põhikriteeriumina läbilugemise arvu ja võimaluste arvu suhet. Populaarsemaks artiklikuks osutus „Saksa teadlased tervendasid mehe HIVist“, mida loeti täielikult läbi viiel korral ning osaliselt lugejad puudusid. Kokku oli artiklit võimalus lugeda 8 uuritaval, kuna artikkel läks üles 16:19. Uudise valikut põhjendati sellega, et artikkel oli niivõrd huvitaval ja intrigeerival teemal, et see kutsus lugema. Nagu ka bakalaureusetöös, oli seminaritöös määrav roll tõeliselt üllataval/šokeerival teemal. Teise koha artikli „Tartu magalad peavad lumega ise hakkama saama“ valik oli seotud geograafilise lähedusega. Samas 23.03 ei loetud väga palju Tartust kõnelevaid uudiseid.

Kolmandal kohal oli foto-uudis „Saksamaa loomaaia staar on kõõrdsilme opossum“. Lugejad põhjendasid uudisevalikut sellega, et pilt kõõrdsilmsest hamstrist köitis neid. Seega tuli seminaritööst välja, et kui foto on tõsiselt kõnekas, on see väga oluline pilgu püüdja.

Kokkuvõte

Käesoleva uurimustöö peamiseks ülesandeks oli selgitada välja, mille alusel toimub lugemisvalik *online*-keskkonnas. Millistel põhjustel jäetakse lugemine pooleli ning millistel põhjustel loetakse artikkel läbi. Samuti uuriti, millised olid konkreetse päeva, kui uurimus läbi viidi (23.03) loetumad artiklid ning mis põhjustel neid eelistati. Muuhulgas tulid *think-aloud* vaatlusest ka välja, kuidas uuritavad *online*-väljaande lehel liiguvad.

Selleks, et uurimusküsimustele vastused leida, kombineeriti peamiselt kahte meetodit. *Think-aloud* meetodi tulemusel oli võimalik välja selgitada, millised on peamised põhjused, millest lähtuvalt lugemisvalik sünnib. Meediapäeviku uurimus andis täpsema ülevaate, millised olid 23.03 populaarsemad artiklid (pingerea tegemisel kaasati ka vaatluses loetud artikleid).

Uuritavateks oli 24 Tartu Ülikoolis pedagoogiks õppivat tudengit, kellest 15 täitsid päevikut, pannes kirja kõik Postimees.ee lugemisseansid ning artiklid, mida seansside vältel loeti. Üheksa uuritavat osalesid vaatlusel.

Selleks et tulemused oleksid korrektsed, kasutati artiklite pingeritta järjestamisel suhtelist näitajat. Selleks on välja selgitatud iga konkreetse artikli veebilehele ülesmineku aeg ning uuritavate hulk, kes pärast uudise avaldamist väljaannet lugesid. Selle alusel selgus päeva loetuimad artiklid „Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“, „Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“ ja „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“. Uutest ministrikandidaatidest rääkiva artikli puhul põhjendati valikut eelkõige teema aktuaalsuse ja olulisusega. Teised artiklid olid kirjutatud ootavatel või šokeerivatel teemadel. Vaatluses (ja mõneti ka meediapäevikutest) välja tulnud tendentside süstematiseerimiseks kasutati kvalitatiivset sisuanalüüsi.

Tulemustena selgusid järgmised tendentsid:

- Olulisemad tegurid artikli valimisel on teema lähedus (psühholoogiline ja ka geograafiline) ning aktuaalsus. Samuti asub uuritav artiklit lugema siis, kui pealkiri tekitab temas küsimusi. Küsimuste teke võib seotud olla uuritava varasemate kogemustega, huvidega jne, aga tegemist võib olla ka manipuleeriva pealkirjaga (23.03 oli siiski pealkirjaga manipuleerimist vähe).

- Oluline roll nii tähelepanu hoidmisel kui ka äratamisel on artikli vastavusel ootustele, artikli lühidusel ja selgusel ning teema aktuaalsusel.
- Artikleid, mille pealkirjad on liiga paljuütlevad, lähemaks lugemiseks ei valita.
- Kui pealkiri on väga abstraktne, tavatsetakse uudis uudishimust lugemiseks valida, kuid niipea kui fookusest aru saadakse, lugemine üldjuhul katkestatakse.
- Artikli valik erineb suuresti ka mingi tunnuse poolest sarnase grupi puhul, kuna inimestel on erinevad eesmärgid, miks nad meedia poole pöörduvad, erinevad huvialad ning erinev päritolu paik. Lisaks mängib olulist rolli ka kiiresti vahelduv uudisvoog.
- Foto mängib *online*-väljaandes rolli siis, kui ta on tõsiselt kõnekas.
- Kui artikkel on väga uudisväärtslikul teemal kirjutatud, siis ei ole tähelepanu köitmiseks ja hoidmiseks sõnalisi võtteid vaja kasutada. Piisab selgest ja lihtsast käsitlusest.
- *Online*-väljaande lugejad loevad üldiselt taustinformatsiooni sisaldavaid lõike nii vähe kui võimalik ning hindavad teema kompaktset käsitlust.

Seega võib uurimuse põhjal järeldada, et kõige suuremal määral mõjustavad vastuvõtjat teate enese omadustest tulenevad tegurid. Seejuures on olulised nii teate sisulised tegurid (teema lähedus, aktuaalsus) kui ka vormilised tegurid (pealkirja, juhtlõigu jne. sõnastus). Samuti mängivad olulist rolli vastuvõtja tegurid.

Uurimuses osalenud on kõik metoodilised lugejad. *Online*-väljaande lehel liigutakse peaaesjalikult pealehe ülaosast alumise osa suunas. Samas tunnistasid kolm uuritavat, et neil on tavaline liikuda ka pärast pealehe uudiste lugemist oma lemmikrubriigile liikuda.

Uurimus kasvas küll väga mahukaks, kuna materjali analüüsimiseks oli palju, kuid vastas siiski autori ootustele. Autor leidis üsna head meetodid populaarsemate artiklite järjestamiseks (suhtelise näitaja alusel). Samuti täiendasid üksteist vaatlus ja meediapäeviku uuring.

Olulisemalt usaldusväärsemad tulemused saaks kindlasti, kui viia uurimus ja vaatlus läbi mitme päeva vältel. Seejuures võiks meediapäeviku uurimuse puhul lisada adekvaatsema ja usaldusväärsema edetabeli saamiseks uuritavatele võimaluse märkida, kas nad lugesid artikli läbi täielikult, osaliselt või ka põgusalt (lugesid vaid ühte lõiku).

Autori poolt välja töötatud populaarsemate artiklite järjestamise meetodeid on võimalik kasutada ka teiste *online*-meedia päevikuuringutes. Kokkuvõttes saab kombineerides *think-aloud* meetodit ja päevikuurimust uurida mõne muu mingi tunnuse poolest homogeense grupi *online*-meedia kasutust.

Summary

The Bachelor thesis „The reading of the online version of *Postimees* among students“ studied how the information contained in a one day issue of *Postimees* online version is noticed and read among 24 students who study educational sciences in the University of Tartu.

The main aim of the thesis is to find out on what bases the participants make their choices between contents on *Postimees.ee* news site, what are the reasons why they sometimes quit reading in the middle of the article and why they choose to read an article from beginning to end. Also, one of the aims of the thesis was to find out what articles were the most popular on March 23rd among the 24 students and to analyse why they were so popular. One of the research questions was how do they move on *Postimees* online news site.

To find the answers for posed research questions, the author of the thesis combined mainly two research methods – think aloud protocol and media diary research. The purpose of using think aloud protocol was to find out on what bases the students make their choices between contents on *Postimees* news site. The main purpose of using media diary research was to find out which articles were most read and noticed on March 23rd among students.

From the 24 students, 15 kept media diary on March 23rd. They wrote down timely reading sessions and articles or other contents (they were allowed to read comics, horoscopes, crosswords etc.) they read during the sessions. At the same day, 9 students participated in think aloud protocol – they read *Postimees* online issue and commented loudly on their choices. Each student was studied individually and there was about an hour and a half between each protocol. First protocol took place at 8:04 AM, last protocol took place at 11:27 PM.

24 students noticed (read partly and read wholly) 133 different articles. No other contents were read (horoscopes, comics etc.). One of the articles was an advertisement presented as an article.

To prioritize the articles by popularity, the author took into consideration the time when the articles were put up on the web and the opportunities for students to read the articles (for

example a student who read *Postimees.ee* at 9 o'clock AM could not read an article that was published online at 1 o'clock PM).

The most read articles on research day were "Seven Ukrainian and Estonian tourists were kidnapped in Lebanon" („Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti“), "The candidates of the Reform Party for the minister positions are announced" („Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“) and „The Actress Elizabeth Taylor died“ („Suri kinolegend Elizabeth Taylor“). The reasons students gave for reading the article about new minister candidates were that the theme of the article is topical and important. Other articles were read because the theme was shocking and unexpected.

To analyse the protocols qualitative analysis was used. As a result, the following tendencies occurred:

- Important factor for choosing an article for reading is the theme. The psychological closeness of the topic for the recipient plays a major role among the factors influencing the reception of news site materials. The theme must be psychologically or geographically close to the person.
- The participant chose to read an article if the heading of the article arose questions in the participant's mind. Heading can be either manipulative or the question can be related to participant's own experience, interests etc.
- Important role in keeping participant's attention is that the theme of the article must correspond to the participant's expectation produced by the title of article.
- Also, when the heading of the article is too informative, participants choose rather not to read the article.
- If the heading is too abstract, the participants may choose the article for reading to understand the heading, but they quit reading as soon as they understand what the article is about.
- The photo is only important when it depicts the situation related to the theme of the article and is relevant to the article.
- When the theme of the article is important, unexpected and actual, the participants will notice it and there is no need to play with the words in the heading to make the article more attractive.
- The participants prefer to read articles that are compact and short and they do not like to read much of the background information online.

All of the participants are methodical readers. They read the online version moving from top to bottom. All participants prefer to read the first main page of *Postimees.ee*, but 3 of them also like to read rubrics.

In conclusion, combining think aloud protocol and media diary research gives extensive information about how students act on online news sites. Also, the author evolved three methods on how to prioritize the articles by popularity. These methods are suitable for use in other online media usage researches. The author assesses the chosen research methods to be suitable based on the research questions.

Present bachelor thesis provides a good platform for further theoretical studies in online media.

Kasutatud kirjandus

1. Beatty, A. (2006). *Studying Media Effects on Children and Youth: Improving Methods and Measures*. Washington: The National Academies Press
2. Benbunan-Fich, R. (2001). Using protocol analysis to evaluate the usability of a commercial web site. *Information and Management*, 39(2): 151-163
3. Beyers, H. (2006). What constitutes a good online news site? *Communications*. 31(2): 215-240
4. Branch, J. L. (2000). Investigating the information-seeking processes of adolescents: the value of using think alouds and think afters. *Library & Information Science Research*, 22(4): 371–392
5. Cooper, L. & B. Greenberg & M. Eastin & K. Lachlan & M. Levy & P. Skalski (2003). Comparing Methodologies for Measuring Internet and Traditional Media Use. *Conference Papers – International Communication Assacation*. 1-24
6. Engebretsen, M. (2006). *Writing for the Web: An Introduction to Online Journalism*. Vytauto Didžiojo universitetas.
7. *Eye Tracking the News. A Study of Print and Online Readings*. (2007). URL (kasutatud jaanuar 2011) <http://eyetrack.poynter.org/about.html>. Poynter Institute.
8. Hennoste, T. & R. Kurvits. (1994). *Ajalehe kujundamine*. Tartu: AS Greif ja AS Tõravere Trükikoda
9. Hennoste, T. (2008). *Uudise käsiraamat*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus
10. Hiiemaa, A. (2009) *Õpetajakoolitust läbivate tudengite käitumismuster Postimees.ee leheküljel*. Bakalaureusetöö. . Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.

11. Hoppmann, T. K. (2009). Examining the point of frustration. The think-aloud mehtod applied to online search tasks. *Quality & Quantity*, 43(2): 211-224
12. Hovland, C. I. & W. Weiss (1951). "The influence of source credibility on communication effectiveness. *Public Opinion Quarterly*. 15: 635-650.
13. Kurvits, R. (2010). *Eesti ajalehtede välimus 1806-2005*. Doktoritöö. Yväsckylä Ülikool.
14. Katz, E. & P. F. Lazarsfeld. (1995). Between media and mass/the part played by people/the two-step flow of mass communication. Boyd-Barrett, O. & C. Newbold (toim.) *Approaches to Media. A Reader*. London: Arnold, 124-134.
15. Lauristin, M. & P. Vihalemm. (1980). *Massikommunikatsiooni teooria*. Tartu: Tartu Riiklik Ülikool.
16. Laherand, M.-L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: OÜ Infotrükk
17. McQuail, D. (2003). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
18. Opermann, S. (2009). *Konkreetse ajalehenumbri loetavus*. Magistritöö. Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
19. Opgenhaffen, M. (2008). *Redefining Multimedia: The (Dis)intrigrated Use of Multiple Media and Modalities in Congergent Journalism*. Ettekanne. International Communication Association
20. Postimees *Online*. (2011). URL (kasutatud 23. märts 2011) www.postimees.ee
21. Roonemaa, H. (2007). *Eesti Päevalehe loetavus paber-ja online-variandis 20-40-aastaste lugejate seas*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.

22. *Statistikaameti uuring infotehnoloogiast leibkondades*. (2010). URL (kasutatud aprill 2011) http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Majandus/05Infotehnoloogia/04Infotehnoloogia_leibkonnas/04Infotehnoloogia_leibkonnas.asp
23. *TNS Metrixi iganädalane veebilehtede külastatavuse statistika*. (2011). URL (kasutatud jaanuar 2011) www.tnsmetrix.emor.ee,
24. Van Someren, M. W. & Y. F. Barnard & J. A. C. Sandberg. (1994) *The Think Aloud Method. A Practical Guide to Modelling Cognitive*. London: Academic Press.
25. Vengerfeldt, P., Runnel, P. (2004). Uus meedia Eestis. Vihalemm, P. (toim.). *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, 233-256.
26. Vihalemm, T. (2001). *Teadustöö alused ja seminaritöö*. Kursuse kompendium. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut
27. Vihalemm, P. (2008). *Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid*. Käsikirjaline loengukonspekt. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
28. Vihalemm, T. (2009). *Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid*. Käsikirjaline loengukonspekt. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
29. Virolaisia siepattiin Libanonissa (2011). MTV3, 23. märts, URL (kasutatud aprill 2011) <http://www.mtv3.fi/uutiset/ulkomaat.shtml/2011/03/1299884/virolaisia-siepattiin-libanonissa>
30. Young, K. A. (2005). Direct from the source: the value of think-aloud data in understanding Learning. *Journal of Educational Enquiry*, 6(1): 19-33
31. Ward, M. (2002) *Journalism online*. Focal press.

Lisa nr. 1

23.03 loetud artiklid lugemisvõimaluste ja lugejate järgi

(Punasega märgitud pealkirja puhul ei ole tegemist artikli, vaid reklaamtekstiga, mida oli pealehel esitletud sarnaselt artiklitele)

Artiklid	Osaliselt lugejad	Täielikult lugejad	Ülesminemise kell	Võimalusi
1	2	3	4	5
Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid	V1N;P4N;P9N	P1N;P2N;P15N	18:13	10
Eaka Läti kalamehe kõige viimane retk	V1N; V9N		18:18	10
EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid		V1N;V3N	16:11	16
Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal	V1N	V6M;P1N;P4N;P8N	16:39	16
Prantsusmaa ei soovi NATO juhtrolli Liibüas		V1N;P3N;	14:11	18
Norra hävitajad ootavad võimalust liituda Liibüa-operatsiooniga		V1N;	15:19	17
Suri kinolegend Elizabeth Taylor	V3N; V9N; V6M; P2N;P5N;P8N;	V2N;P1N;P7N;P14N;P15N; P11N	15:29	17
Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära/ Parteid jagasid ministrikohad ära	V2N;P4N	P3N; P14N	14:34	18
Autoga läbi Lämmijärve jää vajunud mees hukkus/Autoga läbi jää vajunud mees hukkus	V4N;V7N;P4N;P15N	V2N;P5N	08:50	23
Eurole ülemineku turvamine läks maksma üle 500 000 euro		V2N;V6M	16:06	16

1	2	3	4	5
Tartu linnast voolab läbi Emavesi	V2N;P14N	P11N	15:29	17
Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast	V3N;	V2N;P3N;P5N;P8N	13:25	19
Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)	V3N;	V2N	13:02	21
Kuidas aidata lapsel hirmudest lahti saada?		V2N;V3N	15:29	17
Soomlased lahkuvad kirikust homoteemalise kampaania pärast		V2N;P3N;P7N	11:48	22
Kadrina omavalitsus ründab vareseid ja hakke		V2N;P6N	17:28 (22.03)	24
Puugid ronivad peagi välja verd jahtima	V2N;P5N	P3N;	12:20	22
Riigikohus jättis kõik valimiskaebused rahuldamata	V3N;		15:49	16
Arktiline õhk kihutab üle Eesti	V4N;P5N;P11N	V3N;P15N	13:16	21
Video: tsunami sunnib Jaapani võime kaevama massihaudu		V3N;	14:31	18
Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks	V7N	V3N;V9N;P9N	11:40	22
Jaapani maavärina kahju võib ulatuda 309 miljardi dollarini	P11N	V7N;P13N	11:15	22
Papilloomiviiruste rakus säilimine on rünnaku all	V3N;		15:26	17
Kanal 2 uus saatesari Kinotehas paneb näitlejahakatised elama endisesse tehasesse“		V3N;	14:48	17
TMW: vaata, kes esinevad Korteris		V3N;	13:15	21
Jaapani yakuzad kasutavad katastroofijärgset segadust ära		V3N;	14:16	18
Miks köidavad moeajakirjad pigem ülekaalulisi naisi?	P5N;	V3N;P4N	10:01	23

1	2	3	4	5
Kütuse kallinemine on keskmise pere rahakotist röövinud sadu eurosid	V4N;	V9N	10:55	22
Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu	V4N;V6M;V7N	P3N;P4N;P9N	11:43	22
Hea ilmaga algab tänavate remont	V4N;		00:00	24
Õöl vastu pühapäeva läheb Eesti üle suveajale		P15N	10:15	23
Kusepidamatuse jutt teeb meestele häbi	V4N		08:13	24
Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu		V4N;V5N;V7N;P2N;p6n;P15N	19:21 (22.03)	24
EMHI hoiatab tugeva tuule eest	P5N;	P2N;P6N;P14N;V5N	07:19	24
Mustamäel on terve tänav kanalisatsioonita	V5N;		22.12 (22.03)	24
Jalakäija surnuks sõitnud autojuht põgenes		V5N	07:39	24
Barcelona ja Panathinaikos pakkusid meeletu duelli	V5N		00:19	24
Ida-Virus põles lasteaja ja lastekodu ühishoones pesumasin		V5N	00:01	24
Eerik Puura: Eestil on energeetika osas liiga palju valikuid	V7N;V8N	V5N;P11N	21:30 (22.03)	24
Tume šokolaad – pikema ja õnnelikuma elu nimel	V5N	P13N	10:00 (22.03)	24
Jaapanist põgenenud Eesti pere elas nädal aega autos	V5N;P9N;P13N		16:30 (22.03)	24
Seitse Tartu kõrgkooli avavad homme abiturientidele ukсед	V5N;P6N		17:25 (22.03)	24
Tartus asus karistust kandma Jugoslaavia sõjakurjategija	V5N		00:00	24
Eesti kirjandus pakub lätlastele suurt huvi	V5N		19:39 (22.03)	24

1	2	3	4	5
Grünberg: Dalai-laama taandus oma rahva parema elu nimel		V5N	21:10 (22.03)	24
Leibakut opereeris eile arst, kes aidanud jalule Beckhami		V5N	08:22	24
Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014		V6M;V9N	21:15	6
Atonen: abiraha tuleks anda Jaapanile, mitte Kreekale	V6M		18:15	10
Video: punast kaarti näidanud kohtunik sai mängijatelt peksta	V6M		18:50	9
Moscow Times: mõned suured õppetunnid pisikeselt Eestilt		V6M	14:54	17
Viis olukorda, mis meid paksuks teevad	V6M		16:17 (21.03)	24
Maailma viletsaim laul on sisse toonud miljon dollarit	0	V6M	20:35	6
Lady Gaga: Rebecca Black on geenius		V6M	20:56	6
Jaapanis algas sakura	V6M		13:08	21
Ansip: Reformierakond saab võimuleppega kaheksa ja IRL seitse kohta	V7N;P5N		12:07	22
Tallinna opositsioon hakkab volikogus venitamistaktikat kasutama	V7N	P3N	12:08	22
SEB soovitas 87 aastasele kliendile pikaajalist investeringut	P5N	P3N;V7N	12:03	22
Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik		V7N;P3N;P11N;P13N	09:47	23
Radiatsioon katkestas töö Fukushima tuumajaama teises reaktoris		V7N;V8N	07:07	24
Enesekindel Gaddafi lubab võitu	V8N;P5N	P3N; P14N	09:19	23

1	2	3	4	5
Forlan: tänapäeva jalgpallis nõrku vastaseid pole	V8N		08:56	23
Kihnu verd mees roolib maailma kiiremat laeva		V8N	09:08	23
Süüria meeleavaldustes on hukkunuid		V8N	08:15	24
Vaata mitu miljonit teenib Messi Ronaldost ja Rooneyst rohkem		V8N	20.01 (22.03)	24
Usa lõpetas Jaapani toidu importimise	P5N;	V8N	10:08	23
Ministeerium: uuendame ehitusregistrit	V9N		22:20	4
Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti		V9N;P4N;P5N;P15N	19:36	9
Pevkur: Langil on kultuuriringkondadega head suhted		V9N	21:19	6
Galerii: kui palju mahub plasti ja sodi merikilpkonna vatsa		V9N;P4N	14:49	17
Lapsevanemad kardavad Pühajärve kooli sulgemist	P1N		17:40	11
Briti eestlased on kogunud Haapsalu lastekodu toetuseks üle 1700 naela		P2N;	22:01 (22.03)	24
Firefox 4 tõttasid alla laadima miljonid kasutajad		P2N;P4N;P5N	17:03	13
Inimestel on raha pangakontodel rohkem kui kunagi varem		P3N;	13:11	21
Pajula: enne katkeb kannatus, kui 9 protsenti SKTst kreeklastele läheb		P3N; P7N	13:37	19
Jüri Mõis: liigume Euroopa Ühendriikide suunas		P3N;	12:49	22
Gazas kardetakse uue sõja puhkemist	P7N;	P3N; P14N	12:18	22

1	2	3	4	5
Riigikontroll avastas ehitusbuumi korralageduse	P5N;	P3N;	12:18	22
Valimisreform andnuks taas kuueparteilise riigikogu		P3N;	21:20 (22.03)	24
Soomes lund rookinud Eesti mehed said vahendajatelt petta		P3N;	11:32	22
Johan Norberg: Rootsi seljatas kriisi tänu Balti riikidele	P4N;	P3N;	14:06	18
Sigrid Kõiv: kevad Ida-Euroopas		P3N;	00:32	24
Juhtkiri: Langi kahvlitorge	P3N;		13:36	19
Vilniuse lennujaamast leiti Teise maailmasõja aegne kuulipilduja		P3N;	12:34	22
Medvedev lihtsustas välismaalaste sissesõidu korda Venemaale		P3N;	10:12	23
Miljonipetis nõuab nigela arestikambri eest suurt kahjutasu		P3N;	23:46 (22.03)	24
Ene-Liis Semper: tõmbame eesriide nii iseenda kui Eesti eest	P5N;	P3N;P8N;P13N	12:34	22
Parimaks uueks piimatooteks valiti Farmi Köögi toorjuust		P4N;	11:45	22
Laevaliiklus Heltermaa-Rohuküla liinil on tõsiselt raskendatud	P4N;		14:01	18
Statoil sai teevaidluses teise astme kohtus õiguse	P7N	P4N;	15:16	17
Parts jätkab majandusministrina	P4N;		15:17	17
Maailmapank: Hiina võtab USAlt maailma suurima majanduse tiitli 2030. aastaks		P4N;	17:42	11
Apple'i juht Steve Jobs läheb kohtusse		P4N;P5N	17:19	12
Noorte disainerite moevihjed algavaks		P4N;	17:48 (22.03)	24
Kohvi võidukäik Hiinas		P4N;	11:31	22

1	2	3	4	5
Jumala naine jäeti meelega Piiblist välja?	P5N;		11:29	22
Keel ootamatult surnud Loorist: veebruari lõpus tundus ta rõõmus ja elujõuline	P5N;		13:39	19
Nigulas turgutati tänavuse talve jooksul elule neli kakku		P5N	15:09	17
Tallinn Music Week toob lavale 150 artisti	P5N;		18:08 (20.03)	24
Tantsige nagu Janet Jacksoni taustatantsijad	P5N;		11:29 (20.03)	24
Talunikud said oma raamatu		P5N	17:17	12
Märgid, et teie pere on lemmiklooma võtuks valmis	P5N;		12:49 (20.03)	24
Siilid päästavad aia		P5N	17:56 (19.03)	24
Simon Cowell jumaldab Rebecca Blacki hitti	P5N;		21:29	6
Mis sai Best B4st, kui «parim enne» lõppes?	P5N;		11:23	22
Väikeettevõtted esitasid toiduainekonkursile 26 toodet		P5N;	14:39 (07.03)	24
Amputeerimise vältimiseks peaks diabeetik laskma jalgu kontrollida kord aastas		P6N	10:21 (22.03)	24
Saksa kohus karistas pedofiilist isa ligi 15-aastase vangistusega		P6N	16:14 (22.03)	24
Lõuna-Eesti taas libapolitseinike huviorbiidis	P6N;		16:18 (22.03)	24
Tsahkna: teeme täna avalikuks ka võimuleppe	P7N;		15:36	17
Kanepil ees raske turniir: esmalt Ivanovic, siis Clijsters		P7N;	14:38	18
Chris Brown läks telesaates närvi ja purustas akna		P7N;P10N	20:46 (22.03)	24
Justin Bieber purustas Michael Jacksoni rekordi		P7N;P14N	22:32 (21.03)	24

1	2	3	4	5
Tallinna Raekoja platsil on õlu odavam kui mullu	P7N;	P14N	13:35	19
Žirinovski tühistaks Obama Nobeli rahupreemia	P7N;		13:20	20
Teadlased leidsid väiksemale rinnavähi riskile osutava geenimuutuse		P7N;	11:33 (22.03)	24
Mihkel Mutt: Tuumaenergeetika ja moraal		P8N	14:50	17
USA palus Eestilt nõu haridussüsteemi parandamiseks		P9N	20:44 (19.03)	24
Katy Perry õgib end paksuks		P9N	17:42 (22.03)	24
Laura Kõrgemäe pani pisipojale toreda nime		P9N;P10N	17:14 (21.03)	24
Kas inimese nimi mõjutab tema eluvalikuid?		P9N	14:26 (22.03)	24
«Maailma kõige viletsamat» laulu on Youtube`is vaadatud üle 33 miljoni korra	P10N		11:58 (22.03)	24
Pirita tuletab koeraomanikele meelde looma järelt koristamise vajadust		P11N;P14N	17:36 (22.03)	24
Jaapani võimud eirasid teadlikult ohte vanades tuumajaamades		P11N	09:14	23
Füüsikaõpetajate põud püsib visalt	P12N		10:41	22
Baruto annetas katastroofiohvritele pool miljonit jeeni		P13N	17:40 (22.03)	24
Kristiine keskuse müügist saadud raha läheb uue kaubanduskeskuse loomiseks.		P14N	08:48	23
Noorte moeloojate julged katsetused	P14N		12:23 (21.03)	24

1	2	3	4	5
Reedel avatakse Viru tunnel kunstigaleriina		P14N	10:22	23
Linnakodanike grupp nõuab volikogult Tallinna TV raha suunamist lastele		P14N	14:30	18
Noored kutsuvad küüditatud mälestama		P14N	12:00	22
IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm	P2N;P4N		21:24	6
Soomes ähvardas mees tulistada koolilapsi		P6N	13:57 (22.03)	24
Saksamaa kutsub kehtestama Liibüale naftaembargot		V8N	17:56 (22.03)	24

Lisa nr. 2

Artiklite pingerida, põhikriteeriumiks läbilugejate arvu ja võimaluste arvu suhe

Põhilise järjekoha kriteerium: koht läbilugejate ja lugemisvõimaluste suhte alusel										
Teise järjekoha kriteerium : koht märkajate (läbilugejad ja osaliselt lugejad) arvu järgi										
Kolmanda järjekoha kriteerium : koht läbilugejate arvu järgi										
Neljanda järjekoha kriteerium : koht lugemisvõimaluste järgi										
Koht läbilugejate ja lugemisvõimaluste suhte alusel	Koht märkajate (läbilugejad ja osaliselt lugejad) arvu järgi	Koht läbilugejate arvu järgi	Koht lugemisvõimaluste järgi	Artikli pealkiri	Läbilugejad	Osaliselt lugejad	Märkajad	Läbilugejate suhte võimalustesse lugeda	võimalusi lugeda	Koht pingereas
1	1	1	1	Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti	4	0	4	0.4444	9	1
2	1	1	1	Suri kinolegend Elizabeth Taylor	6	6	12	0.3529	17	2
3	1	1	1	Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014	2	0	2	0.3333	6	3
4	1	1	1	Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid	3	3	6	0.3000	10	4
5	1	1	1	Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu	6	0	6	0.2500	24	5
5	2	1	1	Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal	4	1	5	0.2500	16	6
7	1	1	1	Firefox 4 tõttasid alla laadima miljonid kasutajad	3	0	3	0.2308	13	7
8	1	1	1	Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast	4	1	5	0.2105	19	8
9	1	1	1	Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik	4	0	4	0.1739	23	9
10	1	1	1	EMHI hoiatab tugeva tuule eest	4	1	5	0.1667	24	10
10	2	1	1	Apple'i juht Steve Jobs läheb kohtusse	2	0	2	0.1667	12	11
10	3	1	1	Maailma viletsaim laul on sisse toonud miljon dollarit	1	0	1	0.1667	6	12 kuni 14
10	3	1	1	Lady Gaga: Rebecca Black on geenius	1	0	1	0.1667	6	12 kuni 14
10	3	1	1	Pevkur: Langil on kultuuriringkondadega head suhted	1	0	1	0.1667	6	12 kuni 14
15	1	1	1	Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu	3	3	6	0.1364	22	15
15	2	1	1	Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks	3	1	4	0.1364	22	16 kuni 17

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
15	2	1	1	Ene-Liis Semper: tõmbame eesriide nii iseenda kui Eesti eest	3	1	4	0.1364	22	16 kuni 17
15	4	1	1	Soomlased lahkuvad kirikust homoteemalise kampaania pärast	3	0	3	0.1364	22	18
19	1	1	1	EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid	2	0	2	0.1250	16	19 kuni 20
19	1	1	1	Eurole ülemineku turvamine läks maksma üle 500 000 euro	2	0	2	0.1250	16	19 kuni 20
21	1	1	1	Galerii: kui palju mahub plasti ja sodi merikilpkonna vatsa	2	0	2	0.1176	17	21 kuni 22
21	1	1	1	Kuidas aidata lapsel hirmudest lahti saada?	2	0	2	0.1176	17	21 kuni 22
23	1	1	1	Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära/ Parteid jagasid ministrikohad ära	2	2	4	0.1111	18	23
23	2	1	1	Prantsusmaa ei soovi NATO juhtrolli Liibüas	2	0	2	0.1111	18	24
25	1	1	1	Pajula: enne katkeb kannatus, kui 9 protsenti SKTst kreeklastele läheb	2	0	2	0.1053	19	25
26	1	1	1	Arktiline õhk kihutab üle Eesti	2	3	5	0.0952	21	26
27	1	1	1	Jaapani maavärina kahju võib ulatuda 309 miljardi dollarini	2	1	3	0.0909	22	27 kuni 29
27	1	1	1	SEB soovitas 87 aastasele kliendile pikaajalist investeringut	2	1	3	0.0909	22	27 kuni 29
27	1	1	1	Gazas kardetakse uue sõja puhkemist	2	1	3	0.0909	22	27 kuni 29
27	4	1	1	Maailmapank: Hiina võtab USAlt maailma suurima majanduse tiitli 2030. aastaks	1	0	1	0.0909	11	30
31	1	1	1	Autoga läbi Lämmijärve jää vajunud mees hukkus/Autoga läbi jää vajunud mees hukkus	2	4	6	0.0870	23	31
31	2	1	1	Enesekindel Gaddafi lubab võitu	2	2	4	0.0870	23	32
31	3	1	1	Miks köidavad moeajakirjad pigem ülekaalulisi naisi?	2	1	3	0.0870	23	33
34	1	1	1	Eerik Puura: Eestil on energeetika osas liiga palju valikuid	2	2	4	0.0833	24	34
34	2	1	1	Kadrina omavalitsus ründab vareseid ja hakke	2	0	2	0.0833	24	35 kuni 40
34	2	1	1	Radiatsioon katkestas töö Fukushima tuumajaama teises reaktoris	2	0	2	0.0833	24	35 kuni 40
34	2	1	1	Chris Brown läks telesaates närvi ja purustas akna	2	0	2	0.0833	24	35 kuni 40
34	2	1	1	Justin Bieber purustas Michael Jacksoni rekordi	2	0	2	0.0833	24	35 kuni 40
34	2	1	1	Laura Kõrgemäe pani pisipojale toreda nime	2	0	2	0.0833	24	35 kuni 40
34	2	1	1	Pirita tuletab koeraomanikele meelde looma järelt koristamise vajadust	2	0	2	0.0833	24	35 kuni 40
34	8	1	1	Talunikud said oma raamatu	1	0	1	0.0833	12	41
42	1	1	1	Tartu linnast voolab läbi Emavesi	1	2	3	0.0588	17	42
42	2	1	1	Statoil sai teevaidluses teise astme kohtus õiguse	1	1	2	0.0588	17	43
42	3	1	1	Norra hävitajad ootavad võimalust liituda Liibüa-operatsiooniga	1	0	1	0.0588	17	44 kuni 48
42	3	1	1	Kanal 2 uus saatesari Kinotehas paneb näitlejahakatised elama endisesse tehasesse“	1	0	1	0.0588	17	44 kuni 48

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
42	3	1	1	Moscow Times: mõned suured õppetunnid pisikeselt Eestilt	1	0	1	0.0588	17	44 kuni 48
42	3	1	1	Nigulas turgutati tänavuse talve jooksul elule neli kakku	1	0	1	0.0588	17	44 kuni 48
42	3	1	1	Mihkel Mutt: Tuumaenergeetika ja moraal	1	0	1	0.0588	17	44 kuni 48
49	1	1	1	Johan Norberg: Rootsi seljatas kriisi tänu Balti riikidele	1	1	2	0.0556	18	49
49	2	1	1	Video: tsunami sunnib Jaapani võime kaevama massihaudu	1	0	1	0.0556	18	50 kuni 53
49	2	1	1	Jaapani yakuzad kasutavad katastroofijärgset segadust ära	1	0	1	0.0556	18	50 kuni 53
49	2	1	1	Kanepil ees raske turniir: esmalt Ivanovic, siis Clijsters	1	0	1	0.0556	18	50 kuni 53
49	2	1	1	Linnakodanike grupp nõuab volikogult Tallinna TV raha suunamist lastele	1	0	1	0.0556	18	50 kuni 53
54	1	1	1	Tallinna Raekoja platsil on õlu odavam kui mullu	1	1	2	0.0526	19	54
55	1	1	1	Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)	1	1	2	0.0476	21	55
55	2	1	1	TMW: vaata, kes esinevad Korteris	1	0	1	0.0476	21	56 kuni 57
55	2	1	1	Inimestel on raha pangakontodel rohkem kui kunagi varem	1	0	1	0.0476	21	56 kuni 57
58	1	1	1	Puugid ronivad peagi välja verd jahtima	1	2	3	0.0455	22	58
58	2	1	1	Kütuse kallinemine on keskmise pere rahakotist röövinud sadu eurosid	1	1	2	0.0455	22	59 kuni 61
58	2	1	1	Tallinna opositsioon hakkab volikogus venitamistaktikat kasutama	1	1	2	0.0455	22	59 kuni 61
58	2	1	1	Riigikontroll avastas ehitusbuumi korralageduse	1	1	2	0.0455	22	59 kuni 61
58	5	1	1	Jüri Mõis: liigume Euroopa Ühendriikide suunas	1	0	1	0.0455	22	62 kuni 67
58	5	1	1	Soomes lund rookinud Eesti mehed said vahendajatelt petta	1	0	1	0.0455	22	62 kuni 67
58	5	1	1	Vilniuse lennujaamast leiti Teise maailmasõja aegne kuulipilduja	1	0	1	0.0455	22	62 kuni 67
58	5	1	1	Parimaks uueks piimatooteks valiti Farmi Köögi toorjuust	1	0	1	0.0455	22	62 kuni 67
58	5	1	1	Kohvi võidukäik Hiinas	1	0	1	0.0455	22	62 kuni 67
58	5	1	1	Noored kutsuvad küüditatud mälestama	1	0	1	0.0455	22	62 kuni 67
68	1	1	1	USA lõpetas Jaapani toidu importimise	1	1	2	0.0435	23	68
68	2	1	1	Õöl vastu pühapäeva läheb Eesti üle suveajale	1	0	1	0.0435	23	69 kuni 74
68	2	1	1	Kihnu verd mees roolib maailma kiiremat laeva	1	0	1	0.0435	23	69 kuni 74
68	2	1	1	Medvedev lihtsustas välismaalaste sissesõidu korda Venemaale	1	0	1	0.0435	23	69 kuni 74
68	2	1	1	Jaapani võimud eirasid teadlikult ohte vanades tuumajaamades	1	0	1	0.0435	23	69 kuni 74
68	2	1	1	Kristiine keskuse müügist saadud raha läheb uue kaubanduskeskuse loomiseks.	1	0	1	0.0435	23	69 kuni 74
68	2	1	1	Reedel avatakse Viru tunnel kunstigaleriina	1	0	1	0.0435	23	69 kuni 74
75	1	1	1	Tume šokolaad – pikema ja õnnelikuma elu nimel	1	1	2	0.0417	24	75
75	2	1	1	Jalakäija surnuks sõitnud autojuht põgenes	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Ida-Virus põles lasteaja ja lastekodu ühishoones pesumasin	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
75	2	1	1	Grünberg: Dalai-laama taandus oma rahva parema elu nimel	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Leibakut opereeris eile arst, kes aidanud jalule Beckhami	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Süüria meelevaldustes on hukkunuid	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Vaata mitu miljonit teenib Messi Ronaldost ja Rooneyst rohkem	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Briti eestlased on kogunud Haapsalu lastekodu toetuseks üle 1700 naela	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Valimisreform andnuks taas kuueparteilise riigikogu	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Sigrid Kõiv: kevad Ida-Euroopas	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Miljonipetis nõuab nigela arestikambri eest suurt kahjutasu	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Noorte disainerite moevihjed algavaks	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Siilid päästavad aia	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Väikeettevõtted esitasid toiduainekonkursile 26 toodet	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Amputeerimise vältimiseks peaks diabeetik laskma jalgu kontrollida kord aastas	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Saksa kohus karistas pedofiilist isa ligi 15-aastase vangistusega	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Teadlased leidsid väiksemale rinnavähi riskile osutava geenimuutuse	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	USA palus Eestilt nõu haridussüsteemi parandamiseks	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Katy Perry õgib end paksuks	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Kas inimese nimi mõjutab tema eluvalikuid?	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Baruto annetas katastroofiohvritele pool miljonit jeeni	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Soomes ähvardas mees tulistada koolilapsi	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
75	2	1	1	Saksamaa kutsub kehtestama Liibüale naftaembargot	1	0	1	0.0417	24	76 kuni 97
98	1	1	1	Jaapanist põgenenud Eesti pere elas nädal aega autos	0	3	3	0.0000	24	98
98	2	1	2	Eaka Läti kalamehe kõige viimane retk	0	2	2	0.0000	10	99
98	2	1	1	IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm	0	2	2	0.0000	6	100
98	2	1	3	Ansip: Reformierakond saab võimuleppega kaheksa ja IRL seitse kohta	0	2	2	0.0000	22	101
98	2	1	4	Seitse Tartu kõrgkooli avavad homme abiturientidele ukсед	0	2	2	0.0000	24	102
98	6	1	1	Ministeerium: uuendame ehitusregistrit	0	1	1	0.0000	4	103
98	6	1	2	Simon Cowell jumaldab Rebecca Blacki hitti	0	1	1	0.0000	6	104
98	6	1	3	Video: punast kaarti näidanud kohtunik sai mängijatelt pekса	0	1	1	0.0000	9	105
98	6	1	4	Atonen: abiraha tuleks anda Jaapanile, mitte Kreekale	0	1	1	0.0000	10	106
98	6	1	5	Lapsevanemad kardavad Pühajärve kooli sulgemist	0	1	1	0.0000	11	107
98	6	1	6	Riigikohus jättis kõik valimiskaebused rahuldamata	0	1	1	0.0000	17	108 kuni 111
98	6	1	6	Papilloomiviiruste rakus säilimine on rünnaku all	0	1	1	0.0000	17	108 kuni 111

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
98	6	1	6	Tsahkna: teeme täna avalikuks ka võimuleppe	0	1	1	0.0000	17	108 kuni 111
98	6	1	6	Parts jätkab majandusministrina	0	1	1	0.0000	17	108 kuni 111
98	6	1	10	Laevaliiklus Heltermaa-Rohuküla liinil on tõsiselt raskendatud	0	1	1	0.0000	18	112
98	6	1	11	Juhtkiri: Langi kahvlitorge	0	1	1	0.0000	19	113 kuni 114
98	6	1	11	Keel ootamatult surnud Loorist: veebruari lõpus tundus ta rõõmus ja elujõuline	0	1	1	0.0000	19	113 kuni 114
98	6	1	13	Žirinovski tühistaks Obama Nobeli rahupreemia	0	1	1	0.0000	20	115
98	6	1	14	Jaapanis algas sakura	0	1	1	0.0000	21	116
98	6	1	15	Jumala naine jäeti meelega Piiblist välja?	0	1	1	0.0000	22	117 kuni 119
98	6	1	15	Mis sai Best B4st, kui «parim enne» lõppes?	0	1	1	0.0000	22	117 kuni 119
98	6	1	15	Füüsikaõpetajate põud püsib visalt	0	1	1	0.0000	22	117 kuni 119
98	6	1	18	Forlan: tänapäeva jalgpallis nõrku vastaseid pole	0	1	1	0.0000	23	120
98	6	1	19	Noorte moeloojate julged katsetused	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	Hea ilmaga algab tänavate remont	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	Kusepidamatuse jutt teeb meestele häbi	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	Mustamäel on terve tänav kanalisatsioonita	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	Barcelona ja Panathinaikos pakkusid meeletu duelli	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	Tartus asus karistust kandma Jugoslaavia sõjakurjategija	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	Eesti kirjandus pakub lätlastele suurt huvi	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	Viis olukorda, mis meid paksuks teevad	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	Tallinn Music Week toob lavale 150 artisti	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	Tantsige nagu Janet Jacksoni taustatantsijad	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	Märgid, et teie pere on lemmiklooma võtuks valmis	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	Lõuna-Eesti taas libapolitseainike huviorbiidis	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133
98	6	1	19	«Maailma kõige viletsamat» laulu on Youtube`is vaadatud üle 33 miljoni korra	0	1	1	0.0000	24	121 kuni 133

Lisa nr. 3

Artiklite pingerida, põhikriteeriumiks märkajate arvu ja võimaluste arvu suhe

Põhilise järjekoha kriteerium: koht märkajate ja lugemisvõimaluste suhte alusel										
Teise järjekoha kriteerium : koht märkajate (läbilugejad ja osaliselt lugejad) arvu järgi										
Kolmanda järjekoha kriteerium : koht läbilugejate arvu järgi										
Neljanda järjekoha kriteerium : koht lugemisvõimaluste järgi										
Koht märkajate ja lugemisvõimaluste suhte alusel	Koht märkajate (läbilugejad ja osaliselt lugejad) arvu järgi	Koht läbilugejate arvu järgi	Koht lugemisvõimaluste järgi	Artikli pealkiri	Läbilugejad	Osaliselt lugejad	Märkajad	Läbilugejate suhe võimalustesse lugeda	Võimalusi lugeda	Koht pingereas
1	1	1	1	Suri kinolegend Elizabeth Taylor	6	6	12	0.7059	17	1
2	1	1	1	Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid	3	3	6	0.6000	10	2
3	1	1	1	Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti	4	0	4	0.4444	9	3
4	1	1	1	Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014	2	0	2	0.3333	6	4
4	1	2	1	IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm	0	2	2	0.3333	6	5
6	1	1	1	Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal	4	1	5	0.3125	16	6
7	1	1	1	Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu	3	3	6	0.2727	22	7
8	1	1	1	Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast	4	1	5	0.2632	19	8
9	1	1	1	Autoga läbi Lämmijärve jää vajunud mees hukkus/Autoga läbi jää vajunud mees hukkus	2	4	6	0.2609	23	9
10	1	1	1	Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu	6	0	6	0.2500	24	10
10	2	1	1	Ministeerium: uuendame ehitusregistrit	0	1	1	0.2500	4	11
12	1	1	1	Arktiline õhk kihutab üle Eesti	2	3	5	0.2381	21	12
13	1	1	1	Firefox 4 tõttasid alla laadima miljonid kasutajad	3	0	3	0.2308	13	13
14	1	1	1	Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära/ Parteid jagasid ministrikohad ära	2	2	4	0.2222	18	14

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
15	1	1	1	EMHI hoiatab tugeva tuule eest	4	1	5	0.2083	24	15
16	1	1	1	Eaka Läti kalamehe kõige viimane retk	0	2	2	0.2000	10	16
17	1	1	1	Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks	3	1	4	0.1818	22	17 kuni 18
17	1	1	1	Ene-Liis Semper: tõmbame eesriide nii iseenda kui Eesti eest	3	1	4	0.1818	22	17 kuni 18
19	1	1	1	Tartu linnast voolab läbi Emavesi	1	2	3	0.1765	17	19
20	1	1	1	Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik	4	0	4	0.1739	23	20
20	1	2	1	Enesekindel Gaddafi lubab võitu	2	2	4	0.1739	23	21
22	1	1	1	Eerik Puura: Eestil on energeetika osas liiga palju valikuid	2	2	4	0.1667	24	22
22	2	1	1	Apple'i juht Steve Jobs läheb kohtusse	2	0	2	0.1667	12	23
22	3	1	1	Maailma viletsaim laul on sisse toonud miljon dollarit	1	0	1	0.1667	6	24 kuni 26
22	3	1	1	Lady Gaga: Rebecca Black on geenius	1	0	1	0.1667	6	24 kuni 26
22	3	1	1	Pevkur: Langil on kultuuriringkondadega head suhted	1	0	1	0.1667	6	24 kuni 26
22	3	4	1	Simon Cowell jumaldab Rebecca Blacki hitti	0	1	1	0.1667	6	27
28	1	1	1	Soomlased lahkuvad kirikust homoteemalise kampaania pärast	3	0	3	0.1364	22	28
28	1	2	1	Jaapani maavärina kahju võib ulatuda 309 miljardi dollarini	2	1	3	0.1364	22	29 kuni 31
28	1	2	1	SEB soovitas 87 aastasele kliendile pikaajalist investeringut	2	1	3	0.1364	22	29 kuni 31
28	1	2	1	Gazas kardetakse uue sõja puhkemist	2	1	3	0.1364	22	29 kuni 31
28	1	5	1	Puugid ronivad peagi välja verd jahtima	1	2	3	0.1364	22	32
33	1	1	1	Miks köidavad moeajakirjad pigem ülekaalulisi naisi?	2	1	3	0.1304	23	33
34	1	1	1	Jaapanist põgenenud Eesti pere elas nädal aega autos	0	3	3	0.1250	24	34
34	2	1	1	EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid	2	0	2	0.1250	16	35 kuni 36
34	2	1	1	Eurole ülemineku turvamine läks maksma üle 500 000 euro	2	0	2	0.1250	16	35 kuni 36
37	1	1	1	Galerii: kui palju mahub plasti ja sodi merikilpkonna vatsa	2	0	2	0.1176	17	37 kuni 38
37	1	1	1	Kuidas aidata lapsel hirmudest lahti saada?	2	0	2	0.1176	17	37 kuni 38
37	1	3	1	Statoil sai teevaidluses teise astme kohtus õiguse	1	1	2	0.1176	17	39
40	1	1	1	Prantsusmaa ei soovi NATO juhtrolli Liibüas	2	0	2	0.1111	18	40
40	1	2	1	Johan Norberg: Rootsi seljatas kriisi tänu Balti riikidele	1	1	2	0.1111	18	41
40	3	1	1	Video: punast kaarti näidanud kohtunik sai mängijatelt peksta	0	1	1	0.1111	9	42
43	1	1	1	Pajula: enne katkeb kannatus, kui 9 protsenti SKTst kreeklastele läheb	2	0	2	0.1053	19	43
43	1	2	1	Tallinna Raekoja platsil on õlu odavam kui mullu	1	1	2	0.1053	19	44
45	1	1	1	Atonen: abiraha tuleks anda Jaapanile, mitte Kreekale	0	1	1	0.1000	10	45
46	1	1	1	Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)	1	1	2	0.0952	21	46
47	1	1	1	Kütuse kallinemine on keskmise pere rahakotist röövinud sadu eurosid	1	1	2	0.0909	22	47 kuni 49

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
47	1	1	1	Tallinna opositsioon hakkab volikogus venitamistaktikat kasutama	1	1	2	0.0909	22	47 kuni 49
47	1	1	1	Riigikontroll avastas ehitusbuumi korralageduse	1	1	2	0.0909	22	47 kuni 49
47	1	4	1	Ansip: Reformierakond saab võimuleppega kaheksa ja IRL seitse kohta	0	2	2	0.0909	22	50
47	5	1	1	Maailmapank: Hiina võtab USAlt maailma suurima majanduse tiitli 2030. aastaks	1	0	1	0.0909	11	51
47	5	2	1	Lapsevanemad kardavad Pühajärve kooli sulgemist	0	1	1	0.0909	11	52
53	1	1	1	Usa lõpetas Jaapani toidu importimise	1	1	2	0.0870	23	53
54	1	1	1	Kadrina omavalitsus ründab vareseid ja hakke	2	0	2	0.0833	24	54 kuni 59
54	1	1	1	Radiatsioon katkestas töö Fukushima tuumajaama teises reaktoris	2	0	2	0.0833	24	54 kuni 59
54	1	1	1	Chris Brown läks telesaates närvi ja purustas akna	2	0	2	0.0833	24	54 kuni 59
54	1	1	1	Justin Bieber purustas Michael Jacksoni rekordi	2	0	2	0.0833	24	54 kuni 59
54	1	1	1	Laura Kõrgemäe pani pisipojale toreda nime	2	0	2	0.0833	24	54 kuni 59
54	1	1	1	Pirita tuletab koeraomanikele meelde looma järelt koristamise vajadust	2	0	2	0.0833	24	54 kuni 59
54	1	7	1	Tume šokolaad – pikema ja õnnelikuma elu nimel	1	1	2	0.0833	24	60
54	1	8	1	Seitse Tartu kõrgkooli avavad homme abiturientidele ukсед	0	2	2	0.0833	24	61
54	9	1	1	Talunikud said oma raamatu	1	0	1	0.0833	12	62
63	1	1	1	Norra hävitajad ootavad võimalust liituda Liibüa-operatsiooniga	1	0	1	0.0588	17	63 kuni 67
63	1	1	1	Kanal 2 uus saatesari Kinotehas paneb näitlejahakatised elama endisesse tehasesse“	1	0	1	0.0588	17	63 kuni 67
63	1	1	1	Moscow Times: mõned suured õppetunnid pisikeselt Eestilt	1	0	1	0.0588	17	63 kuni 67
63	1	1	1	Nigulas turgutati tänavuse talve jooksul elule neli kakku	1	0	1	0.0588	17	63 kuni 67
63	1	1	1	Mihkel Mutt: Tuumaenergeetika ja moraal	1	0	1	0.0588	17	63 kuni 67
63	1	6	1	Riigikohus jättis kõik valimiskaebused rahuldamata	0	1	1	0.0588	17	68 kuni 71
63	1	6	1	Papilloomiviiruste rakus säilimine on rünnaku all	0	1	1	0.0588	17	68 kuni 71
63	1	6	1	Tsahkna: teeme täna avalikuks ka võimuleppe	0	1	1	0.0588	17	68 kuni 71
63	1	6	1	Parts jätkab majandusministrina	0	1	1	0.0588	17	68 kuni 71
72	1	1	1	Video: tsunami sunnib Jaapani võime kaevama massihaudu	1	0	1	0.0556	18	72 kuni 75
72	1	1	1	Jaapani yakuzad kasutavad katastroofijärgset segadust ära	1	0	1	0.0556	18	72 kuni 75
72	1	1	1	Kanepil ees raske turniir: esmalt Ivanovic, siis Clijsters	1	0	1	0.0556	18	72 kuni 75
72	1	1	1	Linnakodanike grupp nõuab volikogult Tallinna TV raha suunamist lastele	1	0	1	0.0556	18	72 kuni 75
72	1	5	1	Laevaliiklus Heltermaa-Rohuküla liinil on tõsiselt raskendatud	0	1	1	0.0556	18	76
77	1	1	1	Juhtkiri: Langi kahvlitorge	0	1	1	0.0526	19	77 kuni 78
77	1	1	1	Keel ootamatult surnud Loorist: veebruari lõpus tundus ta rõõmus ja elujõuline	0	1	1	0.0526	19	77 kuni 78

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
79	1	1	1	Žirinovski tühistaks Obama Nobeli rahupreemia	0	1	1	0.0500	20	79
80	1	1	1	TMW: vaata, kes esinevad Korteris	1	0	1	0.0476	21	80 kuni 81
80	1	1	1	Inimestel on raha pangakontodel rohkem kui kunagi varem	1	0	1	0.0476	21	80 kuni 81
80	1	3	1	Jaapanis algas sakura	0	1	1	0.0476	21	82
83	1	1	1	Jüri Mõis: liigume Euroopa Ühendriikide suunas	1	0	1	0.0455	22	83 kuni 88
83	1	1	1	Soomes lund rookinud Eesti mehed said vahendajatelt petta	1	0	1	0.0455	22	83 kuni 88
83	1	1	1	Vilniuse lennujaamast leiti Teise maailmasõja aegne kuulipilduja	1	0	1	0.0455	22	83 kuni 88
83	1	1	1	Parimaks uueks piimatooteks valiti Farmi Köögi toorjuust	1	0	1	0.0455	22	83 kuni 88
83	1	1	1	Kohvi võidukäik Hiinas	1	0	1	0.0455	22	83 kuni 88
83	1	1	1	Noored kutsuvad küüditatud mälestama	1	0	1	0.0455	22	83 kuni 88
83	1	7	1	Jumala naine jäeti meelega Piiblist välja?	0	1	1	0.0455	22	89 kuni 91
83	1	7	1	Mis sai Best B4st, kui «parim enne» lõppes?	0	1	1	0.0455	22	89 kuni 91
83	1	7	1	Füüsikaõpetajate põud püsib visalt	0	1	1	0.0455	22	89 kuni 91
92	1	1	1	Õöl vastu pühapäeva läheb Eesti üle suveajale	1	0	1	0.0435	23	92 kuni 97
92	1	1	1	Kihnu verd mees roolib maailma kiiremat laeva	1	0	1	0.0435	23	92 kuni 97
92	1	1	1	Medvedev lihtsustas välismaalaste sissesõidu korda Venemaale	1	0	1	0.0435	23	92 kuni 97
92	1	1	1	Jaapani võimud eirasid teadlikult ohte vanades tuumajaamades	1	0	1	0.0435	23	92 kuni 97
92	1	1	1	Kristiine keskuse müügist saadud raha läheb uue kaubanduskeskuse loomiseks.	1	0	1	0.0435	23	92 kuni 97
92	1	1	1	Reedel avatakse Viru tunnel kunstigaleriina	1	0	1	0.0435	23	92 kuni 97
92	1	7	1	Forlan: tänapäeva jalgpallis nõrku vastaseid pole	0	1	1	0.0435	23	98
99	1	1	1	Jalakäija surnuks sõitnud autojuht põgenes	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Ida-Virus põles lasteaja ja lastekodu ühishoones pesumasin	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Grünberg: Dalai-laama taandus oma rahva parema elu nimel	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Leibakut opereeris eile arst, kes aidanud jalule Beckhami	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Süüria meeleavaldustes on hukkunuid	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Vaata mitu miljonit teenib Messi Ronaldost ja Rooneyst rohkem	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Briti eestlased on kogunud Haapsalu lastekodu toetuseks üle 1700 naela	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Valimisreform andnuks taas kuueparteilise riigikogu	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Sigrid Kõiv: kevad Ida-Euroopas	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Miljonipetis nõuab nigela arestikambri eest suurt kahjutasu	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Noorte disainerite moevihjed algavaks	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Siilid päästavad aia	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
99	1	1	1	Väikeettevõtted esitasid toiduainekonkursile 26 toodet	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Amputeerimise vältimiseks peaks diabeetik laskma jalgu kontrollida kord aastas	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Saksa kohus karistas pedofiilist isa ligi 15-aastase vangistusega	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Teadlased leidsid väiksemale rinnavähi riskile osutava geenimuutuse	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	USA palus Eestilt nõu haridussüsteemi parandamiseks	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Katy Perry õgib end paksuks	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Kas inimese nimi mõjutab tema eluvalikuid?	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Baruto annetas katastroofiohvritele pool miljonit jeeni	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Soomes ähvardas mees tulistada koolilapsi	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	1	1	Saksamaa kutsub kehtestama Liibüale naftaembargot	1	0	1	0.0417	24	99 kuni 120
99	1	23	1	Noorte moeloojate julged katsetused	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	Hea ilmaga algab tänavate remont	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	Kusepidamatuse jutt teeb meestele häbi	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	Mustamäel on terve tänav kanalisatsioonita	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	Barcelona ja Panathinaikos pakkusid meeletu duelli	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	Tartus asus karistust kandma Jugoslaavia sõjakurjategija	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	Eesti kirjandus pakub lätlastele suurt huvi	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	Viis olukorda, mis meid paksuks teevad	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	Tallinn Music Week toob lavale 150 artisti	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	Tantsige nagu Janet Jacksoni taustatantsijad	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	Märgid, et teie pere on lemmiklooma võtuks valmis	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	Lõuna-Eesti taas libapolitseinike huviorbiidis	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133
99	1	23	1	«Maailma kõige viletsamat» laulu on Youtube`is vaadatud üle 33 miljoni korra	0	1	1	0.0417	24	121 kuni 133

Lisa nr. 4

Artiklite pingerida osakaalupunktide alusel

Arikli pealkiri	Läbilugejaid	Osaliselt punktid	Võimalused	märkajad	märkajate suhe võimalustesse lugeda	näitajad läbi- lugejate arvu alusel		näitajad osaliselt lugejate arvu alusel		näitajad märkajate ja võimaluste suhte alusel		punktid kokku	koht pingereas	
						koht	punktid	koht	punktid	koht	punktid			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Suri kinolegend Elizabeth Taylor	6	6	17	12	0.705882	1	72	1	36	1	18	126.0	1	
Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid	3	3	10	6	0.600000	3	68	3	34	2	17.5	119.5	2	
Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal	4	1	16	5	0.312500	2	70	5	32	5	16	118.0	3 kuni	4
Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti	4	0	9	4	0.444444	2	70	6	31	3	17	118.0	3 kuni	4
Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu	3	3	22	6	0.272727	3	68	3	34	6	15.5	117.5	5	
Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu	6	0	24	6	0.250000	1	72	6	31	9	14	117.0	6 kuni	7
Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast	4	1	19	5	0.263158	2	70	5	32	7	15	117.0	6 kuni	7
Autoga läbi Lämmijärve jää vajunud mees hukkus/Autoga läbi jää vajunud mees hukkus	2	4	23	6	0.260870	4	66	2	35	8	14.5	115.5	8	
EMHI hoiatab tugeva tuule eest	4	1	24	5	0.208333	2	70	5	32	13	12	114.0	9	
Artiline õhk kihutab üle Eesti	2	3	21	5	0.238095	4	66	3	34	10	13.5	113.5	10 kuni	11
Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014	2	0	6	2	0.333333	4	66	6	31	4	16.5	113.5	10 kuni	11
Firefox 4 tõttasid alla laadima miljonid kasutajad	3	0	13	3	0.230769	3	68	6	31	11	13	112.0	12	
Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära/ Parteid jagasid ministrikohad ära	2	2	18	4	0.222222	4	66	4	33	12	12.5	111.5	13 kuni	14
IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm	0	2	6	2	0.333333	6	62	4	33	4	16.5	111.5	13 kuni	14

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks	3	1	22	4	0.181818	3	68	5	32	15	11	111.0	15 kuni 17
Ene-Liis Semper: tõmbame eesriide nii iseenda kui Eesti eest	3	1	22	4	0.181818	3	68	5	32	15	11	111.0	15 kuni 17
Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik	4	0	23	4	0.173913	2	70	6	31	17	10	111.0	15 kuni 17
Enesekindel Gaddafi lubab võitu	2	2	23	4	0.173913	4	66	4	33	17	10	109.0	18
Eerik Puura: Eestil on energeetika osas liiga palju valikuid	2	2	24	4	0.166667	4	66	4	33	18	9.5	108.5	19
Ministeerium: uuendame ehitusregistrit	0	1	4	1	0.250000	6	62	5	32	9	14	108.0	20 kuni 21
Soomlased lahkuvad kirikust homoteemalise kampaania pärast	3	0	22	3	0.136364	3	68	6	31	19	9	108.0	20 kuni 21
Tartu linnast voolab läbi Emavesi	1	2	17	3	0.176471	5	64	4	33	16	10.5	107.5	22
Jaapani maavärina kahju võib ulatuda 309 miljardi dollarini	2	1	22	3	0.136364	4	66	5	32	19	9	107.0	23 kuni 25
SEB soovitas 87 aastasele kliendile pikaajalist investeringut	2	1	22	3	0.136364	4	66	5	32	19	9	107.0	23 kuni 25
Gazas kardetakse uue sõja puhkemist	2	1	22	3	0.136364	4	66	5	32	19	9	107.0	23 kuni 25
Eaka Läti kalamehe kõige viimane retk	0	2	10	2	0.200000	6	62	4	33	14	11.5	106.5	26 kuni 28
Miks köidavad moeajakirjad pigem ülekaalulisi naisi?	2	1	23	3	0.130435	4	66	5	32	20	8.5	106.5	26 kuni 28
Apple'i juht Steve Jobs läheb kohtusse	2	0	12	2	0.166667	4	66	6	31	18	9.5	106.5	26 kuni 28
Puugid ronivad peagi välja verd jahtima	1	2	22	3	0.136364	5	64	4	33	19	9	106.0	29
EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid	2	0	16	2	0.125000	4	66	6	31	21	8	105.0	30 kuni 31
Eurole ülemineku turvamine läks maksma üle 500 000 euro	2	0	16	2	0.125000	4	66	6	31	21	8	105.0	30 kuni 31
Maailma viletsaim laul on sisse toonud miljon dollarit	1	0	6	1	0.166667	5	64	6	31	18	9.5	104.5	32 kuni 36
Lady Gaga: Rebecca Black on geenius	1	0	6	1	0.166667	5	64	6	31	18	9.5	104.5	32 kuni 36
Pevkur: Langil on kultuuriringkondadega head suhted	1	0	6	1	0.166667	5	64	6	31	18	9.5	104.5	32 kuni 36
Galerii: kui palju mahub plasti ja sodi merikilpkonna vatsa	2	0	17	2	0.117647	4	66	6	31	22	7.5	104.5	32 kuni 36
Kuidas aidata lapsel hirmudest lahti saada?	2	0	17	2	0.117647	4	66	6	31	22	7.5	104.5	32 kuni 36

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Jaapanist põgenenud Eesti pere elas nädal aega autos	0	3	24	3	0.125000	6	62	3	34	21	8	104.0	37 kuni 38
Prantsusmaa ei soovi NATO juhtrolli Liibüas	2	0	18	2	0.111111	4	66	6	31	23	7	104.0	37 kuni 38
Simon Cowell jumaldab Rebecca Blacki hitti	0	1	6	1	0.166667	6	62	5	32	18	9.5	103.5	39 kuni 41
Statoil sai teevaidluses teise astme kohtus õiguse	1	1	17	2	0.117647	5	64	5	32	22	7.5	103.5	39 kuni 41
Pajula: enne katkeb kannatus, kui 9 protsenti SKTst kreeklastele läheb	2	0	19	2	0.105263	4	66	6	31	24	6.5	103.5	39 kuni 41
Johan Norberg: Rootsi seljatas kriisi tänu Balti riikidele	1	1	18	2	0.111111	5	64	5	32	23	7	103.0	42
Tallinna Raekoja platsil on õlu odavam kui mullu	1	1	19	2	0.105263	5	64	5	32	24	6.5	102.5	43
Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)	1	1	21	2	0.095238	5	64	5	32	26	5.5	101.5	44
Kütuse kallinemine on keskmise pere rahakotist röövinud sadu eurosid	1	1	22	2	0.090909	5	64	5	32	27	5	101.0	45 kuni 54
Tallinna opositsioon hakkab volikogus venitamistaktikat kasutama	1	1	22	2	0.090909	5	64	5	32	27	5	101.0	45 kuni 54
Riigikontroll avastas ehitusbuumi korralageduse	1	1	22	2	0.090909	5	64	5	32	27	5	101.0	45 kuni 54
Kadrina omavalitsus ründab vareseid ja hakke	2	0	24	2	0.083333	4	66	6	31	29	4	101.0	45 kuni 54
Radiatsioon katkestas töö Fukushima tuumajaama teises reaktoris	2	0	24	2	0.083333	4	66	6	31	29	4	101.0	45 kuni 54
Chris Brown läks telesaates närvi ja purustas akna	2	0	24	2	0.083333	4	66	6	31	29	4	101.0	45 kuni 54
Justin Bieber purustas Michael Jacksoni rekordi	2	0	24	2	0.083333	4	66	6	31	29	4	101.0	45 kuni 54
Laura Kõrgemäe pani pisipojale toreda nime	2	0	24	2	0.083333	4	66	6	31	29	4	101.0	45 kuni 54
Pirita tuletab koeraomanikele meelde looma järelt koristamise vajadust	2	0	24	2	0.083333	4	66	6	31	29	4	101.0	45 kuni 54
Video: punast kaarti näidanud kohtunik sai mängijatelt peksta	0	1	9	1	0.111111	6	62	5	32	23	7	101.0	45 kuni 54
Usa lõpetas Jaapani toidu importimise	1	1	23	2	0.086957	5	64	5	32	28	4.5	100.5	55

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Ansip: Reformierakond saab võimuleppega kaheksa ja IRL seitse kohta	0	2	22	2	0.090909	6	62	4	33	27	5	100.0	56 kuni 59
Tume šokolaad – pikema ja õnnelikuma elu nimel	1	1	24	2	0.083333	5	64	5	32	29	4	100.0	56 kuni 59
Atonen: abiraha tuleks anda Jaapanile, mitte Kreekale	0	1	10	1	0.100000	6	62	5	32	25	6	100.0	56 kuni 59
Maailmapank: Hiina võtab USAlt maailma suurima majanduse tiitli 2030. aastaks	1	0	11	1	0.090909	5	64	6	31	27	5	100.0	56 kuni 59
Seitse Tartu kõrgkooli avavad homme abiturientidele ukсед	0	2	24	2	0.083333	6	62	4	33	29	4	99.0	60 kuni 62
Talunikud said oma raamatu	1	0	12	1	0.083333	5	64	6	31	29	4	99.0	60 kuni 62
Lapsevanemad kardavad Pühajärve kooli sulgemist	0	1	11	1	0.090909	6	62	5	32	27	5	99.0	60 kuni 62
Norra hävitajad ootavad võimalust liituda Liibüa-operatsiooniga	1	0	17	1	0.058824	5	64	6	31	30	3.5	98.5	63 kuni 67
Kanal 2 uus saatesari Kinotehas paneb näitlejahakatised elama endisesse tehasesse“	1	0	17	1	0.058824	5	64	6	31	30	3.5	98.5	63 kuni 67
Moscow Times: mõned suured õppetunnid pisikeselt Eestilt	1	0	17	1	0.058824	5	64	6	31	30	3.5	98.5	63 kuni 67
Nigulas turgutati tänavuse talve jooksul elule neli kakku	1	0	17	1	0.058824	5	64	6	31	30	3.5	98.5	63 kuni 67
Mihkel Mutt: Tuumaenergeetika ja moraal	1	0	17	1	0.058824	5	64	6	31	30	3.5	98.5	63 kuni 67
Video: tsunami sunnib Jaapani võime kaevama massihaudu	1	0	18	1	0.055556	5	64	6	31	31	3	98.0	68 kuni 71
Jaapani yakuzad kasutavad katastroofijärgset segadust ära	1	0	18	1	0.055556	5	64	6	31	31	3	98.0	68 kuni 71
Kanepil ees raske turniir: esmalt Ivanovic, siis Clijsters	1	0	18	1	0.055556	5	64	6	31	31	3	98.0	68 kuni 71
Linnakodanike grupp nõuab volikogult Tallinna TV raha suunamist lastele	1	0	18	1	0.055556	5	64	6	31	31	3	98.0	68 kuni 71
Riigikohus jättis kõik valimiskaebused rahuldamata	0	1	17	1	0.058824	6	62	5	32	30	3.5	97.5	72 kuni 75

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Papilloomiviiruste rakus säilimine on rünnaku all	0	1	17	1	0.058824	6	62	5	32	30	3.5	97.5	72 kuni 75
Tsahkna: teeme täna avalikuks ka võimuleppe	0	1	17	1	0.058824	6	62	5	32	30	3.5	97.5	72 kuni 75
Parts jätkab majandusministrina	0	1	17	1	0.058824	6	62	5	32	30	3.5	97.5	72 kuni 75
Laevaliiklus Heltermaa-Rohuküla liinil on tõsiselt raskendatud	0	1	18	1	0.055556	6	62	5	32	31	3	97.0	76
TMW: vaata, kes esinevad Korteris	1	0	21	1	0.047619	5	64	6	31	34	1.5	96.5	77 kuni 80
Inimestel on raha pangakontodel rohkem kui kunagi varem	1	0	21	1	0.047619	5	64	6	31	34	1.5	96.5	77 kuni 80
Juhtkiri: Langi kahvlitorge	0	1	19	1	0.052632	6	62	5	32	32	2.5	96.5	77 kuni 80
Keel ootamatult surnud Loorist: veebruari lõpus tundus ta rõõmus ja elujõuline	0	1	19	1	0.052632	6	62	5	32	32	2.5	96.5	77 kuni 80
Žirinovski tühistaks Obama Nobeli rahupreemia	0	1	20	1	0.050000	6	62	5	32	33	2	96.0	81 kuni 87
Jüri Mõis: liigume Euroopa Ühendriikide suunas	1	0	22	1	0.045455	5	64	6	31	35	1	96.0	81 kuni 87
Soomes lund rookinud Eesti mehed said vahendajatelt petta	1	0	22	1	0.045455	5	64	6	31	35	1	96.0	81 kuni 87
Vilniuse lennujaamast leiti Teise maailmasõja aegne kuulipilduja	1	0	22	1	0.045455	5	64	6	31	35	1	96.0	81 kuni 87
Parimaks uueks piimatooteks valiti Farmi Köögi toorjuust	1	0	22	1	0.045455	5	64	6	31	35	1	96.0	81 kuni 87
Kohvi võidukäik Hiinas	1	0	22	1	0.045455	5	64	6	31	35	1	96.0	81 kuni 87
Noored kutsuvad küüditatud mälestama	1	0	22	1	0.045455	5	64	6	31	35	1	96.0	81 kuni 87
Jaapanis algas sakura	0	1	21	1	0.047619	6	62	5	32	34	1.5	95.5	88 kuni 94
Õöl vastu pühapäeva läheb Eesti üle suveajale	1	0	23	1	0.043478	5	64	6	31	36	0.5	95.5	88 kuni 94
Kihnu verd mees roolib maailma kiiremat laeva	1	0	23	1	0.043478	5	64	6	31	36	0.5	95.5	88 kuni 94
Medvedev lihtsustas välismaalaste sissesõidu korda Venemaale	1	0	23	1	0.043478	5	64	6	31	36	0.5	95.5	88 kuni 94
Jaapani võimud eirasid teadlikult ohte vanades tuumajaamades	1	0	23	1	0.043478	5	64	6	31	36	0.5	95.5	88 kuni 94
Kristiine keskuse müügist saadud raha läheb uue kaubanduskeskuse loomiseks.	1	0	23	1	0.043478	5	64	6	31	36	0.5	95.5	88 kuni 94

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Reedel avatakse Viru tunnel kunstigaleriina	1	0	23	1	0.043478	5	64	6	31	36	0.5	95.5	88 kuni 94
Jumala naine jäeti meelega Piiblist välja?	0	1	22	1	0.045455	6	62	5	32	35	1	95.0	95 kuni 119
Mis sai Best B4st, kui «parim enne» lõppes?	0	1	22	1	0.045455	6	62	5	32	35	1	95.0	95 kuni 119
Füüsikaõpetajate pöud püsib visalt	0	1	22	1	0.045455	6	62	5	32	35	1	95.0	95 kuni 119
Jalakäija surnuks sõitnud autojuht põgenes	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Ida-Virus põles lasteaja ja lastekodu ühishoones pesumasin	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Grünberg: Dalai-laama taandus oma rahva parema elu nimel	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Leibakut opereeris eile arst, kes aidanud jalule Beckhami	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Süüria meeleavaldustes on hukkunuid	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Vaata mitu miljonit teenib Messi Ronaldost ja Rooneyst rohkem	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Briti eestlased on kogunud Haapsalu lastekodu toetuseks üle 1700 naela	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Valimisreform andnuks taas kuueparteilise riigikogu	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Sigrid Kõiv: kevad Ida-Euroopas	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Miljonipetis nõuab nigela arestikambri eest suurt kahjutasu	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Noorte disainerite moevihjed algavaks	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Siilid päästavad aia	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Väikeettevõtted esitasid toiduainekonkursile 26 toodet	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Amputeerimise vältimiseks peaks diabeetik laskma jalgu kontrollida kord aastas	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Saksa kohus karistas pedofiilist isa ligi 15-aastase vangistusega	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Teadlased leidsid väiksemale rinnavähi riskile osutava geenimuutuse	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
USA palus Eestilt nõu haridussüsteemi parandamiseks	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Katy Perry õgib end paksuks	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Kas inimese nimi mõjutab tema eluvalikuid?	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Baruto annetas katastroofiohvirtele pool miljonit jeeni	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Soomes ähvardas mees tulistada koolilapsi	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Saksamaa kutsub kehtestama Liibüale naftaembargot	1	0	24	1	0.041667	5	64	6	31	37	0	95.0	95 kuni 119
Forlan: tänapäeva jalgpallis nõrku vastaseid pole	0	1	23	1	0.043478	6	62	5	32	36	0.5	94.5	120
«Maailma kõige viletsamat» laulu on Youtube`is vaadatud üle 33 miljoni korra	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Noorte moeloojate julged katsetused	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Hea ilmaga algab tänavate remont	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Kusepidamatuse jutt teeb meestele häbi	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Mustamäel on terve tänav kanalisatsioonita	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Barcelona ja Panathinaikos pakkusid meeletu duelli	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Tartus asus karistust kandma Jugoslaavia sõjakurjategija	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Eesti kirjandus pakub lätlastele suurt huvi	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Viis olukorda, mis meid paksuks teevad	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Tallinn Music Week toob lavale 150 artisti	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Tantsige nagu Janet Jacksoni taustatantsijad	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Märgid, et teie pere on lemmiklooma võtuks valmis	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133
Lõuna-Eesti taas libapolitseinike huviorbiidis	0	1	24	1	0.041667	6	62	5	32	37	0	94.0	121 kuni 133

Lisa nr. 5

Artiklite lugemiseks valimise põhjused

	I Lähedane teema: teema seotud eriala või isiklike hobidega	I Lähedane teema: teema emotsionaalselt lähedane	I Lähedane teema: teema geograafiliselt lähedane	II Küsimusi tekitav pealkiri	III Artikkel järg eelnevalt loetule	IV Üllatav fakt pealkirjas või ebatavaline teema	V Teema otsene mõju	VI Vastuolusid tekitav /konfliktne teema
V1N	<p>„Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“ (Teema seotud erialaga) „Sest ise olen üliõpilane, siis...et näha, mida kirjutatakse.“</p>	-	-	-	<p>„Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“ „Nii päevakajaliste teemadega üritan ikka kursis end hoida ja olen jälginud nii valimiste eel kui ka järgselt, mis poliitikast räägitakse...kuigi võib-olla muidu poliitika väga palju ei huvita.“ „Eaka Läti kalamehe kõige viimane retk“ „Selle kohta ma lugesin hommikul vist algset uudist...see on järjejutt siis.“ „EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“ „Selle Liibüa kriisi kohta ma olen tavaliselt lugenud [...]“ „Prantsusmaa ei soovi NATO juhtrolli Liibüas“ „Seesama põhjus...Liibüa</p>	-	-	-

					<p>kriis.“ („Selle Liibüa kriisi kohta ma olen tavaliselt lugenud [...]“)</p> <p>„Norra hävitajad ootavad võimalust liituda Liibüa-operatsiooniga“</p> <p>„See ka [...]“</p> <p>(„Selle Liibüa kriisi kohta ma olen tavaliselt lugenud [...]“)</p>			
V2N	<p>„Kuidas aidata lapsel hirmudest lahti saada?“</p> <p>(Teema seotud erialaga)</p> <p>„Kuna see on minu tulevane professioon [...]“</p> <p>„Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“</p> <p>(Teema seotud erialaga)</p> <p>„[...] koolivägivalla teema on huvipakkuv erialaselt [...] kuna ma õpin sotsiaalpedagoogiks.“</p>	<p>„Kuidas aidata lapsel hirmudest lahti saada?“</p> <p>(Lugeja kogemusest lähtuv valik)</p> <p>„[...] kuna mul on väiksemaid vendi kodus...neil on vahel väga kummalised mõtted...et siis aru saada neist.“</p>	<p>„Kadrina omavalitsus ründab vareseid ja hakke“</p> <p>„Teema huvitas...sellepärast, et see on mu kodukandi värk...ma elan sealt mingi 15 kilomeetri kaugusel.“</p> <p>„Soomlased lahkuvad kirikust homoteemalise kampaania pärast“</p> <p>(Teema seotud Eestiga)</p> <p>„Homode kirikute teema oli Eestis mõni aeg tagasi selline kuum teema...siis ma tahtsin vaadata, kuidas Soomes on.“</p>	<p>„Suri kinolegend Elizabeth Taylor“</p> <p>„Lugesin sellepärast, et teada saada, mis kinolegendiga juhtus siis [...]“</p> <p>„Autoga läbi Lämmijärve jää vajunud mees hukkus“</p> <p>„[...] tahtsin näha[...] miks ta sinna üldse läks.“</p> <p>„Eurole ülemineku turvamine läks maksma üle 500 000 euro“</p> <p>„[...] tahtsin näha, palju see 500 000 eurot kroonides on [...]“</p> <p>„Kadrina omavalitsus ründab vareseid ja hakke“</p> <p>„[...] tahtsin teada, mida nad nende vareste ja hakkidega teevad [...]“</p> <p>„Erakonnad jagasid ministrikohad</p>	-	-	<p>„Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)“</p> <p>„Tahtsin näha, mis on parimad viisid inimeste motiveerimiseks [...] kuidas ma saaksin ennast motiveerida. Ma tunnen, et mul on motivatsioonipuudus praegu [...]“</p> <p>„Puugid ronivad peaqi välja verd jahtima“</p> <p>„[...] seda tahtsin ka lugeda, kuna puugid hakkavad välja tulema. Ma ei ole vaksineeritud ja ma pean olema valvas.“</p>	<p>„Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“</p> <p>„[...] sellepärast, et [...] autoga jää peal liikumine on minu meelest üldse ohtlik kogu aeg...miks ta sinna pidi üldse ronima.“</p>

				<p>omavahel ära“ (Segadusse ajav pealkiri) „Vaatan, et näha [...] kes ministriteks said.“ „Tartu linnast voolab läbi Emavesi“ (Segadust tekitav pealkiri) „Vaatan, millest see uudis üldse räägib.“</p>				
V3N	<p>„Kuidas aidata lapsel hirmudest lahti saada?“ (Teema seotud erialaga) „Ma vahest loen selliseid artikleid ka, et vaadata, mida need ajakirjanikud siis räägivad ja kuidas see läheb kokku koolis õpitavaga.“ „Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“ (Teema seotud erialaga) „[...] kuna ma kavatsen õpetajaks saada, siis käib minu ametiga natukene kokku.“</p>	-	-	<p>„EL kehtestas Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“ „[...] tahaks teada, et kuidas siis riigid nagu tegelevad sellega [...] ja mis sanktsioone nad teevad.“ „Riigikohus jättis kõik valimiskaebused rahuldamata“ „Seda loen, sest ma ei tea, mis need valimiskaebused olid.“ „Papilloomviiruste rakus säilimine on rünnaku all“ (Segadust tekitav pealkiri) „[...] pealkiri nagu viitab sellele, et on avastatud uus meetod või uus ravi? [...]“</p>	<p>„EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“ „Olen ikka jälginud seda Liibüa konflikti [...]“ „Video: tsunami sunnib Jaapani võime kaevama massihaudu“ „See Jaapani teema on päris huvitav..olen seda ikka jälginud.“ „Jaapani yakuzad kasutavad katastroofijärgset segadust ära“ „See on jälle see Jaapani teema [...]“ („olen seda ikka jälginud“)</p>	<p>„Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks“ (Uuritav polnud sündmusest varem kuulnud) „Ma pole sellest istungist üldse midagi kuulnudki.“ „Suri kinolegend Elizabeth Taylor“ (Šokeeriv/ootamatu/eb atavaline sündmus/teave) „Ja surigi ära..see on pommudis!“ „Kanal 2 uus saatesari Kinotemas paneb näitlejahakatised elama endisesse tehasesse“ (Šokeeriv/ootamatu/eb atavaline sündmus/teave) „Mul endal telekat pole...aga huvitab ikka, mis jaburdus väljamõeldud on...see pealkiri on küll väga veider...“ „Jaapani yakuzad</p>	<p>„Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)“ „Selle ma loen näiteks läbi..kuna mul endal on praegu motivatsioonipuudus.“ „Arktiline õhk kihutab üle Eesti“ „[...] mul on kevade igatsus ja loodan, et mingi hea ilmaennustus [...]“</p>	<p>„EL kehtestas Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“ „Liibüa teemat võib lugeda...konfliktne [...]“</p>

						<p>kasutavad <u>katastroofijärgset segadust ära</u> (Vastuolu eelnevate tõekspidamistega) „[...] ma arvasin, et jaapanlased nii moraalsed, et ei lähe rүүstama...aga need yakuzad ikkagi käivad...kasutavad seda segadust ära...võib öelda, et see on üllatav [...]“ „Miks köidavad moeajakirjad pigem ülekaalulisi naisi?“ (Vastuolu eelnevate tõekspidamistega) „[...] kas see tõesti siis nii on [...] Ma pole seda ise tähele pannud [...]“</p>		
V4N	-	-	-	<p>„Hea ilmaga algab tänavate remont“ „Vaatan, millal siis algab [...]“ „Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“ (Segadust tekitav pealkiri) „Loen seda sellepärast, et teada saada...kas Eestis.“</p>	<p>„Jääkaru Knut suri iimselt ajukahjustuse tõttu“ „Seda loen ka [...]“ ma juba enne lugesin paari artiklit, kus kirjutati ta surmast... ja nüüd leidis kinnitust, et siiski ajukahjustus, mitte depressioon.“</p>	<p>„Kusepidamatuse jutt teeb meestele häbi“ (Šokeeriv/ootamatu/eb atavaline sündmus/teave) „Loen seda, sest see on nii naljakas ja üllatav [...]“</p>	<p>„Arktiline õhk kihutab üle Eesti“ „Vaatan seda, sest ootan juba kevadet, et näha, mis ilm tuleb. [...]“ „Kütuse kallinemine on keskmise pere rahakotist rõõvinud sadu eurosid“ „Loen sellepärast, et kütuse hinnad mõjutavad kõiki...ka mind.“</p>	-
V5N	„Seitse Tartu kõrgkooli avavad homme abiturientidele uksed“	„Barcelona ja Panathinaikos pakkusid meeletu duelli“	„Eerik Puura: Eestil on energeetika osas liiga palju valikuid“ „[...] sest nad tahavad	„Tartus asus karistust kandma Jugoslaavia sõjakurjategija“	„Mustamäel on terve tänav kanalisatsioonita“ „Ma eile uudiste	-	„EMHI hoiatab tugeva tuule eest“ „Loen seda, sest tahan minna Hiiumaale	-

<p>_(Teema seotud erialaga) „Hariduseteema läheb ametiga kokku.“ <u>„Leibakut opereeris eile arst, kes aidanud jalule Beckhami“</u> (Teema seotud hobiga) „Tegelen ka kergejõustikuga.“</p>	<p>(Lugeja kogemusest lähtuv valik) „Seda ma loen puhtalt sellepärast, et ma käisin Kreekas [...]“ (Lugeja tuttava kogemusest lähtuv valik) „[...] Panathinaikos on sõbra lemmik võistkond.“ <u>„Jalakäija surnuks sõitnud autojuht põgenes“</u> (Lugeja kogemusest lähtuv valik) „Loen võib-olla sellepärast, et ma ise olen autojuht.“ <u>„Jaapanist põgenenud Eesti pere elas nädal aega autos“</u> (Lugeja kogemusest lähtuv valik) „Ma olen ise ka autos elanud.“ <u>„Ida-Virus põles lasteaia ja lastekodu ühishoones pesumasin“</u> (Lugeja tuttava kogemusest lähtuv valik) „Lugesin sellepärast, et mu sõbral põles kodu just maha.“ <u>„Leibakut opereeris eile arst, kes aidanud jalule Beckhami“</u> (Lugeja ja tuttava kogemusest lähtuv valik) „Ma vaatan, mis nad kirjutavad Leibaku kohta...ta on ju ka Tartu Ülikooli</p>	<p><i>Hiiu maale panna tuulegeneraatoreid...ma elan seal.“</i></p>	<p>„Ma korra vaatan seda, et miks see Jugoslaavia vend siis siia toodi.“</p>	<p>kuulsin, et see aasta palutakse valmistuda uputusteks...et on hästi palju lund.“ <u>„Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu“</u> „[...] seda ma eile lugesin kuskilt.. kas nüüd on mingit uut infot?“</p>		<p>autoga....aa see tähendab, et jää liigub ära, et vist ei saagi minna.“ <u>„Tume šokolaad – pikema ja õnnelikuma elu nimel“</u> „Ma vaatan...sest ma söön tumedat šokolaadi..võib-olla peaks rohkem sööma siis..“</p>	
---	---	--	--	---	--	---	--

		õpilane.“						
V6M	<p>„Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“ (Teema seotud erialaga)</p> <p>„Seda ma tahaks lugeda, sest ma ise omandan kõrgharidust...et tutvuda olukorraga.“</p> <p>„Atonen: abiraha tuleks anda Jaapanile, mitte Kreekale“ (Teema seotud erialaga/hobiga)</p> <p>„Vot aga seda ma loeks. Mulle väga meeldib Kreeka riik ja ma õpin kreeka keelt ja seetõttu ma tutvun Kreekaga.“</p>	-	-	<p>„Eurole ülemineku turvamine läks maksma üle 500 000 euro“</p> <p>„Ma loen kindlasti selle kohta...sest mis tähendab eurole ülemineku turvamine?“</p> <p>„Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“</p> <p>„[...] mul on huvitav teada, kuidas nad seda lubavad [...]“</p> <p>„Moscow Times: mõned suured õppetunnid pisikeselt Eestilt“</p> <p>„Loen seda artikli pealkirja pärast..millised on need suured õppetunnid siis pisikeselt Eestilt.“</p> <p>„Jaapanis algas sakura“</p> <p>„Ma olen alati arvanud, et sakura ongi kirss..aga ei saa olla, et Jaapanis algas kirss...mis see sakura siis on?“</p>	-	<p>„Maailma viletsaim laul on sisse toonud miljon dollari“ (Šokeeriv/ootamatu/ebatavaline sündmus/teave)</p> <p>„Vot! Maailma viletsaim laul ohohh päris šokeeriv teema, et midagi on kõige viletsam [...]“</p> <p>„Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“ (Vastuolu eelnevate tõekspidamistega)</p> <p>„Kõlab natukene ulmeliselt...nagu 5 aastaga euroopa rikkama riigi sekka..ei usu mina.“</p>	<p>„Viis olukorda, mis meid paksuks teevad“</p> <p>„Vot, aga seda ma küll loen. Kevad on tulemas...suvi on tulemas...rannahooaeg on tulemas, äkki saab siit abi.“</p>	<p>„Video: punast kaarti näidanud kohtunik sai mängijatelt peksta“</p> <p>„Vot! Seda ma vaataks [...] see on skandaal.“</p>
V7N	-	-	-	<p>„Tallinna opositsioon hakkab volikogus venitamistaktikat kasutama“</p> <p>„[...] ja tahaks teada, mis neil jälle seal häda on, et korralikult ei võida</p>	<p>„Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu“</p> <p>„Enne lugesingi sellest, et ta suri ja siis oli palju oletusi õhus...nüüd tundub, et midagi konkreetset on</p>	<p>„Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks“ (Uuritav polnud sündmusest varem kuulnud)</p> <p>„Seda ma loen, sest ma ei teadnudki, et</p>	-	<p>„Ansi: Reformierakond saab võimuleppega kaheksa ja IRL seitse kohta“</p> <p>„Portfellide jagamine tundub olevat skandaalne teema...sest...noh</p>

				<p>tööd teha.“ <u>„Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik“</u> <i>„Tahan teada, kust siis jaapanlased vett saavad ja kui ohtlik see vesi on.“</i> <u>„Puura: Eestis on energeetika osas liiga palju valikuid“</u> <i>„Ma tahtsin teada, mida see tähendab, et Eestil on palju valikuid [...]“</i> <u>„Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“</u> (Segadust tekitav pealkiri)</p> <p>V7N: <i>„Tahaks teada, kus ta läbi jää vajus [...]“</i></p>	<p>selgunud.“ <u>„Jaapani maavärina kahju võib ulatuda 309 miljardile dollarini“</u> <i>„Jaapani sündmuseid olen ikka jälginud.“</i></p>	<p>Järvet kohtu all on.“ <u>„SEB soovitas 87 aastasele kliendile pikaajalist investeringut“</u> (Šokeeriv/ootamatu/ebatavaline sündmus/teave) <i>„See pealkiri on täitsa napakas. või õigemini see, et SEB nii tegi.“</i></p>	<p>eks saab näha, kuidas Reform oma eelispositsiooni IRLi ees ära kasutab [...]“ <u>„Tallinna opositsioon hakkab volikogus venitamistaktikat kasutama“</u> <i>„Skandaalne pealkiri tundub [...]“</i></p>
V8N	<p><u>„Forlan: tänapäeva jalgpallis nõrku vastaseid pole (Teema seotud hobiga)</u> <i>„Seda ma loen sellepärast, et jälgin ise jalgpalli [...]“</i> <u>„Vaata mitu miljonit teenib Messi Ronaldost ja Rooneyst rohkem“</u> (Teema seotud hobiga) <i>„[...] ma olen jalkafänn...ma ise ei mängi, aga selle jälgimine on nagu hobiks saanud..“</i></p>	-	-	-	<p><u>„Enesekindel Gaddafi lubab võitu“</u> <i>„Ma olen ikka jälginud, mis Liibüas toimub. Mind huvitab see...kui olid need rahutused seal Aafrikas...Põhja-Aafrikas, siis ma jälgisin neid...pakub mulle huvi, mis toimub.“</i> <u>„Radiatsioon katkestas tööd Fukushima tuumajaama teises reaktoris.“</u> <i>„Loen, sest ma olen seda jälginud</i></p>	<p><u>„Kihnu verd mees roolib maailma kiiremat laeva“</u> (Uuritav polnud sündmusest varem kuulnud) <i>„See on ka päris huvitav...ma pole sellest nagu varem midagi kuulnud...üllatav..tõesti ma pole seda nagu kuskilt varem kuulnud.“</i> <u>„Süüria meelevaldustes on hukkunuid“</u> (Uuritav polnud sündmusest varem kuulnud) <i>„Ma ei teadnudki, et Süürias ka mingid</i></p>	<p><u>„Enesekindel Gaddafi lubab võitu“</u> <i>„Sellest on ka juttu olnud, et need rahutused mõjutavad maailma majandust...tõstavad hindu, siis sellepärast loen ka.“</i></p>

					<p>ja lugenud.“ <u>Erik Puura: Eestis on energeetika osas liiga palju valikuid</u> „Terevisioonis rääkis täna, et Tartus on mingi biogaasi seminar...kus räägitakse biogaasist ja energias...siis ma vaatan korra, millest see räägib.“ <u>Saksamaa kutsub kehtestama Liibüale nataembargot</u> „Liibüa asi pakub huvi ja ma olen sellega seotud uudiseid lugenud...üsna kõiki</p>	<p>asjad toimuvad. Juba nädal aega on asi kestnud, aga see on mul kahe silma vahele jäänud...näen esimest korda. Üllatav täitsa.“ <u>Usa lõpetas Jaapani toidu importimise</u> (Šokeeriv/ootamatu/eb atavaline sündmus/teave) „[...] see on küll üllatav...kui Jaapanis on sellised katastroofid, siis veel import ka</p>		
V9N	-	-	-	-	<p>„Eaka Läti kalamehe kõige viimane retk“ „Hommikul lugesin uudist sellest, et ta vajus läbi jää...nüüd ma ei teagi, miks ma seda uuesti vaatan..aga sellest on tehtud uus uudis..äkki siis mingit uut teavet?“</p>	<p>„Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks“ (Uuritav polnud sündmusest varem kuulnud) „Ma ei teadnudki, et ta kohtu all on?“ <u>Liibanonis rööviti seitse Eesti ja Ukraina turisti</u> (Šokeeriv/ootamatu/eb atavaline sündmus/teave) „Väga šokeeriv lugu...kas tõesti?“ <u>Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014</u> (Šokeeriv/ootamatu/eb atavaline sündmus/teave)</p>	<p>„Kütuse kallinemine on keskmise pere rahakotist röövinud sadu eurosid“ „Mul on just plaanis auto osta..sellepärast loen, millega pean arvestama...“</p>	<p>„Galerii: kui palju mahub plasti ja sodi merikilpkonna vatsa“ „See teema tegelt tundub nii haige...see ajab vihaseks...negatiivsed emotsioonid, et inimtegevuse pärast mereloomad peavad kannatama [...]“</p>

						<p>„Kuidas seda saavutada emapensioni ja tasuta kõrgharidusega...tahan teada.“</p> <p>„Pevkur: Langil on kultuuriringkondadega head suhted“</p> <p>(Šokeeriv/ootamatu/ebatavaline sündmus/teave)</p> <p>„Mind üllatus Langi valik kultuuriministriks“</p>			
P1N	<p>„Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“</p> <p>(Teema seotud erialaga)</p> <p>„Olen ise tudeng ja kõrgharidust omandamas.“</p> <p>„Lapsevanemad kardavad Pühajärve kooli sulgemist“</p> <p>(Teema seotud erialaga)</p> <p>„Õpin õpetajaks.“</p>	<p>„Lapsevanemad kardavad Pühajärve kooli sulgemist“</p> <p>(Lugeja kogemusest lähtuv valik)</p> <p>„Olen ise maakoolis õppinud, mida ähvardas samuti sulgemise oht.“</p>	-	<p>„Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“</p> <p>„Soovisin teada saada, kes ja millistel kohtadel on järgmises valitsuses.“</p>	-	-	-	-	
P2N	-	-	<p>„Briti eestlased on kogunud Haapsalu lastekodu toetuseks üle 1700 naela“</p> <p>„Olen Haapsalust pärit, seetõttu läheb see teematika korda.“</p>	-	<p>„Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“</p> <p>„Päevapoliitikaga üritan ennast ka kursis hoida.“</p>	-	-	-	-
P3N	-	<p>Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik</p> <p>(Lugeja tuttava kogemusest lähtuv valik)</p> <p>„Tuttav on Jaapanis.“</p>	-	<p>Prantsusmaa ei soovi NATO juhtrolli Liibüas</p> <p>„Kas Prantsusmaa üritab ise jälle suurvõim olla?“</p> <p>„Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“</p> <p>„Kas jälle</p>	-	<p>„SEB soovitas 87 aastasele kliendile pikaajalist investeringut“</p> <p>(Šokeeriv/ootamatu/ebatavaline sündmus/teave)</p> <p>„Jabur juhtum.“</p> <p>„Vilniuse lennujaamast leiti Teise maailmasõja</p>	<p>„Puugid ronivad peagi välja verd jahtima“</p> <p>„Jälle vaja vaksineerima minna.“</p> <p>„Medvedev lihtsustas välismaalaste sissesõidu korda Venemaale“</p> <p>„Tahaks ka kergemini Venemaale pääseda</p>	-	

				<p><i>koolikiusamisega seotud?"</i></p> <p><u>„Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära“</u> (Segadust tekitav pealkiri)</p> <p><i>”huvitav, kes mis koha sai [...]“</i></p>		<p><u>aegne kuulipilduja“</u> (Šokeeriv/ootamatu/ebatavaline sündmus/teave)</p> <p><i>„Kummaline.“</i></p>	<p><i>või sealt läbi sõita.“</i></p>	
P6N	-	<p><u>„Amputeerimise vältimiseks peaks diabeetik laskma jalgu kontrollida kord aastas“</u> (Lugeja tuttava kogemusest lähtuv valik)</p> <p><i>„Loen tihti diabeetikutega seotud artikleid, kuna 2 mulle lähedast inimest põevad seda haigust.“</i></p>	<p><u>„Lõuna-Eesti taas libapolitseinike huviorbiidis“</u></p> <p><i>„Kuna ise Tartus elan, siis pidasin vajalikuks ennast teemaga kurssi viia.“</i></p>	<p><u>„Saksa kohus karistas pedofiilist isa ligi 15-aastase vangistusega“</u></p> <p><i>„[...] tahtsin teada, milline siis on reaalne karistus, mida see mees kandma peab.“</i></p>	<p><u>Saksa kohus karistas pedofiilist isa ligi 15-aastase vangistusega</u></p> <p><i>„Olin varem kuulnud sellest kohtuasjast [...]“</i></p>	-	<p><u>„EMHI hoiatab tugeva tuule eest“</u></p> <p><i>„Lugesin seda, et teada, milline ilm mind täna ees ootab, kui välja lähen.“</i></p>	<p><u>„Soomes ähvardas mees tulistada koolilapsi“</u></p> <p><i>„Tulistamised koolides on alati väga hirmsad, kardetud ja palju konflikte sisaldavad sündmused [...]“</i></p>
P8N		-	-	-	<p><u>„Tuumaenergeetika ja moraal“</u></p> <p><i>„Eile koolis sai ka seda teemat arutatud ja siis oli veelgi suurem huvi seda lugeda.“</i></p> <p><u>„Teater NO tõmbab eesriide nii iseenda kui Eesti eest“</u></p> <p><i>„[...] olen pikalt juba järge oodanud ja selle teemalisi artikleid lugenud.“</i></p>	-	-	-
P9N	-	-	-	-	<p><u>„Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“</u></p> <p><i>„Eesti asjadega peab ju kursis</i></p>	<p><u>„Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks“</u> (Uuritav polnud</p>	-	-

					olema.“	sündmusest varem kuulnud) „Lugesin kuna ei teadnud, et ta mingeid rikkumisi toime on pannud.“		
P10N	-	<u>Laura Kõrgemäe pani pisipojale toreda nime</u> (Lugeja tuttava kogemusest lähtuv valik) "Tuttava õde on Laura.“	-	-	-	-	-	-
P11N	-	-	-	„Pirita tuletab koeraomanikele meelde looma järelt koristamise vajadust“ „Tekkis huvi, mida siis ette võetakse kevadise koleda olukorra suhtes.“ <u>Arktiline õhk kihutab üle Eesti</u> (Segadusse ajav pealkiri) „Pealkirja pärast tekkis küsimus, kuidas see Eesti ilma mõjutab“	„Jaapani maavärina kahju võib ulatuda 309 miljardile dollarini“ „Jaapani teema on ikka hetkel aktuaalne“	-	-	-
P15N	-	-	-	„Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadi“ „Tahtsin näha, kes siis ministriteks said, kuna käisin ise ka valimas.“ „Õöl vastu pühapäeva läheb Eesti üle suveajale“ „Mul ei olnud meeles, kas kell tuleb edasi või tagasi keerata.“	-	-	„Arktiline õhk liigub üle Eesti“ „Ilmateema ikka huvitab...et kuidas riietuda ja millal kevad tuleb.“	-

				„Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“ (Segadust tekitav pealkiri) ” Tahtsin teada, kus see juhtus.“				
P5N	-	-	-	-	-	-	-	-

	VII-XI Uuritava jaoks huvitav teema	VII-XI Pilkupüüdev foto	VII-XI Prominentne isik	X Ühiskondlikult oluline teema	XI Uudis veebilehel esiplaanil
V1N	-	-	-	-	-
V2N	-	-	-	„Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära“ „Sellist asja tuleb ikka teada...see on ikka oluline teema riigi elanikule.“	-
V3N	-	„TMW: vaata, kes esinevad Korteris“ „Seda ma vaatan puhtalt sellepärast, et sõbra pilt on siin.“	-	-	-
V4N	-	-	-	-	-
V5N	-	„Eesti kirjandus pakub lätlastele suurt huvi“ „Seda ma loen sellepärast, et mulle meeldib Lotte.“ (Illustratsiooniks artikli kõrval Lotte pilt).	„Grünberg: Dalai-laama taandus oma rahva parema elu nimel“ „Dalai-laama on selline huvitav mees.“ „Leibakut opereeris eile arst, kes aidanud jalule	-	-

			Beckhami“ „Ma vaatan, mis nad kirjutavad Leibaku kohta...[.] ta on väga kõva tegija minu silmis..“		
V6M	„Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu“ „Vot! Seda ma vaatan kindlasti...see tundub huvitav ja kreatiivne [...]“	-	„Suri kinolegend Elizabeth Taylor“ „Ma loen tema kohta, sest ta on legend[.]“ „Lady Gaga: Rebecca Black on geenius“ „Ma olen Lady Gaga fänn.“	-	-
V7N	-	„Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu“ „Vaatasin pilti..kuna pilt tundus huvitav ja seal oli veel ka galerii [...]“	-	„Radiatsioon katkestas töö Fukushima tuumajaama teises reaktoris“ „Ühiskondlikult tähtis teema... tuleb kursis olla.“	-
V8N	-	-	-	-	-
V9N	-	„Ministeerium: uuendame ehitusregistrit“ „Teema on täiesti ebahuvitav..aga silma hakkas ehitis pildil..püramiid, sõidan sealt sageli mööda ja ei teadnudki, et see ebaseaduslik ehitis on.“	„Suri kinolegend Elizabeth Taylor“ „No ikkagi kuulsus [...]“	-	-
P1N	-	-	-	-	-
P2N	-	-	-	-	-
P3N	„Johan Norberg: Rootsi seljatas kriisi tänu Balti riikidele“ „Huvi Rootsi vastu.“ „	„Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu“ „Huvitavad pildid.“	-	-	-

P6N	-	-	-	-	-
P8N	<p>„<u>Soomes pussidas poiss oma koolikaaslast</u>“ „Laste poolt toime pandud vägivallduhtumid köidavad alati mu silma.“</p>	-	<p>„<u>Tuumaenergeetika ja moraal</u>“ (Lugeja jaoks autoriteetne isik artikli autoriks) „M.Muti arvamused on alati väga huvitavad“</p>	-	-
P9N	<p>„<u>Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu</u>“ „Tundusid huvitavad ideed.“ „Kas inimese nimi mõjutab tema eluvalikuid?“ „Pealkirja järgi tundus taaskord huvitav artikkel [...]“</p>	-	-	-	-
P10N	-	-	-	-	-
P11N	-	-	-	-	<p>„<u>Suri kinolegend Elizabeth Taylor</u>“ „Uudis oli suurelt esiplaanile toodud [...]“</p>
P15N	-	-	-	-	-
P5N	<p>„<u>Miks köidavad moeajakirjad pigem ülekaalulisi naisi?</u>“ „Avasin artikli huvist, et mida populaarteaduslikku jälle kokku on kirjutatud.“</p>	-	-	-	-

Lisa nr. 6

Artikli lugemiseks mitte valimise põhjused

	Ammendav pealkiri	Lugeja teemaga tuttav/teema ei ole uudne	Temaatika ei paku huvi	Video/foto on piisav infoallikas	Uudis jääb kaugeks
V3N	<p>„Prantsusmaa ei soovi NATO juhtrolli Liibüas“ „Päris tihti on ka niimoodi, et pealkiri juba ütleb sisu ära.“ „Norra hävitajad ootavad võimalust liituda Liibüa-operatsiooniga“ „Päris tihti on ka niimoodi, et pealkiri juba ütleb sisu ära.“ „Jaapani maavärina kahju võib ulatuda 209 miljardi dollarini“ „Seda ma ei loe..siin on kõik ära öeldud juba selle pealkirjaga.“</p>	<p>„Iga üheksas inimene ei tööta erialasel ametikohal“ „Seda uudist ma tean...see pole uudis minu jaoks...eriti masuajal.“ „Laevaliiklus Heltermaa-Rohuküla liinil on tõsiselt raskendatud“ „[...] noh kuigi ma ise elan Hiiumaal, siis ma tean juba miks see niimoodi võib olla, siis ma ei hakka enam seda lähemalt lugeda.“</p>	<p>„Siin on hästi palju poliitikauudiseid, mis mind ei huvita väga.“ „Viimasel ajal ei ole väga palju huvitavaid uudiseid...kõik räägivad õnnetusjuhtumitest ja mingitest kinnisvarakriisidest...sport mind ka nagu üldse ei huvita.“ „Arvamuslugusid ma tavaliselt lugeda ei viitsi.“</p>	-	-
V4N	<p>„Briti eestlased on kogunud Haapsalu lastekodu toetuseks üle 1700 naela“ „Seda ma ei loe,</p>	<p>„Õöl vastu pühapäeva läheb Eesti üle suveajale“ „Seda ma ei loe, sest see on teada fakt.“</p>	-	<p>„Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu“ „Teksti ei loe...pilt ütleb rohkem kui tuhat</p>	-

	sest siin on pealkirjas kõik öeldud.“			sõna ju...“	
V5N	„ <u>Briti eestlased on kogunud Haapsalu lastekodu toetuseks üle 1700 naela</u> “ „Mõne artikli puhul on nii...et hästi tore, aga ausaltöeldes...pealkirjast saab kõik teada.“				
V6M	-	„ <u>Kevadpäike sulatab koerajulgad lume alt välja</u> “ „Heheee...see on loogiline...ma ei tea, ma ei hakka seda vist lugema. See uudis ei ole mitte midagi uut.“	„Ma ei loe mitte kunagi neid arvamuskäsitlusi [...]“ „Naise rubriiki ma tavaliselt ei loe...arvatavasti sellepärast, et ma ei ole naine.“	„ <u>Galerii: noored disainerid andsid vanadel asjadele uue elu</u> “ „[...] kusjuures ma arvatavasti ainult pilte vaatangi ja artiklit ei loe. Jah päris äge...aga ma arvan, et see artikkel ei suudaks mulle mitte mingit lisainfi anda.“ „ <u>Video: punast kaarti näidanud kohtunik sai mängijatelt peksta</u> “ „[...] aga teksti ma ei loe, videost on nagu kõik näha.“	„ <u>Lapsevanemad kardavad Pühajärve põhikooli sulgemist</u> “ „Siin on küll uudis hariduse kohta, aga see on liiga kitsas teema...Pühajärve põhikool...ma ei usu, et see kuidagi mind puudutab.“

V7N	<p>„<u>Ööl vastu pühapäeva läheb Eesti üle suveajale</u>“ <i>„...no väga huvitav, aga sellel teemal ma mingit uudist küll lugema ei hakka..pealkiri ütleb ju kõik.“</i></p>	-	-	<p>„<u>Galerii: noored disainerid andsid vanadele asjadele uue elu</u>“ <i>„[...] aga teksti ei hakka lugema, ei usu, et see lisaväärtust annab galerii kõrval.“</i></p>	<p>„<u>Suri olümpiavõitja Viljar Loor</u>“ <i>„Ei loe, sest mul pole õrna aimugi kes see on.“</i></p>
V8N	<p>„<u>FC Flora mängis edu maha ja viigistas Sillamäe Kaleviga</u>“ <i>„Noh siin on ka selline pealkiri...kuigi ma muidu jälgin jalgpalli...siis pealkiri ütleb juba kõik ära.“</i> <u>„Jaapanist põgenenud pere elas nädal aega autos“</u> <i>„Need (pealkirjad) nagu ütlevad juba kõik ära.“</i> <u>„Baruto annetas katastroofi ohvritele pool miljonit jeeni“</u> <i>„Need (pealkirjad) nagu ütlevad juba kõik ära.“</i></p>	<p>„<u>Reformierakond ja IRL asuvad võimukohti jagama</u>“ <i>„Seda Reformierakonna ja IRLi asja ma kuulasin täna Terevisioonist, nii et ma seda praegu ei loe, aga ilmselt, kui ma ei oleks kuulnud, siis ma loeks praegu.“</i></p>	-	-	-

V9N	-	<u>„Saarts:</u> <u>emapension osutus</u> <u>lahjemaks,</u> <u>haldusreform jääb</u> <u>ära“</u> <i>„Ei üllata</i> <i>üldse...ka põhjus</i> <i>on teada, raha, nii</i> <i>et pole vaja</i> <i>lugeda...“</i>	-	-	-
-----	---	--	---	---	---

Lisa nr. 7

Artikli läbilugemise põhjused

	Lühike artikkel	Huvitavat informatsiooni sisaldav artikkel/huvitaval teemal kirjutatud artikkel	Oluline teema	Hästi kirjutatud artikkel	Oodatud fookuse otsimine	Konfliktne teema	Lugeja leidis seose endaga	Lihtne teema	Keeruline sõnakasutus
V1N	<p>„Prantsusmaa ei soovi NATO juhtrolli Liibüas“ „[...]lugesin mõlemad uudised läbi...[...] lühikesed.“ „Norra hävitajad ootavad võimalust liituda Liibüa-operatsiooniga“ „[...] lugesin mõlemad uudised läbi...[...] lühikesed.“</p>	-	<p>„Prantsusmaa ei soovi NATO juhtrolli Liibüas“ „[...]lugesin mõlemad uudised läbi...olulised [...]“ „Norra hävitajad ootavad võimalust liituda Liibüa-operatsiooniga“ „[...]lugesin mõlemad uudised läbi...olulised [...]“ EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“ „Lugesin läbi, aga ma ei oska nagu seletada...võib-olla sest..pinge...konfliktne ja oluline.“</p>	-	-	<p>EL kehtestab Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“ „Lugesin läbi, aga ma ei oska nagu seletada...võib-olla sest..pinge...konfliktne ja oluline.“</p>	-	-	-

V2N	<p>„Eurole ülemineku turvamise läks maksma üle 500 000 euro“ „Lühike artikkel...“</p>	-	-	-	-	<p>„Soomlased lahkuvad kirikust homoteemalise kampaania pärast“ „See on selline problemaatiline...konfliktne...Lugesin lõpuni.“</p>	<p>„Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)“ „Lugesin ikkagi läbi, sest see hakkas ikkagi mind huvitama minu töökoha suhtes...et kuidas ma võiksin olla motiveeritum [...]“</p>	-	-
V3N	-	<p>„Jaapani yakuzad kasutavad katastroofijärgset segadust ära“ „Huvitav artikkel...välja oli toodud, mis petuskeeme kasutatakse..lõpuni oli huvitavat informatsiooni.“ „Video: tsunami sunnib Jaapani võime kaevama massihau du“ „Hästi kirjutatud artikkel...tavaliselt kui midagi sellist juhtub, siis räägitaksegi taustast rohkem ka..kultuurist ja nii.“</p>		<p>„Video: tsunami sunnib Jaapani võime kaevama massihau du“ „Hästi kirjutatud artikkel...tavaliselt kui midagi sellist juhtub, siis räägitaksegi taustast rohkem ka..kultuurist ja nii.“</p>	<p>„Kuidas aidata lapsel hirmudest võitu saada“ „Lugesin läbi..tavaliselt räägitakse üldiselt...e t selliseid konkreetsid soovitusi jääb väheks...t ahtsingi lugeda, kas selle artikli puhul on</p>	-	-	<p>„Kanal 2 uus saatesari Kinotehas paneb näitlejahak atised elama endisesse tehasesse“ „Lugesin läbi...selline kerge teema.“</p>	<p>„EL kehtestas Liibüa riiklikule naftafirmale sanktsioonid“ „Lugesin selle põhjalikult läbi...seal oli keerulise sõnakasutus, pidi keskenduma [...]“</p>

		<i>krematatsioonii nii oluliseks peavad...matav d tuhat inimest ja kaevavad pärast üles kui rohkem ressursse on. Hästi kirjutatud artikkel...tavalisel t kui midagi sellist juhtub, siis räägitaksegi taustast rohkem ka..kultuurist ja nii.“</i>			<i>ka nii või mitte...sell epärast lugesin läbi...et äkki lõpus ikkagi tuleb midagi konkreets et.“</i>				
V4N	„Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu“ „Lugesin, sest artikkel oli lühike ja huvitav.“	„Jääkaru Knut suri ilmselt ajukahjustuse tõttu“ „Lugesin, sest artikkel oli [...] huvitav.“	-	-	-	-	-	-	-
V5N	„Leibakut opereeris eile arst, kes aidanud jalule Beckhami“ „Lühike, lugesin läbi.“ „Jalakäija surnuks sõitnud autojuht põgenes“ „Lugesin läbi, see oli nii lühike ja konkreetne [...]“	„Ida-Virus põles lasteaja ja lastekodu ühishoones pesumasin“ „[...] ja oli huvitav.“	-	„Eerik Puura: Eestil on energeetik a osas liiga palju valikuid“ „Lugesin lõpuni, aga võib-olla sellepärast, et suht normaalse lt oli kirjutatud.. või väga ladusalt.“	-	-	-	-	-

V6M	<p>„Eurole ülemineku turvamine läks maksma üle 500 000 euro“ „Suht keelnuke artikkel...lugesin läbi.“</p>	<p>„Moscow Times: mõned suured õppetunnid pisikeselt Eestilt“ „Teema oli huvitav..lugesin enam-vähem läbi...Venemaad ja Eestit on võrreldud professionaalse pilgu läbi ja mitmest aspektist.“</p>	-	<p>„Iga üheksas kõrgharidu sega inimene ei tööta erialasel ametikohal“ „Lugesin selle lõpuni, sest see on väga hästi ülesehitatud artikkel [...]“</p>	-	-	<p>„Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“ Sellepärast, et ma vahepeal vaatasin, et siin hakkas mingi maamaksu teema...siis ma mõtlesin, et see mind ei huvita ja ma panen selle kinni, aga siis ma vaatasin alla poole ja sealt hakkas ajateenistuse kohta ning ma pole ajateenistust veel läbinud. Nii et see hoidis mu tähelepanu.“</p>	-	-
V7N	<p>„Jaapani maavärina kahju võib ulatuda 309 miljardile dollarini“ „[...] lugesin</p>	-	-	-	-	-	-	-	-

	<p>läbi..uudis oli lühikene.“ <u>„Tokyo kraanivesi on väikelastele ohtlik“</u> <i>„Lühike artikkel, lugesin läbi.“</i></p>								
V8N	<p><u>„Radiatsioon katkestas tööd Fukushima tuumajaama teises reaktoris.“</u> <i>„Hea, lühike.“</i> <u>„Saksamaa kutsub kehtestama Liibüale nataembargot“</u> <i>„Lühike uudis, aga infot andis rohkem kui ma arvata oskasin. Liibüa asi pakub huvi ja ma olen sellega seotud uudiseid lugenud...üsna kõiki. Sellepärast lugesin läbi.“</i></p>	<p><u>„Saksamaa kutsub kehtestama Liibüale nataembargot“</u> <i>„Liibüa asi pakub huvi ja ma olen sellega seotud uudiseid lugenud...üsna kõiki. Sellepärast lugesin läbi.“</i></p>	-	-	-	-	-	-	-
V9N	<p><u>„Galerii: kui palju mahub plasti ja sodi merikilpkonna vatsa“</u> <i>„Lugesin tekstijuppi...oli lühike [...]“</i> <u>„Kohus</u></p>	-	<p><u>„Reformi-IRLi võimulepe lubab riigieelarve ülejääki aastaks 2014“</u> <i>„Iseenesest ülevaatlik uue valitsuse plaanidest, aga</i></p>	-	<p><u>Pevkur: Langil on kultuuririn gkondade ga head suhted“</u> <i>“[...] tahaks konkreets</i></p>	-	-	-	-

	<p><u>kuulutas</u> <u>ekspolitseikom</u> <u>misaari Alice</u> <u>Järveti istungi</u> <u>kinniseks</u>“ „Lugesin läbi..no tegelt suht mõttetu teema [...] aga vähemalt lühike [..]“</p>		<p><i>paljud asjad jätab lahtiseks ja oletusteks..siiski lugesin lõpuni, kuna teema on oluline ja aktuaalne. „</i></p>		<p><i>emalt teada, miks ta ministriks pandi. Lugesin läbi, et saada vastust...a ga jah...eks nad võib- olla ei tea isegi seda.“</i></p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

Lisa nr. 8

Artikli lugemise pooleli jätmise põhjused

	Liiga pikk ja detailne artikkel	Huvi saada selgust vaid konkreetsetes küsimuses	Artikkel ei rahulda ootuseid, mis tekkisid pealkirja lugedes	Liiga palju taustinformatsiooni	Läheduse aspekt kaob artiklit lugedes	Ülevaate artiklist saab osalisel lugemisel	Artiklis palju korduseid
V1N	<p>„Eaka Läti kalamehe kõige viimane retk“ „Päris läbi ei lugenud...ma ei tea...ma ei viitsi nii pikalt seda lugeda...see lugu on päris pikk.“ „Iga üheksas kõrgharidusega inimene ei tööta erialasel ametikohal“ “[...] lasin enam-vähem silmadega selle pika teksti üle...kõike ei jõua lugeda nii põhjalikult.“</p>	<p>„Selgusid Reformierakonna ministrikandidaadid“ „Kõike ei lugenud...vaatasin ministrikandidaatide nimed ära...aga ülejäänud...ma ei teagi kuidagi nagu...võib-olla pole poliitika nii oluline nagu.“</p>	<p>„Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära“ (Pealkiri tekitas valesid ootuseid) „Seda ma ei loe lõpuni, sellepärast, et siin on kirjas, et ministrikohad avalikustatakse kell üheksa õhtul...siis ma loen hiljem.“</p>	-	-	-	-
V2N	<p>„Tartu linnast voolab läbi Emavesi“ „Ma ei hakka seda lõpuni lugema...see on üsna pikk [...]“</p>	<p>„Puugid ronivad peagi välja verd jahtima“ „Olgu seda puugijuttu ma ei viitsi lõpuni lugeda...sain juba teada, et puugid muutuvad aktiivseks kui</p>	-	-	-	-	<p>„Tartu linnast voolab läbi Emavesi“ „Ma ei hakka seda lõpuni lugema [...] neid näiteid oli nii palju</p>

		ööpäeva keskmine temperatuur on viis kraadi. Ja tavaliselt on puugihooaeg aprillist oktoobrini...“					seal ja need hakkasid juba korduma ka [...]“
V3N	<p><u>„Riigikohus jättis kõik valimiskaebused rahuldamata“</u> „Ma ei viitsi lugeda...liiga pikk tekst [...]“</p>	-	<p><u>„Soomes pussitas poiss oma koolikaaslast“</u> „See oli igavasti kirjutatud...et juhtus nii ja nii..tahtsin mingit analüütilisemat, et miks juhtus, mida nad arvavad või, et äkki on selle poisi kohta midagi huvitavat kirjutatus [...] ja ei lugenud seda läbi.“ <u>„Riigikohus jättis kõik valimiskaebused rahuldamata“</u> „Ma ei viitsi lugeda [...]ma mõtlesin, et midagi huvitavat, et äkki kellelgi oli mingi tõsine probleem valimistega...aga ei olnud.“ <u>„Parimad viisid inimeste motiveerimiseks (ilma rahata)“</u> (Pealkiri tekitas valesid ootuseid) „[...] ma lootsin, et asi on pigem iseenda või sõprade motiveerimiseks, mitte et tööandja motiveerib töötajat.</p>	<p><u>„Suri kinolegend Elizabeth Taylor“</u> „Ma lasin silmadega üle...ülevalt läbi ma ei lugenud, seal olid lihtsalt, et mis filmides mängis [...]“</p>	-	-	-

			<p>Läbi ei lugenud..aga lasin silmadega üle lihtsalt...kuna see pole päris...mida viitsiksin lugeda.“</p> <p><u>„Papilloomviiruste rakus säilimine on rünnaku all“</u> (Pealkiri tekitas valesid ootuseid) „[...] ma otsin neid märksõnu, et näha, mida lugeda...aga siin on ainult oletused...mingit läbimurret ikkagi pole. Ma ei hakka siis lugema süvitsi seda.“</p>				
V4N	<p><u>„Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“</u> „Ei lugenud...sellepärast, et ei tundunud huvitav ja liiga pikk ka“</p> <p><u>„Kusepidamatuse jutt teeb meestele häbi“</u> „Suht vähe lugedin, sest...ei tea...väga pikk.“</p>	<p><u>„Arktiline õhk kihutab üle Eesti“</u> „Ma ei lugenud läbi...lugedin natukene algusest, siis keskelt jätsin vahele...ja lõpust...seal oli nagu need kraadid öeldud, see mind huvitaski...kraadid, et kas läheb siis nagu külmemaks korraks.“</p> <p><u>„Kütuse kallinemine on keskmise pere rahakotist röövunud sadu eurosid“</u> „Lugesin ainult esimese lõigu, sest sealt sain juba teada, kui palju siis on röövitud</p>	-	-	-	-	-

		<p>eurosid.“ „Hea ilmaga algab tänavate remont“ „[...] lugesin ka ainult natukene mõnest kohast, et teada saada, millal siis algab täpselt [...]“</p>					
V5N	<p>„Mustamäel on terve tänav kanalisatsioonita“ „ Nii pikk artikkel, ei viitsi lugeda.“ „Jaapanist põgenenud Eesti pere elas nädal aega autos“ „Jätan siit osad kohad vahele...ei viitsi lugeda..hirmus pikk. See läheb juba pikaks [...] Liiga detailseks läks [...] liiga palju.“</p>	<p>„Tartus asus karistust kandma Jugoslaavia sõjakurjategija“ „Kokkuvõttes..ma lasin hops hops silmadega üle ja ei andnudki konkreetset vastust...neid riike on mitmeid, ei andnudki põhjust, miks ta mingisse riiki läheb...mõttetu.“ (Lugeja põhjendas artikli valikut sellega, et soovis teada, miks Jugoslaavia kurjategija Eestisse karistust kandma tuleb). „Eesti kirjandus pakub lätlastele suurt huvi“ „ [...] lugesin ainult Lotte osa...vaatasin midagi muud ka...muud raamatud aga jah.“</p>	<p>„Tume šokolaad – pikema ja õnnelikuma elu nimel“ „No muidugi jah [...]...ei loe...esimene lõik oli tervislik mõju ülejäänud oli juba..osta seda.“ (Lugeja pidas reklaamteksti artikliks.) „Seitse Tartu kõrgkooli avavad homme abiturientidele ukсед“ „Ma ei teagi...ma arvasin algul, et põhikoolid...aga kõrgkoolid...selle teemaga mul siis asja pole.“</p>	-	-	-	-

V6M	-	<p>„Jaapanis algas sakura“ „Aa see on kirsihooaeg...siis küll. Rohkem ma ei hakka seda artiklit lugema.“ (Lugejat huvitas, mida sakura tähendab).</p>	<p>„Viis olukorda, mis meid paksuks teevad“ „Ma ei lugenud lõpuni...need lahendused olid absurdsed...mõtted.“</p>	<p>„Suri kinolegend Elizabeth Taylor“ „Ma ei hakkaks seda pikalt lugema [...] siin on ainult informatsioon filmide kohta, mis pole tähtis.“ „Atonen: abiraha tuleks anda Jaapanile, mitte Kreekale“ „Jätsin kaks lõiku lugemata, sest see kaldus teemast kõrvale [...] näiteks siin, kes on Atonen ja mis olid tema hiljutised vastuvõetud otsused...ebavajalik minu jaoks.“</p>	-	-	-
V7N	<p>„Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“ „Lugesin ainult sinnani, kus teada sain, kus õnnetus juhtus [...] edasi läks liiga detailseks kirjelduseks.“ „Puura: Eestis on energeetika osas liiga palju valikuid“ „Jube pikk artikkel...lugesin osaliselt.“</p>	<p>„Ansip: Reformierakond saab võimuleppega kaheksa ja IRL seitse kohta“ „Ei lugenud lõpuni...lootsin leida juba ka, et mis erakond millise portfelli saab..aga jah selleks võib olla vara...seda üldist teksti ei hakanud lugema.“ „Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“ „Lugesin ainult sinnani, kus teada sain, kus õnnetus</p>	-	-	<p>„Autoga läbi jää vajunud mees hukkus“ „Lugesin ainult sinnani, kus teada sain, kus õnnetus juhtus.....ja siis see ka, et Läti kodanikud, pole keegi tuttavatest [...]“</p>	-	-

		<p>juhtus [...]“ <u>„Tallinna opositsioon hakkab volikogus venitamistaktikat kasutama“</u> <i>„Lugesin esimesed kaks lõiku läbi ja sain teada, miks nad venitamistaktikat hakkavad kasutama..väga detailidesse ei viitsi süübida, pole Tallinna elanik.“</i> <u>„Kohus kuulutas endise politseikomissaari Alice Järveti istungi kinniseks“</u> <i>„ Lugesin aint sinnamaani, kust sain teada, miks ta kohtu all on.“</i></p>					
V8N	-	-	-	<p><u>„Forlan: tänapäeva jalgpallis nõrku vastaseid pole</u> <i>„Ma päris lõpuni ei lugenud, sest lõpus juba luges lihtsalt neid nimesid, kes Urugays mängivad ja kus klubides...see nii väga ei huvitanud enam.“</i></p>	-	<p><u>„Enesekindel Gaddafi lubab võitu“</u> <i>„Ma lõpuni seda ei loe, sest alguses on juba kõik kirjas.“</i></p>	-
V9N	-	-	-	<p><u>„Suri kinolegend Elizabeth Taylor“</u> <i>„[...] aga palju infot tema eluloost, lugesin läbi</i></p>	-	-	-

				osaliselt...liiga detailne ja filmid kõik loetud...ei pakkunud enam huvi, kuna ta minuaja näitleja siiski pole.“			
P4N	IRLi ja Reformierakonna valitsusliidu programm „Väga pikk ja väga palju infot sisaldav artikkel – ei jõudnud hetkel piisavalt keskenduda, et lõpuni lugeda.“	-	„Erakonnad jagasid ministrikohad omavahel ära“ (Pealkiri tekitas valesid ootuseid) „Lootsin, et artiklis on välja toodud uue valitsuse koosseis, kuid artikkel oli väga vähe informatiivne.“	-	-	-	-

Lisa nr. 9

Meediapäeviku ja lugemisharjumuste ankeet

Kuupäev .....

Küsimused isikuandmete kohta

Palun tõmmake sobivale vastusevariandile ring ümber

1. Sugu

- 1 Mees
- 2 Naine

2. Vanus .....aastat

3. Kursus

- 1 Teine kursus
- 2 Kolmas kursus
- 3 Viies kursus

Küsimused üldiste lugemisharjumuste kohta

4. Kui sageli loete keskmiselt Postimees *online*-väljaannet?

- 1 Rohkem kui neli korda päevas
- 2 Kolm kuni neli korda päevas
- 3 Üks kuni kaks korda päevas
- 4 Ülepäeviti
- 5 Kaks kuni kolm korda nädalas
- 6 Kord nädalas

5. Kui pikk on keskmiselt Teie üks Postimees *online*-väljaande lugemise seanss?

- 1 46 minutit kuni tund
- 2 31 minutit kuni 45 minutit
- 3 16 minutit kuni 30 minutit
- 4 5 minutit kuni 15 minutit
- 5 Alla viie minuti

6. Kus Te tavaliselt Postimees *online*-väljaannet loete?

- 1 Kodus
- 2 Koolis/loengus
- 3 Raamatukogus
- 4 Muu variant, palun kirjutage.....

7. Kui sageli loete alustatud artikli lõpuni

- 1 Alati
- 2 Enamasti
- 3 Mõnikord
- 4 Väga harva
- 5 Üldse mitte

9. Milliseid rubriike Te tavaliselt Postimees *online*-väljaandest loete?

	Alati	Enamasti	Mõnikord	Väga harva	Üldse mitte
Eesti uudised	1	2	3	4	5
Tartu uudised (Tartu Postimees)	1	2	3	4	5
Tallinna uudised (Tallinna Postimees)	1	2	3	4	5
Poliitika	1	2	3	4	5
Arvamus	1	2	3	4	5
Välismaa	1	2	3	4	5
Sõda Afganistanis	1	2	3	4	5
Majandus (E24)	1	2	3	4	5
Kultuur	1	2	3	4	5
Krimi	1	2	3	4	5
Teadus	1	2	3	4	5
Meedia	1	2	3	4	5
Arter	1	2	3	4	5
Naine	1	2	3	4	5
Sport	1	2	3	4	5
Tarbimine (Tarbija24)	1	2	3	4	5
Meelelahutus (Elu24)	1	2	3	4	5
Ilm	1	2	3	4	5
TV Kavad	1	2	3	4	5
Sudoku	1	2	3	4	5
Horoskoop	1	2	3	4	5
Koomiks	1	2	3	4	5
Karikatuur	1	2	3	4	5

10. Kui sageli loete Postimees *online*-väljaande kõrvale ka Postimehe paberväljaannet?

- 1 Alati
- 2 Enamasti
- 3 Mõnikord
- 4 Väga harva
- 5 Üldse mitte

Palun pöörake lehte!

11. Palun märkige, mis ajal Te tavaliselt Postimees *online*-väljaannet loete, tõmmates sobivale vastusevariandi numbrile ringi ümber.

	Alati	Enamasti	Mõnikord	Väga harva	Üldse mitte
Hommikul 6.00-12.00	1	2	3	4	5
Päeval 12.00-18.00	1	2	3	4	5
Õhtul 18.00-24.00	1	2	3	4	5
Öösel 24.00-6.00	1	2	3	4	5

12. Kui sageli loete artikli kõrvale ka kommentaare?

- 1 Alati
- 2 Enamasti
- 3 Mõnikord
- 4 Väga harva
- 5 Üldse mitte

13. Milliseid uudisteportaale veel igapäevaselt jälgite?

.....

Meediapäevik

Palun pange päeva jooksul tabelisse kirja kõik seansid, mil Te lugesite Postimees *online*-väljaannet.

Märkige ära seansi alguse ja lõpu kellaeg ning artiklid, mida Te kõnealuses ajavahemikus lugesite.

Pärast ühe seansi lõppu, võite mõtiskleda ja kommentaaride lahtrisse kirjutada, miks Te just sellise artikli kasuks otsustasite (kommentaare ei pea iga artikli juurde kirjutama, vaid nendel puhkudel kui soovite midagi olulist välja tuua)

Samuti tuletage meelde, kas lugesite artikli läbi osaliselt või täielikult ning tõmmake vastavale vastusevariandile ring ümber.

NÄIDIS

Palun siia mitte täita! Teie ankeet asub järgmisel lehel:

Seansi nr	Seansi algus	Seansi lõpp	Artikkel (pealkiri)	Kommentaarid	Lugesin läbi	Lugesin osaliselt
1	08:30		Artikkel 1		2	1
			Artikkel 2		2	1
			Artikkel 3		2	1
			Artikkel 4		2	1
		09:00	Artikkel 5		2	1
2	11:20		Artikkel 1		2	1
			Artikkel 2		2	1
			Artikkel 3		2	1
		11:35	Artikkel 4		2	1

Lisa nr. 10

Uuritavate veebilehe lugemisajad

Uuritav	Lugemisaeg	Uuritav	Lugemisaeg	Uuritav	Lugemisaeg
P1N	19:30-20:03	P6N	9:37-9:43	V1N	20:10-20:19
P2N	8:45-8:50		12:35-12:56	V2N	16:30-16:58
	18:43-18:50	P7N	16:16-16:58	V3N	18:25-18:50
	22:40-22:43	P8N		V4N	13:30-13:45
P3N	15:50-15:56		15:43-16:45		13:55-13:59
P4N	16:35-16:50	P9N	12:17-12:34	V5N	8:04-8:32
	23:00-23:40		12:58-13:11	V6M	21:29-21:43
P5N	11:36-12:00		21:09-21:30		21:49-22:04
	12:47-13:01	P10N	14:26-14:45	V7N	12:55-13:19
	13:22-13:23	P11N	11:50-12:17	V8N	10:22-10:40
	14:31-14:35		16:40-17:06	V9N	23:27-23:49
	18:21-18:32	P12N	17:15-17:20		
	18:44-18:50	P13N	12:58-13:22		
	19:47-20:00	P14N	10:16-10:24		
	21:40-21:45		16:17-16:32		
	22:25-22:26		17:39-17:51		
		P15N	13:50-14:07		
			20:10-20:32		

Lisa nr. 11

Rubriikide asetamine populaarsuse järjekorda

Rubriik/lisa	Alati	Enamasti	Mõnikord	Väga harva	Üldse mitte	Kokku
Eesti uudised	10	10	3	1	0	24
Välismaa	4	9	7	1	3	24
Meelelahutus (Elu24)	2	9	8	5	0	24
Naine	2	8	6	3	5	24
Ilm	2	5	7	5	5	24
Kultuur	1	9	6	4	4	24
Tartu uudised (Tartu Postimees)	0	8	11	3	2	24
Sport	2	2	7	7	6	24
Arter	2	3	6	5	8	24
Meedia	1	4	14	1	4	24
Teadus	1	3	10	6	4	24
Majandus (E24)	0	4	11	6	3	24
Tarbimine (Tarbija24)	0	3	15	4	2	24
Arvamus	1	2	9	7	5	24
Krimi	0	2	9	7	5	24
Poliitika	0	1	13	7	3	24
Tallinna uudised (Tallinna Postimees)	0	1	9	10	4	24
Sõda Afganistanis	0	1	6	11	6	24
TV Kavad	1	1	2	1	19	24
Horoskoop	1	0	0	4	19	24
Karikatuur	0	1	4	6	13	24
Koomiks	0	0	2	5	17	24
Sudoku	0	0	2	1	21	24

Lisa 11.1 Vastusevariantide kasutamise arv erinevate rubriikide puhul

Rubriik/lisa	Alati	Enamasti	Mõnikord	Väga harva	Üldse mitte	kokku punktid
Eesti uudised	30	20	3	0.5	0	53.5
Välismaa	12	18	7	0.5	-3	34.5
Meelelahutus (Elu24)	6	18	8	2.5	0	34.5
Naine	6	16	6	1.5	-5	24.5
Ilm	6	10	7	2.5	-5	20.5
Kultuur	3	18	6	2	-4	25
Tartu uudised (Tartu Postimees)	0	16	11	1.5	-2	26.5
Sport	6	4	7	3.5	-6	14.5
Arter	6	6	6	2.5	-8	12.5
Meedia	3	8	14	0.5	-4	21.5
Teadus	3	6	10	3	-4	18
Majandus (E24)	0	8	11	3	-3	19
Tarbimine (Tarbija24)	0	6	15	2	-2	21
Arvamus	3	4	9	3.5	-5	14.5
Krimi	0	4	9	3.5	-5	11.5
Poliitika	0	2	13	3.5	-3	15.5
Tallinna uudised (Tallinna Postimees)	0	2	9	5	-4	12
Sõda Afganistanis	0	2	6	5.5	-6	7.5
TV Kavad	3	2	2	0.5	-19	-11.5
Horoskoop	3	0	0	2	-19	-14
Karikatuur	0	2	4	3	-13	-4
Koomiks	0	0	2	2.5	-17	-12.5
Sudoku	0	0	2	0.5	-21	-18.5

11.2 Rubriikide puhul kasutatud vastusevariantide osakaalupunktide summad